דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מיסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום בדבר
- גזית, ראשון המתפטרים – דרור שרביט
- וינה בין בחירות לבחירות – חנה זמר
- ירושה ומורשת באוסף דיין – יעל דיין
- ארבעה ילדים לפחות – טוביה מנדלסון, יצחק בן־נר
- לאה רבין על אלו"ט – עליזה ולך
- „משא" לספרות ולאמנות ו„דבר השבוע"

מזג האויר

(ע). – תחזית מזג האויר להיום: מעונן חלקית בדרך כלל, עם אפשרות לגשם מקומי. קר, בעיקר בצפון הארץ.
ירושלים 10–17, רמת הגולן 10–17, צפת 10–15, חיפה 14 עד 21, טבריה 13–25, נצרת 12–18, עפולה 10–22, השומרון 13–18, תל־אביב 14–21, נמל התעופה בן־גוריון 12–21, יריחו 15–28, עזה 16–21, באר־שבע 10–23, אילת 16–28.

יום שישי, ז' באייר תשמ"ו, 16 במאי 1986 ● גליון 18810

היום 60 עמודים כולל „דבר־השבוע" ● המחיר 1.10 שקלים, באילת 94 אג'

שורת מוצרים מתייקרים היום מחירי דלק והחשמל מוזלים

המסובסדים מתייקרים עד 32% ולא יהיה ייקור נוסף

מאת שלמה קרמר ומשה גבע, סופרי „דבר"

הזול מאמש בהוצת הוזלו מוצרי הדלק לסוגיו, על פי החלטת שרי האוצר והאנרגיה אך התייקרו מצרכי המזון המסובסדים בשיעורים שבין חמישה עד 32 אחוז. ההתייקרות נובעת מצמצום הסובסידיות בהתאם להחלטות ממשלה קודמות.

מחירי הבנזין למכוניות הוזלו בשיעור של 12 אחוז, הנפט המוזל – בששה אחוזים, הגז לשימוש ביתי בשמונה, והמזוט – בין 17 ל־30%, והמזוט לחברת החשמל הוזל ב־28 אחוז. כתוצאה מכך הוזלו תעריפי החשמל בשבעה אחוזים.

מוצרי החלב יתייקרו ב־20 אחוז, לחם ב־32, עוף קפוא בשבעה וביצים בחמישה אחוזים.

לאחר ביצוע מהלך זה לא יידרש ייקור נוסף מלבד עדכונים שיהיו תואמים את העליות במדד המחירים לצרכן ובכך בעצם נקבע עומק הסובסידיות למוצרים השונים למשך שנת התקציב 1986.

מכלול הצעדים הללו ישפיע על עליית המדד ב־0.3 אחוז.

שר האוצר והעבודה הוליכו שהשכבות החלשות, מקבלי קיצבאות והסבות סוציאליות ומקבלי הוצאות הבטחת הכנסה, יפוצו כאורח חד־פעמי. משך הפיצוי טרם נקבע ויהיה כרוך במהלכי העדכונים של הקיצבאות על פי הנדרש בחוק. הפיצוי יגדיל את הקיצבאות בבסיסן ועל כן הוא מוגדר כפיצוי חד־פעמי.

שר האנרגיה, משה שחל, אמר אתמול, כי עלות הוזלות הדלקים למשק מסתכמת ב־90 מיליון דולר בעוד שהחיסכון כתוצאה מכך הוא 600 מיליון דולר.

המחירים החדשים

(המחירים הישנים בסוגריים):

בנזין 96 אוקטן	0.85 ש"ח לליטר	(0.96)
בנזין 91 אוקטן	0.74 ש"ח לליטר	(0.84)
קרוסין (נפט)	0.56 ש"ח לליטר	(0.60)
סולר	0.54 ש"ח לליטר	(0.57)
גז לשימוש ביתי 12 ק"ג	10.30 ש"ח למיכל	(11.21)
גז בברכזיה	2.41 ש"ח לקוב	(2.62)
חלב לשתיה (1 ליטר)	0.63 ש"ח	(0.76)
שמנת חמוצה	0.31 ש"ח	(0.37)
חמאה (100 גר')	0.46 ש"ח	(0.55)
גבינה שמנה 9%	0.69 ש"ח	(0.84)
לבן	0.18 ש"ח	(0.21)
לחם אחיד (750 גר')	0.26 ש"ח	(0.34)
לחם לבן (750 גר')	0.34 ש"ח	(0.45)
עוף קפוא מס' 1	3.94 ש"ח	(4.25)
עוף קפוא מס' 2 ומס' 3	4.16 ש"ח	(4.45)
ביצים מס' 1	0.15 ש"ח	(0.16)
ביצים מס' 2	0.14 ש"ח	(0.15)
ביצים מס' 3	0.13 ש"ח	(0.14)

עליית המדד בשיעור 3.3% גבוהה למדי לדעת האוצר

תעשיינים: ריסון האינפלאציה. ההסתדרות: אזהרה לממשלה

מאת שלמה קרמר, היום באוצר ומשה גבע, סופרי „דבר"

העלייה של מדד המחירים לצרכן בשיעור 3.3 אחוזים באפריל היא חריגה בהשוואה לחודשים האחרונים. עלייה חריגה זו היא אזהרה חד־משמעית לממשלה שלא תתפתה להעלות שוב המחירים בשליטתה – אמר אמש מזכיל ההסתדרות ישראל קיסר.

לדבריו, יציבות המחירים שהושגה עדיפה על כל „חיסכון" של כמה מיליוני דולר בתקציב הממשלה לסובסידיות. לדעתו אין לקצץ בסובסידיות למוצרים הבסיסיים בימים אלה ובמיוחד אין הצדקה לקצץ בסובסידיות לתחבורה הציבורית, המיועדת לשכבות העממיות.

סופרנו הכלכלי של „דבר" מציין כי עליית המדד באפריל היא ב־3.3 אחוזים יותר מהחזוי על ידי הכלכלנים במשרדים הכלכליים.

בינואר–אפריל 1986 הוא עלה ב־5.2 אחוזים.

השפעה משמעותית נרשמה לעליות המחירים של ירקות ופירות גם באפריל וגם בארבעת החודשים הראשונים של השנה. המדד ללא ירקות ופירות עלה באפריל בשלושה אחוזים והמדד בינואר–אפריל, ללא ירקות ופירות, עלה ב־3.7 אחוזים. באפריל נרשמה גם השפעה של 13.3) אחוז עליית מחירים בענפי ההלבשה וההנעלה. האחזקה הדירה 10.7) אחוז. מלבד סעיף הדיור, שירד ב־0.5–2 אחוז עלו מחיריהם של המוצרים השירותים במשק בכל הענפים.

תגובת האוצר

בתגובתו למדד מסר משרד האוצר שבמדד אפריל הוא הנמוך שנרשם מזה שנים [illegible]

התקרבות לשיעורי האינפלציה הרווחים בארצות המערב. האוצר קורא לזהירות מחריגות בתחום התקציב והשכר, המתחייבת למניעת התפתחות של אינפלציה גבוהה יותר.

יועלה מס הנסיעות

מס הנסיעות יועלה החל ממוצאי שבת בתוצאה ל־188 שקל ולנוסעים לרומניה ל־94 שקל.

תגובת התעשיינים

מנכ"ל התאחדות התעשיינים, ארנון טיברג, אמר כי למרות שעליית המדד גבוהה מן הממוצע מסתמנת מגמה של המשך ריסון האינפלציה. לדעתו רוב ההתייקרויות אינן במוצרי התעשייה, אלא נובעות מהעלייה החודשית במיסי הארנונה העירוניים. על עמדה זו חזר גם דני גילרמן, נשיא איגוד לשכות המסחר, שתבע לבטל את הקפאת המחירים במשק.

ההתנגשויות בקוריאה נמשכות, האלימות עברה לאוניברסיטה. סטודנטים הבעירו את בגדי המילואים שלהם. (צילום א.פ)

<u>שר הבטחון יצחק רבין בועידת מפ' העבודה</u>

יש להבחין בסוריה בין איום במלחמה ובין מעורבותה בעידוד גורמי טרור

אין להשוות בין פעולת ארה"ב בלוב למצב שלנו בצפון

מאת עליזה ולך ושמעון וייס, סופרי „דבר"

„אין מקום לקשור את המעורבות הסורית בטרור מעודד מחיר עם ייזום מלחמה", אמר אתמול שר הבטחון, יצחק רבין, בהדגישו, ש„אין שום צורך בהקבלה בין הדרך שבה פעלה ארה"ב נגד לוב ובין הדרך שישראל צריכה לנהוג נגד הפעילות המטפחת טרור".

את עיקר נאומו במושב השני של ועידת מפלגת העבודה הקדיש אתמול שר הבטחון לסקירה על סוריה, הבחין בין האיום של ייזום מלחמה על־ידי סוריה ובין מעורבותה האינטנסיבית בעידוד גורמי טרור הן מפעה לבנון הן בזירה שמחוץ לאזור התיכון.

„לישראל אין שום סיבה, שום צידוק, שום כוונה, ליזום מלחמה נגד שום מדינה בשכנותה", הדגיש רבין. „המבחן של מדיניות הבטחון היום הוא מניעת מלחמה. עם זאת, על מלחמה יכול להחליט גם הצד השני. אין לי ספק, שסוריה רוצה בעימות אסטרטגי עם ישראל, יעד שהציבה לעצמה, אך הגיענו אינו בהכרח הגיונם".

שר הבטחון הגדיר את מטרתה של ישראל בהבטחת „שקט ומוכנות כזאת, שלא תפליא, אבל תמנע הפתעה, כי אל נשכח: הופתענו בעבר. אנחנו עדים להיערכות סורית מוגברת מינואר בהכנת תשתית ביצורים, מעבר למה שהיו הסורים לעשות ממאי 1985 עד ינואר 1986, אבל עדיין לא פריסת כוחות".

רבין ציין, כי זירת רמת הגולן היא זירה רגועה כל עוד אין החלטה סורית ליטול סיכון של עימות צבאי. „אני רואה סימנים של סוריה בכיוון זה", הרגיע.

האפקט המסוכן ביותר

בהתייחסו לסוריה כגורם מעודד טרור דיבר שר הבטחון על זירת לבנון, שבה סוריה פעילה בעידוד גורמים להגברת הפיגוע בנו, ועל הזירה שמחוץ למזרח התיכון. הוא הזכיר את סיועה של סוריה ללוב בפיגועים בנמלי־התעופה של וינה ורומא, אך דיבר בזהירות על הניסיון, שסוכל, לפגוע במטוס „אל על" בשדה־התעופה „הית'רו" בלונדון.

„כפסע היה בין מניעת טרור ובין האסון החמור ביותר בהיסטוריה של הטרור", הדגיש רבין והוסיף, כי גורמי מודיעין, לא מן הדרג הנמוך, היו מעורבים בתכנון.

„במידה מסויימת בעידוד טרור מלבנון ובניסיון לפגוע במטוס 'אל על', סוריה העלתה את סף נכונות הסיכון לעימות עם ישראל בעקבות פיגועים כאלה", אמר רבין וסיפר, כי היה מקום להביא לתודעת העולם וארה"ב את המשמעות הזאת, שאמצעי־התקשורת בה כרכו אותה עם היערכותה של סוריה בצפון.

אה"ח: פוטנציאל של איום מיידי

אלוף פיקוד הצפון, אורי אור, אמר אתמול כי הסורים נמצאים כל העת בתהליך של בניית כוחם למלחמה ויש בהיערכותם פוטנציאל של איום מיידי על אף שלא נראים בגולן או בלבנון סימנים סוריים למלחמה קרובה. לדבריו התבצרותם של הסורים בבקעת הלבנון מלמדת כי הם מבקשים להיות ערוכים יותר למלחמה.

פרס מטעים הצורך בפתרון בעיית טאבה בשבועות הקרובים

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

בנאומו הכובש את המושב השני של ועידת מפלגת העבודה בגני התערוכה, התייחס ראש הממשלה בעיקר לנושאים של הברה ובלכלה עם הכבב לעתיד. עם זאת התמקד גם בנושא המדיני הביידי ולא הסך ביקורת גם בהירושה של בממשלות הליכוד שקיבלה הממשלה שבראשה היא עומד.

„העדיפות הראשונה שלנו היא ביסוס השלום עם מצרים", אמר פרס בהתייחסו לנושאים המדיניים". „ברגע עומדת על הפרק בעית טאבה ובעיה זו הייבת להיפתר בשבועות של שתי המדינות בהלך השבועות הקרובים".

תכנית הצמיחה

ראש הממשלה הדגיש שבמדיניות הממשלה בשטחים היא תהתוד להפרדה בין פליטה בשתבנית ובין ביהגל שייבטר לידי התושבים. „נמשיך במדיניות ההבנות שעוצבה באמצעות קירוביה הטובים של ארה"ב עם ירדן עד לפתיחת מו"מ מדיני ישיר שמטרתו להביא שלום בין ישראל ובין ירדן ולפתור את הבעיה הפלסטינית על כל היבטיה".

בראשית נאומו הדגיש פרס כי „הגיעה השעה שנפסיק לדון על הרוטאציה ונתחיל לדון על תוכנית עבודה למדינת ישראל. המפלגה שלנו נאלצה ליטול על עצמה אחריות למערכת שעשתה שגיאות כבדות: לבנון, אינפלציה, גידעון, קיפאון, הסתה וירידת קרנה של ישראל בעולם. על כן נאלצנו לעסוק בתיקון עיוותים במקום להפעיל כנופים חשובים לעתיד".

שמעון פרס בועידת מפלגת העבודה

ראש הממשלה ציין כי על ישראל להביא בחשבון את הקטנת תלותה בסיוע החוץ. „את המיליארד וחצי שקיבלנו כסיוע מיוחד, לא נקבל פעם נוספת", הודיע, והוסיף כי עלינו ליצור מקורות אלטרנטיביים שלנו להגדלת הרזרבות במטבע זר. „אילו היתה הצמיחה נמשכת בתקופת שלטון הליכוד, כמו בתקופות שקדמו לה, הרי שהתוצר הלאומי של ישראל היה היום 38 מיליארד דולר ולא 23 מיליארד, ולא היינו נזקקים לסיוע כה גדול מבחוץ".

מדיניות הצמיחה

פרס הירצה את עיקרי תפיסתו על מדיניות הצמיחה, שנפסקה בגלל ההסתבכויות של ממשלות הליכוד, והדגיש כי במסגרתה יש להשקיע משאבים גדולים בערי הפיתוח. „עלינו לחזור במדיניות הפיתוח שלנו לנושא פיזור האוכלוסיה ולאיזון גיאוגרפי נכון של המדינה", אמר. „החטא הגדול ביותר של הממשלות הקודמות היה הזנחת הנגב – 50 אחוז משטחה של ארץ־ישראל המערבית. על 50 אלף דונם של רצועת עזה עבדנו במלוא המרץ, ו־12 מיליון הדונם של הדרום כאילו נשכחו מעינינו".

עורכת „דבר" נשיאת מכון העיתונות הבי"ל

עורכת „דבר", חנה זמר, נבחרה שלשום, כחברת הנשיאות של מכון העיתונות הבין־לאומי. המכון מאגד 2000 עורכים של העיתונות הכתובה והמשודרת ממדינות המכירות בחופש העיתונות.

הוועידה השנתית של המכון נערכה הפעם בוינה והשתתפו בה 400 עורכים מ־40 מדינות. מנהיגי המדינה המארחת – הנשיא, הקנצלר ושר החוץ – הופיעו בפניה והבישוף השחור דסמונד טוטו מדרום־אפריקה, בעל פרס נובל, היה המרצה הפותח. בדיונים הושם דגש על הפרובלמאטיקה של דיווח על טרור, ובמסגרת זו הרצה בוועידה גם מנכ"ל משרד החוץ הישראלי, דוד קמחי.

עורכת „דבר" היתה חברה בנשיאות המכון בארבע השנים האחרונות ועתה נבחרה לקדנציה נוספת של ארבע שנים. הנשיא החדש של המכון הוא חואן לואיס סבריאן, עורך „אל פאיס" הספרדי.

שיחות חשאיות לויצמן בארה"ב

נועד עם שר החוץ

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – השר ויצמן הגיע אמש לוואשינגטון ונפגש בחשאי לשיחות מדיניות עם שר החוץ ג'ורג' שולץ, עם סגן השר מייקל ארמקוסט ועם עוזר השר ריצ'ארד מרפי.

העתיד בשליחותו האישית של פרס תואמו באמצעות שגרירות ארה"ב בת"א ובלא ידיעת שגרירות ישראל בוואשינגטון.

לאחר הפגישות אמר ויצמן ל„דבר" כי דן ברעיונות לשבירת הקיפאון המדיני ביחסי ישראל עם מצרים ועם ירדן – ובסוגיית טאבה. השיחות עם מרפי לא תפסה מקום מרכזי בשיקוה. פגישותיו של ויצמן עם שולץ

נמשך איפול סביב חקירת רצח הצעירה מדורות

מאת נתן רועי, סופר „דבר" וסוכנות עתים

(ע). – צוות החקירה המיוחד החוקר את פרשת הירצחה של המתנדבת מבריטניה ליזה קיבוץ דורות בדרום, הגביר ביום ה' עד חקרים נוספים ועד עתה נחקרו כבר עשרות אנשים בקשר לפרשה זו.

עד יום ה' בשעות הערב המשיכה המשטרה בשתיקתה ודובר משטרת מרחב לכיש לא היה מוכן להוסיף כל פרט וגם לא לאשר גירסאות שראו אור במספר עתונים על נסיבות הפשע. גם חברי קיבוץ דורות גזרו על עצמם שתיקה ואינם מוכנים לשוחח עם עתונאים.

הגופה נמצאה ע"י חברת הקיבוץ חגית ליבנה יחד עם חבר אחר. איתבר מקיבוץ דורות, בעת סטיילר ביום העצבאות סביב ההודעות ליד דורות. בשיחות עם מתנדבים ועם אנשי הקיבוץ נמסר, כי גופתה נמצאה ערומה, ועליה רק חולצתה הקר. עם ולידה הסוודר של הבנוחה אשר סימש כנראה הרוצח כדי לחנוק אותה.

אחד מחברי המשק שיצא מהקיבוץ ביום ב' בשעות 11.00 לפנה"צ בערך, דני לנדואר, ראה את המנוחה בצוות כשהיא עולה על מכונית לכיוון המשק. אם זה נכון, הרי שנהג המכונית שאסף אותה סטה מן הכביש שבאלה, עלה על דרך עפר לכיוון חורשה של אקליפטוסים, בדרך שהובילה לכוון חוותו של אריאל שרון. במרחק של כ־200 מטר בלבד מהכביש, נבבונית ובשעה מת לכיוון הכביש, עצר הנהג. בנראה את רכבו, הכין בחופזה בצע של עלי אקליפטוס ולאחר שאנס אותה שם קץ לחייה.

דובר משטרת מרחב לכיש אמר, כי עד קבלת מימצאי המכון לרפואה משפטית לא תמסור המשטרה כל גירסה משלה לביצוע פשע. נתעכב זה. בשלב זה סבורים שאין מדובר כאן ברצח על רקע חבלני אלא ברצח על רקע מיני.

<u>התקפה על רפאל רקנאטי</u>

אם הבנק פרטי על המשפחה לממן הפסדים

מאת דרור שרביט

גורמים משקיים תקפו אתמול את עמדתו של רפאל רקנאטי הטוען כי הבנק הוא בבעלות פרטית ולפיכך מצבי שונה מהבנקאים האחרים שנדרשו להתפטר. לעומת זאת, כי אם הבנק היה פרטי על המשפחה לממן את הגרעון הממשלתי שהוזבבה לבעלי המניות של הבנק עם משבר המניות באוקטובר 83.

כתברר כי הממשלה הבטיחה הגנה על מניות דיסקונט ואי־די־בי, שמשפחת רקנאטי מציינת כי הם בבעלות פרטית, על שווי של כ־1.17 מיליארד דולר. אחזקות הציבור בבנק ואי־די־בי אשר זכו להגנה ממשלתית כפולות מאחזקות של בעלי העניין בקבוצה (משפחת רקנאטי) שהסתכמו במועד ההסדר בכ־620 מיליון דולר.

הגורמים המשקיים מציינים כי אם משפחת רקנאטי מבקשה לשמור על הבעלות הפרטית בבנק עליה לעמוד אחרי ההגנה שניתנה לבעלי מניותיה בקרב הציבור ולהבין את ההפרש בין הערך של מניות אלה לשווי ההגנה הממשלתית – הפרש הנתכם בכ־800 מיליון דולר.

עוד מציינים הגורמים המשקיים כי לבעשה היתה קבוצת דיסקונט היחידה שעמדה לפני הלאמה של ממש בעקבות הסדר ההגנה הממשלתי. זאת כאשר מניות הקבוצה הינן שוות בזכויות ההצבעה וכאשר הן יעברו לבעלות המדינה עשויה הממשלה ליהנות גם מהעברת השליטה אליה בבנק.

עם זאת ראשי בנק דיסקונט השיגו מהממשלה התחייבות שאם היא תרכוש את מניותיה של קבוצת דיסקונט תוכל הקבוצה לשנות את זכויות ההצבעה של המניות כך שתהיינה שוות לזכויות ההצבעה כל מניות הבנקים הגדולים האחרים, שהן בעלות זכויות נחותות.

מס הכנסה מוציא אישורי „ילד טוב"

מאת דרור שרביט

מס הכנסה מנפיק לנישומים אישורי „ילד טוב ביסים" המאפשרים להם ליהנות בניכויי מס מוקטנים במקור.

נוהל הוצאת אישורי „ילד טוב ביסים" (בתואר זה משתמש גם חוזר הנציבות של מס הכנסה) הופץ לאחרונה בין משרדי פקיד השומה בעקבות המלצות של ועדה בראשות ע. מלבאר, פקיד שומה נתניה.

אישורי „ילד טוב ביסים" נשלחים ישירות לנישומים באמצעות המחשב המרכזי של מס הכנסה ומאפשרים להם ליהנות בניכויי מס מוקטנים במקור, למעט הניכויים בשכר. כדי ליהנות מאישורים אלה צריכים הנישומים לעמוד במספר קריטריונים, אך אם הם מפגרים בהגשת הדו"חותיהם או שכתם הגיעו הצהרות הון שנדרשו בהם, כמפסיק מחשב הביסים לשלוח להם אישורי „ילד טוב ביסים".

אש"ף מתריע בפריס מפני כוונת ישראל לתקוף המחבלים

פארוק קדומי נפגש עם שר החוץ הצרפתי

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

פארוק קדומי, יו"ר המחלקה המדינית של אש"ף, דן אתמול עם שר החוץ הצרפתי בחששם של המחבלים כי צה"ל עומד לתקוף את בסיסיהם בדרום לבנון.

בפגישה התריע קדומי בנוסף לכך „על ההכנות שעושה צה"ל לתקוף את סוריה". קדומי נמנה עם ראשי האגף הפרו־סורי באש"ף ובתור שכזה יש לו עניין מיוחד להתריע על „כוונות התקפיות" של צה"ל כלפי סוריה – כדי להשיג רווח מדיני אצל שליטי דמשק המסרבים לפי שעה להתפייס עם ערפאת.

בינתיים איימה אתמול לוב, בעלת בריתה של סוריה, „לעייין מחדש" בתמורתה בליגה הערבית אם מדינות ערב לא תתחייבנה להושיט סיוע צבאי לסוריה או ללוב אם הן תותקפנה על ידי ארה"ב או ישראל. עמדה זו נמסרה לשגרירי מדינות ערב בטריפולי על ידי נציג משרד החוץ הלובי. שגרירות התעמולה של מצרים נקטו עמדה הדערכית כלפי סכנת פרוץ עימות בין סוריה לישראל.

פרשן רדיו „מאות אל־ערב" הזהיר מפני פעולה צבאית ישראלית נגד סוריה. לעומת זאת פרשן רדיו קאהיר נתן להבין כי מצרים תעמוד מהצד אם יתפתח עימות ישראלי־סורי והיא אף תראה בעין יפה את החלשת מעמדה של סוריה.

מבוכה בארגונים היהודיים בגלל זימונם לפגישה עם רייגן

יבקש מהם ביום ב' לשדל סנאטורים לחזור בהם מהצבעתם נגד העסקה הסעודית

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – כוונת הנשיא רייגן לזמן פעילי אירגונים יהודיים לשיחה ביום ב' ולבקשם לשדל סנאטורים לחזור בהם מהצבעתם נגד עסקת־הטילים עם סעודיה, עוררה אתמול מבוכה רבה והתגוננות פותחות בקרב פעילים אלה.

סנאטורים שבקשו לברר במישרין אם גם ישראל נענתה למשאלת הנשיא לעבור מהתנגדות סבילה לעסקה לתמיכה פעילה בה, נענו בתקיפות כי ישראל מתנגדת לעסקה.

רייגן עמד לזמן את ראשי מועידת הנשיאים, הועד היהודי־אמריקאי, איפא"ק וארגונים נוספים, לקראת הטלת הוטו הנשיאותי על החלטת הביטול של הקונגרס על עסקת הטילים. 10 הימים שבהם רשאי הנשיא להטיל וטו יפוגו ביום ג'. אתמול העריכו בקונגרס כי רייגן ימתין בהטלת הוטו עד לבירור נכונותם של הפעילים היהודיים להירתם לשתדלנותו.

הנשיא זקוק לקולות 34 סנאטורים.

בהתייעצויות הרצופות בין הפעילים היהודיים אמש גובשה עמדה המרמזת לנשיא לחזור בו מכוונתו לזימונם, כדי להימנע ממבוכה הדדית. בעמדה זו תומכים, בין השאר, ראשי איפא"ק והוועד היהודי־אמריקאי. פעיל המפלגה הרפובליקאית, מקס פישר, מעוניין בפגישה עם רייגן. יו"ר ועידת הנשיאים קנת ביאלקין מהסס.

מתנגדי עסקת־הטילים חוצים על עזור הנשיא לענייני יהודים, מקס גרין, המכשיך לפעול לעריכת הפגישה גם לשברור כי לא תועיל לנשיא. הסנאטור היהודי רודי בוכשוויץ הביע זעם על יוזמת הפגישה ואמר כי תזיק לתמיכת היהודים במועמדים רפובליקאים. מתנגדי העסקה סבורים כי שגרירות ישראל מילאה תפקיד חיובי בבלימת סוף אפשרי בעמדת הסנאטורים.

אמש הביעו כמה מהמתמחים המיודעים לפגישה עם רייגן תקוה כי הפגישה תתבטל, אך אם תישאר בתוקפה, יתכנסו שעה לפני קיומה ביום ב' לסיכום אחרון של עמדות משותפות.

זאב רייס עצור במנהאטן העברתו למשפט בדאלאס הושהתה

מתרשם כי אין לתביעה חומר מרשיע נגדו

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – זאב רייס אמר אתמול למבקריו בבית־המעצר שבמנהאטן כי התעודד, התרשם מכתב האישום נגדו כי לתביעה „אין הוכחה" ומתייחס לפרשת האשמתו בקשירת קשר למכור טילי „טאו" לעיראק או לאיראן בתמורה קודר, דיווח אמש מקור המקורב לרייס.

העברת רייס לדאלאס שבטקסאס, שם יועמד לדין, הושהתה. עליו להתייצב בבית־המשפט בדאלאס ביום ד'. להערכת פרקליטיו, יסכים השופט לשחררו בערובה. גם אם תתנגד לכך התביעה. המקור המקורב לרייס ציין כי תפקידו בפרשה מישני, משום ש„הוא אינו קונה ואינו מוכר, אלא רק איש־ביניים".

בנוסף לפרקליטו ביקר אצל רייס גם אתמול שריותה לו על התגובות בקיבוצם גבעת־ברנר ונקבר מבקרים על פירסום הפרשה והמעצר. אמצעי־התקשורת האמריקאים לא נדרשו כלל לפרשה, בין משום שאין כל סענה למעורבותה של מדינת ישראל ובין משום שההתובע הפדראלי בדאלאס ראוותני פחות מעמיתיו בוושינגטון ובניו־יורק ומתמיג מגבע הדוק עם העיתונות.

בכתב־האישום סוען התובע כי הנאשם, בוצע בין 21 בפברואר ל־25 באפריל השנה, באזור דאלאס ובמקשורות עם יוספה, צרפת ועם בניו־יורק ובניו גדזיי, רייס ושלושה אנשים נוספים וממנו לייצא בלא רשיון 3,819 טילי „טאו", גובים, בהיקף כולל של כ־3.4 מיליון דולר (8,850 דולר לטיל, שמטבעה „כמכוונת ביוזוד"). בין השאר ביקש רייס מסוכן מוסווה של המכס האמריקאי, שפעל בדאלאס, רשימת טילי „טאו" על שנותיהם שלהם ומסוכן מוסווה שני שמוהוה לקצין גרמני, תקנוניכוריים לבדיקת הטילים, לסענת התביעה, ואחר־כך דיווח לו כי הסדיר ארבעה מטוסים על צוותיהם להעברת הטילים מפורטוגל לאירופה ומשם ליעדם במפרץ הפרסי.

קודם למשלוח היה „מפקח" אמור לטוס מאירופה לפורטוגל ולבדוק את כשירות הטילים.

שר הבטחון יצחק רבין אמר אתמול, כי יש גורמים בממשל האמריקאי, „אולי שוליים ומקומיים", המנסים מדי פעם למצוא „מציאות" ומחפשים דרך להכפיש את שמה של ישראל בבריכתה במכירת נשק לאיראן.

דבריו אלה נאמרו בעקבות ההסתבכות החדשה של ישראלי בעסקות נשק מפוקפקות. „אני רוצה לומר, שלמדינת ישראל אין שום קשר לנושאים האלה", הדגיש רבין.

שליש מחברי המרכז החדש שנבחר הם פנים חדשות

ברעם: כל הגוונים במפלגה, שומר על מסורת ויש חידוש

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

כשליש מחברי המרכז החדש של מפלגת העבודה, שיבנה כ־1300 חברים, הם פנים חדשות, שלא נכללו במרכז היוצא.

בסיך ההצבעת אמש אישרה ועידת מפלגת העבודה, במושבה השני, את הרשימה המרכזית של חברי המרכז החדשים, כפי שהרכיב מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם. הרשימה אושרה פה אחד על ידי הוועדה המסדרת וועדת המנגנים.

בניגוד להשערות שהוועידה על הרכב הרשימה המרכזית יגלוש לשעות הלילה המאוחרות, עברה קריאת השמות בלי מחאות. עם זאת, לא עבר מזכ"ל המפלגה ביקר שהציב לעצמו – מרכז בן 1001 חברים, המרכז החדש יבנה כ־1300 חברים, בהכלל על המרכז היוצא.

הפגנה הצפויה

במשך כל שעות היום עסק ח"כ ברעם, בעזרה קובץ עוזרים, בהרכבת הרשימה המרכזית בחדר 253 במלון „דן". עד בשעות הבוקר התחוור לו שלא יוכל לעמוד במיכסת 1001 החברים והגדיל את הרשימה, כפי שהסמיכה אותו הוועדה המסדרת ל־1101 חברים. במקביל עסק ח"כ רפי אדרי במרכז לסיכום הייצוג שהובטח ל־12 קבוצות שהצביעו למפלגת העבודה בכרוצת השנים, וסך הכל החברים שייצגו אותם במרכז החדש יהיה כ־100. בנוסף ל־1201 החברים, שכבר שובצו, הסמיכה הוועדה המסדרת את ברעם לצרף 50 חברים נוספים, לתיקון עיוותים.

אלים במשימה

בשעות הערב אמש התחוור לאנשי ההתיישבות, התק"ם ותנועת המושבים, שבגלל הגדלה המרכז הופר אחוז הייצוג המובטח להם, 20 אחוז, והם איימו שאם לא יתוקן מספר החברים הנבחרים להם, יפרשו מהוועידה. בכו"מ שניהלו שני מזכירי התק"ם ויחזקאל זכאי מבצע המושבים עם מזכ"ל המפלגה הובטח להם תיקון העיוות ופירוזם תוספת של 50 חברים נוספים. לפיכך יבנה המרכז החדש כ־1300 חברים.

בשעה 11 בלילה נכנס ח"כ עוזי ברעם לאולם כדי לקרוא מעל הבמה את הרשימה השמית של חברי הרשימה המרכזית, שאותה הרכיב. בין השאר אמר כי המרכז החדש משקף את כל הגוונים במפלגה, כי הוא „שומר על מסורת ויש בו גם חידוש". כדי לפצות את ותיקי המפלגה, בעיקר אלה שאינם נכללים במרכז החדש, הודיע ברעם כי „יצוף לסרכז שיקום „מיסדר של ותיקי המפלגה שיוזמנו לישיבות המרכז וירגישו שייכים". יצוין, כי במרכז החדש של מפלגת העבודה אין רוב לשום מחנה ולשום גיזור ולצורך התאראגנויות בעתיד, בעיקר בהכרעות פרסונליות, ייווצרו קואליציות שונות לקידום אינטרסים ואישים.

שעון קיץ ממוצ"ש

מאת יעל אימוני, סופרת „דבר" בירושלים

במוצ"ש הקרובה בחצות יוזזו מחוגי השעון בשעה אחת קדימה ובכך ייכנס לתוקפו שעון הקיץ שיהיה בתוקף עד 6.9.86.

משה עמירב, חבר ועדת שרנסקי לנושא שעון הקיץ שמינה שר הפנים אמר אתמול כי להערכתו יונהג מעתה שעון קיץ בישראל כל השנה הן בשל התהודה הציבורית שהנושא זכה לה והן בשל העובדה כי „הנושא הפך לא רק לעניין של רווחת הציבור אלא גם לעניין של פיקוח נפש".

תכנית להכשרת קצינים פורשים

מאת טלי זליגר, הסופרת הצבאית של „דבר"

אגף כח אדם במטכ"ל מגבש תוכנית להכשרת קצינים בדרגת סא"ל ומעלה לקראת פרישה. התפקידי ניהול ויוזמות בתעשייה. זאת, ביוזמת איתן והוהיימר, מנכ"ל „ישקר", ולאחר פגישה שקיימו ראש אכ"א והיועצים עם נציגי התעשיה.

ישראל וארה"ב משתפות פעולה בהפצת מידע על הטרור בעולם

אדווין מיז באוניברסיטת ת"א: "זהו מאבק בלי פשרות"

מאת נתן רותי, כתב "דבר"

התובע הכללי של ארה"ב, אדווין מיז, רמז אתמול כי ישראל משתפת פעולה עם ארה"ב בנושא העברת מידע אודות טרוריסטים בינלאומיים והחלפת מידע בנושא גירושם של הטרוריסטים מאחר שאלה הם מעיקים.

הוא הודיע כי ישראל וארה"ב מתאמות עמדות בנושא שינוי החוק הנידוש הקיימים כדי להקטין את ניידותם של טרוריסטים.

בהרצאה שנשא אתמול באוניברסיטת תל־אביב, שהעניקה לו את "אות הנשיא", אמר כי הטרוריסטים הם פושעים מהסוג הנחות ביותר ולא גיבורים כפי שהוצגו בעבר. בעקבות כך חל בשנתיים האחרונות שינוי ביחסן של מדינות המערב לנושא הטירור והכיפול בו וגם גופים שנבנו לספל בטירור בעבר, כמו "האינטרפול", הגיעו למסקנה כי יש להאבק בו בלי פשרות.

מיז הציע דרכי פעולה להאבק בטירור הבינלאומי וביניהם: שיתוף פעולה באיסוף מודיעין על הטירור הבינלאומי, חקירת העברת הכספים על ידי גופים כלכליים לארגוני הטירור ונטרולם של הארגונים מבחינה כלכלית, עידוד גופים אזרחיים להאבק בטירור, פעולה נגד שיתוף פעולה בין ארגוני הטירור לאמצעי התקשורת המערביים הנותנים להם פירסום, והבטחת כוח שיהיה מסוגל להגיב נגד הטירור הבינלאומי.

במהלך הרצאתו סיפר מיז כי ארה"ב שיתפה פעולה עם איטליה באיסוף מודיעין וראיות נגד חוטפי האקילה לאורו שעוברים לדין באיטליה. ארה"ב מתכוונת לעשות כן גם בעתיד.

להקת הבלט המלכותי חזרה בה מהחלטה קודמת ותבוא לביקור בישראל

ביטלה את ההופעה בגלל פחד מפעולות טרור

לונדון, 15 (רויטר - עיתים). להקת הבלט המלכותי של בריטניה חזרה בה מהחלטה קודמת לבטל סיור בישראל בגלל חשש מפעולות טירור.

חברי הלהקה הצביעו בתחילת השבוע שלא לצאת לסיור המתוכנן לישראל. באומרם כי הם חוששים מתקפות טרוריסטיות עליהם בגלל מעורבותה של בריטניה בהפצצה האווירית האמריקנית של מטרות בלוב.

"הוסבר להם כי אין כל יסוד לדאגה, והדבר איתם על אחריותם כלפי הציבור" אמר אמרגן הסיור ויקטור הוכהאוזר, לאחר שביום חמישי נתקבלה החלטה חוזרת פה אחד, לבצע את הסיור כמתוכנן.

"היה זה נצחון לשכל הישר במקום שיהיה זה נצחון לטרור" הוא ציין.

להקת הבלט אמורה להציג שש הופעות של "אגם הברבורים" - האחת בירושלים והיתר באמפיתיאטרון קיסריה, במסגרת הפסטיבל הישראלי.

נשיא המדינה, חיים הרצוג, וראש הממשלה, שמעון פרס, אמורים להשתתף בהופעה הראשונה בקיסריה ב־7 ביוני.

ביטול הסיור של הלהקה עלול היה להעכיר את האווירה בתקופת ביקורה של ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, העומד להפתח בישראל בעוד 9 ימים. כן היה הביטול גורם, ללא ספק, מבוכה לגברת תאצ'ר, בשעה שהיא עצמה מנסה לשכנע תיירים אמריקניים שלא לבטל את הופעותיהם המתוכננות באירופה, כתוצאה מחשש מפני פעולות טירור.

סערת מחאות פרצה קודם לכן באנגליה, לאחר שאושרה הידיעה כי חברי להקת הבלט החליטו להכנע לאיומי הטירור ולבטל את סיורם בישראל.

אכזבה עמוקה מאותה החלטה של הלהקה הובעה, בין היתר, על ידי "המועצה הבריטית" - הארגון התרבותי הנתמך על ידי ממשלת בריטניה, אשר בחסותו אמור היה הסיור להיערך.

השקפה

שתדלנות מבישה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

זו פשוט התרפסות. אין הגדרה הולמת יותר למאמצי השתדלנות המבישה לשנות את החלטתה (לא לבוא לישראל בגלל סיכון בטחוני) של להקת הבלט "סאדלר'ס וולס" מלונדון. הלהקה אומנם החליטה בסופו של דבר לבוא ולהשתתף בפסטיבל ירושלים, אבל כלום לא מוטב היה לומר להם כי מוותרים אנו על טובות? מדוע היה צריך שגריר ישראל בבריטניה, יהודה אבנר, להשתדל אצל הלהקה כדי שתשנה את דעתה? לשם מה היה עליו להרחיק לכת ולהבטיח להם כי יעמידו לרשותם מטוס מיוחד ולתת להם ערבות מיוחדת לבטחונם?

במשרד החוץ אומרים כי עשה את אשר עשה בתגובה על פניית מנהלי הפסטיבל. אם־כך, כולם טעו: צריכים היו גם לחשוב על הבושה והכבוד הרי מי שמוחל על כבודו, כבודו מחול. מה עוד שהחלטת חברי ה"סאדלר'ס וולס" התקבלה בדיוק בשעה שראש ממשלתם, מרגרט תאצ'ר מביעה בצורה מפורשת ביותר את דעתה על הסרוב ועומדת לערוך ביקור רשמי בישראל.

הנוצרים מעבדים תכנית חדשה להסדר בין העדות השונות בלבנון

תומכי הסורים אינם שותפים ליוזמה החדשה

מאת דן אבידן, כתב "דבר" לענייני ערבים

המנהיגים הנוצריים בלבנון מגבשים בימים אלה תכנית חדשה להסדר בין־עדתי שתהווה אלטרנטיבה לתכנית ההסדר שגובשה באחרונה בדמשק בידי הסורים.

בוועדה משתתפים נציגי הפלאנגות, "הכוחות הלבנוניים" (הנוצרים), מפלגת הלאומיים־החופשיים, נציגי הארכיבישופים וחברי פרלמנט מארוניים המוגדרים כבלתי תלויים. הנשיא לשעבר פרנג'יה, בעל בריתם של הסורים, אינו שותף ליוזמת ההסדר החדשה.

מבחינת שדלוף עד עתה לעיתונות מתברר שתוכנית ההסדר הנוצרית איננה שונה במהותה מ"האמנה הלאומית של 1943" שהקנתה מעמד דומיננטי לנוצרים במשרות הבכירות בשלטון. בינתיים עוררה הצהרת הנשיא אסד כי יהיה מוכן לשקול הכנסת שינויים ביוזמת ההסדר הסורית, תגובות בעוררות בקרב ההנהגה הנוצרית בלבנון. הנשיא לשעבר כמיל שמעון וראשי הפלאנגות הגדירו את הצעת אסד "כתמרון פוליטי" שנועד לזרוע פירוד במחנה הנוצרי ולהחלישו. שמעון אף הצהיר כי כל עוד מכהן סגן הנשיא הסורי חדאם כאחראי על הטיפול בענייני לבנון, אין סיכוי לגישור פערי העמדות בין ההנהגה המארונית למשטר הסורי.

לעומת זאת, מנהיגים מוסלמים אחרים כבנן השר ג'והן אל־האסם, ברכו על הצהרת אסד כיוזמה הפותחת לדעתם פתח לאיחוי הקרע בין המשטר הסורי למיעוט המארוני בלבנון.

חוסיין ייוועד עם נציגי הממשל בתחילת החודש הבא

אין סימנים לאפשרות מפגש רייגן־פרס־חוסיין

מאת אמיר אורן, כתב "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"): - חוסיין מלך ירדן יגיע לביקור בארה"ב ב־10 ביוני או בסמוך לו, נודע כאן אתמול. ביקורו מתואר כ"פרטי" ועיקרו טקס סיום לימודי בתו במכללה אמריקאית.

בעת ביקורו ייוועד עם פקידים אמריקאיים, אך עוד לא נודע אם תוסדר לו גם פגישה עם הנשיא רייגן. חוסיין כתעתד להתאים את ביקורו למועד סיום חודש הראמאדן. השנה אמור חודש הצום להסתיים ב־8 או ב־9 ביוני. בביקורים דומים בעבר נהג עוזר שר החוץ ריצ'ארד מרפי לטוס למקום שהותו של חוסיין בארה"ב ולנהל עימו דיונים. לקראת ביחתו לוואשינגטון או כתחליף מכוונים לגיחה כזו.

לשכת ראש הממשלה שמעון פרס הכחישה אתמול כי פרס ביקש להיוועד עם רייגן בעת ביקור אפשרי של ראש־הממשלה בארה"ב ביוני, אך ההכחשה התייחסה נחרצות לאירוע מסעם מפעל איגרות מלווה הפיתוח ב־1 ביוני, בעוד שמקורות מהימנים הורו ואישרו כי המימשל התבקש לבדוק אם רייגן נכון להיפגש עם פרס - כנראה בעת שראש הממשלה יחלוף בארה"ב בדרכו לאמריקה הלטינית. פרס החליט סופית אם לצאת למסע זה, שמתוכניתו המקורית נכללת חנייה בפלורידה. יתכן שפרס וחוסיין ימצאו בארה"ב בעת ובעונה אחת, אך אין עדיין כל סימן לתיכנון מיפגש משולש רייגן־חוסיין־פרס.

פולארד מאיים במשפט חושפני אם יוגש אישום

מאת אמיר אורן, כתב "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). - ג'ונתן פולארד חזר בו מהסכמתו לעסקת־טיעון עם התביעה הפדראלית ומאיים בהעדפת משפט חושפני על התנאים שהוצעו לו עד כה - אמרו מקורות מהימנים העוקבים אחר פרשת פולארד.

המקורות דווחו כי בניגוד לכוונת התביעה להגיש את עסקת הטיעון לאישור שר־המשפטים אדווין מיז בשובו מביקורו בישראל, הציבה התעקשות פולארד מכשול בלתי־צפוי ובעקבותיה נוטה התביעה להחליט "בעוד שבועיים־שלושה" לסיים את החקירה "לכאן או לכאן, בין בעסקת־טיעון בין בהגשת כתב־אישום".

לפי אחד המקורות, לוחצים הורי פולארד על בנם להסכים לעסקה, שבה תצא רעייתו אן הנדרסון־פולארד בעונש קל יחסית, בעוד שפולארד עצמו צפוי בלאו הכי למאסר ממושך.

עוזר הנספח המדעי בשגרירות ישראל כאן, אילן רביד, שחזר לארץ לאחר מעצר פולארד, מופיע ברשימה חדשה של דיפלומטים של הסטייט־דיפרטמנט, ממתין בארץ לסיום פרשת פולארד זה מחצית השנה. ברשימת הדיפלומטים מופיע, בין היתר, גם נציג הרשות לפיתוח אמצעי־לחימה, המתואר כעוזר הנספח הצבאי. רפא"ל עוסקת עתה גם בשיווק מוצריה בארה"ב, אך לנציגים מהתעשיה הצבאית אין מעמד דיפלומטי כמו זה שהוענק לנציג רפא"ל.

השוק המשותף מתלונן

הובלה ימית פוגעת בשוק

מאת יעקב מרוכוביץ, כתב "דבר"

ארצות השוק המשותף הגישו מחאה לממשלת ישראל, נגד תקנת משרד התחבורה המחייבת הובלת מטענים, שיובאו באישור ממשלת ישראל, באניות ישראליות, בתנאי שמחיר ההובלה לא יהיה יקר יותר מ־15% ממחיר המוצע ע"י המובילים הזרים.

המחאה הוגשה ע"י שגרירות הולנד בישראל אשר פעלה בשם כל ארצות השוק המשותף. במחאה צויין שביצוע תקנה זו יפגע באינטרסים ספנותיים של ארצות השוק המשותף. כמו כן צויין במחאה שהתקנה פוגעת בעקרון של תחרות חופשית והוגנת בענף הספנות. ארצות השוק המשותף הביעו תקווה שממשלת ישראל לא תפעיל את התקנה.

שביתת נשק במאבקי סטודנטים בעזה

מאת דני צדקוני, כתב "דבר" בדרום

גורמים במינהל האזרחי בעזה יזמו שביתת נשק במאבקי שתי קבוצות יריבות בציבור הסטודנטים באוניברסיטה האיסלמית בעיר שגלשו באחרונה לאלימות. בין היתר נפגעו מרצים וסטודנטים. החשש מפני הסלמה העלולה להסתיים בשפיכות דמים היה רב ולפני ימים אחדים זומנו ראשי הסטודנטים למינהל האזרחי.

ואכן מאז שורר, לפי שעה, שקט בקמפוס.

מת המתרגם חיים גליקשטיין

המתרגם חיים גליקשטיין (71) מת אתמול בתל אביב אחרי מחלה. היה מזכיר מערכת "דבר" וסופר העיתון בלונדון. תירגם עשרות ספרים מאנגלית לעברית. הלוויתו תיערך היום ב־12.30 בבית־העלמין החדש בחולון.

ר"מ הודו גנדי בא לביקור ביבשת השחורה, החילונו בהררה, בירת זימבבואה. צילום אי.פי.

הבית הלבן מקדם בברכה דברי גורבאצ'וב בדבר אמצעי ביטחון גרעיניים

זועם על הטחת האשמות נגד ארה"ב וארצות ערב

וואשינגטון (ע"ר־ע"צ). - הממשל האמריקאי קידם בברכה את הצעותיו של המנהיג הסובייטי מיכאל גורבאצ'וב לחזק את שיתוף הפעולה בכל הקשור לאמצעי ביטחון גרעיניים. עם זאת אמר דובר הבית הלבן כי העיבו על נאום זה האשמות חסרות בסיס נגד ארה"ב בקשר לאסון צ'רנוביל.

הדובר, לארי ספיקס, אמר כי הממשל קיבל בחיוב ובהקלה את הודעתו של גורבאצ'וב כי "הגרוע ביותר כבר מאחורינו" אך הטעים כי ארה"ב מצטערת על כך שגורבאצ'וב ניצל את ההזדמנות ובנאומו על מה שהתרחש בצ'רנוביל הטיח נגד ארה"ב וממשלות אחרות במערב האשמות חסרות בסיס. בעניין זה הוא קיבל כנראה מידע מסולף, אמר ספיקס.

בהתייחסו למורטוריום החד־צדדי הסובייטי על הניסויים הגרעיניים התת־קרקעיים אמר כי עמדת ארה"ב היא שאיסור הניסויים אינו בר־ביצוע עתה בגלל בעיות שונות ומשום שארה"ב חייבת להשיג את הפיגור אחרי הניסויים הסובייטיים שלאחר המורטוריום החד־צדדי.

בהודעת הבית הלבן גם צויין כי מר רייגן הזמין את המנהיג הסובייטי לפיסגה בארה"ב בשנת 1986 כדי לדון במכלול הבעיות בין וואשינגטון למוסקבה. ספיקס אמר כי על אף שהמנהיג הסובייטי עוד לא נענה "אנו אומרים כי הפגישה הזאת בין שני המנהיגים אפשרית השנה, אם גורבאצ'וב יוצה בכך".

ספיקס גם התייחס להצעתו של גורבאצ'וב לחזק את שיתוף הפעולה הבין־לאומי, בעניין אמצעי הביטחון בתחנות כוח גרעיניות באומרו שהצעה זו ראויה לבחינה רצינית ביותר.

בהמשך דוחה את האשמותיו של גורבאצ'וב כי ארה"ב ובעלות בריתה "ביקשו לצבור הון פוליטי מן הטרגדיה בצ'רנוביל". לדבריו "ממשלת ארה"ב לא עודדה אף פעם מסירת מידע לא מדויק על התקרית הזאת. אם כמה דיווחים בכלי התקשורת לא היו מדויקים, הרי זו תוצאה ישירה של הסודיות והחוסר שהטילו השלטונות הסובייטיים על הפרשה בימים שלאחריה", אמר. "כל נסיון לייחס את העניין שגילו ממשלות זרות בשואה בצ'רנוביל למזימות פוליטיות, ראוי לגינוי חריף מאחר שאין להאשמה זו כל יסוד".

ספיקס גם אמר "כי נוצר רושם שגורבאצ'וב לא קיבל מידע מדויק על עמדת ארה"ב ובעלות בריתה בקשר לצמצום הנשק הגרעיני. ארה"ב חותרת להחיש את המו"מ ולהשיג 50 אחוז של צמצום הנשק הגרעיני מהר ככל האפשר. ארה"ב גם הגישה הצעות קונקרטיות בעניין זה, והיא מצפה למענה סובייטי קונסטרוקטיבי", אמר ספיקס.

צפויים עוד מיקרי מוות בברה"מ בעקבות התפוצצות הכור בצ'רנוביל

שיתוף פעולה בין רופאים אמריקנים לרוסים בטיפול בנפגעים

מוסקווה, 15 (ע"צ רויטר־עיתים). - הרופא האמריקני [illegible] הכור בצ'רנוביל [illegible] בין האסון, אך הוסיף כי נראה מן התקרית לקחים יסודיים חשובים שיהיה שיתוף פעולה בין הרופאים הסובייטיים והאמריקאיים, שיתוף פעולה שיבשר בעתיד.

רוברט גייל מאוניברסיטת קליפורניה מסר לכתבים כי מתוך 35 האנשים שקלטו כמויות גדולות של קרינה רדיואקטיבית, עברו 29 השתלות של מח עצמות. יתר ה־19 [illegible] ביניהם, מתו, או שאינם זקוקים להשתלה כזאת או שהיא לא תועיל להם.

הוא אמר כי 299 בני אדם שאושפזו לאחר התאונה סבלו ממנות קרינה גבוהות, אולם מספר זה עשוי להשתנות משום שכמה רופאים העריכו לא נכון את תוצאתם של המקרים.

"אנו סבורים כי צפויים מקרי מוות נוספים" הוא אמר. ד"ר גייל הוסיף כי על אף שאין להעלות על הדעת כי מישהו שהיה מרוחק מן הכור קיבל מנת קרינה מסוכנת או שיחלה במחלת קרינה קשה, בכל זאת, יתכן שהם עשויים לחלות ביום מן הימים אך קשה עתה להעריך את התוצאות.

הרופא האמריקני [illegible] שיתוף הפעולה בין הרופאים הסובייטים והאמריקנים, הוא הודיע כי הוחלט על מספר [illegible] תורמים של מח עצמות. [illegible]

הרופאים גם יפרסמו במשותף את תוצאות מחקריהם בז'ורנלים רפואיים בינלאומיים. ויפעלו יחד להגברת המודעות וההכנות לתאונות גרעיניות אפשריות.

הרופא הסובייטי ד"ר אנדריי וורוביוב, בן האקדמיה הסובייטית למדעי הרפואה, שעבד בשיתוף פעולה עם ד"ר גייל, אמר כי תושבי העיר צ'רנוביל הסמוכה לתחנת הכוח הגרעינית שנפגעה, לא נפגעו מקרינה ואינם סובלים ממחלת קרינה, חוץ מאלה שעבדו במפעל בעת שקרתה בו התאונה.

עוד אמר כי הנבדקים ובלוטות התריס של תושבי הכפר פריפיאט, הסמוך לתחנת הכוח, נבדקו ביסודיות. התברר שאנשים אלה קלטו מנות קרינה שהיתה מהווה סיכון בטווח הארוך, הוא אמר. עם זאת הוא ציין כי לא כל 299 הקרבנות עברו בחינה עצמה.

הסרט "שתי אצבעות מצידון" הוקרן אתמול בפסטיבל קאן

תגובות עוינות של עיתונאים לבנוניים

מאת גדעון קרן

פאריס (מיוחד ל"דבר"). - הסרט הישראלי "שתי אצבעות מצידון" בבימויו של אלי כהן הוקרן אתמול בפני אולם מלא (של אלף מקומות) בארמון הפסטיבלים בקאן. בתום ההקרנה נשמעו תשואות ממושכות.

חלק מן המשתתפים בדיון שלאחר ההקרנה, מבקרים ואנשי קולנוע, הביעו הערכה רבה לעובדה כי סרט כזה, "שהוא בסופו של דבר אנטי מלחמתי" הופק על ידי הצבא. אחרים חשבו כי הביקורת בו מוגבלת.

הבמאי אלי כהן נשאל יותר שאלות עוינות מאשר לגופו של הסרט. מדוע לא טיפל ב"מעשי טבח שביצעו הישראלים" "מדוע לא יצאה ישראל מדרום לבנון", שאלה עיתונאית לבנונית. ואולי כהן ענה כי הנושא הוא בתחום אחריותו של ראש הממשלה וכדאי לשאול אותו. נשמעה גם ביקורת על המוסיקה המלווה את הסרט שהוכרזה, בחלקה מוסיקה של סרטי תיירים ובחלקה של סרט מתח.

אחד החשובים שבמבקרי הקולנוע הלבנוני סמיר פסרי מ"אל נהר" עזב את האולם בתום ההקרנה, אך לפני היציאה אמר לנו, כי הוא "שנא" את הסרט, אותו כינה "אויבי, יפה נפש, כולו כינורות מתנגנים". "לא מרשים אותי שישראל הפיקה סרט על מלחמת לבנון. כבר עשו סרטים רבים אחרים, אמיתיים יותר על לבנון".

גם ארבעת השחקנים הצעירים דוני פינקוביץ, שאול מזרחי, אלון אבוטבול וחורי בן זאב נכחו בהקרנה הישראלית והשתתפו בדיון. שאול, היחיד שהשתתף בפועל במלחמה אמר, "נכנסתי ללבנון כחייל ויצאתי ממנה כשחקן".

הרגעה נוספת לאחר מעמידי שחששו מן ההשפעות ההרסניות של הקרנת "שתי אצבעות לצידון" בפני אומות העולם. אל פחד, זהו סרט פרו ישראלי במאה אחוזים. והביקורת בו היא בנוסח "יורים ובוכים". אין בסרט ישראלי רע אחד לרפואה. יש לפעמים טעויות טרגיות. זה הכל. אפשר לנשום לרווחה.

מחקר

עליה במספר תלמידים בני עדות המזרח במסלול העיוני

מאת יעל פישביין, כתבת "דבר" לענייני חינוך

חוק חינוך תיכון חינם לא השפיע על שיעורי התלמידים בחינוך התיכון, אבל גרם לעליה ניכרת במספר התלמידים ממוצא מזרחי שסיימו את לימודיהם בתיכון במסלול העיוני ובכך שיפרו את סיכוייהם לקבל תעודת בגרות ולהתקבל במוסדות להשכלה גבוהה.

כך עולה ממחקר שערכו ד"ר אברהם יוגב וד"ר הנה איילון במכון ספיר שעל יד אוניברסיטת תל־אביב.

החוקרים בדקו במספר התלמידים של ארבעה מחזורי תלמידים אחרי שהתקבל החוק בשנת 1979. התברר כי המספר הכללי לא עלה וזאת בהתאם לתחזיות שצפו מראש שהחוק לא יוסיף על המספר. אולם בניגוד לתחזיות, התברר שיותר בנים ממשפחות מזרחיות התמידו בלימודיהם במסלול הלימודים העיוני.

תלמידים אלה שלפני החוק נשרו מלימודים, אחרי שהוא נתקבל הם הוסיפו ללמוד עד כיתה י"ב ובכך שיפרו את סיכוייהם לקבל תעודת בגרות עיונית שהיא הפתח לקבלה לאוניברסיטה.

החוקרים מציינים שלחוק היתה השפעה עקיפה על שינוי תפיסה במשפחות מזרחיות שלפני כן לא העריכו את חשיבות הלימודים העיוניים בתיכון ואילו אחרי שהתקבל החוק הבינו עד כמה הלימודים בתיכון נחשבים בעיני החברה.

מימצאי המחקר עשויים להשפיע על מקבלי ההחלטות במשרד החינוך והאוצר לאור העובדה שבאחרונה הועלו הצעות לבטל את חוק החינוך תיכון חינם.

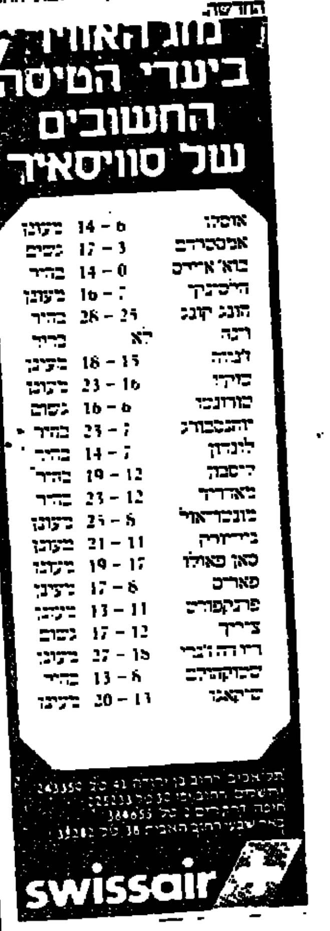

לישראל ביטמן
ולבית יפעת

אתכם באבלכם הכבד

חבריכם בקבוצת דגניה ב'
ובית דגניה ב'

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

זוהר ציטולובסקי ז"ל

תערך אזכרה וגלוי מצבה
ביום ראשון ט' באייר תשמ"ו, 18.5.86,
בשעה 4.00 אחה"צ

המשפחה

לחבר ראובן אבל
חבר הנהלתנו

אתך אנו באבלך הכבד

במות אחיך

יצחק ז"ל

גמול חברה להשקעות בע"מ

במלאת שנה לפטירתו של חברנו

שאול לזרוביץ ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ט' באייר
תשמ"ו 18.5.86 בשעה 15.00.
יוצאים מהעגול

המשפחה
וקיבוץ אפיקים

לחברנו בועז שאנני

איתך באבלך במות

אמך ז"ל

בית הסנה

לחברתנו יונינה עמית

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברנו ראובן אבל, מנהל הקרן

משתתפים בצערך
על מות אחיך

יצחק ז"ל

נתיב קרן הפנסיה
ההנהלה והעובדים

לחברנו
מושיק סלע

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בית מחניים

לחברתנו פנינה בכר

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

ישראברט בע"מ
ההנהלה והעובדים

ביום ראשון, ט"ז אייר תשמ"ו - 25.5.86 תתקיים אזכרה
במלאת שנה לפטירת

אסא אטקין ז"ל

בבית העלמין ביגור ב־2.00 אחה"צ

המשפחה

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם לשחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מנהל כללי אהרן קראוס

המו"ל - "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ.65233
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים,
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאויה קומה ב'
טל. 222451, 222353, 241306-7
המינהלה: רח' הלל 16, טל. 231251
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 642111-2-3, מ. 33104

אנשים • אנשים •

הסתייגות

שר הבטחון יצחק רבין הסתייג אתמול במורת־רוח מדברים שאמר מזכ"ל ההסתדרות לשעבר יצחק בן־אהרן, ידידו, בתכנית „מבט המשנה", ששודרה בליל יום העצמאות בטלוויזיה. הכוונה לקביעתו של בן־אהרן, שכל ממשלה, אפילו ממשלת ליכוד, היתה יוצאת מלבנון, ובעצם לא ממשלת ישראל הוציאה את צה"ל מלבנון, אלא המטה הכללי. „חבל שחבר כה נערץ, כה ותיק, עם זכויות כה רבות מציג את הדברים באור שבינו ובין העובדות כל דמיון מקרי להלוטין", אמר רבין בבצר בסיום נאומו בוועידת מפלגת העבודה. „בלעדי שותפותנו בממשלה, עם שמעון פרס בראשה, ובלעדי כשר ביטחון לא היתה מתבצעת ההחלטה האמת". בתחילת נאומו בפרק על הביטחון ציין רבין כי בימים אלה מלאה שנה לביצוע החלטת הממשלה על היערכות צה"ל מחדש להבטחת שלום הגליל „בלי להיות מעורב עד צוואר בבוץ הלבנוני". רבין הדגיש שאין להשוות את המחיר ששילמה ישראל בשנה האחרונה ובין זה ששולם בשנה שקדמה לה על מובן הבטחת ישובי הצפון ותושביהם ושלח ברכה והערכה לתושבי ישובי קו־העימות, שהגיעו ל„הבנה על הקשר שבין ביטחון לצפון וביטחון לצה"ל".

עליזה וולך

בעל חלומות

ריזה שרון, לונדון

בהופעה שנערכה לכבוד יום העצמאות באולם „הברביקן" בלונדון, נשא דברים שגריר ישראל בבריטניה יהודה אבנר. הוא סיפר כי לאחרונה קרא ביוגרפיה של הרצל ומצנה למד כי ביתו של חוזה מדינת היהודים בווינה היה סמוך מאוד לביתו של זיגמונד פרויד. „תארו לכם כיצד פני ההיסטוריה היו שונים, אילו בא הרצל לפרויד והיה אומר: „יש לי חלום"".

תיקון טעות

אתמול סיפרנו במדור זה, תחת הכותרת „טעות בחישוב", על ברכתו של רונלד רייגן לנשיא הרצוג, בה שיבח את ישראל כ„מבצר הדמוקרטיה", וציין כי המלה „בסטיון" (מבצר בעברית) היא 38 בגימטריה. את התעלומה, שאנשי לשכת הנשיא הרצוג לא הצליחו לפתור, פתר הקורא משה קים ממושב לכיש שאומר לנו כי „חל" היא תוספת מבצר ובגימטריה – 38. מסתבר כי לא עוזריו של רייגן טעו.

פעמיים פרס

הסופרת רות אלמוג היא כלת הפרס ע"ש אדריאן תומס לשנת תשמ"ו לספר הנעורים הטוב של השנה. הפרס מוענק לה על־ידי המרכז לספרות ילדים ונוער שליד אוניברסיטת חיפה, על ספרה „בחור הכסף", אשר יצא לאור בסדרת „דן חסכן" של הוצאת „עם עובד". זו הפעם השנייה בה זוכה ספר מספרית „דן חסכן" בפרס ספרותי השנה. ספרה של נירה הראל „כובע קש", אף הוא בסדרת „דן חסכן", זכה השנה בפרס זאב לספרות ילדים ונוער.

מר ישראל

מנחם גולן (בתמונה), הוא „מר ישראל" של הקולנוע – כך קובע ראש לשכת ראש הממשלה ויו"ר ההנהלה הציבורית של המכון הישראלי לקולנוע, בועז אפלבאום, במכתב ששיגר לאחרונה לשר החינוך יצחק נבון. אפלבאום מציע לקבוע קטגוריה חדשה בפרס ישראל שתיוחד לבעלי הישגים בתחום הקולנוע כאשר המועמד הטבעי לקבלת הפרס הוא מנחם גולן הודות להתמדתו בקולנוע הישראלי והצלחתו לגרום לכך שישראל הפכה להיות „בר משיכה להשקעות קולנועיות מחו"ל".

תגובת שר החינוך עדיין לא נמסרה.

יעל פישבין

תולדות דאדא

קבלת פנים בסגנון כפרי ערכו השבוע חברי אגודת הידידות של מוזיאון דאדא בכפר האמנים עין־הוד לברון רוטשילד על תרומתו להקמת קרן לפרוייקט מוזיאוני חינוכי אורקולי שיספר את תולדות תנועת דאדא. את הטקסט למסכת האורקולית יכתוב יורם לונדון. בקבלת הפנים, שנערכה באולם המסעדה בכפר האמנים, נכחו גם שרה ברונקין, מנהל קרן רוטשילד בישראל, משה צבר ממייסדי המוזיאון, משה זהרי האוצר של המוזיאון וכן אמנים ושוחרי אמנות.

אריאלה ראובני

חילופי תרבות

האמרגן שמואל צמח הפתיע את אורחיו, 120 חברי להקת „מזובשה" במסיבת יום עצמאות מקורית. ביוזמת בתו-מלי צמח הוזמנו לשעשע את האורחים מפולין קן צופי תל־אביב, שהנעים במחרוזת שירים ישראלית ושפי את האורחים בביצוע ישראלי־פולני משותף של „הבאנו שלום עליכם". בתמורה, לימדו האורחים הפולנים את צופי תל־אביב את השיר הפולני „הקוקיה" שיושמע במופע. לקינוח הגישו הפולנים ביצוע כמעט אופראי של „רוח רוח" בעברית מלעילית.

מירי פז

האחרון

אחרון שושלת קרופף בת בסוף השבוע שעבר במינכן ממחלה ממארת בגיל 48. ארנדט פון בוהלן כבר לא עמד בראש המפעל שהפך לחברת מניות. הוא ויתר על הרכוש תמורת קיצבה שנתית של 14 מיליון מארקים גרמניים והיה מה שמוגדר כ„פלייבוי", ונשא לאשה נסיכה אוסטרית. מפעלי הפלדה של קרופף היו מעוז תעשיית הנשק הגרמנית בשתי מלחמות העולם. במלחמת העולם השנייה עבדו במפעליה אסירים פוליטיים ויהודים. איש ממשפחת קרופף לא נותר עוד בחיים.

מקום ראשון

העיר בת־ים הצליחה לגייס את הסכום הגבוה ביותר בין הערים במבצע „סירותרום" שהתקיים שלשום באולמי „נפטון" בעיר: 122 אלף שקלים חדשים. נאספו במכירה פומבית של חפצי־בוני המזכרות. מגן המנכ"ל נמכר ב־7,000 ש"ח. אלבום הדפסים של האמן חיים רוזנטל – מתנת ראש הממשלה – נמכר ב־6,000 ש"ח. אורח הכבוד בנשף המסורתי שארגנה רעיית ראש העיר, שושנה קנמון, שהיא יו"ר האגודה למען החייל בעיר, היה שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי.

ע.ג.

מנכ"ל חדש

לקרן פרידריך אברט הסוציאל־דמוקרטית, הוותיקה ביותר בין הקרנות הקשורות עם מפלגות פוליטיות במערב־גרמניה, יש מנכ"ל חדש. הורסט היידמאן שעמד במשך שנים רבות בראש מחלקת המחקר, נבחר פה־אחד למנכ"ל חדש של הקרן, הפועלת גם בישראל המיוצגת כאן על ידי הנס דזנקה. המנכ"ל הפורש גינטר גרונוואלד שימש בתפקידו למעלה מ־20 שנה.

נשיא אוסטריה רודולף קירכשלגר, שהזכיר לבני עמו כי אנטישמיות מעולם לא הביאה להם ברכה או יתרון, אמר לעורכת „דבר" חנה זמר (בצילום, עם הנשיא) כי גם ישראל צריכה לזכור דווקא עכשיו את המפעל ההומאניטרי האדיר של אוסטריה: מאז 1945 נמלטו אל אוסטריה שני מיליונים פליטים. שש מאות אלף מהם מצאו בה מקלט קבע – פחות ממחציתם ממוצא גרמני. בין שני מיליון הפליטים היו יותר משלוש מאות אלף יהודים מברית המועצות. הנשיא קירכשלגר מסיים את כהונתו בעוד חודשים.

המדור נערך היום על־ידי עירית נחמני

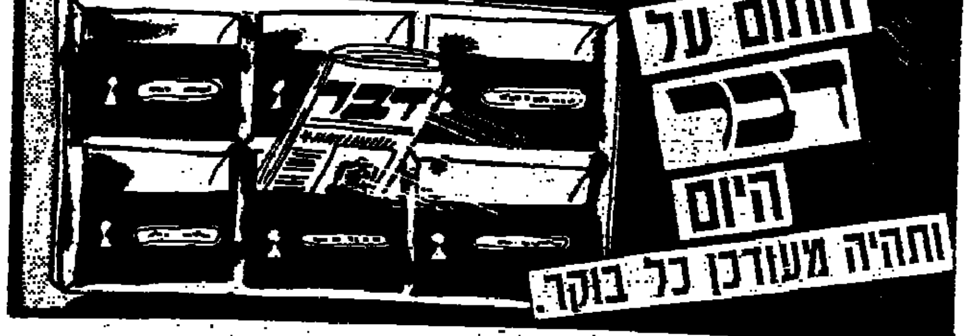

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

מלאי ציוד רפואי ישן במיקלטים ובמוסדות ציבור בקרית שמונה

משרד הבריאות וצה"ל פעלו לריענון המלאי והשלמת ציוד

מאת שמעון וייס סופר „דבר" בצפון

בדיקה יסודית שערכו בתחילת השבוע נציגי משרד הבריאות בצפון בשיתוף צה"ל גילתה כי במקלטים ובמוסדות חרום בקרית שמונה ובאזור מצוי ציוד רפואי ישן לשעת חרום במצב שלא ניתן להשתמש בו, והמיכף החולם כי משרד הבריאות וצה"ל יפעלו מיד לחידושו ועדכונו.

הבדיקה העלתה כי קיים גם מחסור בעזרים ובתרופות לשעת חרום וגם נושא זה, כך הובטח, יטופל. בראש הפעולה לחידוש עדכון והשלמת מלאי הציוד הרפואי באצבע הגליל הועמד יוסי ארד, ראש אגף שעת חרום במשרד הבריאות.

בתגובה לתלונותיהם של ראשי הישובים באצבע הגליל בעקבות ירי הקטיושות בקרב החג אמר אתמול השר מרדכי גור כי בביקורו האחרון באזור לפני פתוח מחודש הקריה שעות ארוכות לבדיקת מצבת כוח האדם הרפואי באזור קרית שמונה היכול לסייע בעת פיגוע והוא מצא כי יש מספר מספיק של רופאים ואחיות למקרה הצורך.

זאת כמובן בסיוע גורמים רפואיים של צה"ל. בין השאר הודיע השר גור את האחות שהיתה מוצבת באורח קבוע בבית ספר הנציגר בקרית שמונה שבסמוך לו נפלו לא מכבר קטיושות וזאת לפי בקשת עיריית קרית שמונה ובית הספר.

במשרד הבריאות נמסר עוד כי בתקופה האחרונה נערכו חמש ישיבות עבודה בין נציגי משרד הבריאות בצפון ואנשי רפואה ועיריית קרית שמונה ובמהלכה סוכם על הגברת שיתוף הפעולה והדרכה של לשכת הבריאות המחוזית והנפתית של משרד הבריאות בגליל.

השר גור הביע פליאה על תלונותיהם של ראשי הישובים בצפון ואמר כי הנושאים שהעלו נמצאים בתהליך של פתרון וכי לא נעשו דברים שלא בידיעת ראשי הרשויות.

אלה טענו כי בחדר המיון של קרית שמונה לא מצוי מכשור חיוני לשעת חרום כמו ציוד שנועד לטפל בפגיעות רסיסים.

במשרד הבריאות נמסר כי בבדיקה שערכו אנשי המשרד התברר כי בחדר המיון הקדמי בקרית שמונה מצויים כל המכשירים והתרופות הדרושים לשעת חרום.

תחרות בין „עם עובד" ל„מסדה" על גירסה חדשה של „מיקראות ישראל"

המיקראה הישנה שעברה שנים מיד ליד יוצאת מהמחזור

מאת יעל פישבין סופרת „דבר"

שתי הוצאות ספרים, „עם עובד" ו„מסדה", מתחרות על הבכורה בשוק המיקראות ללימוד העברית.

המורים מעריפים את המראה האסתטי של הספר ובוחרים במיקראה של „עם עובד" שהיא צבעונית יותר ומראה עשיר יותר, והוצאת „מסדה" משנה בעקבות התחרות את המיקראה הישנה „מיקראות ישראל". מי שנהנה מהתחרות הם המורים: „ככל שהמיקראות יהיו מפתות יותר יהיה קל יותר ללמד את המקצוע" – הם אומרים.

בימים אלה מחליטות הנהלות בתי הספר על רשימת ספרי הלימוד לקראת שנה הבאה. אחד הסעיפים היקרים ביותר ברשימה הוא המיקראה לעברית שמחירה נעים בין 18 ל־19 שקל. השנה הוציאה „עם עובד" מיקראה חדשה „מפגשים" בעריכת פרופסור אדיר כהן ראש החוג לחינוך באוניברסיטת חיפה. המיקראה מציעה מבחר עדכני של טקסטים, איורים וציורים ומבחר מגוון של פעילויות לתלמיד.

המורים שבמשך עשרות שנים לימדו לפי „מיקראות ישראל" של הוצאת „מסדה", שלא טרחה לשנות את מתכונתו, שבחו לעבור למיקראה חדשה.

הוצאת „מסדה" שהפסידה חלק גדול מלקוחותיה, נחלצה למלחמה ולקראת השנה הבאה תיקנה את המיקראות, הוסיפה להן ציורים צבעוניים, שינתה את מבחר הטקסטים ושינתה את הפורמט של הספר.

למרות השינויים טוענים מנהלי בתי הספר שהם בוחרים ב„מפגשים" שכן צורתו מפתה יותר, האותיות גדולות יותר ומבחר הסיפורים מודרני יותר. „בעידן הטלוויזיה, צורתו החיצונית של הספר מסייעת להוראה" טענה אופירה בירון מנהלת בית ספר כפתח תקוה.

היתרון של „מסדה" היה נעוץ בכך שניתן להעביר את ספריה הישנים, מכיתה לכיתה, ובכך לחסוך כספי להורים.

מתברר שהיתרון הזה שוב אינו פועל. שוק ספרי הלימוד בעברית הוזנח במשך שנים ההורים אינם מוכנים לוותר על החידושים, בין אם יבחרו ב„מפגשים" ובין אם ב„מיקראות ישראל" – את המחיר ישלמו ההורים, שיצטרכו השנה כנראה – לשלם מחירו של ספר חדש, ולא יוכלו להסתפק במיקראה מיד שניה.

חייל ששרת בסיירת מובחרת ב־1970 נזכר:

„אנחנו הוצאנו את העתיקות שאלמנת דיין מכרה לאוסף מוזיאון ישראל"

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

כתבה ששודרה במהדורת „מבט" בטלוויזיה לפני שבועות אחדים, הכירה ליצחק סלע, תושב באר־שבע בן 35, תקופה מעט נישכחת.

על המירקע הופיעה רחל דיין, אלמנתו של משה דיין ז"ל, אשר סיפרה על מכירת אוסף דיין למוזיאון ישראל „במחיר נמוך מזה שהוצע על־ידי מוזיאונים בחו"ל". לתדהמתו הרבה, הוצגה באותה תכנית המומיה, שאותה הוציא כן הקרקע, כאשר היה חייל בסיירת מובחרת בשנת 1970 והופקד לשמור על בטחונו של שר הבטחון, חובב העתיקות.

„עד היום", אומר סלע „אינני מבין איך אנשים השתיקו את העניין ולא פצו פה. עתה, לאחר פרסום הידיעות על מכירת האוסף הארכיאולוגי למוזיאון ישראל במיטב הכסף, לא יכולתי שלא להגיב. פתאום חוזרים אלי כל המראות ההוזרבות מהשירות הצבאי שלי. סלע מציג תמונה בה הוא נראה מצולם ליד המומיה – „את הפסל הזה מכרה אלמנתו למוזיאון ישראל. את זה אנחנו, חיילי הסיירת, עזרנו לו להוציא כשהיה בא לחפש עתיקות בדיר־אל־בלח.

„התקופה היא בין סוף 1970 וסוף 1971. אני שרתתי כחייל בסיירת מובחרת היינו מופקדים על הבטחון ברצועת־עזה. בתקופה זו נהג דיין, אז שר הבטחון, לבקר באזור דיר־אל־בלח ולחפש שם עתיקות. אנחנו, ביחד עם אנשי שירות הבטחון הכללי (שב"כ), הופקדנו על בטחונו. היינו צעירים ולא שאלנו הרבה שאלות. הוא היה נוחת במסוק ולא פעם המתין לו שם הרמטכ"ל דאז, דוד אלעזר ז"ל. אנחנו, כ־11 חיילים המכתעים על ג'יפים, סכרנו עליו, כשהוא היה עסוק בחפירות, כמה שעות מדי יום.

„חיילים ובדואים היו עוזרים לו לחפור ולהוציא מציבות וכדים עתיקים מהקרקע. כשהיה גומר לחפור, היה סועד צהריים עם השייחים באזור. בגמר יום החפירות בדיר־אל־בלח, היה מסתלק במסוק הצבאי עם המוצגים, לוילה שלו בצהלה".

„דיין לא נהג לדבר איתנו. לכל היותר, החלפנו כמה מילים כשסייענו לו להרים את המומיות. לפעמים „חפר" בעצמו. לעתים היה מחלק הוראות לבדואים כיצד להוציא את המוצג מבלי שישבר. פעם כמעט נפל לתוך באר במהלך העבודה".

„אינני מבין", טוען יצחק סלע „באיזה עזות־מצח מוכרת אלמנתו של דיין מוצגים ארכיאולוגיים למדינה, שבעצם שייכים למדינה ונהפכו בכספיה. האם מישהו חושב, למשל, כמה כסף בוזבז על שעות מנוע של מסוק, השימוש במשאיות צבאיות, שכירת חיילי הסיירת והשב"כ – הוצאות שנבעו מהעיסוק בחפירות דיין?

„חשוב לזכור שמדובר בתקופה שברצועת עזה שרדו מחבלים רבים, חיילים רבים, במקום לעסוק בבטחון, עסקו בחפירות או באבטחתו של דיין, בעת שעסק בחפירות.

יצחק סלע ליד מומיה שגילה דיין בדיר־אל־בלח

נוסעי האוטובוס זכאים ליהנות מהוזלת הדלק

אתמול, הוזל מחיר הדלק.

אנו מברכים על החלטה זו של ממשלת ישראל.

עם זאת אנו קוראים לממשלה לצעוד עוד צעד בכיוון הנכון ולהוזיל בנוסף להוזלת הדלק ומחירי החשמל גם את תעריפי התחבורה הציבורית.

בכך תפגין הממשלה התחשבות בציבור גדול ורחב של המשתמשים בתחבורה הציבורית.

גם הם זכאים ליהנות בצורה שווה מפירות החלטת הממשלה.

מזכירות אגד

דוקטור כבוד לשמעון פרס מאוניברסיטת בר־אילן

מאת נח זבולוני, סופר „דבר" בירושלים

במסגרת אירועי ישיבת חבר הנאמנים של אוניברסיטת בר־אילן, המתכנס ב־2 ביולי, ייערך טקס הענקת תואר דוקטור כבוד לראש הממשלה שמעון פרס לאות הוקרה על „תרומתו הגדולה להתפתחות וחיזוקה של מדינת־ישראל, עוגן ההצלה של עם ישראל כולו".

מאז היווסדה, לפני 30 שנה, העניקה אוניברסיטת בר־אילן תואר דוקטור לכבוד ליותר מ־100 איש בהם מדינאים, רבנים, אנשי אקדמיה, סופרים ואישי ציבור יהודים ולא יהודים, ביניהם זלמן שזר, גולדה מאיר, הרב הראשי לשעבר יצחק נסים ז"ל, חיים הרצוג, מנחם בגין, הרב שלמה גורן, מכס פישר, ראש ממשלת בריטניה לשעבר הרולד וילסון, סגן נשיא ארה"ב יוברט הבמפרי ובאחרונה הוענק התואר לנשיא ונצואלה הד"ר חיימה לוסינצ'יק.

ביה"ד חייב קציני הים לנמק הסיבות לעיצומים

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

בית הדין לעבודה בחיפה חייב אתמול את איגוד קציני הים להגיש תוך 10 ימים כתב הגנה ולנמק מדוע הוא נוקט עיצומים בצי הסוחר. החלטת השופט באה בעקבות פניית איגוד חברות הספנות לבית הדין ב־3.4.86.

המחלוקת בין הצדדים פרצה בעקבות חילוקי דעות בעניין חוזה עבודה חדש. הקצינים תובעים תוספת שכר בחישוב דולרי, כבעבר, משום שלדעתם השתפר מצב הספנות הישראלית ולכן אינו תופס הסעיף בהסכם בין הצדדים המחייב להתחשב במצב הספנות כבסיס לקביעת שכר הקצינים. חברות הספנות טוענות שמימוש תביעות הקצינים פירושו תוספת שכר של 43% ואין הן מסוגלות לעמוד בהוצאה כזאת. החברות טוענות עוד שהאניות הישראליות מופעלות בצוותים גדולים בב־30 אחוז לעומת האניות של מדינות מערב־אירופיות והדבר מייקר עוד יותר את תפעולן.

הדיון בבית המשפט יתחדש ב־30 בחודש.

מכון לדמוקרטיה בבית־ברל

(ע). – מכון לדמוקרטיה הוקם החודש בבית ברל והוא יעסוק בהשתלמויות למורים בנושא דמוקרטיה, וכן יקיים השתלמויות לחברי מועצות תלמידים וחברי מערכות עיתונים בבתי ספר.

בראש המכון יעמוד שלמה צדקיהו. לדעתו, הגישה העומדת ביסוד המכון היא שדמוקרטיה יש ליצור באמצעות התנסות דמוקרטית. כוונתו שבית ספר לא דמוקרטי אינו יכול ללמד דמוקרטיה ואינו יכול לחנך לדמוקרטיה. הוא קרא למורים, מחנכים, מנהלי בתי־ספר לאמץ קודם כל את כל הנושא הקרוי דמוקרטיה בחינוך הלכה למעשה בבתי הספר.

הקמת קומונה יהודית־ערבית תידון במועצת הנוער העובד

(ע). – הקמת קומונה יהודית־ערבית תהיה אחת ההצעות היהודיות שתועלה בסוף השבוע במועצת הנוער העובד, שנפתחה אתמול ותימשך בסוף השבוע בבית ברל.

הצעה מרחיקת־לכת זו מהווה מפנה בדרכה החינוכית של מועצת הנוער העובד בכל נושא התפיסה של יחסים בין יהודים וערבים.

כן תועלה הצעה לאיחוד מלא של מוסדות חינוכיים לנערים עובדים ולומדים, מוסדות שעד כה היו נפרדים.

בתחום יעדי ההגשמה מוצע להקים גרעין להתיישבות בעיירת פיתוח ותידון ההצעה ליציאת בני נוער עירוניים להדרכה בתנועה, במסגרת שנת שירות לפני השירות הצבאי. כן מוצע להקים כתה משולבת מורכבת מנוער עירוני ובני קיבוצים, שתתחנך בקיבוץ ותעסוק בהדרכה בקן הנוער העובד בעיר פיתוח.

המועצה תקרא לחסיבת בני התק"ם לחדול מהסתגרותה ולצאת לפעילות משותפת בתוך תנועת הנוער העובד.

מושב הפתיחה החגיגי של מועצת הנוער נערך אתמול במעמד מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, ראשי אגפים בהסתדרות ומזכירי התק"ם.

ד"ר שמעון לוי – מנהל הפסטיבל לתיאטרון אחר

מאת מירי פז, סופרת „דבר"

ד"ר שמעון לוי, מן החוג לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב, נתמנה למנהל הפסטיבל לתיאטרון אחר בעכו. מועצת ההנהלה של הפסטיבל בחרה בו פה אחד לאחר שהמועמד האחרון לניהול הפסטיבל, הבמאי עמית גזית, הסיר את מועמדותו על רקע חילוקי דעות בינו לבין ההנהלה בדבר שכרו ותנאי עבודתו.

ד"ר דוד אלכסנדר, יו"ר מועצת ההנהלה של הפסטיבל, אישר אתמול כי גזית הסיר את מועמדותו עקב אי־שביעות רצונו מתנאי השכר. „הצענו לגזית שכר ותנאים נלווים הגבוהים פי שניים מן השכר שהוצע למנהל הקודם וד"ר תום לוי שאף הוא פרש לאחר המינוי). גזית הסביר לסופרת „דבר" שאין הוא „סוציאליסט" וכי „אין בכוונתו לעבוד בהתנדבות".

ד"ר לוי הוא המועמד השלישי לניהול הפסטיבל. לאחר שמינויים והמלצות קודמות של מועצת ההנהלה נסתיימו בכריקת דלת. מלכתחילה מונה ד"ר תום לוי, מרצה, במאי ומתרגם לתפקיד המנהל, אך הוא פרש לפני כחודשיים תוך הטחת האשמות הדדיות בינו ובין ההנהלה.

חילוקי הדעות בין הנהלת פסטיבל עכו והמועמדים לנהלו עיכבו בכחודש את בחירת ההצגות המועמדות להעלאה הן במסגרת התחרותית והן במסגרת החוץ־תחרותית בפסטיבל. בעקבות כך ייאלצו האמנים הנבחרים לקצר את זמן ההכנות. כן יעוכב בשל כך התשלום להפקת ההצגות המתחרות.

לסופרת „דבר" נודע כי לגזית הוצע שכר כולל של 5000 דולר לניהול הפסטיבל, אך הוא היתנה את מינויו בקבלת שכר השווה ל־8000 דולר. ד"ר אלכסנדר סירב לאשר ידיעה זו, אך הדגיש כי „אין ניהול פסטיבל עכו דומה לניהול פסטיבל ישראל, כיוון שרבים בפסטיבל עכו עושים מלאכתם בהתנדבות, אך לא המנהל. ד"ר שמעון לוי הסכים לקבל את התפקיד בשכר המוצע – 5000 דולר.

אולם ספורט ע"ש חיים בן־צבי נחנך בבי"ס בעמק חפר

מאת חנה סאר, סופרת „דבר" בשרון

אולם ספורט חדיש על שם חיים בן צבי ז"ל נחנך בבית הספר התיכון האזורי עמק חפר, במלאות שנה למותו.

בן צבי, שהיה 35 שנה ראש המועצה האזורית עמק חפר, היה ביוזמי ומייסדי בית־ספר זה.

ביום השנה הראשון למותו נערכו שני טקסי הנצחה וטקס אזכרה בעמק חפר. דברים לזכרו השמיעו עמוס דגני, ראש המועצה האזורית, וצבי אריה, המנהל הפדגוגי של בית הספר.

בן צבי, ממתישבי עין החורש, נמנה עם ראשוני המתיישבים בעמק חפר ועם מייסדי כפר ויתקין ולוחמי הבריגדה היהודית במלחמת העולם. נבחר להיות ראש המועצה האזורית הראשון בארץ, כאשר עמק חפר נעשה המועצה האזורית הראשונה והגדולה ביותר בישראל. פיתח את עמק הפר, קלט ישובים חדשים והרבה בקליטת עליה. הקים פרוייקטים רבים בעמק חפר. הרבה לכתוב רשימות וסיפורים שהתפרסמו בעיתונים „דבר" ו„דבר לילדים".

هكذا من الأصل

חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות

הצעה לנאט"ו: להקים יחידת לוחמה רב־לאומית בטרור

בריסל, („רויטר" עתי"ם). – הו"ח שהגישה לנאט"ו קבוצה מחברי הפרלמנט האירופי קורא לברית האטלנטית להקים יחידת קומנדו רב־לאומית להצלת בני־ערובה.

בדו"ח שהגיש לנאט"ו ציר הפרלמנט הבריטי ברוס ג'ורג' נאמר כי שומה על ברית נאט"ו לשפר באורח קיצוני את יכולתה להילחם בטרור הבין־לאומי.

ג'ורג' קרא לבעלות הברית להכין תוכנית מתואמת להתקפה על מערכות התומכות בטרור, נגד מדינות התומכות בטרור ואמצעים אחרים.

כן מציע הדו"ח שהגיש ברוס ג'ורג' להקים יחידה רב־לאומית שתתמחה במבצעים להצלת בני־ערובה. יחידה כזאת, אומר הדו"ח, אם תקום בשיתוף פעולה עם מדינות ערביות מתונות, תיהנה מחופש פעולה בעולם כולו, מפני שלא תזוהה עם מדינה יחידה כלשהי.

האחרון לבית קרופ מת לא מסרטן – אלא מ„איידס"

בון, (עי"צ). – אחרון בני שושלת קרופ, ארנדט פון בוהלן אונד האלבאך, שמת ב־8 במאי, בגיל 48, מצא את מותו לאחר שלקה ב„איידס", כך גילה עיתונאי של כתב־העת „קוויק".

העיתונאי מספר, שפגש את פון בוהלן בבאר של הומוסכסואלים בסילט, אי בים הצפוני, ושאל אותו האם יש אמת בידיעה שלקה בסרטן. ארנדט פון בוהלן אונד האלבאך גילה לו שהוא לקה ב„איידס", אך ביקש הבטחתו שלא יפרסם את הידיעה אלא לאחר מותו.

אחרון בני שושלת קרופ חי בנפרד מאשתו, הנסיכה הנרייטה פון אוארספרג. לבני הזוג לא היו ילדים. הוא נחשב כפנסיונר העשיר ביותר ברפובליקה הפדראלית הגרמנית, מאחר שקיבל מדי שנה סכום של שני מיליון מארקים גרמנים, בעקבות ויתורו על חלקו בירושת המשפחה.

תמונות של פיסארו ולוטרק נמכרו ב־31.5 מיליון ד'

ניו־יורק („רויטר" – עתי"ם). – תמונות שמן מאת קאמי פיסארו ואנרי טולוז־לוטרק נמכרו שלשום במחירי־שיא במכירה פומבית של יצירות אימפרסיוניסטיות ומודרניות, שהכניסה בסך הכל 31.5 מיליון דולר.

גם תמונתו של פיסארו – „שדרות האופרה, כיכר התיאטרון הצרפתי" – נמכרה באותו מחיר. השיא הקודם עבור יצירה משל צייר זה היה 935,000 דולר, ששולמו עבור „חורף בפונטואז".

תמונה של הצייר היהודי מודיליאני „דיוקן של אני ביארן", שנחשבה על ידי המומחים כיצירה החשובה ביותר באותה מכירה פומבית, נמכרה למיליונר משולם ריקליס, בעלה של השחקנית פיה זאדורה.

הוא שילם תמורתה 1.98 מיליון דולר, הרבה פחות ממחיר השיא שהשיגה התמונה „החולם" של מודיליאני. תמונה זו נמכרה ב־4.6 מיליון דולר, בנובמבר 1984.

המחיר הגבוה ביותר – 2.86 מיליון דולר – שולם בעד תמונת שמן של טולוז־לוטרק.

ראש ממשלת דנמארק ישתתף במירוץ אופניים לאומי

מאת עלי כהן סופר „דבר" בדנמרק

קופנהגן (מיוחד ל„דבר"). – „מירוץ האופניים של הארי סילס", לא הרחק מקופנהאגן, מאורגן מדי שנה בשנה על־ידי גדול עיתוני דנמרק „ברלינגסקה".

המירוץ נערך כבר 16 שנה ברציפות, והוא הגדול מסוגו בעולם, עם קרוב ל־20,000 רוכבי אופניים ומסלול של 50 קילומטר.

עתה נודע, כי במירוץ שיתקיים בעוד שבועיים ישתתף – לראשונה – גם ראש ממשלת דנמרק פאול שלוטר, שירכב על אופניו בני 10 ההילוכים.

הנהלת המירוץ הביע תקוותה, כי בשנים הבאות ישתתפו גם יתר חברי הממשלה.

בקופנהאגן מתקיים בסוף שבוע זה „יום האופניים". בין היתר, נערכת תחרות רכיבה על תלת־אופנים בעלייה ובירידה ב„מיגדל העגול" של העיר.

בעיריית של קופנהאגן, תורגנו, יוצעו בקרוב אפשרות לקבל בהשאלה, חינם, אופניים למטיילים בחוק הטבע לתושבי העיירה.

שלושה סטודנטים נהרגו ביום מהומות אלימות באוניברסיטת ירמוק בירדן

רבת עמון („ידיעות העתיים"). – שלושה סטודנטים נהרגו ו־18 אנשי משטרה ומספר סטודנטים נפצעו בהתהומות קשות שפרצו באוניברסיטת ירמוק, בעיר אירביד שבצפון ירדן – כך מסר משרד הפנים הירדני.

בהודעה צויין, כי שלטונות הבטחון „שולטים עתה במצב באוניברסיטה". כן צויין בהודעה, כי מקור ההתהומות היה במחאת הסטודנטים על תוספת שכר הדירה שהוטלה על הלומדים בפקולטה להנדסה.

בהודעה נאמר, כי האבידות נגרמו לאחר ששוטרים נכנסו לקאמפוס כדי להחזיר את הסדר על כנו והמתפרעים תקפו אותם בזריקת אבנים ובקבוקים ריקים.

16 שוטרים, ביניהם שני קצינים, נפצעו ואושפזו. כמה סטודנטים קבלו אף הם טיפול רפואי ושוחררו.

עוד נאמר בהודעה, כי מספר סטודנטים נעצרו בחשד שהסיתו להתהומות ו־32 אחרים „הורחקו מן הלימודים לתקופת זמן".

בהודעת משרד הפנים הירדני נאמר עוד, כי כוחות הבטחון נכנסו לקאמפוס לבקשת מספר גדול של פרופסורים וסטודנטים, „לאחר יום של מהומות, שבו ניזוקו דלתות וחלונות".

„הם השחיתו כל רכוש באוניברסיטה שיכלו לשים עליו יד", נאמר בהודעה.

עוד נודע, כי הסטודנטים שהתפרעו השמידו טופסי בחינות, לאחר שפרצו לאולם בחינות וכפו על הסטודנטים והמורים לעזוב, לאחר שפצעו כמה מהם.

דובר מטעם מכללת ירמוק מסר לעיתונאים, כי במשך השנתיים האחרונות היתה האוניברסיטה „זירה למהומות שנגרמו על ידי קבוצת סטודנטים, במגמה לפגוע בבטחון האוניברסיטה".

הדובר הוסיף, כי סטודנטים אלה נעצרו עכשיו, ומעתה ואילך „אין עוד מקום למחרחרי צרות" במכללה.

דובר מטעם משרד הפנים ברבת עמון מסר, לעומת זאת, כי ההתפתחויות שהביאו לתקריות האלימות אתמול החלו לפני כשבועיים. הן הגיעו לשיא חדש בשביתת־שבת שערכו הסטודנטים אור ליום ו'.

ביום ו' נכשלו מאמצי תיווך בין הנהלת האוניברסיטה והסטודנטים, וההנהלה קראה לכוחות הבטחון להשליט סדר באוניברסיטה.

לדברי הדובר, נכנסו כוחות הבטחון לתחום האוניברסיטה אתמול עם עלות השחר, „ללא כלי נשק".

הדובר לא הסביר כיצד נהרגו שלושה סטודנטים על ידי אנשי הבטחון שלא היו חמושים.

איראן מאיימת להפגיז את בגדאד בנקמה על התקפת הרכבת בתחומיה

מאת חן אבירון, כתב „דבר" לעניני ערבים

שדרות התעמולה האיראניים איימו אתמול, שצבא איראן יפגיז בטילי קרקע־קרקע ארוכי טווח את באגדאד – בנקמה על ההתקפה שביצעו שלשום מטוסי חיל האוויר העיראקיים על רכבת איראנית, בסביבה המרוחקת פחות מ־100 ק"מ מהעיר אהוואז, בירת מחוז חוזיסטאן.

בהתקפה על הרכבת נהרגו קרוב ל־30 אורחים איראנים, ונפצעו כ־250. כמו כן, נגרם נזק לקרונים רבים המובילים את הרכבת ורכבות האיראנית.

ברשות האיראנים טילי קרקע־קרקע מסוג „סקאד־בי", שסופקו להם בעבר על ידי לוב, ונראה גם על ידי סין.

טילים אלה הם בעלי טווח של כמה מאות קילומטר, וביכולתם לפגוע ביעדים באזור באגדאד.

בתגובה ראשונה על הפצצת תחנת הרכבת בעיירה חפתגל, הסמיך אתמול צבא איראן שיירה־צבאית עיראקית שנקה בצפון לבצרה.

בהתקפה זו נהרגו 200 חיילים עיראקים והושמדו 10 כלי רכב. ראש ממשלת איראן איים לנקוט פעולות נוספות בעמק שטח עיראק.

שר החוץ האיראני הגיש קובלנה למזכ"ל האו"ם על הפגיעות שגרמו לאחרונה העיראקים ליעדים אזרחיים בשטח איראן, לרבות הפגיעה ברכבת בצפון לאזור חוזיסטאן.

בינתיים, הצליח הגיס החמישי של צבא עיראק לתפוס כמה אזורים שולטים בגיזרה הקרבית הצפונית באזור כורדיסטן.

צבא עיראק השתלט על כמה פסגות הרים בגיזרה זו, שנתפסו בקיץ 1983 על ידי הצבא האיראני. השליטה על פסגות הרים אלה מקנה עתה לצבא עיראק שליטה על ציר תחבורה חשוב, המוליך על הגבולות הכורדית באזור מפגש הגבולות בין אירן, עיראק ותורכיה.

העיראקים הכחישו בתוך כך, כי צבא איראן גרם בימים האחרונים נזקים כלשהם למתקני הנפט החשובים של עיראק, הנמצאים באזור כרכוכ.

בותה מזהיר: „על התומכים באלימות לדעת שטרם השתמשנו במלוא כוחנו"

קייפטאון („רויטר", עתי"ם ועי"צ). – נשיא דרום־אפריקה פ.וו. בותה אמר אתמול בנאום לאומה, כי ממשלתו נחושה בדעתה לשמור על הבטחון והסדר, ויש לה כל הכוח הדרוש לעשות כן.

בנאום, ששודר בטלוויזיה, חזר בותה על ההצהרה שממשלתו תמשיך במאמציה על רפורמות בחוקי האפרטהייד במדינה.

„הייתי מתפטר לאלתר, לולא יכולתי להבטיח בפה מלא, שהממשלה יכולה לשמור על הסדר", אמר בותה בפנייתו למועצת הנשיא, שהיא גוף מייעץ הצמוד לבית הנבחרים במדינה.

„אלה המלבים את האלימות מוכרחים לקחת בחשבון, כי אם לא יפסיקו את פעילויותיהם אלה, יעמדו מול מלוא כוחה של המדינה, שטרם נוצל במלואו, אפילו לא בחלק הקטן. אסור שיהיו אי־הבנות כלשהן בתחום זה בעתיד", אמר הנשיא הדרום־אפריקאי.

בותה אמר עוד, כי „אויבי המדינה" עסוקים עתה במערכת תעמולה של שקרים בנוגע לכוונותיה של ממשלתו, שאינן ידועות להם כלל ועיקר, וכן שב ומתח ביקורת חריפה על הראדיקאלים והמהפכנים השחורים.

אתמול נמסר, כי שבעה שחורים נהרגו במהלך יומיים של התפרעויות אלימות שהיו במדינה השבטית קוואנדבאלה. קודם לכן מסר דובר ממשלתי, כי שני שחורים, שנחשדו כלוחמי גרילה, מצאו את מותם בהתפוצץ מוקש שניסו להטמין בקרקע סמוך לגבול עם מוזמביק.

בלגית הורשעה בבגידה

אשה בלגית בת 44 הורשעה אתמול ביוהאנסבורג בבגידה, על שסייעה ללוחמי גרילה שחורים במאבקם נגד המשטר הלבן.

הלנה פאסטורס, הצפויה כנראה לגזר דין מוות, היא הנתינה הזרה הראשונה שהורשעה בבגידה בדרום אפריקה מאז ימי מלחמת הבורים, בתחילת המאה.

התביעה האשימה את פאסטורס בביצוע פעולות בזיון למען „הקונגרס הלאומי האפריקאי" – היא תנועת השחרור הגדולה ביותר של השחורים בדרום אפריקה.

בעבר היתה הלנה פאסטורס נשואה לנתין ההולנדי קלאס דה יונגה, בן 47, שנמלט מפני משטרת דרום אפריקה ומצא בחודש יולי אשתקד מקלט בשגרירות ההולנדית בפרטוריה, המוסיף להסתתר שם עד עצם היום הזה.

כ־100 אישים ידועי שם בעולם יצאו בקריאה להחרים את „מלחמות הכוכבים"

וושינגטון („ידיעות העתיים"). – עשרות אישים ידועי שם בארה"ב, בקנדה ובאירופה פירסמו ביום ד' בלילה קריאה לממשלות העולם להתנגד לתוכנית „יוזמת ההגנה האסטרטגית", כפי שמכונה „מלחמת הכוכבים" של הנשיא רייגן.

בקריאה, שפורסמה בעת ובעונה אחת בצפון אמריקה ובבירות אירופה, נאמר כי נשק החלל עלול לגרום התלקחות מלחמה גרעינית, במקום למנוע אותה.

„אנו קוראים לכל הממשלות לנסות ולהתנגד באורח פעיל לכל פרוייקט לנשק בחלל החיצון, ולחזק ולכבד בצורה קפדנית את ההסכמים הקיימים לפיקוח על הנשק".

בקבוצה יותר מ־100 מדענים, אקדמאים, ראשי כמורה ומומחים צבאיים בארה"ב, מקנדה, מבלגיה, מדנמרק, מפינלנד, ממערב־גרמניה, מבריטניה, מיוון, מהולנד, מנורווגיה ומשוודיה.

בין החותמים הקנצלר לשעבר וילי בראנדט, מנהיג המפלגה הליברלית הבריטית דייויד סטיל, ראשי ממשלות לשעבר של הולנד, של דנמרק ושל נורווגיה.

שלשום הכריזו יותר מ־6000 מדענים אמריקאים, כולל 15 חתני פרס נובל, כי בדעתם להחרים את המחקר של „מלחמות הכוכבים".

רייגן ביקש אישור מהקונגרס לסכום של 4.8 מיליארד דולר עבור המחקר בפרוייקט זה בשנה הבאה, וצפוי לו מאבק גדול בקונגרס.

„ברה"מ תומכת בטרור בעולם"

לונדון („ידיעות העתיים"). – נאסף מידע רב, המצביע על כך שברית המועצות תומכת באורח פעיל בארגוני טרור ברחבי העולם במסגרת מדיניותה – על כך נמסר בחוברת שפורסמה על ידי המכון הבינלאומי ללימודים אסטרטגיים.

במכון זה, שהוא מכון מחקר פרטי, מתאר בסקר האסטרטגי שלו לשנים 1985 – 1986 את הטרור בתעשייה מתרחבת, שגרמה בשנה שעברה את מותם של קרוב ל־1,000 אזרחים.

„ראיות רבות מצטברות על יסוד הודאות, חקירות משטרתיות ומסמכים שנלכדו, [illegible] לתמיכה הפעילה שברית המועצות נותנת לארגונים המנהלים מדיניות של טרור" – נאמר בהודעת המכון.

אירופה תובעת פיצויים ממוסקווה

בריסל, (עי"צ). – הפרלמנט האירופי תבע אתמול מברית־המועצות פיצויים כבדים על הנזקים אשר נגרמו בעקיפין לחקלאי הקהיליה האירופית עקב האסון הגרעיני בצ'רנוביל.

בהודעת הפרלמנט צויין, כי כל גידולי הירקות [illegible] וביחוד אלה של [illegible] גרמניה נאלצו בשבועות האחרונים להשמיד חלק מיבוליהם, כתוצאה מזיהום רדיו־אקטיבי.

הפרלמנט האירופי גם אישר [illegible] את „עמדתם של שלטונות ברה"מ" – שאין לקבלה – כשסירבו לספק במועד לממשלות הנוגעות בדבר מידע מדוייק על התפתחות המצב בכור הגרעיני בצ'רנוביל, בהעמידם בכך בסכנה את אוכלוסייתיהן של מדינות אלה.

4 שנות מאסר לנאצי שסייע לרצח טלמאן

קלן, מערב־גרמניה, („ידיעות העתיים"). – בית המשפט בקלן גזר אתמול ארבע שנות מאסר על איש ס.ס. נאצי, שנמצא אשם בסיוע לרצח מנהיג הקומוניסטים הגרמני ארנסט טלמאן במחנה הריכוז בוכנוואלד, בשנת 1944.

בית המשפט גם דחה בקשה של התביעה לזכות את הנאשם וולפגאנג אוטו, בן 74, והרשיע אותו בהשתתפות ברצח טלמאן.

ארנסט טלמאן, קומוניסט מובהק, נכלא על ידי הנאצים ביום שעלו לשלטון, ב־1933. [illegible]

[illegible] את אוטו, „בגלל חוסר הוכחות מספיקות". אולם, עורך־דין [illegible] בשם בתו של טלמאן, אירמה, המתגוררת במזרח־גרמניה, ביקשה [illegible] להרשיע את אוטו ולגזור עליו עונש בגלל מעורבותו ברצח המנהיג הקומוניסטי, שהוצא להורג על ידי הס.ס. ב־1944.

„מלחמה גרעינית עולמית תקטול 4 מיליארד אנשים"

נאירובי, (עי"צ). – סכסוך גרעיני בין המעצמות הגדולות יביא, בטווח הארוך, למותם של 4 מיליארד בני־אדם – זאת אמר המומחה סר פרדריק וורנר, במסיבת עיתונאים שקיים בבירת קניה.

וורנר הוסיף, כי יש לצפות לזה שמספר הקורבנות המיידיים של מלחמה כזאת יגיע למאה מיליון עד מיליארד נפש.

לדברי סר וורנר, ימותו אנשים אלה בעיקר מהרעב שיפקוד את כדור הארץ בעקבות שינויים אקלימיים, שיצמצמו את ייצור המזון. בתחזיתו זאת, הסתמך המומחה על עבודותיהם של 300 מדענים, מכ־30 מדינות.

סר פרדריק, מומחה לענייני איכות הסביבה, מכהן מזה שנתיים כיו"ר הוועדה המדעית לענייני איכות הסביבה, שמושבה בפאריס.

אם תפרוץ מלחמה גרעינית בחצי הכדור הצפוני בזמן הבשלת היבולים, לא יוכל כדור הארץ למצוא מזון לכ־95 אחוז מאוכלוסיית העולם, קבע וורנר.

יצויין, כי המחקר שאותו הציג וורנר, ואשר פורסם זה לא מכבר, הוגש הן לפנטגון והן לפקידים סובייטיים של משרד ההגנה של ברה"מ, כדי שיוכלו להגיב עליו.

כרזות אנטישמיות ותפלה לזכר היטלר – באסונסיון

אסונסיון, (עי"צ). – כרזות אנטישמיות הופיעו בשלושת הימים האחרונים במספר רחובות בלב בירת פאראגוואי, אסונסיון.

כרזות אלה, שגודלן 30 כפול 40 סנטימטר, הן בתבנית ההודעות שמדפיסה המשטרה האמריקאית, כאשר היא מחפשת אחר פושעים נמלטים.

בכרזות מגן דוד ובתוכו קריקטורה של דמות יהודית, ומתחתיה הכתובת „מבוקשים יהודים, מתים או חיים".

עוד נאמר בהן „הפרס: השלום העולמי".

הכרזות האנטישמיות מאשימות את היהודים כי הצלבו את ישו, ייסדו את המפלגה הקומוניסטית, גרמו את מלחמות העולם הראשונה והשנייה, הפציצו את לוב והרגו ילדים וקשישים. „הם גם מכינים את מלחמת העולם השלישית" אומרות הכרזות.

יצויין, כי ב־3 במאי, פירסם עיתון בעיר הבירה הודעה בדבר קיום תפילת מיסה לזיכרו של אדולף היטלר, אולם הכנסייה הקאתולית סירבה לקיים טקס כזה.

נתגלו צילומים נדירים ממסעות אמונדסן לקוטב

אוסלו, („רויטר" ועתי"ם). – אוצר יקר־ערך של תצלומים ישנים, המתארים את דרכו של החוקר הנורווגי רואלד אמונדסן ב־1911 לציר הקוטב הדרומי, נתגלה בעליית גג באוסלו, 60 שנה לאחר מותו.

היסטוריונים בנורווגיה אמרו, כי 240 השקופיות נתגלו בקופסה ישנה. הן עשויות, לדבריהם, „אוצר לאומי בעל חשיבות יוצאת מגדר הרגיל".

רוב התצלומים נעשו על ידי אמונדסן עצמו במסעו לקוטב הדרומי, בשנים 1910־12, מבצע שהעניק לו פירסום כלל עולמי, כאדם הראשון שהגיע לקוטב הדרומי.

תצלומים אחרים, באוסף, שנעשו בשנים 1903־6, מראים שיט בספינה הקטנה „גויה", שבה עבר אמונדסן וששה מחבריו, אף הם נורווגים, בפעם הראשונה במעבר הצפון־מערבי מן האי גרינלנד, דרך הקוטב הצפוני, לאלסקה ולאוקיינוס השקט.

השקופיות נתגלו באורח מקרי בכפר ואדסו שבצפון נורווגיה, [illegible] מבצע אחר של אמונדסן [illegible] מעל הקוטב, ב־1926.

[illegible] היא יכולה לתרום תרומה לתצוגה. היא נזכרת בתיבה צהובה, המוחזקת בעליית גג בביתה באוסלו. כאשר הוצאה התיבה המאובקת נתגלו בתוכה התצלומים הנדירים.

„לא האמנו למראה עינינו. מצאנו בתוך התיבה 240 תצלומים, שאיש לא ראה אותם קודם לכן, כולם מעשי ידיו של אמונדסן", אמר האוצר הראשי של המוזיאון. „היה זה גילוי מרעיש מאין כמוהו", אמר.

מוסף
מחשבים וטכנולוגיה מתקדמת ב„דבר"
ב־30/5/86 יתפרסם המוסף הנ"ל במסגרת „דבר השבוע" מוסף יום ו' של „דבר".
המוסף יוקדש בעיקר לנושא:
המשרד הממוחשב
ניהול, יעול, תקשורת, עיבוד תמלילים, ציוד היקפי וריהוט.
המעוניינים להשתלב במוסף זה יפנו אל:
יעקב שריד/יהודה נתנזון ☎ 286141־03 שלונות 36, 38

מנת דם חיים לאדם
זכור:
★ תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם שנתי למשפחתך ולך.
★ לתרומת דם פנה לסניף מגן דוד אדום הקרוב.

יובל ה־35
אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללימוד השפה העברית תרבות ישראל וידע הארץ
השתלמות ונופש - באולפן עקיבא
חווית לימוד משותפת - לך ולחבריך, למשפחתך ולילדיך
בפנימיית האולפן במלון החוף הירוק, נתניה
★ כתיב נכון ושיפור הלשון
לדוברי עברית, לוותיקים ולעולים.
★ עברית בכל הרמות
לדוברי עברית, לעולים ולתיירים 20 שבועות, 8 שבועות, או 24 יום.
★ ערבית מדוברת למתחילים ולמתקדמים
17 יום או 5 ימים "על קצה המזלג".
מועדי פתיחה:
עברית: 23.6.86, 21.7.86, 8.9.86
ערבית מדוברת: 19.5.86, 30.6.86, 28.7.86, 15.9.86
• הקורסים מיועדים לצעירים, למבוגרים ולמשפחות עם ילדים מגיל 12 ומעלה.
• עובדי מדינה יכולים לקבל פרטים ישירות באולפן או אצל הממונים על ההדרכה במשרדים.
• מורים בשנת שבתון יכולים להירשם לתוכנית השתלמות מיוחדת.
• הקורסים באולפן עקיבא מוכרים ע"י משרד החינוך ומזכים בגמול השתלמות.
• תושבי נתניה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים. • הנחות לקבוצות.
קורס מיוחד 24 יום
לימוד קריאה וכתיבה - לישראלים שאינם יודעים קרוא וכתוב
לקבלת פרטים יש להתקשר טלפונית או לשלוח אלינו את התלוש:
לכבוד אולפן עקיבא ת.ד. 256 נתניה, מיקוד 42102 (טל. 053-52312/3)
נא לשלוח לי (חינם) חוברות מידע.
שמי: ____ כתובתי: ____
אולפן עקיבא נוסד בשנת תשי"א־1951
50 אלף בוגרים מ־122 ארצות

פרשת השבוע
ח' באייר תשמ"ו – פרשת אמור
זמני הדלקת נרות
ערש"ש
ירושלים – 5.50
תל־אביב – 6.08
חיפה – 6.02
מוצ"ש
ירושלים – 7.10
תל־אביב – 7.08
חיפה – 7.13

מאי 21
ועידת תנועת לפי - אומץ הנוער בני ירושלים

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

בתי מרקחת ליום שישי 16.5.86

תל־אביב
כס – פרישמן 66 237326
בבלי – עוזיאל 1 פינת טולדנו
10 בבלי – 440552

ירושלים
הרצל – יפו 36 – 225059

חיפה
הנשיא – שדרות הנשיא 33 – 333312

פתח־תקוה
קופת חולים כללית – רח' חיים עוזר – 905271

בני־ברק – רמת גן
אסותא – ז'בוטינסקי 41 רמת־גן – 7511874

בת־ים חולון
ד"ר תדהר – סוקולוב 70 חולון – 842433
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854

רחובות
סגל – הרצל 134 – 451228

בתי מרקחת ליום שבת 17.5.86

תל־אביב
כס – פרישמן 66 – 237326
זיוה אצ"ל 52, שכונת־התקוה – 378403
כס – פרישמן 66 – 237326 – מוצ"ש
סופרפארם – איינשטיין 40 רמת־אביב – 413730 – מוצ"ש

ירושלים
בית־חולים עין כרם – עין כרם – 446350
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191 – מוצ"ש

חיפה
ק. אליעזר – כפר מאירהוף 6 – 511707

פתח־תקוה
סופרפארם – שפירא 43 – 909030

בני־ברק – רמת־גן
המגן – ביאליק 30 רמת־גן – 723674

בת־ים – חולון
המרכז – וייצמן 12 חולון – 845236

רחובות
כללית – בני משה – 452381

אלמקס לכל המשפחה!

בתי קולנוע

תל־אביב
אסתר: נאריה 9.30, 7.15
אורלי: בורשת הולקרופט 9.30, 7.15
אלנבי: השוטר ממנהטן 9.30, 7.30
בן־יהודה: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15
גורדון: הסיפור האמיתי 9.30, 7.15
גת: פעמים במשך החיים 9.30, 7.15
דקל: בעקבות אוצר הנילוס 9.30, 7.15
דרייב־אין: מחוץ הדלתא 7.15 9.30; חצות – הפה הלוהט
דן: רכו 9.30, 7.15
בית ליסין: פבראנגו 11.15
חן 1: סילברדו 9.45, 7.20; שבת 11.00 היפהפיה והיחפן
חן 2: שורת המקהלה 9.40, 7.20; שבת 11.00 בטי גאן
חן 3: ברגלים שכאלה 9.40, 7; שבת 11.00 עליסה בארץ הפלאות
חן 4: בטי גאן 9.40, 7.25; שבת 11.00 תינוק מחר במשפחה
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים 9.40, 7.30; שבת 11.00 הגוניס
לימור: שכרון חושים 9.30, 7.15
לב 1: גבירתי המאמן 9.45, 7.30
לב 2: סיפורו של גלן מילר 9.30, 7.15
מוזיאון תל־אביב: חיוך הגרי 9.30, 7.15
מוגרבי: נשר הברזל 9.30, 7.15
מקסים: הכבוד של פריצי 9.30, 7.00
סינמה 1: מחוץ הדלתא 9.30, 7.00
סינמה 2: פירמידת הפחד 9.30, 7.15
סטודיו: ספורה של אגנס 9.30, 7.15
פאר: יחסים אסורים (סרט הונגרי) 9.30, 7.15
פריז: ששי – 2.30 הרעב; 4.30 קריאת העורב; שבת – 11.00 ראסטי ג'ימס; 1.00 החברה של גרגורי; 3.00 ארץ אחרת; 5.00 סר הסבבות; 9.30, 7.15 מסע עסקים של אבא; 11.30 מתנסי פייסון
צוותא: חייל לילה 8.00
צפון: אלפי 9.30, 7
תמוז – רמת־אביב: מים מים 9.30, 7.15
פינק פלויד החומה 11.30
שחק: זכרונות מאפריקה 9.15, 5.45
תכלת: להב משונן 9.30, 7.15
תל־אביב: שודדי השחקים 9.30, 7.15

יפו
התיאטרון הישראלי: הכבוד של פריצי 9.50

ירושלים
אדיסון: שכרון חושים 9.30, 7.30
אדריון: אור 1: בעקבות אוצר הנילוס 7.30 9.30; אור 2: צוחק מי ששוטר אחרון 7.30 9.30
אורנע: גבירתי המאמן 9.30, 7.15
בית אגרון: 2.00 ישנוני; 3.45 הצגת קולנוע אחרונה; 6.30 שלגיה ושבעת הגמדים; 8.00 ישנוני; 10.00 החברים של אלכס; חצות – משנה מקום משנה מזל
האריה הקטן בנייני האומה: הסיפור האמיתי 9.30, 7.30
הבירה: נפגש בסיבוב 9.00, 7.00
אורגיל: שורת המקהלה 9.30, 7.15
כפיר: זכרונות מאפריקה 8.30
סמדר: הכל ולא כלום 9.00
עדן: רכו 9.30, 7.30
רון: נאריה 9.30, 7.30
מיטשל: אלפי 9.30, 7.15

חיפה
אורה: זכרונות מאפריקה 9.00, 6.00
אורלי: שורת המקהלה 9.15, 7
אמפיתיאטרון: רכו 9.15, 7
ארמון: נשר הברזל 9.00, 7.00
עצמון: נפגש בסיבוב 9.15, 7
חן: גבירתי המאמן 9.00, 7.00
פאר: מרגלים שכאלה 9.00, 7.00
קריתאה: מסע עסקים של אבא 9.00, 6.00
רב גד 1 – בעקבות האוצר הנילוס 9.00, 7.00
רב גד 2 – נאריה 9.00, 7.00
רון: פירמידת הפחד 9.15, 7.00

קרית־ביאליק
כפיר: צוחק מי ששוטר אחרון 7.00, 9.15
כביר: מרגלים שכאלה 9.00, 7.00

קרית־חיים
בית העם: משאלת מוות III 9.15, 7.00
זיבולי: נפגש בסבוב 7.15-9.30

קרית־ים
ציצה: זכרונות מאפריקה 9, 6

קרית־מוצקין
אורות: הסיפור האמיתי 9.30, 7.00

אשדוד
אסתר: נפגש בסבוב 9.30, 7.15
אשדודה: בי"ס לאסירים מתחילים 9.30, 7.15

אשקלון
אסתר: הנה הארט השלג 9.30, 7.15
מאיר: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15
רחל: צוחק מי ששוטר אחרון 9.30, 7.15

באר־שבע
חן: פירמידת הפחד 9.30, 7.15

בת־ים
אורנים: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15
עצמאות: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 9.30, 7.15

הרצליה
היכל: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 9.30, 7.15
מלון דניאל: בסרה 9.30, 7.15

עפולה
מופתגן: נפגש בסיבוב 9.30, 7.30

חולון
ארמון: נשר הברזל 9.30, 7.15; 11.30 סרטון
מגדל: פעמים במשך החיים 9.30, 7.15
מתנ"ס קרית שרת: העולם לפי גארפ 9.30, 7.15; שבת: 11.00 הצגת ילדים
סביון: זכרונות מאפריקה 9.00, 6.00
ריבה: סילברדו 9.30, 7.15

טבריה
אביב: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15

כפר־סבא
עמל: נפגש בסיבוב 9.15, 7
תק: סוניה האדומה 9.15, 7

לוד
אורלי: השוטר ממנהטן 9.30, 7.15
נוה זית: צוחק מי ששוטר אחרון 9.30, 7.15

גדרה
הוד: משאלת מוות III 9.15, 7.00

נתניה
מטודיה: פעמים במשך החיים 9.15, 7.00

אסתר: מחוץ הדלתא 9.15, 7.00
שרון: תרגיל לרופאים מתחילים 9.15, 7, 5

פתח־תקוה
שלום: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15
היכל 1 זכרונות מאפריקה מוצ"ש 9.00, 6
היכל 2 המאהב 9.30, 7.15 מוצ"ש
היכל 3 שכרון חושים מוצ"ש 9.30, 7

קרית־שמונה
שניר: קומנדו 9.30, 7.15

קרית־מלאכי
צבעית: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15

ראשון־לציון
נעמן: מחוץ הדלתא 9.30, 7
ראשון: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15

רחובות
בית העם: אל נודדה 9.30, 7.15
חדר: זכרונות מאפריקה 9, 6
חן: נאריה 9.15, 7.00

רמת־גן וגבעתיים
אואזיס: נשר הברזל 9.30, 7.15
ארמון: גבירתי המאמן 9.30, 7.15
לילה: שכרון חושים 9.30, 7.00
הדר: זכרונות מאפריקה 9, 6
רב גן 1 שורת המקהלה 9.40, 7.30
שבת 11.00 בטי גאן
רב גן 2 מסע עסקים של אבא 9.30, 6.50
שבת 11.00 חברי הדרקון אליוט
רב גן 3 פעמים במשך החיים 9.40, 7.30
שבת 11.00 הגוניס
רב גן 4 להב משונן 9.45, 7.20
שבת 11.00 היפהפיה והיחפן
שבעיב: בידרי 9.30, 7.15

רמת־השרון
כוכב: חוקי 4 – 7.15; גולאג 9.30; שבת 11.00 אינדיאנה ג'ונס המקדש האסור

רעננה
אורית: מעבר להודו 8.15

רמלה
אורה: מחוץ הדלתא 9.30, 7.00

עליות במרבית ענפי המניות

מאת סופרנו הפיננסי

פגרת ימי הזכרון והעצמאות לא שיבשה את המגמה שורה בתקופה האחרונה: תנודות שערים מעורבות עם נטיה חדה לעליות שערים.

המאפיינים המרכזיים של המסחר אתמול היו ביקושים למרבית המניות ה"כבדות" ולכאלה ספיגרו עד כה בתשואות וגם רכישות סלקטיביות בסקטור ה"חופשי".

למניות הבנקים שבהסדר היה עודף היצע של כ־2.1 מיליון ש"ח ובשעריהן נקבעו ירידות עד 1.2 אחוז.

לעומת זאת, לאגרות־החוב הצמודות למדד נרשם עודף ביקוש של כ־4 מיליון ש"ח והן נסחרו בתנודות עד אחוז לשני הכיוונים. באגרות הצמודות למט"ח היה עודף היצע של כ־2.5 מיליון ש"ח והן נסחרו בירידות בין חצי אחוז לאחוז.

במערכת קרנות הנאמנות היתה אתמול פעולת קיזוז גדולה, כשמחד, נמשכה הצבירה ומאידך היו פדיונות, כנראה לצורך תשלומי מע"מ ובדומה המתבצעים, כידוע, ב־15 לחודש. בסיכום היתה צבירה מועטה של כמליון ש"ח.

כאמור, אתמול נרשמו ביקושים בהיקף בינוני עד גדול למרבית המניות ה"כבדות" אשר באחרונה קפאו על מקומן. כך, ב"אזורים" נקבעה עליה של 5.3 אחוזים בעקבות עודף ביקוש גדול של כ־20 אלף ש"ח ע"נ. בנכסים סופק עודף ביקוש של 1.3 אלף ש"ח ע"נ בעליה מתונה של 1.4 אחוז, דסקונט השקעות עלתה ב־2.5 אחוזים בעקבות עודף ביקוש של 7.8 אלף ש"ח ע"נ ובאי־די־בי פיתוח סופק עודף ביקוש של כ־4 אלף ש"ח ע"נ בעליה של 1.9 אחוזים.

במקביל לכך נרשמו ביקושים ערים למספר מניות שלא עלו באחרונה בשיעורים גבוהים. כך, במניות אלקטרה נקבעו אתמול עליות של 10 אחוזים (המניה 5.0 ריכזה עודף ביקוש של כ־5.2 אלף ש"ח ע"נ), פויכטונגר 5.0 קפצה ב־13.6 אחוז בעקבות עודף ביקוש של 17 אלף ש"ח ע"נ שסופק במחזור של כ־6.3 אלף ש"ח ע"נ, בקנבסקיין 1.0 נקבע "קונים בלבד" והמניה 5.0 עלתה ב־10 אחוזים, עודפי ביקוש גדולים למניות תאת סופקו גם־כן רק בעליות של 10%, ועוד.

ישום מבקשת לגייס הון

חברת ישום מבקשת לגייס הון בבורסה בדרך של מכרז סכום מינמאלי של 2 מיליון דולר.

החברה נמצאת בבעלות כלל (שליש) אמפל (שליש) שלום שפילמן (רבע) ויעקב בורך (8 אחוזים).

קיטון ברווחי נייר חדרה

ירידה של 22 אחוז נרשמה ברווח הנקי של מפעלי נייר חדרה ברבעון הראשון של 1986 הרווח הסתכם ב־2,065 מיליון דולר לעומת 2.649 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. גידול חד (27%) נרשם במכירות החברה והם הסתכמו בתקופה זו ב־33.2 מיליון דולר.

הודעות הבורסה

★ הדר - החברה תחלק מניות הטבה בשיעור 550 אחוז. "אקס" ב־25/5 ההקצאה ב־28/5.

★ לוינשטיין - החברה (80%) יחד עם אחרים (20%) רכשה שטח בן 12.5 דונם בגבעתיים עליו יוקמו כ־80 יחידות דיור. עלות צפויה כ־5 מיליון דולר. היקף העבודות של החברה כיום כ־3.5 מיליון דולר.

שערי המניות

בנקים מסחריים

ים בהסדר ההצמדה

18000	7.0	+200	+1.1	+69.0
1070	2189	-32	-2.9	-1281
757	2910	-1	-.1	-2635
770	2924	-26	-3.3	-3744
28200	56.0	+470	+1.7	+41.0
— הפסקת מסחר —				
— הפסקת מסחר —				
— הפסקת מסחר —				
— הפסקת מסחר —				
— הפסקת מסחר —				
3485	3294			-317
3790	4459	-10	-.3	-1628

לים בהסדר הצמדה

79900	718	-1000	-1.2	-252
80500	7.0	-1000	-1.2	-12.0
494200		+100		+20.0
60400	152			+98.0
103000	11.0	-1200	-1.2	-12.0
103700	267			+124
12150	53.0	+150	+1.3	+53.0
35210	1097	-100	-.3	-141
33650	27.0	+50	+.2	+188
15070	67.0	-50	-.3	-67.0
115151	1.3	-1649	-1.4	-1.8
54900	1499	-294	-.5	-1020
55000	288			+174
141750	45.0			+45.0
136500	1.0			
106950		+100	+.1	+1.0
6900	87.0	-300	-4.2	-128
34600	6162	-390	-1.1	-5061
47150	195	-250	-.5	-97.0
13210	151			+61.0
47200				
24390				

בנקים למשכנתאות

בתא ש	15700 תב	173	+1100	+7.5	+216
בתא מ	5107 תב	1615	+390	+8.3	+2820
[illegible]	5130	120	+240	+4.9	+215
[illegible]	3850	116			+112
[illegible]	2850				-131
[illegible]	6010	43.1	+12	+.2	+88.3
[illegible]	1410	6392	+60	+4.4	+7560
[illegible]	2150	415			-175
[illegible]	6110	471	+60	+1.0	+89.0
[illegible]	12800	24.0			-14.0
[illegible]	13200 תב	271	+1200	+10.0	+609
[illegible]	7750				-102
[illegible]	3700	147	-51	-1.4	-44.0
[illegible]	1470	351	+70	+5.0	+359
* ביצוע חלקי 56.10%					
[illegible]	675 תב	1825	+38	+6.0	+4835
[illegible]	4401	655	+33	+.8	+295

מוסדות מימון

[illegible]	390 תב	10168	+25	+6.9	+21537
[illegible]	53250 תב	31.3	+5285	+11.0	+129
[illegible]	156900				
[illegible]	5564 תב	838	+280	+5.3	+697
[illegible]	53970 תב	5.0	+2700	+5.3	+530
[illegible]	376000				
[illegible]	252402				
[illegible]	230000	2.0	-3000	-1.3	-2.0
[illegible]	228050				
[illegible]	64063				
[illegible]	608	1243	-19	-3.0	-849
[illegible]	174100				
[illegible]	8380	160	-10	-.1	-100
[illegible]	5763	305	+274	+5.0	+306
[illegible]	10560	15.0	-190	-1.8	-15.0

ביטוח

[illegible]	990 תב	[illegible]	+459	+6.4	[illegible]
[illegible]	485	3026			-1825
[illegible]	950	197			+87.0
[illegible]	350	3909	+11	+3.2	+4045
[illegible]	2350	437			-418
[illegible]	1295	1997	-35	-2.6	-3205
[illegible]	560 תב	59751	+30	+5.7	+76596
[illegible]	1470	606			-223
[illegible]	763 תב	1012	-52	-6.4	-1015
[illegible]	6720	83.0	+220	+3.4	+77.0
[illegible]	3130	165	+100	+3.3	+80.0
[illegible]	— הפסקת מסחר —				
[illegible]	— הפסקת מסחר —				
[illegible]	8402 תב	6.0			
[illegible]	3635 תב	140	+173	+5.0	+158
[illegible]	4700	257	+201	+4.5	+397
[illegible]	2600	577	+105	+4.2	+1371
[illegible]	2100	1110			-23.0
[illegible]	17000	53.0			-34.0
[illegible]	4650	124			-34.0

מסחר ושרותים

מסחר

1.0 [illegible]	3800	65.0	-80	-2.1	-65.0
5.0 [illegible]	1300	140	+30	+2.4	+140
1 [illegible] אופ	840	936			-599

1.0 מאיר עזרא	4488 תב	220	+408	+10.0	+235
1 מאיר עזרא אופ	4180 תב	40.0	+290	+7.6	+724
1.0 סהר	— הפסקת מסחר —				
5.0 סהר	— הפסקת מסחר —				
1.0 כלל סחר	860	492	+13	+1.5	+982
בוה					
1.0 קרסטל	4449	52.0			+48.0
0.1 רסק	31000				
0.5 רסק	8400	96.0			-96.0
2.0 שופרסל א	4800	1150	+50	+1.1	+1015
10.0 שופרסל ב	3120	2228	+80	+2.6	+4164

שרותים

גלג ש	5250	715	+20	+.4	+202
1.0 הראל	2850	65.0	-150	-5.0	-104
* ביצוע חלקי 65.00%					
5.0 הראל	1495 תב	252	+136	+10.0	+482
0.1 [illegible]	10000	123	+1		+66.0
0.5 [illegible]	3985	148			-12.0
0.1 [illegible]	2143	863	+102	+5.0	+1122
* ביצוע חלקי 53.60%					
1.0 [illegible]	401	20446			-493
0.1 [illegible]	— הפסקת מסחר —				
0.1 [illegible]	5321	132	+105	+2.0	+9.0
0.5 [illegible]	1600	1104	+20	+1.3	+428
0.1 [illegible]	1665	496	+15	+.9	+6.0
0.5 [illegible]	1070 תב	1282	+64	+6.4	+4497
1.0 קופל	— הפסקת מסחר —				
1 קופל אופ	— הפסקת מסחר —				

מלונות ושרותי תיירות

1.0 גלי זוהר	9880	22.3	+180	+1.9	+27.7
5.0 גלי זוהר	3240	10.0	+140	+4.5	+10.0
1.0 מלונות דן	5700	312	-15	-.4	-91.0
5.0 מלונות דן	2800	75.0	-30	-1.1	-75.0
0.1 חוף האלמוג	5010 תב	204	+260	+5.5	+176
1.0 [illegible]	2499				-49.0
1.0 מלונות ירדן	3046	152	+145	+5.0	+387
1 מלונות ירדן	— הפסקת מסחר —				

מחשבים ושרותי מחשב

1.0 דטה מיכון	4190 מק		+200	+5.0	+1288
1.0 [illegible]	11900	3.0	-120	-1.0	-2.0
1.0 [illegible]	4000 תב	105	+290	+7.8	+195
1 [illegible] אופ	3409	20.8			-4.0
1.0 כלל מחשבים	6160	78.0	-130	-2.1	-48.0
1.0 מ.ל.ל.	8540	144	-10	-.1	-58.0
5.0 מ.ל.ל.	4180	143	-2	-.1	-113
1.0 משוב מחשבים	2850	326	+90	+3.3	+81.0
1. ניקוב מחשבים	7445 קן		+355	+5.0	+1012
5. ניקוב מחשבים	4851 קן		+231	+5.0	+1483
1.0 תים מחשבים	1790	735	-60	-3.2	-883
1 תים מחשב אופ	18000				

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

1.0 [illegible]	436	1414	-22	-4.8	-4084
5.0 [illegible]	320	1965	+15	+4.9	+187
1.0 ארץ מבנים	721	261	-18	-2.4	-459
5.0 ארץ מבנים	375	2548	+5	+1.4	+799
1.0 אזורים	632 תב	21380	+32	+5.3	+19835
1.0 אילון	384	4630	-15	-3.8	-7351
1 אילון אופ	1940	305			-169
1.0 אל-רוב	3614	323	+10	+.3	+275
5.0 אל-רוב	3509	732	+10	+.3	+667
1.0 [illegible]	1950	200	-98	-4.8	-274
1 [illegible] אופ	1700	20.0	+1	+.1	+20.0
1.0 אפריקה	35350	64.0	-400	-1.1	-71.0
5.0 אפריקה	25630	305			-303
אפריקה אופ	20657	390	-1738	-7.8	-74.0
1.0 [illegible]	1740	336			-122
1.0 [illegible]	2250	1393	+101	+4.7	+1810
5.0 [illegible]	1260	2196			+153
1.0 [illegible]	3190	363	+100	+3.2	+494
1.0 [illegible]	3500	191			-128
5.0 [illegible]	2560	65.0			-31.0
1.0 [illegible]	4450	1060	+160	+3.7	+965
1.0 דרוקר	478	825	+4	+.8	+282
5.0 דרוקר	342	200	-1	-.3	-400
1 דרוקר אופ	270	165	-10	-3.6	-165
0.1 [illegible]	6490 תב	139	+540	+9.1	+117
0.5 [illegible]	3557 תב	560	+323	+10.0	+663
0.1 הלב	— הפסקת מסחר —				
0.5 הלב	— הפסקת מסחר —				
1.0 [illegible]	2840	1965	+40	+1.8	+1326
0.1 [illegible]	4696	492			-621
0.5 [illegible]	2596	698	+1		+614
1.0 [illegible]	49900				-41.0
[illegible]	2025	1853	-60	-2.5	-2208
1.0 [illegible]	12300	25.0			-60.0
10.0 [illegible]	15750	237	+750	+5.0	+339
1.0 [illegible]	7400 תב	28.0	+400	+5.7	+56.0
0.1 [illegible]	351	13300	+8	+2.3	+8234
1.0 לוטיר	3608 תב	200	+328	+10.0	+305
5.0 לוטיר	1490	185	+24	+1.6	+395
1.0 מ.ת.מ.	2920	438	-16	-.5	-647
1.0 מאגרי בניה	490	5379			-5917
1 מאגרי בניה אופ	360	2584			+545
1.0 [illegible]	— הפסקת מסחר —				
5.0 [illegible]	280	3440	-14	-4.8	-3442
5.0 [illegible]	666	2114			-790
1.0 [illegible]	563 קן		+27	+5.0	+11448
[illegible]	452	8896			+10372
5.0 [illegible]	133.0	19181	+3.0	+2.3	+8542
1.0 ליפשיץ	1683	922	-10	-.6	-1085
5.0 ליפשיץ	771	2839	-1	-.1	-704
0.5 [illegible]	31000 תב	41.0	-2000	-6.1	-54.0
1.0 [illegible]	765	3426	+12	+1.6	+712
1.0 סהר השקעות	11400	52.0	+500	+4.6	+66.0
5.0 סהר השקעות	6570	160	+60	+.9	+114
סולל בונה מבנ א	— הפסקת מסחר —				
1.0 [illegible]	3700 תב	76.0	-198	-5.1	-76.0
5.0 [illegible]	2374				
1.0 [illegible]	779	1347	+37	+5.0	+910
0.1 קיסריה	1685	172	+65	+4.0	+860
0.5 קיסריה	800	1600			-519
1.0 [illegible]	3476 תב	978	+316	+10.0	+1016
5.0 [illegible]	2405 תב	1573	+205	+9.3	+2361
[illegible]	2600 תב	742	+600	+8.6	+971
[illegible]	7986 תב	515	+726	+10.0	+628

חקלאות

0.1 מטעי הדר	2600	590			-672
0.5 מטעי הדר	1560	607			-237
0.5 [illegible]	5850	428			-158
1.0 נכסי הדרים	1103	6717	+43	+4.1	+7007
0.5 [illegible]	2490	636			-496
5.0 [illegible]	18304	260			-13.0

תעשייה

מזון וטבק

1.0 [illegible]	1525	310	+4	+.3	+169
1.0 גולדפרוסט	1441	313	+20	+1.4	+156
5.0 גולדפרוסט	432 קן		+32	+5.0	+4861
גולדפרוסט אופ	794	290	-6	-.8	-47.0
* ביצוע חלקי 86.28%					
[illegible] ש	3470	691	+30	+.9	+553
[illegible] מ	3390	915			-469
1.0 [illegible]	1250 תב	1158	+70	+5.9	+1225
5.0 [illegible]	760	968	+30	+1.5	+1245
1.0 [illegible]	2310	1020	-52	-2.2	-1201
5.0 [illegible]	1825	581	+24	+1.3	+366
1.0 [illegible]	14000	240	+200	+1.5	+51.0
5.0 [illegible]	8595	1641	+85	+1.0	+9.0
1.0 [illegible]	1765	1215	+30	+1.7	+653
5.0 [illegible]	956	3671	+5	+.5	+231
1.0 [illegible]	9465	24.0	-350	-3.6	-47.0
5.0 [illegible]	4640 תב	75.0	+240	+5.5	+130
1.0 [illegible]	7850	235	-150	-1.9	-185
0.1 עלית	— הפסקת מסחר —				
0.5 [illegible]	40200 תב	130	+3000	+8.1	+152
1.0 [illegible]	1970	208	-8	-.4	-258
[illegible] ש	7459 תב	717	+677	+10.0	+1080

טקסטיל והלבשה

1.0 ארגד	840	3632	-45	-5.1	-3106
1.0 [illegible]	1845	431	-60	-3.2	-223
1.0 אופנת ברוך	2425	298	+20	+.8	+96.0
5.0 אופנת ברוך	1496	356	+36	+2.5	+433
1.0 [illegible]	— הפסקת מסחר —				
1 [illegible] אופ	— הפסקת מסחר —				
[illegible] ש	15000	266	+300	+2.4	+138
[illegible]	4540	201			+65.0
3.0 [illegible]	3300	569			-335
1. [illegible]	1530	12.0	-30	-1.9	-10.0
5. [illegible]	739	81.0	-1	-.1	-39.0
1 [illegible] אופ	580	94.3			-7.2
1.0 [illegible]	3970	106	-30	-.8	-89.0
5.0 [illegible]	2930	235	+80	+2.8	+51.0
1.0 [illegible]	4060 תב	225	-400	-8.9	-201
1.0 [illegible]	2560	95.0	+100	+1.3	+111
5.0 [illegible]	6550	379	+150	+2.4	+302
1.0 [illegible]	— הפסקת מסחר —				
1 [illegible] אופ	— הפסקת מסחר —				
0.1 [illegible]	1970	105	-2	-.1	-73.1
0.4 [illegible]	919	2059	-50	-5.2	-2867
1.0 [illegible]	1200	1950	-30	-2.4	-2395

1.0 מיט גליקו	756 תב	2275	-84	-10.0	-2654
0.1 מקס	31000	47.0	+1001	+3.3	+8.0
0.5 מקס	12600	228	+600	+5.0	+201
1.0 עיט	11050	65.0	-300	-2.6	-207
5.0 עיט	5240	450	-100	-1.9	-193
1.0 עמק	2150	423	+39	+1.9	+21.4
0.1 פולגת א	9370	461			-191
0.4 פולגת ב	6450	870			-639
0.5 פולינון א	7110	709			-118
1.0 פרגוד	2179 תב	1473	+179	+9.0	+1170
גיבור סברינה	14600	156			-2.0
1.0 תעש רוגוזין	3540 תב	1815	+226	+6.8	+2015

מתכת ומוצריה

5.0 אוקטגון	2105	454	+25	+1.2	+462
10.0 אורדן	11350	129	+250	+2.3	+423
50.0 אורדן	8970	80.0	+120	+1.4	+65.0
כבלים ש	12000	3.0	-100	-8	-3.0
1.0 התכוף	13075 תב	123	+1000	+8.3	+134
5.0 התכוף	7580	336	+360	+5.0	+295
1.0 קומפאות פח	1090	6242	+10	+.9	+1505
5.0 קומפאות פח	820	4379	-24	-2.8	-3607
1.0 מורגן	793	1266	+2	+.3	+709
מורגן אופ א	603 תב	247	+57	+10.4	+344
1.0 מתכת טרום	2390 תב	2507	-260	-9.8	-3085
1.0 כבלי ציון	2249	1090	+49	+2.2	+687
5.0 כבלי ציון	870	3214	+20	+2.4	+7366
כבלי ציון אופ 3	730	2500	+29	+4.1	+3087
1.0 קיטני	890	1835	+15	+1.7	+1773
5.0 קיטני	468	2745	+8	+1.7	+2215
0.1 נחושתן	17300	45.0	-700	-3.9	-55.0
0.5 נחושתן	7450	17.0			-2.0
3.0 עוד	1792	375	+2	+.1	+36.0
1.0 פלדה	8020	594	+120	+1.5	+494
1.0 קינג	1170	623			-160
5.0 קינג	645	3200	+15	+2.4	+2028
1.0 קליל	2990	15.0	-10	-.3	-45.0
5.0 קליל	1630	198	+60	+3.8	+200
5.0 שלדות	2150	534	+100	+4.9	+595
1.0 תעשיות לכיש	1065	517	-5	-.5	-209
5.0 תעשיות לכיש	532	1316	+2	+.4	+16.0

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

3.0 אלבית	444200	9.0	+9000	+2.1	+33.0
0.1 אליס	6050	352			-24.0
0.25 אלקו ש	3460	658	+40	+1.2	+29.0
0.25 אלקו מ	3400	79.0	-44	-1.3	-38.0
0.1 אלקטרה	15670 תב	597	+1425	+10.0	+820
0.5 אלקטרה א	7183 תב	5420	+653	+10.0	+5166
3.0 אלרון	403000	17.0	+5000	+1.3	+21.0
0.02 [illegible]	34100	164			-9.0
כלל תעש אלקטרו	2700	2564			-1982
1.0 [illegible]	2350	3842			+176
5.0 [illegible]	1547	5742			-494
1.0 פויכטונגר	2415 תב	2478	+193	+8.7	+2945
5.0 פויכטונגר	1140 תב	6331	+136	+13.6	+15548
1.0 ציקלון שח	3120	315	+120	+4.0	+222
5.0 ציקלון שח	1380	1349			-345
1. קנבסקין ארלד	4100 קן		+195	+5.0	+1438
5. קנבסקין ארלד	3146 תב	835	+286	+10.0	+905
1.0 ת.א.ת.	3817 תב	1774	+347	+10.0	+2564
5.0 ת.א.ת.	1716 תב	5386	+156	+10.0	+12489
ת.א.ת. אופ 1	14697 תב	115	+1597	+12.2	+173
1.0 [illegible]	6100	60.0	-100	-1.6	-144

מוצרי בניה

1.0 א.פ.כלל בניה	835	5377			-2381
5.0 אלקול	10445 תב	139	+950	+10.0	+195
1.0 אקרשטיין	1470	163			-54.0
5.0 אקרשטיין	1150 תב	789	+60	+5.5	+1133
1.0 בטון תדיר	13083	23.3	-267	-2.0	-5.0
5.0 בטון תדיר	— הפסקת מסחר —				
1.0 בר־טון	4792 תב	130	+424	+9.7	+44.0
5.0 בר־טון	1550 תב	279	+137	+9.7	+652
1.0 המסלול	— הפסקת מסחר —				
5.0 המסלול	— הפסקת מסחר —				
1.0 [illegible]	8855 תב	55.5	+805	+10.0	+45.7
5.0 [illegible]	2805 תב	927	+255	+10.0	+1207
1.0 מ.ל.ט.	1120	570	-1	-.1	-790
5.0 מ.ל.ט.	614	396	+5	+.8	+62.0
מחזל השק בתעש	4410	562	+218	+5.0	+462
1 [illegible] ולפמן	13811	5.0	-727	-5.0	-3.0
5 [illegible] ולפמן	11099				-2.9

כימיה, גומי ופלסטיק

[illegible] 6.0	18350	190			-64.0
200.0 אליאנס כ	1508 תב	654	+75	+5.3	+713
1.0 גל.תעשיות	12100	235	+100	+.8	+328
5.0 גל.תעשיות	5740	877	+100	+1.8	+635
1.0 דקסטר	3287	104			-23.0
0.1 דשנים	5365	113			-105
0.5 דשנים	1540	2141			-276
10.0 חיפה כמיקל	848	6635			-6129
מכע ש	53030	76.0			-4.0
מכע אופ 4	48700	4.0	+700	+1.5	+4.0
1.0 ליפסקי	1320	360	+20	+1.5	+24.0
0.1 ים המלח	15090	1090			-1005
10.0 פטרוכימיים	506	17997	+21	+4.3	+32268
1.0 מקסימה	7975	50.0			-25.0
5.0 מקסימה	2890	184			-81.0
1.0 נקה כמיקל	3340	261	+100	+3.1	+395
1.0 סנו	9660 תב	384	+480	+5.2	+390
5.0 סנו	5840 תב	600	+340	+6.2	+995
1.0 קום כימיקל	6100	116	+100	+1.7	+122
1.0 ת.ג.ל.	2582 תב	389	-278	-10.0	-511
5.0 ת.ג.ל.	1690 תב	373	-130	-7.1	-474
5.0 תיא	5100	181	-1		-11.0
10.0 [illegible]	11081 קן		+528	+5.0	+587
5.0 [illegible] א	5370	433			+9.0

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

1.0 דפרון	4450	113	+200	+4.7	+116
5.0 דפרון	2530	143	+112	+4.6	+23.0
1.0 [illegible]	2995	531			-533
1.0 יאה	5430	95.0	+20	+.4	+107
1. לבידי אשקלון	516	3321	-2	-.4	-411
לבידי אשקלון אופ1	820	785	-8	-1.0	-253
0.5 מולט ב	23940	35.0	+1140	+5.0	+33.0
10.0 מפעלי נייר	— הפסקת מסחר —				
1.0 סקאנדיה	3150 תב	1337	-341	-9.8	-2773
0.1 רים	4000	140			-96.0
0.4 רים	2400	175			-29.0
0.2 תעל ב	15750	457	+150	+1.0	+325

תעשיות שונות

1.0 אלומית	4850	540			-108
5.0 אלומית	3569	485	-31	-.9	-549
1.0 אברין	4768	230	+227	+5.0	+277
5.0 אברין	2717	1266			-820
1.0 [illegible]	8300	181	+200	+2.5	+38.0
1.0 דיקה	5250	36.6	+250	+5.0	+96.6
5.0 דיקה	2510	132	+110	+4.6	+291
1.0 פולק שח	7500 תב	325	-500	-6.3	-144
5.0 פולק שח	4890	465	-9	-.2	-367

השקעות תעשיה

0.1 מרכזית ב	5920	255			-107
1.0 כור בכ	5800000	.5			-.1
1.0 כלל תעשיות	1348	12140	+15	+1.1	+3417
מאגרי טכנולוגיה	502	3136	-20	-3.8	-3861
1 מאגרי טכנו אופ	419	762			-1825

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

[illegible] ש	4800	733			-65.0
2.0 אי.די.בי פיתוח	3760	2589	+70	+1.9	+3968
0.1 [illegible]	1852	2356			-1595
0.5 [illegible]	1130 תב	2475	+72	+6.8	+2973
אלגר ש	6750	130	-110	-1.6	-150
אלגר מ	6750	61.0			-41.0
אלרן ש	2620	1236	+110	+4.4	+3927
אלרן מ	2700 תב	209	+144	+5.6	+151
אמישר בכ 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 5.0	— הפסקת מסחר —				
1.0 [illegible]	1400	105	+50	+3.7	+347
1.0 חברה לישראל	6420	291	+130	+2.1	+98.0
5.0 חברה לישראל	3650	384	+110	+3.1	+383
0.1 [illegible]	101000 תב	4.6	+8850	+9.6	+6.2
1.0 [illegible] ש	26600	103	+1200	+4.7	+144
0.5 [illegible] א	12001 תב	120	-899	-7.0	-95.0
פועלים השק ש	4500	797			+145
0.1 לאומי השק	4875	653	+1		+1308
דיסקונט השק ש	2309	6430	+57	+2.5	+7799
מזרחי השק ש	16350	75.0	-350	-2.1	-43.0
כור השק אבח 124	9800				+13.0
1.0 [illegible]	1900	122	-10	-.5	-10.0
5.0 [illegible]	696	2031	-13	-1.8	-2111
[illegible] ש	11360	552	+540	+5.0	+657
0.1 ירדן א	3770	812	+20	+.5	+175
10.0 כלל ישראל	2215	2425			-202
50.0 כלל ישראל	1775	568			-338
0.1 [illegible]	9210	33.0	+220	+2.5	+61.0
0.5 [illegible]	2760	365	+19	+.7	+162
0.1 [illegible]	523	983	-27	-4.9	-1133
0.5 [illegible] א	350	1166	-10	-2.8	-615

0.1 עוד השק ב	3050 תב	754	+150	+5.2	+611
0.5 עוד השק ב	1218	1536			+405
פז השק ש	22800 תב	148	+1801	+8.6	+414
0.1 פמה א	8818	53.8	+280	+3.3	+60.0
0.5 פמה	4210	400			-115
2.5 פריון ב	2780	911			-6.0

מחקר ופיתוח

[illegible] מחשבים	— הפסקת מסחר —				
גליל טכנולוגיות	474 תב	1985	-26	-5.2	-2548

דלק ונפט

1.0 דלק חיפושי נפט	2700	253			+407
5.0 דלק חיפושי נפט	1440	924	+20	+1.4	+876
2 דלק נפט אופ	770	1652			-987
פז חיפושי נפט	12500	81.0	-200	-1.6	-81.0
1.0 [illegible]	— הפסקת מסחר —				
5.0 [illegible]	— הפסקת מסחר —				
5.0 [illegible]	1440	1065	+20	+1.4	+1401
1.0 [illegible]	2205	355	+25	+1.2	+337
5.0 [illegible]	1050	1710	+25	+2.4	+1082
1.0 סיסמיקה	— הפסקת מסחר —				
5.0 סיסמיקה	— הפסקת מסחר —				
0.3 [illegible] ב	3100	40.0			-9.0
1. צפון אמר נפט	— הפסקת מסחר —				
5. צפון אמר נפט	— הפסקת מסחר —				
2 צפון אמר אופ	— הפסקת מסחר —				
נפטא ש	1289990	1.0			-1.0

נסחרות במט"ח

גזית ב	227				+147

שערי מטבע חוץ ביום 15.5.86

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	+0.010	1.45	1.52	1.45	1.52	1.45	1.52	1.4728	1.4912	1.4728	1.4912	1.4718	1.4909	1.4818
1 לישט"ש	+0.005	2.23	2.34	2.23	2.34	2.23	2.33	2.2686	2.2979	2.2711	2.2994	2.2688	2.2973	2.2812
1 מארק גרמני	-0.001	0.66	0.69	0.66	0.69	0.66	0.69	0.6728	0.6812	0.6733	0.6818	0.6736	0.6820	0.6765
1 פרנק צרפתי	-0.001	0.20	0.22	0.20	0.22	0.20	0.22	0.2110	0.2136	0.2112	0.2139	0.2107	0.2133	0.2121
1 גולדן הולנדי	-0.001	0.59	0.62	0.58	0.61	0.58	0.61	0.5969	0.6043	0.5970	0.6045	0.5962	0.6037	0.6004
1 פרנק שוויצרי	-0.004	0.80	0.84	0.79	0.83	0.79	0.83	0.8101	0.8202	0.8106	0.8207	0.8095	0.8197	0.8142
1 כתר שוודי	—	0.21	0.22	0.20	0.21	0.20	0.21	0.2086	0.2112	0.2088	0.2114	0.2085	0.2111	0.2098
1 כתר נורבגי	—	0.19	0.20	0.19	0.20	0.19	0.20	0.1972	0.1996	0.1972	0.1997	0.1969	0.1994	0.1983
1 כתר דני	—	0.18	0.19	0.18	0.19	0.17	0.19	0.1819	0.1842	0.1821	0.1844	0.1819	0.1842	0.1829
1 מארק פיני	—	0.29	0.31	0.28	0.30	0.29	0.30	0.2957	0.2994	0.2954	0.2991	0.2951	0.2988	0.2971
1 דולר קנדי	+0.009	1.05	1.10	1.04	1.09	1.05	1.10	1.0703	1.0837	1.0607	1.0740	1.0688	1.0823	1.0771
1 דולר אוסטרלי	-0.014	0.99	1.09	1.02	1.10	1.02	1.10	1.0567	1.0699	1.0562	1.0694	1.0567	1.0700	1.0627
1 ראנד דרא"פ	-0.001	0.49	0.54	0.41	0.69	0.45	0.61	0.6849	0.6934	0.6856	0.6941	0.6858	0.6944	0.6876
10 פרנקים בלגיים	-0.001	0.32	0.34	0.32	0.34	0.32	0.34	0.3274	0.3315	0.3299	0.3340	0.3296	0.3337	0.3314
10 שילינגים אוסטריים	-0.002	0.94	0.99	0.94	0.99	0.94	0.98	0.9561	0.9680	0.9589	0.9708	0.9572	0.9695	0.9618
1000 לירטות איטלקיות	-0.001	0.96	1.02	0.96	1.02	0.95	1.02	0.9802	0.9925	0.9819	0.9941	0.9790	0.9914	0.9859
100 ינים יפאניים	-0.006	0.89	0.93	0.89	0.93	0.89	0.93	0.9019	0.9132	0.9033	0.9146	0.9018	0.9132	0.9055
1 דינר ירדני	+0.027	4.17	4.43	3.97	4.23	4.04	4.25	—	—	—	—	—	—	4.2528
10 לירות לבנוניות	+0.004	—	—	—	—	0.30	0.60	—	—	—	—	—	—	0.5514
1 לירה מצרית	+0.005	0.79	0.84	0.71	0.76	0.72	0.77	—	—	—	—	—	—	0.8372

דולר יציג: 1.4818 | דולר נוסעים: 1.75 | דולר שחור: 1.61–1.62

קרנות נאמנות

למשקיע	95244.23	93437.51
לסד	9986.49	9794.66
לקס	1460.04	1430.46
לשם	777.13	761.43
מבטי	956.66	937.71
מבטח	2726.70	2700.5
מגד	199.19	196.37
מגוון	2592.70	2568.7
מגל	608.56	596.74
מור	1184.50	1167.90
מורן	631.96	625.94
מטח	24126.25	23487.70
מיטב	733.87	719.62
[illegible]	3057.80	2998.00
מעיין	655.56	641.11
מקסה	808.76	792.87
מרגלית	995.97	976.75
מרום	936.11	917.84
נוגה	20459.68	20155.99
נכון	615.32	601.77
נטע	375.65	368.21
[illegible]	3955.37	3896.72
סביון	719.25	716.90
סגלה	799.40	790.35
סלע	560.31	549.31
סנונית	605.81	594.29
ספיר	532.53	529.89
[illegible]	641.16	629.09
עדית	1656.27	1623.87
עידן	5731.50	5650.44
[illegible]	1185.85	1159.37
עמית	2019.86	2003.36
ענבר	558.47	526.59
עתיד	150.23	147.31
[illegible]	1226.52	1202.82
[illegible]	537.67	527.02
[illegible]	519.76	509.55
[illegible]	834.94	817.02
[illegible]	6234.13	6166.36
[illegible]	1500.88	1471.78
[illegible]	1695.10	1686.98
[illegible]	15367.50	15250.84
[illegible]	655.27	641.32
[illegible]	626.51	614.27
[illegible]	837.01	816.87
[illegible]	31378.61	30771.24
[illegible]	67345.64	66422.14
[illegible]	547.05	539.92
[illegible]	557.20	545.58
[illegible]	163.71	160.46
[illegible]	171.08	169.46
[illegible]	743.18	735.05
[illegible]	366.26	364.44
[illegible]	95.86	93.46
[illegible]	403.76	398.82
[illegible]	180.46	176.97
[illegible]	175.48	174.18
[illegible]	1270.00	1245.31
[illegible]	377.98	372.61

3873.87	3819.51
29000.87	28715.43
195.91	192.07
1304.75	1278.83
1673.67	1642.13
1520.42	1490.47
411.35	402.71
160.71	157.46
20480.67	20234.46
590.07	578.76
2932.73	2876.19
3783.60	3700.53
3950.18	3865.03
595.97	554.17
501.09	490.68
585.02	573.56
651.92	639.56
115.46	112.92
164.42	161.20
190.04	188.20
1707.70	1674.92
374.99	367.74
383.46	375.78
760.33	745.35
1135.64	1113.51
833.29	820.76
571.50	560.40
7593.28	7480.59
3207.47	2165.98
504.15	497.94
280.16	278.93
535.79	525.26
195.65	191.54
1222.44	1199.36
217.68	213.45
3276.04	3214.24
273.58	268.25
28824.82	28719.68
2482.93	2428.57
15648.56	15417.12
14867.36	14646.73
658.20	645.33
132.62	129.70
109.73	109.25
557.40	546.54
108.56	108.13
1185.72	1158.50
4048.26	3997.32
635.43	623.21
1606.50	1576.82
32194.07	31901.46
548.89	536.78
757.36	742.80
121.04	118.66
625.76	619.31
117.99	115.59
900.04	882.25
3412.64	3348.18

שערי אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנקי
4% מלווה פיתוח (100% הצמדה)		
4001ש	5513894.0	-5894.0
4002ש	519883.0	
4003ש	524509.0	
4004ש	565000.0	+13998
4.25% מלווה [illegible]		
ק-301 תשואה 3.73%		
4101	285.9	-3.7
ק-302 תשואה 3.62%		
4102	115.6	+.8
4103	110.9	+.8
4104	107.3	+.7
ק-311 תשואה 4.03%		
4201	98.1	+.1
4202	96.5	+.1
4203	94.4	+.1
ק-321 תשואה 3.59%		
4301	107.4	+.1
4302	102.3	+.1
4303	101.6	+.2
4304	100.0	+.2
3% מלווה [illegible] (גליל)		
ק-201א תשואה 1.94%		
3601ש	32856.0	+53.0
ק-201ב תשואה 1.92%		
3602ש	30810.0	+25.0
2027 א תשואה 1.75%		
3603ש	28405.0	+160.0
ק-202ב תשואה 1.95%		
3604	25317.0	-84.0
ק-203א תשואה 1.90%		
3605ש	23170.0	+38.0
ק-203 תשואה 1.92%		
3606ש	21821.0	+129.0
3607ש	20291.0	+121.0
3608ש	19212.0	+117.0
ק-204 תשואה 2.35%		
3609ש	17954.0	+30.0
3610ש	16195.0	+27.0
3611ש	15646.0	+26.0
3612ש	15193.0	+22.0
ק-205 תשואה 2.31%		
3613	14609.0	+66.0
3614ש	14025.0	+63.0
3615ש	12951.0	+59.0
3616ש	11858.0	+55.0
ק-206 תשואה 2.35%		
3617ש	11163.0	-73.0
3618ש	10595.0	-70.0
3619ש	9751.0	-66.0
ק-207 תשואה 2.48%		
3620ש	9154.0	-122.0
3621ש	8697.0	-117.0
3622ש	7843.0	-108.0
ק-208 תשואה 2.70%		
3623ש	7480.0	+95.0
3624ש	7045.0	+89.0
ק-209 תשואה 2.34%		
3625ש	6515.0	-12.0
3626ש	6028.0	-11.0
3627ש	5592.0	-10.0
ק-210 תשואה 2.59%		
3628ש	5074.0	+52.0
3629ש	4755.0	+50.0
3630ש	4495.0	+47.0
ק-211 תשואה 2.30%		
3631ש	4204.0	+83.0
3632ש	3960.0	+79.0
3633ש	3742.0	+76.0
ק-212 תשואה 2.35%		
3634	3287.0	+98.0
3635ש	3109.0	+93.0
3636ש	2995.0	+90.0
ק-213 תשואה 2.80%		
3637ש	2788.0	+10.0
3638ש	2595.0	+9.0
3639ש	2376.0	+9.0
ק-214 תשואה 2.80%		
3640ש	1957.0	+15.0
3641ש	1696.0	+13.0
ק-215 תשואה 2.15%		
3642	1585.0	+47.0
3643ש	1376.0	+42.0
ק-216 תשואה 2.60%		
3644	1189.0	-18.0
3645	1073.0	-15.0
4.20% מלווה [illegible] (גליל)		
ק-341 תשואה 4.09%		
3826	93.9	+.2
3827	92.1	+.2
ק-251 תשואה 3.75%		
3701	869.6	+1.6
ק-252 תשואה 3.80%		
3702	683.2	-5.0
ק-253 תשואה 3.95%		
3703	598.9	-4.4
3704	512.8	-3.8
ק-261 תשואה 3.94%		
3751	270.6	+.5
ק-262 תשואה 4.10%		
3752	107.8	+.6
3753	103.2	+.6
ק-263 תשואה 4.14%		
3754	93.4	+.3
3755	89.9	+.3
ק-271 תשואה 3.96%		
3901	101.0	-.3
3902	96.1	-.4
3903	95.4	-.4
3904	93.9	-.3
4% מלווה פיתוח (90% הצמדה)		
3107ש	251900.0	
3108ש	238620.0	-7380.0
3109ש	232000.0	-3000.0
3110ש	234000.0	-500.0
3111ש	229350.0	
3112ש	224500.0	-1000.0
3113ש	229300.0	+1000.0
3114ש	221500.0	+350.0
3115ש	218200.0	
3116ש	212000.0	+800.0
3117ש	220900.0	+1200.0
3118ש	213100.0	+1100.0
4%-6%-7% מלווה פיתוח [illegible] (80% הצמדה)		
3201ש	183700.0	-3000.0
3202ש	183000.0	-5490.0
3203ש	182000.0	-1100.0
3204ש	177400.0	
3205ש	173800.0	
3206ש	174200.0	+200.0
3210ש	169400.0	
3211ש	170000.0	-450.0
3212ש	167000.0	
3213ש	159700.0	
3214ש	153500.0	
6%		
3501ש	152000.0	+500.0
3502ק	148600.0	+300.0
3503ש	134800.0	-1200.0
3504ש	134200.0	
3505ש	129314.0	
7%		
ק-701 תשואה 2.34%		
3521ש	127665.0	+14.0
3524ש	115802.0	-4.0
ק-702 תשואה 2.20%		
3522ש	122889.0	-286.0
3523ש	116188.0	-293.0
ק-703 תשואה 2.00%		
3525ש	114305.0	+980.0
3526ש	114242.0	+990.0
3527ש	111968.0	+972.0
3528ש	113850.0	+1011.0
ק-704 תשואה 2.41%		
3529ש	112777.0	-229.0
3530ש	110145.0	-224.0
3531ש	109929.0	-240.0
3532ש	106713.0	-233.0
3533ש	106621.0	-248.0
3534ש	100555.0	-236.0
ק-705 תשואה 2.17%		
3535ש	101294.0	+212.0
3539ש	95484.0	+201.0
ק-706 תשואה 2.31%		
3536ש	100862.0	-88.0
3537ש	100752.0	-89.0
3538ש	94835.0	-83.0
3540ש	94709.0	-91.0
3541ש	91512.0	-88.0
3542ש	91440.0	-96.0
3543ש	86985.0	-93.0
ק-707 תשואה 2.62%		
3544ש	86477.0	+145.0
3546ש	84377.0	+141.0
3547ש	84192.0	+141.0
3548ש	84099.0	+141.0
3550ש	79731.0	+133.0
3551ש	79425.0	+133.0
ק-708 תשואה 2.60%		
3545ש	84181.0	+734.0
3549ש	79547.0	+710.0
3552ש	73040.0	+669.0
3554ש	72927.0	+684.0
3555ש	72927.0	+684.0
ק-709 תשואה 2.70%		
3553ש	72443.0	-36.0
3571ש	65596.0	-39.0
ק-710 תשואה 2.82%		
3556ש	69075.0	+117.0
3558ש	68994.0	+101.0
3559ש	66554.0	+97.0
3560ש	65738.0	+111.0
3561ש	65555.0	+110.0
ק-711 תשואה 2.65%		
3557ש	69865.0	+297.0
3572ש	66311.0	+300.0
ק-712 תשואה 2.64%		
3573ש	65966.0	+225.0
3574ש	60828.0	+207.0
3577ש	60799.0	+210.0
3578ש	56169.0	+194.0
ק-713 תשואה 2.60%		
3575ש	60698.0	+101.0
3576ש	60531.0	+101.0
3579ש	55897.0	+94.0
ק-714 תשואה 2.60%		
3580ש	52047.0	+357.0
3581ש	47354.0	+331.0
3582ש	43689.0	+312.0
3583ש	40619.0	+295.0
ק-715 תשואה 2.70%		
3584ש	38518.0	+260.0
3585ש	36531.0	+251.0
3586ש	33092.0	+230.0
3588ש	33057.0	+235.0
ק-716 תשואה 2.70%		
3587ש	33185.0	+56.0
3591ש	30249.0	+44.0
3592ש	30216.0	+44.0
3593ש	30166.0	+44.0
ק-717 תשואה 2.50%		
3589ש	30401.0	+531.0
3594ש	28999.0	+510.0
3596ש	28899.0	+507.0
3597ש	28804.0	+507.0
ק-718 תשואה 2.70%		
3590ש	30065.0	+159.0
3595ש	28657.0	+146.0
5% מלווה פיתוח [illegible]		
ק-101 תשואה 2.60%		
2001ש	124039.0	-303.0
2002ש	123698.0	-307.0
ק-102 תשואה 2.55%		
2003ש	119210.0	+507.0
ק-103 תשואה 2.30%		
2004ש	120411.0	+1152.0
ק-104 תשואה 2.45%		
2005ש	112879.0	+798.0
2006ש	112778.0	+822.0
2007ש	110611.0	+809.0
ק-105 תשואה 2.44%		
2008ש	109850.0	+160.0
2012ש	107565.0	+157.0
2015ש	108202.0	+179.0
ק-106 תשואה 2.70%		
2009ש	110520.0	+162.0
ק-107 תשואה 2.73%		
2010ש	109846.0	+160.0
2011ש	107716.0	+157.0
2013ש	111121.0	+186.0
2014ש	108288.0	+182.0
ק-108 תשואה 2.60%		
2016ש	109297.0	+72.0
2018ש	106520.0	+65.0
2021ש	103128.0	+59.0
ק-109 תשואה 2.50%		
2017ש	106087.0	+1051.0
2019ש	105871.0	+1082.0
2020ש	102774.0	+1052.0
ק-110 תשואה 1.29%		
2022ש	99514.0	+3056.0
ק-111 תשואה 2.39%		
2023ש	97787.0	+162.0
ק-112 תשואה 2.00%		
2024ש	92175.0	+1657.0
2027ש	88968.0	+1650.0
2031ש	82486.0	+1625.0
ק-113 תשואה 2.40%		
2025ש	91893.0	+799.0
2026ש	91593.0	+801.0
ק-114 תשואה 2.60%		
2028ש	88187.0	-2199.0
2030ש	83897.0	-2166.0
ק-115 תשואה 2.45%		
2029ש	83648.0	-2086.0
2033ש	77059.0	-2051.0
2035ש	70764.0	-1947.0
ק-116 תשואה 1.00%		
2032ש	85225.0	-95.0
2034ש	80632.0	-95.0
2036ש	74135.0	-94.0
ק-117 תשואה 2.29%		
2037ש	67643.0	-1789.0
2052ש	58666.0	-1644.0
ק-118 תשואה 2.60%		
2038ש	67544.0	-673.0
2040ש	67132.0	-656.0
2051	63527.0	-641.0
ק-119 תשואה 2.50%		
2039ש	64809.0	-1655.0
2041ש	63320.0	-1602.0
ק-120 תשואה 1.22%		
2053ש	60975.0	+1877.0
ק-121 תשואה 1.80%		
2054ש	55007.0	+425.0
2056ש	50942.0	+401.0
2058ש	46378.0	+372.0
2060ש	42817.0	+351.0
ק-122 תשואה 2.50%		
2055ש	54206.0	-1270.0
2057ש	50173.0	-1208.0
2059ש	45627.0	-1131.0
ק-123א תשואה 1.00%		
2061ש	33606.0	-329.0
ק-123ב תשואה 0.00%		
2062ש	31910.0	-139.0
ק-123ג תשואה 0.00%		
2063ש	31409.0	+46.0
[illegible]		
17 ס	103.5	-.5
18 ס	102.0	
19 ס	101.0	
20 ס	100.5	-1.4
21 ס	102.8	-.5
22 ס	103.0	-.5
23 ס	97.1	12.05
24ש	93.6	+1.0
25ש	94.6	12.05
26ש	94.0	-1.1
27ש	94.0	+1.5
28ש	93.5	-.5
29ש	97.2	12.05
30ש	100.0	+.2
31ש	100.0	-.5
32	94.0	+.4
33	97.0	12.05
2	92.7	07.05
34 מר"ג	101.0	-3.0
אגרות חוב צמודות לדולר (100% הצמדה)		
ק-601 תשואה 4.85%		
סד' 2501	153.5	+.5
סד' 2502	150.9	+.4
סד' 2503	146.1	+.4
ק-602 תשואה 5.02%		
סד' 2504	145.2	+.1
סד' 2505	139.7	+.1
ק-603 תשואה 5.20%		
סד' 2506	134.7	-.8
סד' 2507	130.0	-.8
ק-604 תשואה 3.29%		
סד' 2508	104.1	+.7
[illegible]-צמוד דולר ריבית קבועה		
ק-901 תשואה 7.11%		
7001	243.0	+1.5
7002	235.6	+1.5
ק-902 תשואה 7.15%		
7003	225.1	+1.4
7004	207.7	+1.3
ק-903 תשואה 7.31%		
7005	193.2	+.1
ק-904 תשואה 7.25%		
7006	182.4	+.3
ק-905 תשואה 7.31%		
7007	169.8	+1.1
7008	161.4	+1.1
ק-906 תשואה 7.20%		
7009	156.9	+1.5
ק-907 תשואה 7.37%		
7010	147.4	+1.0
ק-908 תשואה 7.38%		
7011	139.3	+.8
7012	134.4	+.8
ק-909 תשואה 7.40%		
7013	126.9	+.3
ק-910 תשואה 7.34%		
7014	114.1	+.7
ק-911 תשואה 7.42%		
7015	94.8	+.6
7016	94.2	+.6
7017	93.6	+.6
7018	96.3	+.6
7019	96.7	+.6
7020	96.5	+.6
7021	95.6	+.6
7022	95.3	+.6
ק-951 תשואה 7.52%		
7201	94.3	+.6
7202	92.9	+.6
7203	92.7	+.6
7204	93.2	+.6
7205	93.3	+.6
[illegible]-צמוד דולר ריבית משתנה		
ק-801 תשואה 1.80%		
6101ש	12570.0	+69.0
ק-802 תשואה 2.45%		
6102ש	7392.0	-29.0
ק-803 תשואה 2.45%		
6103ש	6636.0	-20.0
ק-804 תשואה 2.42%		
6104ש	6128.0	+36.0
6105ש	5861.0	+32.0
ק-805 תשואה 2.30%		
6106ש	5724.0	+74.0
6107ש	5513.0	+71.0
ק-806 תשואה 2.55%		
6108ש	3932.0	-3.0
6109ש	3742.0	-3.0
6110ש	3680.0	-3.0
ק-807 תשואה 2.61%		
6111ש	3040.0	+18.0
6112ש	2947.0	+17.0
ק-808 תשואה 2.75%		
6113ש	1996.0	-24.0
ק-821 תשואה 3.42%		
6151ש	780.6	-10.1
6152ש	747.3	-9.6
ק-822 תשואה 3.55%		
6153ש	643.2	-2.2
6154ש	631.9	-2.0
ק-823 תשואה 3.35%		
6155ש	419.5	-2.5
ק-824 תשואה 3.50%		
6156ש	334.9	-6.2
ק-825 תשואה 3.41%		
6157ש	250.5	-.3
6158ש	237.4	-.3
ק-826 תשואה 3.38%		
6159	201.1	-2.8
ק-827 תשואה 3.47%		
6160	189.4	-1.3
6161	183.2	-1.3
ק-828 תשואה 3.46%		
6162	165.6	-.8
ק-829 תשואה 3.44%		
6163	154.0	-3.2
6164	147.8	-3.1
ק-830 תשואה 3.45%		
6165	138.8	-.6
ק-831 תשואה 3.46%		
6166	131.0	-2.5
6167	128.1	-2.5
6168	126.2	-2.5
ק-832 תשואה 3.48%		
6169	118.5	-.8
ק-833 תשואה 3.48%		
6170	111.5	-1.3
ק-834 תשואה 3.32%		
6171	80.8	+.4
6173	80.6	+.4
ק-851 תשואה 3.50%		
6801	85.7	-1.3

פק"מ נייר
השקעה כדאית
לטווח קצר בריבית משתנה
ריבית פק"מ ל־7 ימים או ריבית במרווח קבוע מה פריים. הגבוה מבין השניים
בנק לאומי

תאומי־סיאם בצמרת ייאבקו בקרב הכרעה בקרית־אליעזר

מאת ברוך דנה

יציעי האיצטדיון בקרית־אליעזר יהיו סוף שבוע מלאים ליבולם ויהיו תפאורה מכובדת, קולנית ומלהיבה לאחד ממשחקי־השיא של העונה. מכבי חיפה מול מכבי ת"א הראשונה מול השנייה. אכן, הליגה לא יכולה היתה לצפות לסיום בלי־כך דראמטי.

העובדה ששתי הקבוצות צמודות זו לזו כתאומי־סיאם הופכת את העימות בחיפה למאבק כבקרב. אך זהו שאינו בהווה סוף־פסוק. גם אם תיפול הכרעה לצד זה או אחר, ייתכן, עדיין, שחזור הצלילה לצורך קביעה סופית של האלופה. תיקו ישאיר, אמנם, את הסטאטוס־קוו בפסגה בעינו, אך יאפשר, אולי, להפועל ת"א לדלג מעל לשתיים ולהתנות במקום הראשון.

אכן, הפועל ת"א מייחלת לנס כפול: נצחון־חוץ שלה על הפועל באר־שבע ותיקו בקרית־אליעזר. תכניתו של דוד שווייצר בבקסים להתייצב בשבת הבאה מול מכבי חיפה בעמדה־בכורה, והדרך שלהם למקום הראשון עוברת דרך באר־שבע כמו דרך קרית־אליעזר.

בשעה שהמברת תרתח והקצב, תיותר תשומת־לב מועטת לשאר המשחקים. הפועל ירושלים, שכבר איבדה תקווה להינצל ברגע האחרון, תנסה להתקרב אל הפועל פ"ת לאחר נצחון על בני־יהודה, אולם פ"ת עשויה להבטיח את מעמדה בתום המאבק הביתי שלה עם מכבי יבנה.

מכבי יפו, שציפתה למקום השביעי, תשתדל לסיים את העונה בעמדה מכובדת על חשבונה של מכבי נתניה, שאיבדה כל עניין בפתרונם. מכבי שעריים תערוך פרידה ביתית מהליגה הלאומית בשחק עם מכבי פ"ת ושמשון תנחיל, כנראה, הפסד נוסף להפועל חיפה. בית"ר ירושלים, הנגלה עתה עדיין רק בגביע, תערוך אימון נוח במגרשה של הפועל כפ"ס.

הפועל ירושלים – בני־יהודה

לירושלים נותרה, אמנם, תקווה מסויימת, אך גורלה אינו נתון רק ברגליה. אפילו נצחון על „הוותיקה" – משימה קשה כשלעצמה – לא יספיק לירושלמים אם הפועל פ"ת תסיים בתיקו. בכל זאת – ירושלים תיאבק כל עוד נותר ולו גם סיכוי תיאורטי.

התחזית: נצחון לירושלים.

הפועל פ"ת – מכבי יבנה

זהו רגע האמת של פ"ת. צעירי הקבוצה, שנקלעו לעמדה לא־נוחה, יכולים להציל את כל העונה ע"י תיקו ביתי. מול קבוצה חסרת יומרות כיבנה, נראית הדרכה של פ"ת סלולה אל נקודת־ההצלה, אלא אם יכריעו אותה המתח והעצבנות.

התחזית: נצחון לפ"ת.

מכבי חיפה – מכבי ת"א

„קרב הענקים" בקרית־אליעזר עשוי, כנראה, לפתור חלק מתעלומת האליפות, אך לא את כולה. שתי הקבוצות מודעות לכך, שנצחון יעמידן ב„רגל אחת" לפני הכתר ואילו הפסד ידחוק אותן לאחור. יחסי־הכוחות הם שקולים למדי, אף שלחיפה יהיה, באורח טבעי, יתרון בזכות הביתיות. עם זאת, אסור להתעלם מהתנופה הגדולה של ת"א, שעשויה להפיח רוח חזקה במפרשיה.

התחזית: תיקו.

באר־שבע – הפועל ת"א

ת"א מודעת לכך, שרק נצחון עשוי להקנות לה מחדש את הבכורה. תיקו ישאיר אותה בתקווה בתנאי שתוצאה דומה תירשם בחיפה, אך „האדומים" אינם מסתמכים על ניסים. היכולת הטובה של ת"א תקנה לה עדיפות, אולם גורל המאבק תלוי במידת הרצון של שחקני באר־שבע.

התחזית: נצחון לת"א.

מכבי נתניה – מכבי יפו

נתניה איבדה גובה לאחר הבטחת הישארותה בליגה, ואילו יפו עדיין אחוזת־תזזית ומקווה לטיפוס נוסף במעלה הטבלה. לאור האדישות הנתנייתית, יהיה היתרון בידי יפו, שעשויה לשפר את מיקומה לקראת נעילה.

התחזית: נצחון ליפו.

שמשון – הפועל חיפה

שמשון נושאת את עיניה לגביע ואין לה שום עניין בליגה. גם חיפה איבדה כבר כל סיכוי לעניין ומקווה להשאיר רושם חיובי במשחקי הפרידה שלה. עם זאת, גם ביכולת בינונית צריכה שמשון להיות קרובה יותר מיריבתה לשלוש הנקודות.

התחזית: נצחון לשמשון.

מכבי שעריים – מכבי פ"ת

שעריים שואפת לנצחון ביתי אחרון בליגה הלאומית ואילו פ"ת, המנהלת ספירה לאחור, תנסה, אולי, לטפס מקום אחד או שניים בסולם. בהתחשב בחוסר המתח, ניתן, אולי, לצפות למשחק טוב.

התחזית: תיקו.

הפועל כפ"ס – בית"ר ירושלים

בית"ר, שאיבדה את סיכוייה בליגה, תנסה להתגונן בגביע. מאבק־החוץ בכפ"ס יהווה עבורה מבחן־מוכנות רציני, והבית"רים יתייחסו, איפוא, למאבק במלוא הרצינות. צפוי משחק מעניין.

התחזית: תיקו.

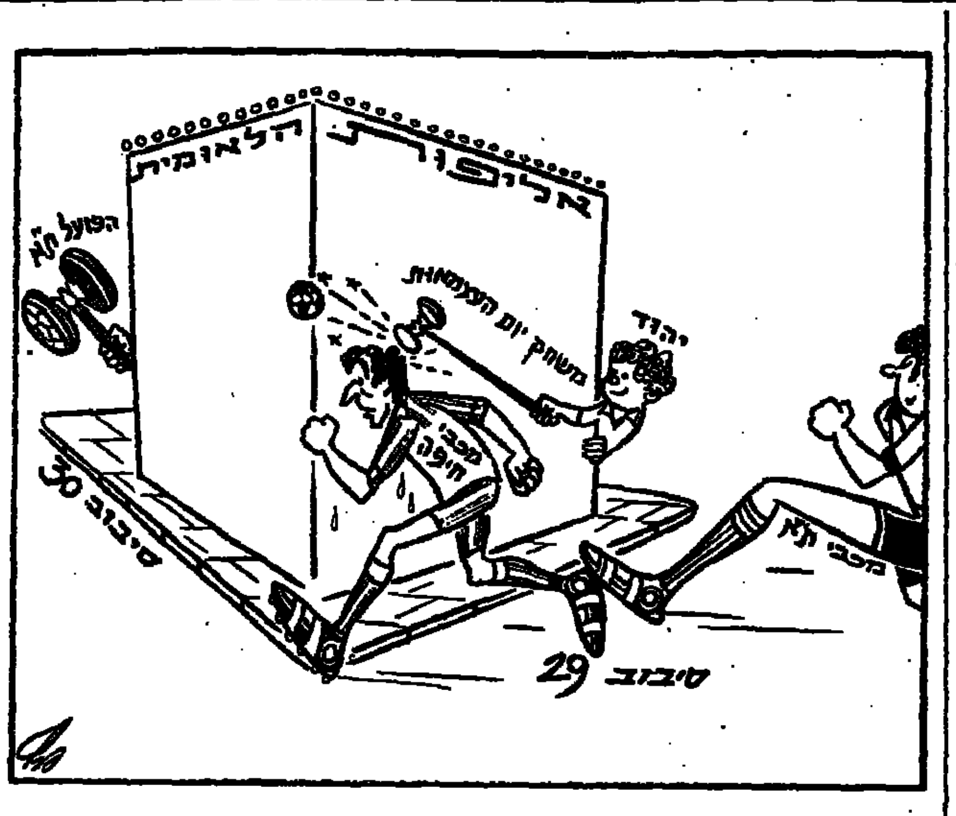

שוודיה – היריבה הראשונה בכדורסל היום אחה"צ בליאז'

מאת שליחנו המיוחד

נבחרת ישראל בכדורסל תחל היום ב־5:30 את הופעותיה באליפות אירופה, דרגה ב' כשתתמודד באולם התיאטרון־דה־ספורט בליאז' נגד שוודיה.

הישראלים, שהגיעו אתמול בצהריים ערכו אימון באולם מו הולכות תשלמות ההכנות.

המאמן הלאומי צבי שרף אמר שאינו יודע הרבה על השוודים. מהרשימה שהוגשה הוא מכיר רק 3־4 שחקנים. „בצורך להכתיב את הקצב בעיקר בעשר הדקות הראשונות. חשוב לפתוח ביד ימין. נצחון יעניק לנו בטחון וכך אפשר יהיה לשתף כמה שיותר שחקנים. בנבחרת יש רצינות ודריכות" – אמר שרף.

הישראלים לא הספיקו לראות את השוודים באימון. הם ישתדלו לראותם הבוקר. לשבדיה חמישה כדורסלנים מעל לשני מטר. הגבוה ביניהם הוא קוראן אריקסון, שגובהו 2.14 מטר, ולו 84 הופעות בינלאומיות. השחקן הוותיק בין השבדים הוא סטן פלדרייך (2.10 מטר, עם 181 הופעות בינלאומיות.

גבוהים אחרים: הלאנד ראהם (2.06) ודאן אולס קארלסון (1.96: 114), בנבחרת שבדיה חסר הכוכב בארגריסי, שהכניע את ישראל לפני שנתיים, בטורניר הקדם האולימפי בפאריס (79:80).

מחר ב־3.30 תשחק ישראל עם הונגריה. מאמן נבחרת הונגריה, לאיוש סאוורוס, שהוא גם מאמן קבוצת הונבד בודפשט אמר שזו נבחרת צעירה שהתאמנה רק שלושה שבועות יחד. הונגריה קיימה שלושה משחקים בקרפטים עם רומניה, הפסידה בשניים ובאחר ניצחה. היא הפסידה בשני משחקים נגד נבחרת הכספנה של ברית המועצות, בהפרשית של 15 ו־20 נקודות, וכן הפסידה בבקורה לנבחרת טורקיה.

„אנו רוצים לעלות לשלב השני. יש סיכויים להשיג את המטרה. את ישראל ראיתי באליפות אירופה בגרמניה" – אמר סאוורוס שנבהל כאשר ראה את לאחאן מרטר: „מה יש לכם שחקן כמו אמריקני?"

השחקן הגבוה ביותר בהונגריה הוא גיורי האינה שגובהו 2.10 מטר. בנבחרת עוד ארבעה שחקנים מעל ל־2 מטר.

ישראל תפתח עם החמישיה: חן ליפין, דורון שפע, מוטי דניאל ולאחאן מרטר האחרוד לאמוף.

נבחרת ישראל התעכבה בשעתיים בנמל־התעופה בבריסל בגלל שביתת רכבות המשתקת את בלגיה. בזמן השהייה בנמל־התעופה נחת גם בורה סטנקוביץ', מזכיר פיב"א. לחיצות ידיים עם עמיקם שפירא, מנהל הנבחרת ואיתן חבר ראש המשלחת ומזכ"ל פיב"א מיהר להסתלק בטענה שמחכים לו. דובר מילה על פרשת ויסלר ושלכטר.

המארגנים הבלגים רצו לשכן הישראלים יחד עם ההונגרים, אנשי הבטחון סירבו. הישראלים יצאו לליאז' רק לאחר שהם אל־על הסדירה אוטובוס.

בכל משחק יהיה קפטן שונה אחר. הבוקר ייקבע הקפטן למשחק עם שבדיה. יהיה זה כנראה ולוסיקמן.

כדורסלן מכבי חיפה בנבחרת ארי רוזנברג, יצטרך ללכת ברגלי לאולם מאחר שהוא שומר שבת. המרחק בין המלון שבו מתגוררת נבחרת ישראל לאולם המשחקים הוא – 10 ק"מ.

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר

5 קבוצות מנסות להימלט מאימת הירידה לליגות א'

מאת שמואל כל

לאחר שבצמרת נפתרה תעלומת העולות ללאומית במעט סופית (וללוד חסרה רק נקודה), יוסבו כעת העיניים לעבר התחתית שם נאבקות לא פחות מחמש קבוצות נגד כרטיס הירידה השלישי.

שתיים מהמועמדות לירידה יפגשו ביניהן ביהוד, כשהפועל המקומית תארח את הפועל מרמורק. מבין שתי הרמת־גניות שבתחתית טוב יותר מצבה של הפועל שתשחק בביתה נגד הפועל טבריה. הכח יוצאת למשחק חוץ נגד בית"ר רמלה.

מאבק קצוות יפגיש את הפועל רמת־השרון (שתשחק בגלל עונש מחוץ לביתה) עם הפועל לוד ה„כמעט לאומית". הדירבי בעניין, אך חסר חשיבות מבחינת הטבלה, יהיה בין שתי היורדות הפועל בית־שמש ובית"ר חיפה.

שתי הלאומיות הטריות בוודאי לא ייחסו חשיבות רבה למשחקי החוץ שלהן. בית"ר ת"א תתארח בעבר שעה שהאחות מנתניה תופיע בחולון נגד הפועל „צפרירים".

רמת עמידר – חדרה

עבור שתי הקבוצות כבר הסתיימה העונה. מאחר שרמת־עמידר תמשיך ככל הנראה להופיע בהרכב צעיר, בעקבות פרישת כדורגלניה הבכירים, תוכל חדרה לשפר את מיקומה ואת הפרש שעריה. (בסיבוב הראשון 1:2).

התחזית: תיקו ומעלה לחדרה.

הפועל יהוד – מרמורק

משחק על שש נקודות בין שתי קבוצות הנאבקות בשיניהן נגד הירידה. יהוד בתנופה, מעודדת מנצחונה על רמת־עמידר, תשתדל לנצל את ביתיותה כדי לחלוף על פני יריבתה ולהבטיח במעט סופית הישארותה. אולם מרמורק לא תוותר בקלות, ואם תפגין את הכושר של השבועות האחרונים היא עשויה לחלץ נקודה. (בסיבוב הראשון 1:0 למרמורק).

התחזית: תיקו ומעלה ליהוד.

עבר – בית"ר ת"א

הלאומית הטריה יוצאת למשחק חוץ חסר־חשיבות. היא בוודאי לא תתאמץ יותר מדי אם כי נותר לה עדיין סיכוי סביר לזכות בתואר האליפות. מאידך יש לעבר אתגר – לנצח קבוצה לאומית. בביתה מסוגלת עבר לכל גם בהתחשב בעובדה שהתל־אביבים יהיו שאננים. (בראשון 0:1 לבית"ר).

התחזית: תיקו ומעלה לעבר.

צפרירים חולון – בית"ר נתניה

המוליכה טרם סיימה המלאכה. היא רוצה להבטיח לעצמה, בעקבות הזכיה בכרטיס ללאומית, גם את כתר הארצית. אם יתייחסו חניכיו של פייגנבים למשחק ברצינות, הם מסוגלים לחזור הביתה עם כל הנקודות. חולון תנסה לסיים העונה בנצחון על המוליכה, אך לשם כך תצטרך להתעלות על עצמה. (בראשון 1:2 לנתניה).

התחזית: תיקו ומעלה לנתניה.

בית־שמש – בית"ר חיפה

שתי היורדות נפגשות ביניהן למשחק של יוקרה בלבד. הבית"רים מחיפה מפגינים לאחרונה כושר בהולם לא רע. אם יחזרו על ההצגה של השבת החולפת הם מסוגלים להפתיע את מארחיהם ולרדת ליגה עם טעם מתוק בפה. (בסיבוב הראשון 2:1 לבית־שמש).

התחזית: תיקו.

הפועל ר"ג – טבריה

התדרדרות הרמת־גנים לקרבת ה„קו האדום" מכניסה את שחקניה ללחץ. אבל מזל במשחק הביתי הם יכולים לנצל את העובדה שלטבריה אין כבר בשביל מה לשחק כדי לשפר את מאזנם. אחרת הם עוד יצטרפו לשתי היורדות הבטוחות. טבריה תשחק משוחרר ולא תתאמץ יותר מדי. (בראשון 2:1 לר"ג).

התחזית: נצחון לר"ג.

רמת־השרון – הפועל לוד

מפגש קצוות בין שתי קבוצות בעלות שאיפות מנוגדות. רמת־השרון, בתחתית, לוחמת על מקומה בליגה. לוד צריכה עוד נקודה כדי להצטרף לשתי הבית"ריות בדרך ללאומית. מאחר שרמת־השרון לא תהנה מביתיות בגלל עונש רדיוס. ומאחר שלוד טובה יותר צפוי משחק שקול שיסתיים ללא הכרעה. (בראשון 1:1).

התחזית: תיקו.

בית"ר רמלה – הכח ר"ג

עוד נסיון נואש של הכח להיחלץ ממצבה הביש יפגיש אותה מחר עם בית"ר רמלה שאמנם איבדה עניין בליגה אך נאבקת נגד כל יריב כדי לנצח. הכח בכושרה הנוכחי אינה מסוגלת להפתיע אבל תיקו יתקבל כסביר. (בראשון 0:0).

התחזית: תיקו.

בגביע העולם (18) MEXICO86

מקסיקו – הופעה תשיעית בגמר אבל עם רקורד לא מרשים

מאת שמואל כל

כמארחת, הבטיחה לעצמה נבחרת מקסיקו את מקומה בשלב הגמר ללא השתתפות במשחקים מוקדמים. עובדה זו מקשה על המומחים לנתח את יכולתה וסיכוייה בטורניר עצמו. אבל סביר להניח, לאור הישגיה בעבר ובמשחקי ההכנה, כי היא נמנית על הנבחרות הפחות טובות בטורניר הנוכחי.

למזלם של המקסיקאים הם שובצו לבית קל יחסית (ב'), יחד עם נבחרות בלגיה, פרגוואי ועיראק. השיבוץ הזה, ביחד עם הביתיות, עשויים להעניק למקסיקאים את הכרטיס לשלב השני, אבל לא יותר מכך. שכן מול האריות שבחבורה תתייצב מקסיקו בעמדה נחותה.

מקסיקו הופיעה כבר שמונה פעמים בטורניר הגמר. בחודש הבא תהיה לה הופעה תשיעית. אבל לנתון זה אין משמעות רבה. שכן מקסיקו הבטיחה עלייתה לשלב הסופי, בפעמים שהצליחה במשימה, באיזור מרכז אמריקה על חשבון נבחרות חלשות ביותר.

על רמתה בעבר וכנראה גם בהווה ניתן ללמוד מהישגיה בטורנירים הקודמים. הישגה הטוב ביותר היה עלייה לשלב רבע הגמר. זה קרה ב־1970 במגרשה הביתי כאשר סיימה ראשונה בבית המוקדם עם תמק נקודות כמו לברה"מ ולפני בלגיה ואל־סלוואדור. בדרכה לרבע הגמר הפתיעה את בלגיה (1:0) וגברה על סלוואדור החלשה (4:0). נגד ברה"מ סיימה בתיקו אפס. בשלב רבע הגמר חשו המקסיקאים על בשרם את נחת רגלם של האיטלקים כשגברו בתוצאה 4:1 וסיימו את הופעתם.

הטורניר ב־1970 היה כאמור ההצגה הטובה ביותר של נציגי ה„אצטקים". קודם לכן לייקטו נקודות פה ושם אבל בדרך כלל סיימו בתחתית כבר בשלב המוקדם וחזרו הביתה חפויי ראש.

ב־1930, בגביע העולמי הראשון, שובצה מקסיקו בבית מספר אחד. היא נוצחה שלוש פעמים רצופות ע"י צרפת (4:1) צ'ילה (3:0) וארגנטינה (6:3) וסיימה את הופעתה בידיים ריקות ללא נקודות.

היא חזרה להשתתף בטורניר הגמר בברזיל ב־1950. ושוב חזרה התמונה על עצמה. שלושה הפסדים בשלב המוקדם במסגרת בית אחד מול ברזיל (4:0) יוגוסלאביה (4:1) ושווייץ (2:1) ואפס נקודות.

חלפו ארבע שנים ומקסיקו הופיעה גם בשווייץ. המאזן ה„נקי" של אפס נקודות נותר על כנו, לאחר שני הפסדים בבית מספר אחד נגד ברזיל (5:0) וצרפת (3:2).

ב־1958 בשוודיה יכלו המקסיקאים להרים ראש. סוף־סוף זכו בנקודות בכורה בגביע העולמי. הם עשו זאת על חשבון ווילס עימה סיימו בתיקו (1:1). קודם לכן ספגו שלישיה ללא מענה מהשוודים ורביעיה מהונגריה.

בצ'ילה 1962 רשמו המקסיקאים הפתעה כשגברו בשלב המוקדם על ה„פיינליסטית" מצ'כיה 1:3. אבל נצחון זה לא עזר לה ולאחר שנוצחה ע"י ברזיל (2:0) וספרד (1:0) חזרה הביתה בתום השלב הראשון.

אנגליה 1966. שוב שתי נקודות הפעם לאחר תיקו (1:1) נגד צרפת ו־0:0 נגד אורגוואי. נגד האנגלים הפסידו המקסיקאים (2:0). לשם שינוי דורגו הפעם המקסיקאים במקום הלפני אחרון בבית המוקדם לפני צרפת.

לאחר שהעפילה ב־1970 בטורניר שנערך בבית נעדרה מקסיקו ממשחקי 1974 בגרמניה. את מקומה כנציגת מרכז־אמריקה תפסה האיטי. ב־1978 בארגנטינה חזרו המקסיקאים לשלב הגמר אך בלא הצלחה. שלושה הפסדים נגד פולין (3:1) גרמניה־המערבית (6:0) ותוניסיה (3:1) וכמובן מקום אחרון עם אפס נקודות.

לפני ארבע שנים בספרד ייצגו את האזור של מקסיקו הונדורס ואל־סלוואדור. המקסיקאים נכשלו בשלב המוקדם ונשארו בבית.

קשה להאמין שבטורניר הנוכחי תתוספנה הצלחות מרשימות הרבה יותר למאזן המקסיקאי. לרשותה עומד סגל שחקנים בלתי־מוכר כשמרבית שחקניה מופיעים בקבוצות ביתיות.

כוכב הנבחרת והיחידי המוכר היטב מחוץ למקסיקו הוא חלוצה של ריאל־מאדריד הוגו סאנשז בן ה־28 שהוכתר ה„מלך השערים" של הליגה הספרדית. סאנשז נמוך־הקומה מכונה „ילד הזהב" בארצו ותולים בו תקוות. אגב, אביו של הוגו, הראסיו, הופיע במדי הנבחרת האולימפית של מקסיקו ואחותו הלינדה היתה אלופת ארצה על מכשירים.

ביחד עם סאנשז מופיעים עוד בנבחרת מנואל נגרטה בן ה־26, שחקן נמוך קומה המזכיר במשחקו את ג'ורג' בסט האירי. ואוויאר אגוירה (26) חסון ומסוגל לשחק בתפקידים שונים הופיע בשורות לוס־אנג'לס אצטקס.

„קפטן" הנבחרת והותיק בשחקניה הוא תומאס בוי בן ה־33 קשר באוניברסיטת „נואבו ליאון" המתכונן לתלות נעליו בתום המשחקים. לצידו של סאנשז בחוד יופיע לואיס פלורס בן ה־24.

מאמן נבחרת מקסיקו הוא היוגוסלאבי הבינלאומי לשעבר בורה מילוטינוביץ' המשמש בתפקידו שלוש שנים. קודם לכן הופיע כשבע שנים כשחקן מן השורה וכמאמן בקבוצות מקסיקאיות שונות.

מילוטינוביץ' מאמין שבחוריו מסוגלים להפתיע אבל יודעי דבר טוענים כי חסר לו אותו מגע של קסם שיהפוך את הנבחרת האפורה לקבוצה גדולה.

מכל מקום כל נצחון מקסיקאי וכל נקודה שיצטרפו למאזנה יזכו לעידוד רב של הקהל המקומי השואף להיות שותף להפתעה אותה מבטיחה מקסיקו לחולל.

התעשיה האוירית לישראל בע"מ
האתגר – תיב"מ
אנו עומדים לפתוח קורס הנדסת תיב"מ
ויש לך עתיד בתעשיית העתיד
הקורס ברמה הנדסית גבוהה ביותר ומיועד להכשיר מפתחי מערכות תיב"מ שישולבו בפיתוח מערכות תיב"מ בתעשיה האוירית.
בוגרי הקורס יהיו מסוגלים לטפל ברמת עצמאות גבוהה בכל מחזור החיים של מערכות תיב"מ הממוחשבות, כולל הגדרת דרישות, תיכנון, תכנון, תכנות ניסוי ושילוב במערכות.
* תאריך יעד לפתיחת הקורס: אוגוסט 1986.
* הקורס ימשך חמישה חודשים רצופים (לימודי יום מלאים).
* משתתפי הקורס יקבלו תשלום בזמן לימודיהם.
* למסיימי הקורס בהצלחה מובטחת עבודה בעלת עניין ואתגרים טכנולוגיים חדשניים בתעשיה האוירית.
• נתונים נדרשים:
– תואר ראשון לפחות בהנדסה, או בפיזיקה, או במדעי המחשב.
– ידיעה טובה בעברית ואנגלית.
– משוחררי צה"ל.
– גיל עד 35.
– לבעלי נסיון כמהנדסים או שירות צבאי בת"א/ חיילות טכניים – עדיפות.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט מספר תעודת זהות, כתובת מדוייקת, מספר טלפון, קורות חיים השכלה (תוך מתן פרטים על ציונים) תעודות ומכתבי המלצה, למינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ נמל התעופה בן־גוריון, מיקוד 70100. (נא לפנות בהקדם). נא לציין על המעטפה "עבור קורס הנדסת תיב"מ" מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד. סודיות מובטחת

התנדב
לתפקיד בטחוני בחו"ל
אם אתה
* יוצא יחידה קרבית לאחר סג"ל של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
* גילך בין 21–28 שנה.
* בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה).
הצטרף אלינו
אנו מציעים
* חוזה העסקה לשנה אחת או יותר.
* תנאי שכר טובים.
* אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בעתיד.
ההצעה מתאימה גם לסטודנטים העומדים לצאת ללמוד בחו"ל
פנה נא, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392, עבור ע.י. וצרף תולדות חיים, פרטים אישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.
פונים מתאימים יוזמנו
ל.פ.ס. 82

למוסד בנקאי באזור המרכז
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
דרישות התפקיד:
* פתרון בעיות למגוון רחב בתחום הארגון והתפעול.
* בחינת מערכות תוך הסתמכות על שיטות כמותיות.
הכישורים הנדרשים:
מהנדס תעשיה וניהול מתחיל או בעל ותק של כשנתיים שלוש, בעל יוזמה, עצמאות וגישה לעבודה עם אנשים.
מקום מגורים באזור המרכז.
* *
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד הכולל קורות חיים ורקע מקצועי עבור ת.ד. 6335 תל־אביב 61061
עבור "משרה מס' 89".

מוזיאון ישראל, ירושלים
דרושים
אדריכלים
הן לעבודה קבועה והן לעבודה בתקופת הקייץ.
פרטים במחלקת כח אדם, טל. 02-698232
דרוש
מנהל חשבונות בכיר
(משרה מלאה. דירוג סדיה בדירוג האחיד או מקביליו)
דרישות התפקיד:
נסיון מוכח של 4 שנים במערכות הנהלת חשבונות
כושר ניהול מרים
ידיעת השפה האנגלית
השכלה נדרשת:
מנהל חשבונות סוג 3
הצעות מנומקות בכתב (עם צילומי תעודות) יש להעביר למוזיאון ישראל – אגף הכספים, מר אורנשטיין, ת.ד. 1299 ירושלים פרטים נוספים בטלפון: 02-698245

לחברת יבוא גדולה בת"א
דרושים
1. מכנאי/הנדסאי חשמל
צעיר ודינאמי למכירות.
2. פקידה
היודעת להדפיס עברית־אנגלית ידיעת השפה האנגלית — יתרון.
3. עובדת לעבודות משק־בית במשרד -
למשרה מלאה כולל תנאים סוציאליים.
נא לפנות בכתב־יד לצרוף קורות־חיים ונסיון לת.ד. 191 תל־אביב 61 001.

ג'וב־סוב
גוף סטודנטיאלי לעבודות קבלניות
דרושים/ות
* קופאים/יות – שעות העבודה גמישות.
* דיילים/ות – לעבודה בין התאריכים 22.5–6.6 בין השעות 17.00–23.00.
* מפעילי מתקן בשפת הים לתקופת הקייץ – רקע בהתעמלות
* פקידות, קלדניות, מזכירות – בעלות ידע בהדפסה עברית/אנגלית, שעות עבודה גמישות.
* עורכת מידע – יכולת ניסוח, השכלה רחבה בקולנוע ותאטרון, חצי משרה.
* אנשי מכירות – שכר בסיסי גבוה + בונוסים.
בדבר פרטים נא לפנות למשרדי ג'וב־סוב בבין דה־בוטון, אוניברסיטת תל־אביב טלפון 03-422183/5

אוניברסיטת תל־אביב
בית הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף
לרגל הרחבת החטיבה התיכונית דרושים לשנת הלימודים תשמ"ז
* מהנדסי אלקטרוניקה ומהנדסי אוטומציה ובקרה.
נא לפנות בכתב לבית הספר להנדסאים, רחוב האוניברסיטה 30 רמת־אביב, תל־אביב 69975 טלפון 414069, 420702.

לחברה גדולה בענף האופנה
דרושים
1. מנהלת חשבונות
עצמאית / משרה חלקית.
2. מנהלת חשבונות
סוג 3 / משרה מלאה.
יתרון נסיון עבודה עם מחשב.
03-131/ 1אח"כ

מאיר חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
יבואני וולוו בישראל
דרוש
פחח רכב
מנוסה
למחלקת הפחחות שלנו בפ"ת
המעוניינים יפנו לטלפון 03/9225477/8

למפעל תעשיתי בתחום המזון
באזור חיפה
דרוש
עובד אחזקה למכונות אריזה אוטומטיות
הכישורים הדרושים:
* בוגר בי"ס מקצועי מוכר, אחרי שרות צבאי
* נסיון בתעשיה ובמכונות אריזה אוטומטיות
* ידע באוטומציה, ופנאומטיקה תעשיתית
* עדיפות לבעלי נסיון בתעשיית שימורים
המעוניינים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 4464 חיפה, עבור מס. 64

למרכז שיקומי לנכי־צה"ל
דרושים:
1. מורה למלאכת־יד
במשרה מלאה
2. מורה לחינוך לא פורמאלי
בחצי משרה
3. ע"ס עם נסיון בטיפול פרטני
בחצי משרה
לפנות בטלפון מספר 827271 ביום ראשון

לחברת רגיס בע"מ
חברה לציוד הנדסי ברמת החייל
דרושים:
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
סוג ג' לפחות.
3־4 שנות נסיון מגוון בתחום הנהח"ש
נא לפנות טלפונית 03-498116 או בכתב יד לת.ד. 13280 ת"א.

למפעל באיזור התעשיה חולון
דרושה
מזכירה עצמאית
בעלת נסיון של שנתיים לפחות
5 ימי עבודה בשבוע! נא לפנות בכתב לת.ד. 3119 תל־אביב 61030 ל."מפעל"

هكذا من الأصل

אקספו 86 : „כרטיסך לתערוכה הוא כרטיסך לעולם"

מאת אריה ארד

אירוע השנה יהיה ב־1986 ללא כל ספק „אקספו 86", שנפתח לפני שבועיים בוואנקובר שבמערב קנדה. 54 מדינות ו־33 חברות ענקיות הקימו קריית תערוכה בהשקעה של 150 מיליון דולר. 15 מיליון כרטיסים נמכרו עוד לפני פתיחת התערוכה ומניחים, שעוד כמספר הזה יימכרו ב־165 הימים, עד שתינעל ב־13 באוקטובר. „כרטיסך לאקספו הוא כרטיסך לעולם", אומרת אחת הסיסמאות, שהמציאה אגודת אנשי יחסי הציבור.

הפעם נמצאת התערוכה לא בטבורו של עולם, אלא באחת הפינות הנהדרות, שרק בהתכוונות מיוחדת אפשר להגיע אליה. הפרש השעות בין ישראל לוואנקובר הוא עשר שעות והכאן כבר מובן, שהיא נמצאת פשוט בצד האחר של כדור הארץ, כ־15 שעות טיסה.

ואנקובר היא העיר העיקרית, אם כי לא הבירה, של קולומביה הבריטית, הפרובינציה המערבית של קנדה. קולומביה הבריטית, ארץ הגשם הנצחי, בנויה על שורה של לשונות ים בחוף המערבי של קנדה, חוף האוקינוס השקט. הן נראות כנהרות, שעליהן נמתחו גשרים ענקיים; אולם לאמיתו של דבר הן לשונות ים, פשוטו כמשמעו, החוצצות בין חלקיה השונים של הפרובינציה.

ואנקובר עצמה היא עיר עטורה מפרצים ענקיים ואחת מדרכי התחבורה הפשוטות ביותר בין חלקיה היא באמצעות ה„בוסימי", ה„סיבאס", שהיא ספינה ועליה מושבים כבאוטובוס, הנעה בין חצי אי אחד לאחר. ויקטוריה, בירת קולומביה הבריטית, שוכנת בקצה הדרומי של האי ואנקובר, מול ואנקובר העיר, מעבר למיצר ג'ורג'יה. התחבורה אליה – במעבורת גדולה וההפלגה נמשכת כשעתיים.

54 אומות – רק ישראל לא

מעט הערים חצויות בין פארקים ענקיים, הניזונים מהגשמים האין־סופיים היורדים באזור. „360 ימי גשם בשנה", אומרים התושבים והם אינם רחוקים מהאמת. לעיתים זה גשם ולעפות, אולם לרוב אינו אלא גשם דקיק, שלאחר זמן אין מרגישים בו כלל, בתנאי שלבושים בהתאם.

בטבורו של אזור ציורי זה, על אחד המפרצים שלחוף ואנקובר העיר, הוקמה קריית „אקספו 86". כאן יהיה אפשר לראות מדוע הטכנולוגיה האמריקאית היא משהו מעולם אחר; לבחון את יעדי תכנית החלל הסובייטית; לעמוד מקרוב על חכמת הסינים. 54 מאומות העולם הקימו את התצוגות הטובות והשאפתניות ביותר שיכלו רק לא ישראל. רשלנות ביורוקרטית, מצוקות תקציב אמיתיות ומדומות וחוסר דמיון הולידו משיכת כתף רשמית ולא רשמית, הגורמת שדגל ישראל, רווה, הישגיה ותוצרתה ייעדרו מאירוע בין־לאומי כה מרכזי. כרגיל, האחד מטיל את האשם על האחר וכולם יחד טובלים במימיה העכורים של ההתחמקות מאחריות.

„רכבת שמימית" – אבל ממוחשבת

„אקספו 86" משתרעת על 173 דונם. אפשר להלך בין הביתנים ואפשר לראותם ממעוף הציפור, כמונוריל עילי יחיד בסוגו הפרעל בתחומי התערוכה. אפשר לראות אותה גם מהרכבת העילית האוטומטית ה„סקיטריין", המקשרת במהירות בין חלקיה השונים של ואנקובר. „רכבת־שמימית" היא מכונה, אבל נוהג בה לא המלאך גבריאל אלא מערכת ממוחשבת מתוחכמת, הגורמת לה לנסוע בין התחנות ולעצור בכל אחת מהן בדיוק במקום שנקבע לה, לפתוח דלתות ולסוגרן – הכל ללא מגע יד אדם, ללא נהג.

„תערוכות מסתכמות בסופו של דבר בנסיעות ובוליגות", אומר נציב „אקספו 86", השגריר פטריק ריד. לפיכך הוחלט לרכז תשומת לב לשורה של אירועים מיוחדים מפוזרים לכל אורך התערוכה. סימפוזיונים, ימי עיון, מופעים ותחרויות ייערכו כל שבוע, כבמס בכל אחד מימות כל אחד מ־42 השבועות של התערוכה שכותרתה – „עולם בתנועה".

„אודיסאה 86"

האירוע המרכזי הוא ללא ספק „אודיסאה 86" שיחל בחודש הבא ויימשך חודשיים. ב־1986 מציין העולם מלאת 50 שנה למטוס הדי.סי. 3, הידוע יותר בכינוי „דאקוטה". 2000 ממטוסים אלה עדיין טסים בארצות שונות בעולם, ביניהן בישראל. מאות מהם רוכזו למטס בן 40 אלף מייל, שיעבור בכל אחת מ־28 המדינות, שתרמו לו ממטוסיהן, וב־75 ערים, עד שיגיע ל„אקספו 86" מוואנקובר. גם במטס זה אין ישראל משתתפת: כמובן...

תחת הכותרת „חפש והצל" תיערך תחרות בין־לאומית בהצלת אנשים שנקלעו למצוקה ביבשה, בים ובאוויר. 1500 איש ישתתפו באירוע. הם ייעזרו במיטב הטכנולוגיה ההדרנית בצד אמצעים מסורתיים, כמו כלבים למשל.

מכוניות העבר והעתיד

תשומת־לב רבה תמשוך בוודאי התחרות על תכנון מכונית העתיד. 11 צוותי סטודנטים מיפאן, מאוסטרליה, משוויץ, מרוקניה, מארה"ב ומקנדה יציגו מכוניות חדשניות שתיכננו ובנו. כל אחת מהן נוספת באמת, כשבתוכה שני נוסעים לפחות. הטובה שבהן תזכה את יוצריה ב־250 אלף דולר.

בצד מכוניות העתיד יוצגו 500 ממכוניות העבר, משלהי המאה הקודמת עד ימינו. כולן עוד שמישות ונוסעות.

„אקספו 86" יארח את האליפות הבין־לאומית ה־21 לכלי רכב, המונעים על־ידי אדם. מדובר ברכבים יבשתיים, ימיים ואפילו אוויריים. האלוף ייקבע על פי מהירותו.

יפאן תציג את הרכבת האוטומטית החדשנית שלה, ה.ס.ס.ט. ואילו צרפת את הטרם הנע האנושי, הבא לפתור את בעייתם של המתקשים להלך בתערוכות או בנמלי תעופה.

ברה"מ מציגה מעבדת חלל בגודל טבעי

בצד כל אלה תציג ברה"מ מעבדת חלל אמיתית, שהוצבה באקספו. זו מעבדה מדגם „סיוזוסליוט" ולמתעניינים יינתנו הסברים על הישגי תכנית החלל הסובייטית ועל יעדיה.

מבקרי התערוכה יוכלו לשוחח עם הרובוט הדברן ארני. לפני התערוכה כבר הספיק ארני לנהל שיחות עם אישים שונים, ביניהם עם המלכה אליזבת מבריטניה.

„אקספו 86" גם ריכז בתוכו שורה ארוכה של אירועים אמנותיים, החל בתערוכה של אמנות הלייזר, דרך להקות באלט, הצגות אופרה ותיאטרון וכלה בפסטיבל של סרטי קולנוע. מדינות רבות מציגות תערוכות ארכיאולוגיות. כך למשל הובא מבחר גדול מאוצרות מצרים העתיקה. הביתן הפאקיסטני יספר על 5000 שנות תרבות באותו חבל ארץ. בביתן הסיני יוכל המבקר לטייל לאורך קטעים משוחזרים של חומת סין.

הטיסה – 1000 דולר

ישראלי, כאשר ירצה להגיע ל„אקספו 86", יבצע, שהדרך הנוחה והזולה ביותר לעשות זאת היא בטיסה הישירה של „אל־על" לטורונטו ומשם ב„קנדיאן פסיפיק" או ב„אייר קנדה" לוואנקובר. הטיסה עשויה לעלות כ־1000 דולר ובתמורה יוכל לשוב לארץ מלוס־אנג'לס, שוב בטיסת „אל־על". מלבד השהות בוואנקובר כולל הכרטיס שתי עצירות־ביניים, האחת באירופה והאחרת באמריקה. גם לרבות מחברות התעופה הגדולות האחרות יש קווים ישירים לוואנקובר, למשל ל„בריטיש איירווייז". חברות התעופה הקנדיות אינן טסות לישראל, אולם אפשר להגיע לאחת התחנות שלהן עם „אל־על" ולהמשיך איתן. הישראלי אינו זקוק לאשרת כניסה לקנדה, אולם אני בהגיעי מארה"ב למונטריאל, נחקרתי בקפדנות על־ידי שלטונות ההגירה, שביקשו לדעת לשם מה באתי, איפה אשהה ולכמה זמן. גם ביקשו לראות את כרטיסי הטיסה שלי. אחר כך זכיתי בתשומת־לב מדוקדקת של אנשי המכס למרות שהמטען שהיה עימי היה קטן מאוד.

שדה תעופה כעקב אכילס

הנוסעים עלולים להתקשות בשדה התעופה הקטן של ואנקובר. שדה זה נחשב לעקב אכילס של התערוכה ונוסעים עלולים להיתקע בו זמן רב בהמתנה למזוודותיהם. רק אלוהי שדות התעופה יודע, איך ישתלטו אנשי השדה על עשרות מיליוני הנוסעים, שיעברו בו בחצי השנה הקרובה.

אולם ואנקובר היא עיר ידידותית עם בתי מלון בכל הרמות, מסעדות בעולות הבגישות הכל – החל בהמבורגר וסטייק, דגים ופירות־ים, דרך מאכלים מקסיקניים ואיטלקיים וכלה בתפריטים סיניים, מן המעולים בעולם המערבי. בתערוכה עצמה תשלוט רשת „מקדונלד'ס" ביד רמה. האנשים מאירי פנים, כיאה לעיר שעיקר פרנסתה מתיירות.

אתר התיירות הכובלץ ביותר בעולם השנה הוא ללא ספק ואנקובר ו„אקספו 86" בתוכה. אולם לרבים מאד זו עשויה להיות הזדמנות יחידה בחיים לבקר בפינת חמד זו ומשום כך אסור להחמיץ בה דבר – לא את הטיולים לגנים המרהיבים, לא את חנויות המזכרות האינדיאניות, לא את מבצעי הג'ינג'ר. כי שיהיה קם, טובחת לך חוויה של במס.

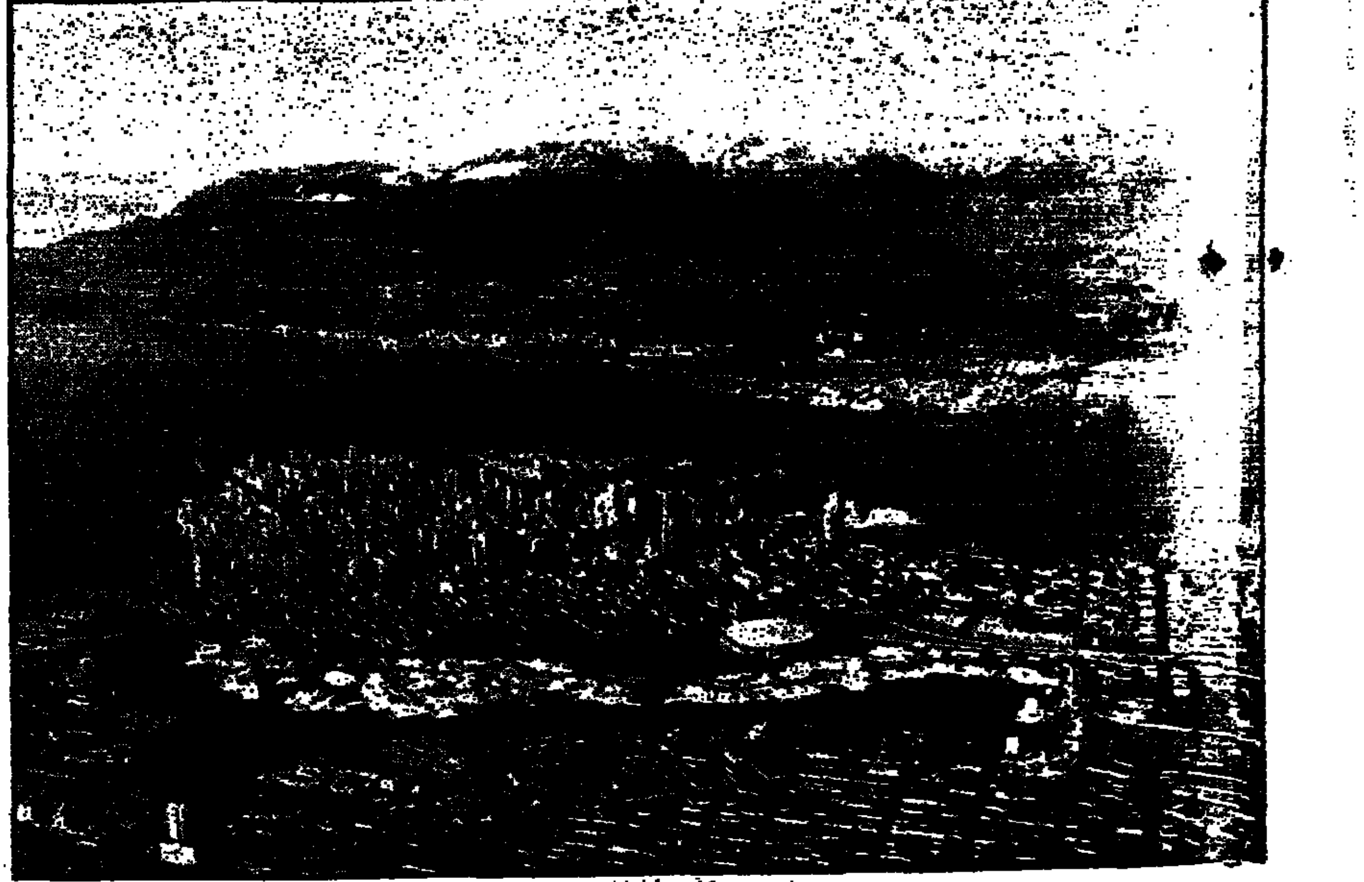

מראה כללי של מרכז ואנקובר.

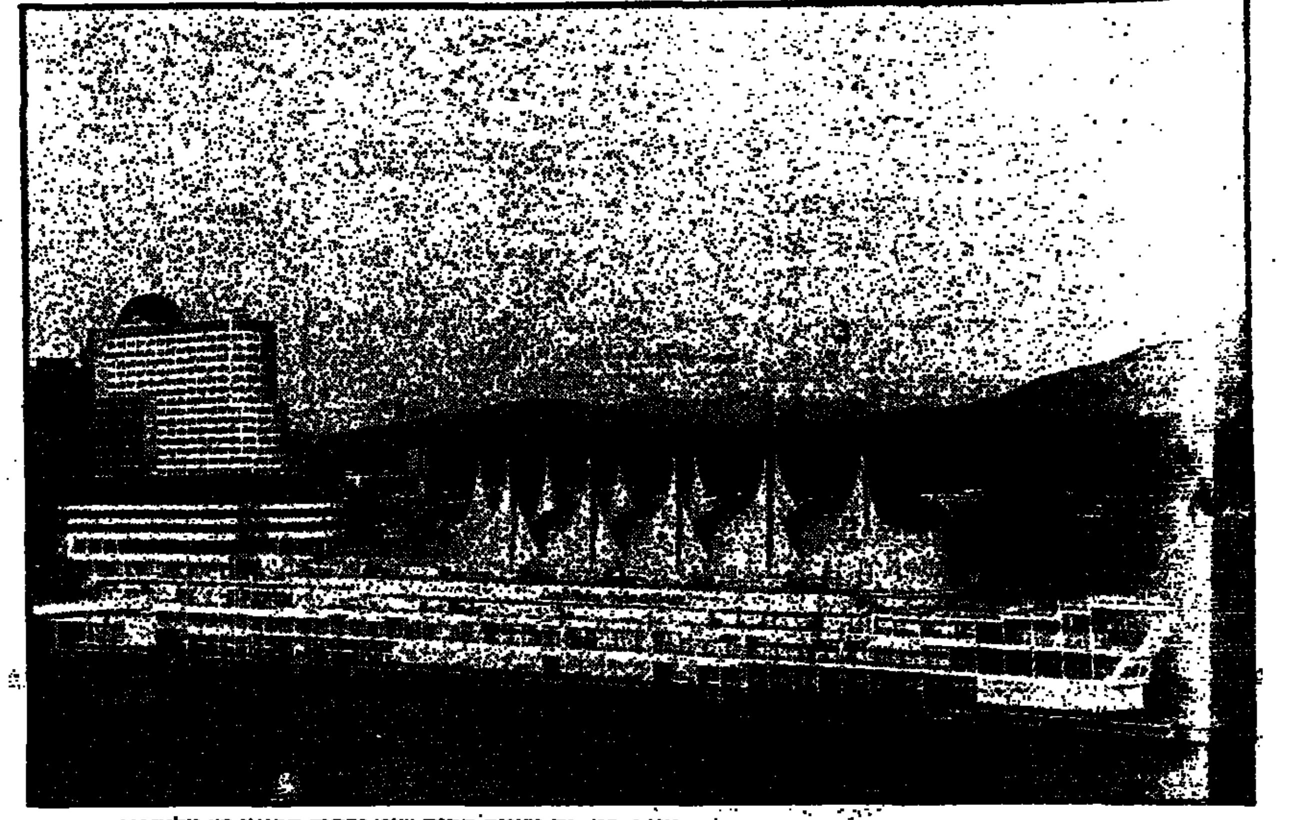

...יר קנדה הנמצאת בצד הים, שם נמצא ביתן קנדה דמוי האונייה. במקום מצויה תחנת שיט ובתוך הבניין יש מלון־פאר, תאטרון ומכלול משרדים.

המונוריל המקיף את „אקספו 86" לאורך 5.5 ק"מ ב־20 דקות. המבקרים יוכלו לעלות לרכבת או לרדת ממנה בכל אחת משבע התחנות שלה.

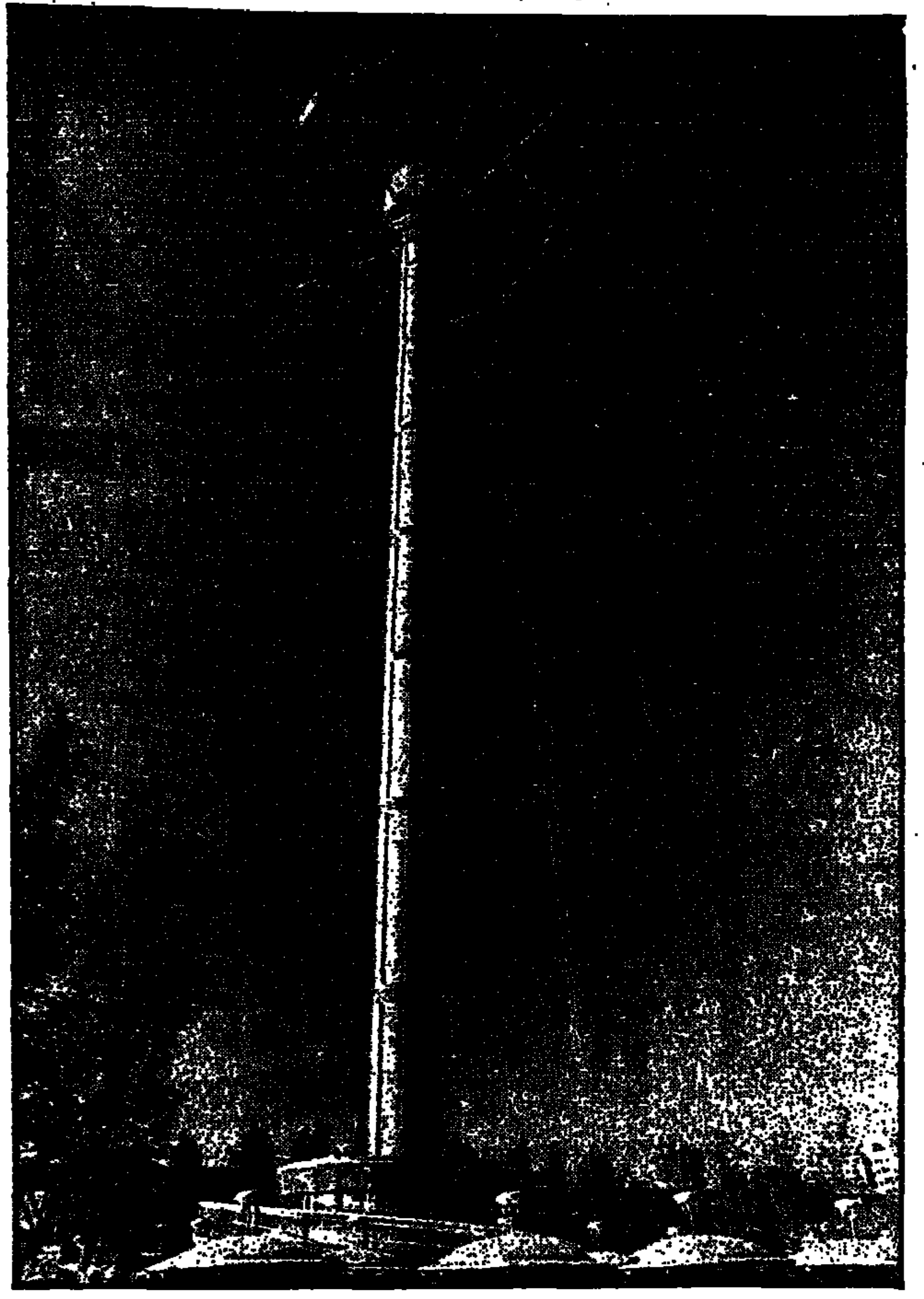

מגדל החלל, המתנשא לגובה של 72 מטר. המבקרים יוכלו לעלות בתא האמבית הנראה בבסיס המגדל או באחת מ־12 „תאי החלל", שבהם יצנחו אחר כך במהירות של 16.15 מטר לשניה.

שוב גובר החשש מהגדלת מס הנסיעות

מאת אריה ארד

בקרב חברות התעופה שוב גובר החשש, שהממשלה עלולה להעלות את מס הנסיעות לקראת הקיץ נוכח הרעה במאזן המטחי. בימים אלה ביקשו נציגי החברות משר האוצר משה נסים שייפגש איתם בדחיפות לדיון במדיניות המס.

עד לאחרונה העריכו חברות התעופה, כי הממשלה תימנע מהעלות המס השנה בשל הירידה הצפויה בתיירות הנכנסת. בתחילת השנה פחת מספר התיירים ב־16 אחוז, אולם בחודש האחרון הורגשה מגמה זו והירידה באפריל מגיעה ל־27 אחוז.

חברות התעופה מזהירות, שהגדלת המס תפגע קשות בקשר האווירי בין ישראל והעולם, לאחר שכבה מהן כבר החלו מצמצמות את תדירות טיסותיהן לנמל בן־גוריון. כך למשל הפחיתה החברה האמריקאית ט.וו.א. את מספר טיסותיה השבועיות מ־22 אשתקד לשש כיום. החברה הבריטית בריטיש איירווייז הפחיתה באחרונה את מספר טיסותיה השבועיות מארבע לשלוש.

מס הנסיעות מגיע עתה ל־120 דולר בתוספת 20 אחוז ממחיר הכרטיס. בימיו האחרונים של יצחק מודעי כשר אוצר נשקלה העלאת המס הקבוע ל־200 עד 300 דולר. אולם שר האוצר החדש משה נסים אמר בשבוע שעבר, כי אינו דן בהגדלת המס ואף לא הוגשה לו כל הצעה בעניין זה.

השנה נוסעים ל־רומניה
כי רומניה מציעה לך הרבה יותר בהרבה פחות כסף
●טיולים למשך שבוע, שבועיים או שלושה שבועות באוטובוס תיירים נוח בכל מרחביה הקסומים ונופיה של רומניה.
●הצצה לעולמה התרבותי – סיורים במוזיאונים, פולקלור, אתרי המורשה היהודית ביאסי, קלוז' ובוקרשט, ועוד.
●חבילת „טס – סע" הכוללת: טיסה, השכרת רכב לנהיגה עצמית והבילות בתי מלון.
●חופשות המשלבות בילויים, טיולים ומנוחה בהרי הקרפטים: בפויאנה בראשוב, סיניה ופרדיאל או על שפת הים השחור: במאמיה ונפטון.
השנה תגלה שכל המחירים לרומניה הוזלו.
ובנוסף! היוצאים לרומניה פטורים מתשלום 20% היטל על כרטיסי הטיסה.
למידע נוסף צלצל או כתוב אלינו.
להזמנות פנה אל סוכן הנסיעות שלך.
גזור ושלח
לכבוד – משרד התיירות הרומני
רח' בן יהודה 1
ת"א 69181, טל. 03-663536
אבקש לשלוח אלי חוברת מידע על חופשות ברומניה.
שמי ____
כתובתי ____

אגד לפסטיבל ירושלים
„אגד" החליט לסייע השנה בהסעת הציבור בהשפלה למופעי פסטיבל ישראל־ירושלים. מיום פתיחת הפסטיבל בשבת הבאה ימשיכו אוטובוסים מסויימים בדרכם עד תאטרון ירושלים. המדובר באוטובוסים שיצאו מהתחנה המרכזית בתל־אביב בשעות 18.30, 19:00, 19:10 ו־19:20 (בימי חול) ובשעות 20:00, 20:10 ו־20:30 (במוצ"ש). אוטובוסים אלה ימשיכו על פי דרישת נוסע אחד, עד סמוך לתאטרון ירושלים, לתחנת קו 15 ברח' הקסת סמול בוסר ואדליר.
בתום המופעים ייצאו אוטובוסים באותה התחנה לתל־אביב כ־10 דקות לאחר תום המופע האחרון.
תחבורה זו לא תפעל בימי ו' ובערבי חג.

ק.א.ל. הוזילה ב־60 אחוז את הובלת הייצוא החקלאי

מאת דוד מושיוב

בצד הביקורת הרבה הכלולה בדו"ח מבקר המדינה על גורמים שונים יש נקודות אור בכל הקשור להקמתה של חברת ק.א.ל. והטסת תוצרת חקלאית לייצוא.

ממצאי הדו"ח קובעים, כי חברת ק.א.ל. הוקמה בשנת 1976 כדי להוזיל את תעריפי ההטסה של תוצרת חקלאית, שהוטסו עד אז ב„אל על", שגבתה 1000 דולר לטונה תוצרת חקלאית. עם הקמתה גבתה ק.א.ל. 400 דולר הטונה. החלה האפשרות תודות ליעילות החברה וכתוצאה מכך שכל הכנסותיה מהובלת מטעני יבוא הופנו להוזלת הטסתה של התוצרת החקלאית המיוצאת. באותו יותר הורידה גם „אל על" את מחירי ההטסה ובכך הושגו מטרות החברה.

גידול במטעני יבוא

לפני הקמת ק.א.ל. היו כמויות המטענים שהובאו לישראל בהטסה קטנות יחסית. בשנת 1976 הסתכם המטען שהוטס לישראל בכל חברות התעופה ב־18,508 טונות. עם כניסת ק.א.ל. לענף הובילו כל חברות התעופה לישראל 41 אלף טונות מטענים ובשנת השיא 1979־1983 הוטסו לארץ 62 אלף טונות. התפתחות זו כתוצאה מהתחרות, שהכניסה ק.א.ל. לענף ושאיפשרה הפניית מטענים מאניות למטוסים.

בשנות 1981־1983 הסתכמו הכנסות ק.א.ל. מהובלת מטענים חוזרים ב־7.4, 9.7 ו־9.1 מיליון דולר בהתאמה והעודף התפעולי הסתכם ב־4, 5.6 ו־4.2 מיליון דולר בהתאמה.

מחיר מביטול גורם התחרות

בהתייחסו להקמת חברה משותפת לק.א.ל. ול„אל־על" מדגיש המבקר: „הקמת חברה משותפת עשויה לשפר את מערך ההטסה והתוצרת החקלאית על־ידי ניצול יעיל של הציוד וכוח האדם שבידי חברת „אל על", המטיסה את התוצרת החקלאית בעבור חברת ק.א.ל. לפיכך, הייצוא החקלאי עשוי לצאת נשכר מהקמת החברה, אם אכן יישמרו האינטרסים של החקלאים בכל הקשור בעלות ההטסה. מאידך קיומה של ק.א.ל. כחברה נפרדת הצדיק עצמו בהיותה גורם מתחרה ל„אל על", אשר גם הביא למעשה להורדה משמעותית של מחירי ההטסה. הקמת החברה המשותפת" – מציין המבקר – „תבטל את גורם התחרות והדבר עלול להביא להתייקרות מחירי ההטסה. על כל הגורמים הנוגעים בדבר לתת את הדעת על כך ולהבטיח את מלוא האינטרסים של החקלאים".

נחמקין מרוצה

שר החקלאות אריק נחמקין, שהיה ממייסדי ק.א.ל. ויו"ר מועצת המנהלים שלה, עד שהצטרף לממשלה, מרגיש, כי למרות שהחברה חוייבה לחכור מטוסים מ„אל על" במחיר העולה ב־15 אחוז מהמחירים הבין־לאומיים – הראתה ק.א.ל. מאזנים חיוביים ביותר במשך השנים, דבר שהביא להוזלה ניכרת של הובלת התוצרת החקלאית לאירופה.

هكذا من الأصل

مكبرة من الأصل

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר

אקספרטים
משאבי אנוש לטכנולוגיה בע"מ
חברה בת של משאבי אנוש גיוס והערכת מנהלים בע"מ
אמיר כהן

לחברה עתירת ידע
דרוש
איש תוכנה
תחומי העיסוק: פיתוח מערכות צבאיות זמן אמיתי.
הכישורים: נסיון של 2-3 שנים, רצוי בוגר מדעי המחשב. אפשרי איש תוכנה המשתחרר מצה"ל עם נסיון במערכות זמן אמת.
המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת גן 52101. סודיות מובטחת.

דרושים

★ **הנדסאי/מהנדס אלקטרוניקה**
לפיתוח מערכות בזמן אמת
דרוש ידע ונסיון בפיתוח חומרה/תוכנה
מקרו מחשבים בזמן אמיתי
★ **הנדסאי/מהנדס אוטומציה**
לאגף מערכות אוטומציה
דרוש ידע בתיכנון מערכות אוטומטיות תעשייתיות
★ **הנדסאי/מהנדס מכונות**
לאגף מערכות תיב"מ
דרוש נסיון במערכות תיב"מ מכני ו/או מכונות CNC
אנשים חכמים וראש פיתוח לחברה בתהליך פיתוח מואץ.
לפרטים טל. 7519523, 03-7519422
לקביעת ראיון לפנות למלכה.
קבוצת ניר אלקטרוניקה. מחשבה נכונה.
רח' העמל א'/27 רמת־גן 52572

אקספרטים
משאבי אנוש לטכנולוגיה בע"מ
חברה בת של משאבי אנוש גיוס והערכת מנהלים בע"מ
אמיר כהן

עבור מנכ"ל ועבור יו"ר מועצת המנהלים של עורק בע"מ
דרושה
מזכירה/עוזרת אישית
תחומי העיסוק: טיפול בחשבונות, אירגון נסיעות, תאום קשרים בארץ ובחו"ל, טיפול באורחים מחו"ל ועבודות מזכירות כללית.
דרישות: בעלת אינטליגנציה גבוהה, יכולת לפתרון בעיות, נאמנה ובעלת יחסי אנוש טובים. שפת אם אנגלית וידיעה טובה בעברית.
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת גן 52101. סודיות מובטחת.

דרושים עובדים למפעל בשר
יוצאי צבא, שכר ותנאים מצויינים
★ עובדי קיפצים לעבודות חריטה פיח ותיקונים.
טלפון: 03-664496 03-659169
לפנות לאבי.

לחברת ביטוח בראשון לציון
דרושה
★ **מקבלת עסקים — חתמת**
נסיון הכרחי רצוי בוגרת המכון
★ **פקידת תביעות —**
נסיון הכרחי רצוי בוגרת המכון
להתקשר 03-955822

לחברה העוסקת בהתקנה ואחזקת ציוד וידיאו מקצועי וטלויזיה במעגל סגור
דרושים:
1. **טכנאי מעבדה**
המתמצא במערכות וידיאו — עדיפות לבעלי נסיון
2. **טכנאי שירות לאחזקת מערכות C.C.T.V.**
— רשיון נהיגה הכרחי!
3. **איש התקנה למערכות C.C.T.V.**
טל': 7־03-653716

מעבדת אלקטרוניקה
בגוש דן
מציעה לך מגוון רחב של עבודות פיתוח עם אתגר טכנולוגי
דרושים לנו
מהנדסי וטכנאי אלקטרוניקה
לתחומי עבודה:
✶ תקשורת אנלוגית
✶ תקשורת דיגיטלית
✶ מערכות קליטה ושידור בכל תחומי התדר
✶ עיבוד אותות
מועמדים מתאימים!!! אם יש לכם ענין בעבודות פיתוח מעניינות, אנא שלחו בכתב יד לת.ד. 21117 תל־אביב, מיקוד 61210, תולדות חיים, מספר טלפון וציינו את תחומי העבודה שבהם הנכם מעוניינים.
אנו מציעים תנאי שכר למועמדים המתאימים
— סודיות מובטחת —

תרכובות ברום
תעשיה עתירת ידע
למפעלנו דרושים:

כימאי/מהנדס כימאי
למחלקת תהליך:
* לשיפור תהליכים כימיים
* לפתרון בעיות תהליכיות
* להשתלבות בהכנסת תהליכים חדשים
כישורים דרושים:
* בעלי התמחות בכימיה אורגנית
* תואר שני M.Sc או PHd מועדף
* נסיון בתעשיה הכימית רצוי

כימאי
לפתוח שיטות אנליטיות/אורגניות
* תואר ראשון או שני בכימיה
* נסיון בשיטות אנליזה אנסטרומנטלית/אורגנית
* עצמאות ויוזמה

ראש מדור חשמל
* מהנדס חשמל
* ידע רחב במערכות חשמל (מתח נמוך וגבוה עד 22 KV)
* ניסיון מוכח בפיתוח ובתחזוקת מערכות חשמל במפעל כימי
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* ידע טוב בשפה האנגלית

מכשירנים
* טכנאי/הנדסאי מכשור או אלקטרוניקה
* נסיון של 3 שנים בבקרת תהליכים בתעשיה הכימית - רצוי

עבוד היום בטכנולוגיות המחר
סודיות מובטחת. המועמדים העונים לכישורים המבוקשים מוזמנים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון למדור כח אדם ת.ד. 180 באר־שבע 84101 (נא לציין ת.ז.) מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

ראש טוב כסף טוב
מבקש/ת
חכש/ת מודעות עם נסיון לתפקיד מעניין ברשת עתונות גדולה
לפנות: ת.ד. 20456 מיקוד 61200 ת"א עבור מנהל השיווק
ציין קורות חיים ונסיון בעבודה (בכתב יד בלבד).

דרוש לחברת
I M S
רתך ארגון
3 שנות נסיון

טל. 245222
לבקש את אריה

למשרד רואי־חשבון דרושים
✶ **מבקר שנה ד'**
עם נסיון, התמחות אפשרית.
✶ **מזכירה כתבנית**
עברית־אנגלית
ידע במעבד תמלילים, יתרון. לחצי משרה (במשמרות אחה"צ או בוקר)
טלפון 03-229689, 03-236939

לתמיר — תעוש, מדע ומוצרי רפואה בע"מ
דרושים
✶ **מנהל/ת חשבונות ראשי/ת**
עם נסיון רב בתעשיה ויכולת להפעיל צוות עובדים.
✶ **מנהל/ת חשבונות מעולה**
ברמה 4—3, עם נסיון בתעשיה.
● העבודה במערכת ממוחשבת.
מקום העבודה בפתח־תקוה
לטלפן 03-9221186

למוסד החינוכי „עיינות הירדן" — קבוץ עמיר בגליל העליון
דרוש/ה
מורה
בעל/ת ניסיון בהוראת ספרות בחטיבה העליונה לשנת הלימודים תשמ"ו
אפשרות מגורים בקיבוץ
לפנות בטל': 069-40541
או בכתב לכתובת המצויינת למעלה.

„שפרא"
תעשיות סיבים אופטיים
הרצליה — דרושים
טכנאים / מפעילים
להפעלת ציוד ותהליך בייצור סיבים אופטיים
כישורים נדרשים: השכלה טכנית ✶ לאחר שירות צבאי במסלול טכני ✶ נכונות לעבודה במשמרות.
נא לפנות בכתב־יד בלבד אל ת.ד. 3061, הרצליה ב' 46130.

לבית אופנה אריסטו — שטמ
דרושים/ות
1) **מנהל/ת שיווק**
רקע קודם בשיווק מוצרי אופנה.
2) **תופרת מודלים ראשונים**
נסיון הכרחי.
3) **מוכרת מנוסה**
4) **מתפרת איכות לטריקו**
מובטחים תנאים טובים.
להתקשר מיום א' מלפון 03-651761 03-653276

לחברה לייצור חומרי הדברה
דרוש/ה
אגרונום/ית
לנסיונות שדה
✶ בוגר/ת מגמה להגנת הצומח
✶ נסיון אינו הכרחי
נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 2651 תל־אביב 61026 עבור „אגרונום/ית".

דרושים
סורגים
למכונות עגילות
עבודה במשמרות בפתח־תקוה
טלפון 03-9224915
תנאים טובים לפנות לעמרם

לפריגי הסנה הדרושים סורגים למכונות עגולות עבודה במשמרות תנאים מצויינים למתאימים
טלפון 03-820596

דרוש
מסגר—רתך
רק בעל נסיון
רמת החייל, הברזל 2 טל' 03-471284.

למשרד רואי חשבון בת"א
דרושה
כתבנית
עברית־אנגלית
על מעבד תמלילים („לגריד")
שעות העבודה:
יום ב'—ה' 19.00—14.00
יום ו': 13.00—8.00
לטלפן ל־03-664561

למפעל תעשייתי העוסק ביצוא המעסיק כ־80 עובדים
דרוש
חשב רציני
לניהול המערכת הכספית והחשבונאית
לפנות בכתב: עריר אתגר, דרך־חיפה 5 תל־אביב

להברת מעליות
דרוש
טכנאי שרות למעליות
רצינו, נסיון קודם, רשיון חשמל.
למתאים תנאים טובים.
— סודיות מובטחת — 03-875023

אמישראגז
דרוש:
קבלן עצמאי לחלוקת מיכלי גז באזור חיפה
מעוניינים תושבי חיפה או הקריות בעלי רכב מתאים יפנו בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לאמישראגז/מבצעים אחד העם 34 ת"א 65541 עבור „מחלק גז"

לעבודה בעפולה
דרושים:
1. **מנהל חשבונות ראשי**
2. **מנהל גביה**
עדיפות:
1) לבעלי נסיון בתחום מלכ"ר ו/או בנק.
2) למועמדים תושבי איזור העמקים או המוכנים להעתיק מגוריהם לאיזור.
מועמדים הרואים עצמם כמתאימים יפנו למחלקת כח אדם ת.ד. 289 ק. ביאליק 27101

לחברת בניה באיזור המרכז
דרושים
1) **מנהל חשבונות ראשי**
✶ מנהל חשבונות מדופלם או הכשרה מקצועית מקבילה.
✶ יכולת להפעיל באופן עצמאי מערכת חשבונאית, כולל הכנת מאזנים עם מערכת ממוחשבת.
✶ ניהול מערכת ספקים וקבלני משנה.
✶ נסיון בהפעלת צוות עובדים.
✶ גילאי 30—40.
2) **גזבר ואחראי לנושאי כספים**
✶ נסיון קודם של 5 שנים בניהול כספים בהיקף גדול, כולל מעקב אחר גביה.
✶ התמצאות בתנועות, השטרות, העבודה באמצעות מחשב.
✶ ניהול מו"מ עם קבלני משנה וספקים.
✶ הפעלת צוות עובדים קטן.
✶ גילאי 30—40.
בעלי כישורים כנ"ל בלבד יפנו בכתב־יד בציון תולדות חיים, הכשרה מקצועית ונסיון קודם, לת.ד. 3119 תל־אביב 61030 עבור „בניה".
(נא לציין מספר טלפון לשם התקשרות)
סודיות מובטחת

לכתיבה טכנית והנדסה בע"מ
דרושים טכנאים יוצאי חיל האויר למקצועות:
1. **כח"נ - בנמוס**
2. **איש קשר מוסס - בנמוס**
העבודה במשרה מלאה או בקבלנות משנה בחברה מתקדמת ובאוירה נעימה, 5 ימי עבודה בשבוע.
טלפונים: 03-808822, 03-5562555
לפנות לכוח אדם מיום ראשון.

מכרז
לתפקיד גזבר
תאור המשרה: מנהל הגזברות
דרגת המשרה: י"ס 2 — כ'—כ"א
תאור המשרה:
✶ פיקוח על פעילות קופה מקבלת תשלומים.
✶ פיקוח על תנועות בנקים כולל דוחות התאמות.
✶ ידיעות תזרים מזומנים.
✶ ידיעות לשלטונות — מס במקור ומע"מ.
✶ פיקוח על צוות עובדים, כולל הדרכה.
כישורים נדרשים:
מנהל חשבונות — מדופלם.
נסיון של 5 שנים לפחות.
ידע במכונות.
נסיון במערכת ממוכנת.
ידע ונסיון בהתאמות.
הגשת מועמדות:
מועמדים יפנו בכתב למנהל אגף כח אדם ת.ד. 195 ת"א 61001.

אוניברסיטת בר־אילן
המכון לחקר העדות
דרושים
מראיינים/ות
באזורים:
1. ירושלים
2. באר־שבע
3. תל־אביב והמרכז
דרישות התפקיד:
1. השכלה תיכונית לפחות
2. רצוי נסיון קודם בעבודת ראיון.
שעות העבודה גמישות.
המעוניינים יפנו טלפונית בין השעות 08.30—12.30
טל': 03-718331 03-718223

לי.ש.מ.ש. אבטחה ושמירה
סניף ת"א — דרושים
1) **מאבטחים**
יוצאי יחידות קרביות, עד גיל 30, ללא עבר פלילי, לעבודה בתכנית (מאשרי סטודנטים).
2) **שומרים**
עד גיל 50, יהודיים, ללא עבר פלילי, לעבודה בכל המשמרות.
מועמדים מתאימים המבקשים לפנות (החל מיום א') למשרדנו, בריחודה 376, ת"א, טל': 238465, 242877, 03/236468.

למשרד נסיעות בת"א
דרוש/ה מיד במשרה מלאה
פקיד/ה מורשה
בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות
נא להתקשר: 656281 ליפה

לחברה גדולה לבטון מובא
דרוש
מנהל שיווק איזורי
הכישורים הדרושים:
✶ אקדמאי, נסיון בשיווק ומכירות.
✶ היכרות עם ענף הבניה.
✶ עבודה מעבר לשעות העבודה המקובלות.
✶ גיל עד 40.
✶ מגורים באיזור ירושלים.
המעוניינים יפנו בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 3156 ירושלים.
סודיות מובטחת

כפר הנוער גלים
בי"ס תיכון מקיף
לשנת הלימודים תשמ"ו דרושים:
מורים במקצועות:
מתמטיקה, פיסיקה, מחשבים, מכונות, ניהול, התכתבות, עברית, כלכלה, תפירה, תזונה, מסגרות, עיצוב שבבי, מיכשור ובקרה.
מנהל/ת מטבח
בעל/ת נסיון של 5 שנים לפחות והסמכה מתאימה.
אפשרות לקבל דירת מגורים בכפר.
מדריכים ואמהות בית:
בעלי נסיון בעבודה עם נוער. מגורים במקום.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף תעודות והמלצות להנהלת כפר גלים, דואר גלים 30865, טל' 04-571152.

לחברה לאומנות לייצוא
דרושים/דרושות
אנשי שיווק לשוק המקומי
אנו דורשים:
✶ רקע, נסיון ויוזמה במכירות
✶ רקע מוכח באומנות/עיצוב פנים
✶ הופעה ייצוגית וכושר ביטוי טוב
✶ יועדפו בעלי השכלה אקדמאית
למועמד המתאים ינתנו תנאים הולמים בחוזה אישי
לפנות בטל. 02-536778

לחברה ציבורית גדולה
דרושה בירושלים
מזכירה למנכ"ל
הכישורים הדרושים:
✶ נסיון בעבודה כמזכירה בכירה
✶ שליטה בשפות עברית ואנגלית על בוריין כולל ניסוח והדפסה
✶ נסיון בניהול משרד באופן עצמאי כולל יחסי ציבור
מועמדות העונה לדרישות הנ"ל תפנה בכתב־יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2045 ירושלים עבור מזכירה.
סודיות מובטחת

למשרד טקסטיל בדרום הארץ
דרוש:
מהנדס/הנדסאי יצור
לניהול מחלקת יצור וגזירה
✶ נסיון בענף
✶ כושר ניהול צוות
עדיפות למועמדים מאזור הדרום.
נא לפנות בכתב יד בפרטים מלאים לת.ד. 11010 ת"א 61110 עבור „מהנדס"
— סודיות מובטחת —

לחברת יבוא מבוססת בתל־אביב
דרושים למשרה מלאה
✶ **מזכירת מנכ"ל**
שליטה בשפות עברית ואנגלית, צרפתית יתרון, כולל הדפסה וטלקס.
✶ **עובד בעל רקע טכני**
עד גיל 30.
✶ **נהג**
בעל רשיון ג' עד גיל 30
✶ **מרכזנית**
בדבר פרטים נא להתקשר טל' 03-811021.

משתלת בוגנאי ישראל ...
מושב בני ציון, מתפנה
עובדות זמניות וקבועות
רצויות מאזור רעננה/כפר־סבא
לעבודות משתלה מגוונות, כולל עבודת נשים, עבודות של הנהלה, ... שעה בשבוע.
נא להתקשר בימים א—ה בשעות 09.30—12.30 טלפון 052-...

למרכז בילוי ומסעדה ...
דרוש/ה
מנהל/ת
✶ נסיון מוכח בניהול מזון ומשקאות
✶ יתרון לבוגרי מינהל בתי מלון
✶ שליטה בשפה זרה נוספת
תנאים טובים ומגורים למתאימים/ה
נא לפנות בכתב לת.ד. 4036 פתח־תקוה 49130 בצירוף קורות חיים עבור: מנהל.

לחברה אמריקאית ברמת ...
דרושה
כתבנית מעולה
עברית אנגלית
למשרה מלאה.
ידיעה טובה באנגלית ונסיון במעבד תמלילים הכרחיים.
נא לפנות לכוח אדם, ת.ד. 9023 ת"א 61390.
סודיות מובטחת

לחברה ציבורית־פיננסית
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
בעל/ת ניסיון 3 שנים וסוג 3
לפנות בכתב יד לת.ד. 33635 ת"א 61336

לחברה מובילה בתחומה
דרושה
מזכירה למחלקה מכירות
כישורים דרושים:
ידיעת השפה האנגלית, כושר עבודה בתנאי לחץ, נסיון בעבודה קודמת הכרחי, נסיון בעבודה במערכות ממוחשבות יתרון, יצירת וקשורות אישית טובה.
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל ת.ד. 3309 עבור „מכירות".
— סודיות מובטחת —

לרשות בית שטיחי כרמל
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
נא לפנות לת.ד. 952 בני־ברק 51108, עבור „מנה"ח בכיר".

לחברה בנמל תעופה בן־גוריון
דרושים
עובדים ליחידת אבטחה ופיקוח
העבודה במשמרות לתקופה שלא תפחת מ־3 שנים.
(העבודה אינה מתאימה לסטודנטים)
הכישורים הנדרשים:
✶ השכלה תיכונית מלאה
✶ ידיעת השפה האנגלית
✶ לאחר שרות צבאי מלא
✶ פרופיל רפואי תקין
✶ רשיון נהיגה
✶ עד גיל 30.
מועמדים מתאימים המבקשים לפנות לעודת הקבלה שתתקיים ביום ... בין השעות 09.00—12.00 במלון ... כח אדם בבנין מנהל נמל התעופה בן־גוריון. יש להביא מקור מילואים ותעודת זהות.

למחסן למוצרי צריכה באזור ק. אריה פ"ת
דרוש
מחסנאי
דרישות התפקיד:
✶ בעל נסיון קודם
✶ ידע בהתצאת משלוחים וחשבונות באופן מקצועי.
מתאימים יפנו לגב' שוש, טל': 03-9226099, 03-9228133.

שברון
מפעלי טקסטיל בע"מ
דרוש/ה
מעצב/ת אפנה
לאפנת ספורט לנשים וגברים
הכישורים:
• בוגר/ת מכללה אפנה
• נסיון מוכח של 3 שנים
מועמדים העונים על הדרישות יפנו בכתב-יד בצירוף קורות חיים והמלצות ל"שברון" רח' אלפסי 13 ת"א 68077

לחברת בניה ארצית
במשרדה הראשי בתל-אביב
דרושים
1. **מזכירת סמנכ"ל**
2. **מזכירת מנהל מחוז**
3. **כתבנית מנוסה**
להדפסות עברית/אנגלית
4. **עוזר לחשב**
(ממוחשב), רקע בהנהח"ש
— 5 ימי עבודה בשבוע —
נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם, לאגף ארגון ומינהל ת.ד. 20259 תל-אביב

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה,
התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
המפרסמים צפויים לעונש על פי החוק.

לקיבוץ
עין החורש
דרושה
מורה / גננת
לכיתה א'
לשנת הלימודים תשמ"ז
בוגרת הסמינר הקיבוצי
עם נסיון
בהוראה בקיבוץ.
לפנות בשעות העבודה
063-67311
ובשעות הערב
063-67698

למשתלות ורדי
במשמר השבעה
דרושים
עובדים
למשתלה
רצוי תושבי האיזור
טל. 03-984230

למתנ"ס כפר-יונה
דרושים
רכז ילדים ונוער
ברמה של מורה/מדריך מוסמך בעל נסיון וכושר ניהול חינוכי מנהלי
למשרה מלאה
רכז לקייטנת קיץ 86
פרטים: 053-85111, 053-87823

לחברת פרסום דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג' – ד' עם נסיון, לעבודה עצמאית.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7095 ת"א 61070
עבור מס' 224.

למחלקת מחקר של חברה תעשייתית
דרוש
הנדסאי - טכנאי אלקטרוניקה
בעל נסיון של שנתיים לפחות
בפיתוח ואחזקת מיכשור אלקטרוני
סיפרתי
(מקום העבודה בירושלים)
המועמדים המתאימים יפנו בכתב
לת.ד. 20 נמל התעופה בן-גוריון
או טלפונית: 03-9712677, 03-9712077

לחברה בענף המזון
דרושה
מקדמת מכירות
כישורים:
★ כושר ביטוי והבעה בע"פ ובכתב ★ הופעה נאה ★ בעלת נסיון קודם ותואר אקדמי — יתרון ★ בעלת רכב
שעות העבודה מ-8.00—14.00
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 40013 תל-אביב

למסעדת עובדים בת"א
דרוש
טבח מקצועי בכיר
לפנות בכתב יד לת.ד. 40013 ת"א 61400

לחברת בניה גדולה בת"א
דרושה
מזכירה שניה
ללשכת מנכ"ל
הכישורים הדרושים:
★ נסיון קודם בעבודות משרדיות מגוונות.
★ שליטה מושלמת בשפה האנגלית.
★ רצויה ידיעה גם בצרפתית.
★ הדפסה מעולה באנגלית ובעברית.
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב-יד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 2034 ת"א.

לחברת בניה גדולה בת"א
דרוש/ה
איש/ת מכירות
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בשטח המכירות, רצוי בענף הנדל"ן.
★ ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
★ ידיעה בצרפתית רצויה.
מועמדים דוברים מתאימים יפנו בכתב יד, בפרוט קורות חיים לת.ד. 11333 ת"א מ. 61112, עבור "איש מכירות".

למפעל תעשייתי דרושה
מזכירה בכירה
עוזרת מנכ"ל
1. תאור התפקיד
א. ניהול וארגון משרד לרבות טפול בכספים, כוח אדם ויחסים. ב. עבודות מזכירות לרבות נסוח והדפסה בעברית/אנגלית ועבודה עם מחשב.
2. כשורים:
א. נסיון של 3 שנים לפחות בנהול משרד באופן עצמאי ב. השכלה תיכונית מלאה בעדיפות להשכלה אקדמאית. ג. ידע בסיסי בנהול פנקסי ובהנה"ח. ד. בעלת מרץ ויוזמה, מסודרת ומאורגנת. ה. המלצות.
3. העבודה במשרה מלאה בבאר שבע.
לקביעת ראיון אישי נא לפנות טלפונית בשעות הערב ובשבת
טלפונים 03-717236 03-343780

לחברה תעשייתית גדולה
דרוש
חשמלאי
דיזל-גנרטורים
בעל נסיון במערכות ויסות:
מתח-דלק-מהירות.
דרוש נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
נא לפנות בכתב בצירוף פירוט הנסיון וקורות חיים לת.ד. 274 חולון.

דרושים
סורגים
מנוסים
למכונות עגולות
— תנאים טובים —
03-611617, 03-621387

לחברה תעשייתית
בבת-ים
★ **חשמלאי מוסמך**
עדיפות לבעל ידע בחשמל ופיקוד תעשייתי.
★ **מכונאי אחזקה**
עדיפות לבעל נסיון בתעשיה.
★ **מסגר**
נא לפנות לת.ד. 1258 בת-ים.

דרוש/ה
נער/ה
לאריזה
בלתי מקצועיים
ועובד/ת
לנקיון
03-651155

לאודים בע"מ
דרושים
עובדי ייצור
אפשרי גם מעל גיל
50
טלפון: 052-554513

לחברת שיווק ארצית
★ **פקידת שכר**
לבת-ים
אפשרות להכשרה במקום
נא לפנות לטל: 063-71985.
★ **מחלקים שכירים**
לירושלים, גוש-דן
ידע במסחר, בעל רשיון נהיגה ג'.
★ **מחסנאי/מלגזן**
לירושלים
עדיפות לבעל רשיון ג'
נא לפנות לטל' 03-5514619

למשרד רואי חשבון בת"א
דרושים
מבקרים מנוסים
למשרה מלאה
בעלי נסיון של שנה לפחות
ולאחר סיום לימודיהם
לפנות לגבי 661394

דרוש מבנה
לתעשית המזון באזור ת"א והסביבה
צד 1500 מטר + כת.
להצעות נא לפנות לת.ד. 35127 ת"א מיקוד 61350 עבור מזון.

התעשיה האוירית
לישראל בע"מ
מת"א מפעל המסוקים
ירושלים
מקומך בחברה גדולה ודינמית.
מקומך במפעל תעשייתי העוסק בטכנולוגיות מתקדמות.
מקומך במקום בו תוכל לבנות את עתידך המקצועי והכלכלי.
מקומך איתנו
לעבודות בעלות אתגר בתיכון מערכות מוטסות במסוקים
דרוש/ה
משרה מס' 320:
מהנדס/ת אלקטרוניקה
פירוט התפקיד:
• תיכון ואינטגרציה של מערכות.
• פיתוח מערכות חדשות.
• שילוב טכנולוגיות מתקדמות במסוקים.
דרישות התפקיד:
• 3 שנים נסיון מוכח במיכשור אלקטרוני.
• ידע בתפעול צב"ד אלקטרוני.
• יכולת ניהול צוות עבודה הנדסי.
• מגעים עם חברות בארץ ובחו"ל.
מועמדים מתאימים המבקשים לפנות בכתב או אישית ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודת זהות אל: מינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל התעופה בן-גוריון מיקוד 70100, או למתא עטרות ירושלים ת.ד. 27/160 מיקוד 91271 או לתאם פגישה עם מנהל כח אדם בטלפון 02-852293
מועמדים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת

כור תקשורת והתראה בע"מ
ת.ד 22361 תל-אביב 61300
דרוש/ה
מזכיר/ה
למח' הנדסה
כישורים:
• הדפסה וניסוח עברית/אנגלית.
• נסיון בנהול משרד באופן עצמאי.
• השכלה תיכונית מלאה (לפחות).
• יחסי אנוש טובים.
5 ימי עבודה בשבוע, 7.30—17.00
נא לפנות החל מיום א' למרים, טלפון 03-492661/3

למוסד ממלכתי
דרושים
גברים
ליחידה מיוחדת העוסקת במשימות בלתי שגרתיות
אנו מציעים:
★ תפקיד מגוון ומעניין.
★ אפשרות לקידום ולמימוש היכולת האישית.
★ קביעות בעבודה.
★ שכר גבוה, כולל הטבות מיוחדות.
★ תנאי שירות טובים.
★ אפשרויות מגוונות לשינוי בתחום העיסוק, לרבות יציאה לחו"ל או ללימודים אקדמאיים לאחר מספר שנות עבודה.
★ אווירת עבודה נעימה, בצוות צעיר ומגובש.
— יתקבלו קצינים וחיילים ששירתו ביחידות שדה, או קצינים להם רקע טכני.
— העבודה מוצעת גם למועמדים המשתחררים מצה"ל בחודשים יוני—ספטמבר 1986
אם גילך עד 35, השכלתך התיכונית מושלמת ובריאותך תקינה, פנה נא בכתב לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד 61 392) עבור "ה.ש." בציון קורות חיים, פרטים אישיים מלאים, מס' ת.ז. וטלפון.
פונים מתאימים יוזמנו.
סודיות מובטחת

תנובה רחובות
דרושים/ות
רכז/ת שיווק
★ השכלה אקדמאית
★ רצוי נסיון בשיווק בענף הבשר [illegible]
★ רצוי [illegible]
מועמדים העונים על הדרישות יפנו בכתב יד בלבד (לא טלפונית) ת.ד. 2 רחובות בציון קורות חיים, נסיון קודם, השכלה.
מפיצ/ות תוצרת
[illegible] בעלי רשיון נהיגה [illegible]
★ השכלה תיכונית
★ רצוי נסיון בניהול חשבונות
המעוניינים יפנו לטל. 08-487339, 08-487337
לחברה [illegible]
מגורים ברחובות והסביבה הקרובה
מועמדים לא מתאימים לא ייענו

למפעל מתכת בחולון דרושים
חרטים, כרסמים,
מסגרים מכניים
בעלי מקצוע מעולים
עם נסיון 8 שנים לפחות
בוגרי בי"ס מקצועי
לאחר שירות צבאי ללא נסיון
טל. 03-800066

[illegible]
לבנקי ת"א, 12 שעות
ליום, הופעה נאה.
9233365 — 9232688

לקפה
פילץ
דרושים
מלצרים/יות
וטבחים
בעלי נסיון
טלפון 662200

לחברה בת"א
דרוש/ה
פקיד/ת יבוא
בגרות מלאה, לאחר שירות צבאי, נסיון הכרחי. טלפון:
03-430333

דרוש
מכונאי אחזקה
בעל תעודה בית-ספר מקצועי מאיזור ת"א עבודה במשמרות, למאפית אחדות, רחוב הברזל 32 תל-אביב
טלפונים: 478580, 919863

למשרד עורכי-דין בתל-אביב
העוסק במשפט מסחרי
דרוש/ה
עורך/ת דין
בעל/ת נסיון:
★ במשפט מסחרי
★ הופעות בבית משפט
★ ידע במיסים – רצוי
★ בעל/ת וותק של 3–5 שנים.
לפנות בכתב יד לת.ד. 20429 תל-אביב 61204
—סודיות מובטחת—

למפעל אלקטרוניקה
דרוש ה
שרטט/ת
נדרש נסיון בשרטוט מכני אלקטרוני שרטוטי הרכבה.
נא לפנות טלפונית ל: 03-491210-1

סוכנים בעלי רכב מסחרי
לשיווק מוצרים ומטעמים חדשניים ובלעדיים לכל רחבי הארץ, בתחום כלי הבית והמתנות.
דרישות: ★ מיומנות שיווקית ומוסרית גבוהה ★ נסיון בענף ★ ערבות כספית + רכב מסחרי.
לפרטים ת.ד. 45044 חיפה, טל. 04-382766

דרושים/ות
★ **מזכירה**
– אנגלית עברית,
8.30–13.30
★ **בחור אחראי**
לניהול מחסן + משרד
בעל רשיון לטילן
03-702576

לחברה רצינית
אופנת גברים
דרוש
1) **סוכן מכירות** לצפון
2) **סוכן מכירות** לדרום
דרישות:
עצמאי בעל נסיון בענף. בעל רכב פרטי, מגורים באזור העבודה – יתרון
נא לפנות: טלפון: 03-612514 ולבקש את משה

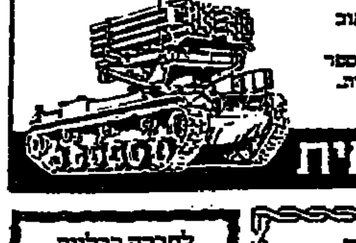

דרושים/ות:
משרה 86/01 – **מהנדס/ת תעשיה וניהול**
לתפקיד של מנהל יצור במפעל החשמל והתקשורת.
דרישות התפקיד:
נסיון של 5 שנים לפחות בנהול יצור.
רצוי רקע קודם בחשמל או אלקטרוניקה.
משרה 63/10 – **תמחירן/נית**
בעל/ת ידע בהנהלת חשבונות.
דרישות התפקיד:
נסיון של 3 שנים בתעשיה וידע בהנהלת חשבונות ממוכנת.
משרה 87/01 – **משחיזן מעולה**
בעל 15 שנות נסיון.
משרה 87/02 – **כרסמים, חרטים קונבנציונאלים ו-C.N.C.**
בוגרי בתי-ספר מקצועיים, בעלי 5 שנות נסיון, ידע בקריאת שרטוט טכני ויכולת לעבודה עצמאית.
משרה 36/01 – **צבעים**
לצביעה תעשיתית (בריסוס).
דרוש נסיון קודם.
מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב ליחידת התעסוקה ת.ד. 1044, רמת-השרון, מיקוד: 47100 בציון המספר משרה מבוקשת ומספר תעודת-זהות.
התעשיה הצבאית

לחברת לין
תשלובת בע"מ
דרושים:
1. **מקדמי מכירות רציניים**
בעלי הופעה + השכלה תיכונית + רכב מסחרי לשיווק מוצרים ביתיים לועדי עובדים ולשירותי נפש.
2. **נשים**
בעלות הופעה לארגון ומכירות בחוגי בית. משכורת + בונוס.
03-724308

למפעל מתכת
באזור פתח-תקוה
דרוש
מנהל עבודה
נסיון של 5 שנים
לפנות בכתב בציון קורות-חיים
לת.ד. 271 בני-ברק
עבור "מנהל עבודה"

פרויקט פירסומי חדש ובלעדי ממתין לך.
★ יוזמה ומעוף
★ ידע ונסיון
בפרסום ובמכירות הכרחי. לראיון היג/י 03-737910 — או 03-7519461

למוסד פנימייתי דתי
במרכז הארץ
(לנערים בגילאי 14—18)
דרוש מנהל
כישורים:
★ תואר אקדמאי
★ נסיון בעבודה חינוכית וניהול
★ התמצאות והכרת מערכת חינוך פנימייתית.
למועמד מתאים מובטחים תנאים מעולים במקום.
על המועמד לפנות בציון נסיון קודם והמלצות לת.ד. 11333 ת"א מ. 61112 עבור "מנהל".

דרושה פקידה
למחלקת יבוא
★ יום עבודה מלא ★ ידיעת עברית ואנגלית, כולל הדפסה, ב"2 השפות הכרחית.
הצעות וקורות חיים לשלוח לת.ד. 7107 תל-אביב 61070.

י. הורוביץ ושות'
מכון לאיבחון מידע בע"מ
למפעל בדרום הארץ
דרוש
מהנדס/הנדסאי מכונות
תאור התפקיד:
מנהל מרכז שירות ארצי למכונות חקלאיות הכולל:
• מיתקן לשיפוץ ולתיקון כלים • צוות טכנאי שירות חוץ • מסגריה כללית
דרישות התפקיד:
• מהנדס/הנדסאי מכונות בעל נסיון מעשי של 5 שנים לפחות במכונות, מסגרות והידראוליקה • כושר ניהול מו"מ עם לקוחות • כושר הפעלת צוותי עבודה • תושב דרום הארץ
נא לפנות בכתב יד, בפירוט קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 1500 תל-אביב 61014.

למפעל תעשייתי למזון בסביבת
פתח-תקוה דרוש
מהנדס מכונות
לניהול מיתקן ייצור.
נסיון 3 שנים בתעשיה.
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 193 פתח-תקוה
עבור כוח-אדם.

אנשי מכירות
בת"א וירושלים
אם אתם טובים באמת
יש לנו מה להציע לכם
04-256141, 04-386247

לחברת אלקטרוניקה בינלאומית
המפתחת ציוד ממחשב מתקדם — דרוש
מנהל/ת מכירות ישראל
כישורים:
★ מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה
★ נסיון מוכח במכירות
★ הכרה מוכחת של שוק מערכות הפיתוח/נתונים לזמן
תנאים מעולים למועמד המתאים
נא לפנות טלפונית, בשבוע: 03-236184, או בכתב לת.ד. 11333 תל-אביב מ. 61112, עבור "368".

למשרד רואה חשבון
בת"א דרושים
עובדי בקורת
נסיון הכרחי
התמחות אפשרית.
טל. 220375, 238852

קופ"ח מאוחדת
דרוש
לסניפנו בבאר-שבע
רופא שיניים
בעל נסיון
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל סניף באר-שבע
רח' העצמאות 26 טל: 057-31470
— סודיות מובטחת —

לבית-חולים
אסותא
דרושה
אודיולוגית
לעבודה בשעות הבוקר ואחה"צ
לפנות ללימור לביא
03-240185

לצינקוגרפיה
הישראלית
דרושים
צורבי מכונה
מונטז'רים
וצלמים
לפנות במקום:
הצינקוגרפיה הארץ-ישראלית לכתובת 30 [illegible] ת"א.

לחברה תעשייתית
באזור ת"א
דרושים:
1. **צלם/מונטז'ר**
עם ניסיון
2. **שרטט/ת טפסים**
עם ניסיון של 3 שנים לפחות בשרטוט, הכנה לדפוס וצילום.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1700, תל-אביב.

לשנם
רהיטי ילדים והנוער
דרוש
מוכר
עם נסיון
לחנות בתל-אביב
03-9611941

הזדמנות!
לך **משוחרר/ת** צבא קבע בדרגות
עד סא"ל ובגילאים 25-45
חברת ביטוח חיים גדולה תכשיר מספר מצומצם של אנשים לתפקיד ניהולי בשיווק.
למועמדים/ות שיעמדו במיון קפדני תוענק הכשרה ברמה גבוהה, ליווי צמוד, הכנסה גבוהה וקידום לתפקידי ניהול בשיווק.
נא לטלפן 03-216271 לרינה או גילי בימים א'—ה' בין השעות 9.00—14.30 מאזור אשקלון והדרום 051-27887 לינון עסיס.
סודיות מובטחת.

דרוש
מדפיס מכונאי
רצוי בעל נסיון
להפעלת מכונות לשקי ניר
תנאים טובים ביותר למתאים
לפנות: [illegible] שפירא 7

לחברה מסחרית
גדולה
דרושה
פקידה
לעזרה במזכירות
בוגרת תיכון אחרי הצבא ידע בסיסי באנגלית
טלפון: 621686

למשרד צעיר ודינמי
דרושות:
קלדניות מעולות
לסדר צילום (קומפ-אדיט 6400)
בשפות עברית ו/או אנגלית.
[illegible]

לחברה קבלנית
לצנרת תעשייתית
הסקה ואינסטלציה
★ שרברבים.
★ מנהלי עבודה
★ צנרים
מזכירה (כתבנות, רקע בהנה"ח וניסיון עם מחשב)
טלפון 03-9644174
מ-9.00—14.00

למאיר חבי למכוניות
ומשאיות בע"מ
נציגי וולוו בישראל
אגף ציוד כבד
דרוש
מכונאי ראשי
★ נסיון קודם בציוד מכני הנדסי — הכרחי
★ בעל רשיון לנהול מוסך צמ"ה — יתרון
★ שליטה בשפה האנגלית
נא לפנות לטל' 03-9230123-4-5.

לדפוס כחול-לבן
דרושים
דפסים
ועוזרים
למכונות 2 צבעים
תנאים טובים
למתאימים!!!
טל. 03-9232570

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

הלוח הכללי

הד כפול ומכופל

למפעל בצפת
דרושים
1. **מפעילים** להפעלת קו תעשייתי חדש בתחום ייצור מזון.
* בעלי נסיון של 5 שנים לפחות בתיפעול תעשייתי.
* יועדפו בעלי רקע טכני.
2. **טכנולוג מזון**
בעל נסיון מוכח בתחום תעשיית מזון.
נא לפנות בכתב בציון מיקוד להתקשרות לת.ד. 895 ת״א.
סודיות מובטחת.

לסטודיו הכט־עיצוב גרפי
ד ר ו ש / ה
מבצע/ת גרפי/ת
בעל/ת נסיון.
3 שנים לפחות במקצוע
בדבר פרטים טלפון: 242981

למפעל תעשייתי בראשון לציון
דרושים
1) **מכונאי אחזקה מנוסה**
א. בוגר בי״ס מקצועי.
ב. ידע בפניאומטיקה והידראוליקה
רצוי במכונות פלסטיק.
2) **מבקר איכות**
בוגר בי״ס מקצועי (4 שנתי) המוכן לעבוד בחריצות ובאחריות בתפקיד רב גוני.
רצוי נסיון בתעשיה בתפקיד דומה.
3) **לבורנט/ית**
לבקרת איכות עם ידע ונסיון בגז כרומטוגרף ישנה גם אפשרות לעבוד עד שעות אחה״צ המאוחרות
לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 81 בני־ברק 51100 ולציין מס׳ משרה.

למרפאת שיניים - באזור השרון
דרושים
1 **רופאי/ות שיניים** מנוסים/ות
2 **אסיסטנטיות**
3 **מזכירה**
03-9224229

דרושה
תדמנית
צעירה לעבודה לא שגרתית.
ת.ד. 3162 ראשל״צ 75100 עבור ״תדמנית״ לציין טלפון

למוסד לתלמידי חו״ל בירושלים
ד ר ו ש ה
מדריכה חינוכית
עם מגורים בפנימיה
לקבוצת סטודנטים מחו״ל
להתקשר, לשם קביעת ראיון, בשעות הבוקר בטלפון, 717863, 716112

לסוכנות ביטוח גדולה בתל־אביב דרושה
עוזרת למנהלת־חשבונות
לניהול קופה והתאמות
רצוי נסיון בענף הביטוח
טלפונים 625762, 623008, 615292

לזיוקרי יצרני בגדי ספורט בע״מ
איזור התעשיה יהוד
דרושים:
* **מנהל מתפרה** – בעל נסיון
* **תופרות** מנוסות
להתקשר 03-355207

דרוש/ה
לתיאטרון הסמטה לתפקיד מכירות והפקה
ניסיון ומסירות לתיאטרון הכרחיים
נא להתקשר לטל: 628729, 634709

מכון אדם
יועצים לכח־אדם

עבור לקוחותינו דרושים

* **חשב חברת בניה** (משרה מס׳ 511)
החברה: חברה מבוססת ודינמית השייכת לקבוצת חברות פיננסיות.
התפקיד: ניהול כספים והנהלת חשבונות של החברה, מקום העבודה באזור תל־אביב.
המועמד: הכרחית הכרות עם ענף הבניה רצוי נסיון כחשב חברת בניה.

* **חשב חברה תעשייתית** (משרה מס׳ 512)
החברה: חברה דינמית ומובילה בתחום הטכנולוגיה המתקדמת.
התפקיד: ניהול המערכת הכספית והעסקית של החברה, מקום העבודה באזור תל־אביב.
המועמד: בעל נסיון בתחום התעשיה, השכלה במנהל עסקים כלכלה, ידיעת טובה בשפה האנגלית.
נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה למכון אדם. רח׳ פיסקר 12, תל־אביב 63421
סודיות מובטחת

ארגון תעשייתי-שיווקי גדול באיזור רחובות מחפש:

מזכירת יצוא - צרפתית
חרוצה ואחראית השואפת לקחת חלק בקידום היצוא. שולטת בצרפתית ואנגלית על בוריין (כולל הדפסה). השכלה תיכונית ומעלה. העבודה במשרה מלאה (8.00-17.00)

אחראי/ת למערך תשלומי שכר
דרוש ידע בחנה״ח. נסיון בעבודה עם לשכת־שירות והכנת משכורות לכ-800 עובדים. העבודה במשרה מלאה לפחות.

פקידת משלוחי יצוא -
להכנת מסמכי־יצוא
אשראים דקומנטריים, קשר עם עמילי־מכס ועוד. דרוש נסיון בתחומים אלו ושליטה טובה באנגלית. העבודה בשעות 16.00-8.00.

מועמדים מתאימים מאיזור רחובות, ראשל״צ, אשדוד, יבנה והסביבה יפנו בכתב יד לת.ד. 1736 ת״א עבור מספר 408, בציון המשרה.

לחברת מחשבים מובילה בענף
דרושים:
1) **מנהל מכירות בכיר**
נסיון במכירות בענף המחשבים, כושר ניהול צוות, יכולת ארגונים.
2) **מנהלי־מוצרים**
(לשיווק מוצרים יחודיים)
רקע ונסיון במכירת חומרה/תוכנה
3) **נציגי שיווק**
הכשרה תינתן על ידי החברה.
תנאים הולמים למועמדים המתאימים.
נא לפנות לת.ד. 16310/24 תל־אביב.

מתכנת הנדסאי מכונות בכיר
ניסיון וידע רב בניהול אחזקת מפעלים
בדבר פרטים 052-35493

למפעל ״לוידי־בגיר״ בירושלים
דרושים
* **מזכירה**
למשרה מלאה עברית + אנגלית מצויינת כולל הדפסה + 3 שנות ניסיון
* **אחראים/יות**
לקווי ייצור בעלי ידע וניסיון בתחום הטקסטיל
* **מבקרי/ות איכות**
בעלי/ות ניסיון בתחום הטקסטיל
* **מחסנאי**
בעל ניסיון של 3 שנים לפחות בניהול ותיפעול מחסן בסדר גודל בינוני.
* מועמדים מתאימים יפנו החל מיום א׳ לטלפונים 02-718941, 02-719288

אי.די.אל. בע״מ I.D.L.
תעשיה עתירת מדע בירושלים
בתחום דיאגנוסטיקה רפואית
עם הרחבת הפעילות בחברה:
דרושים:

1) **מנהל יצור בכיר (תפעול)**
* נסיון מוכח ביצור בתחום כגון: ביוטכנולוגיה, פרמצבטיקה, או תעשית כימית
* יכולת בארגון בקרת תהליכים
* יכולת שליטה במערך בעל מספר טכנולוגיות מתקדמות
* נסיון בניהול
* דינמיות. נכונות לאתגרים
(משרה מס׳ 480)

2) **מנהל שווק**
* נסיון מוכח בשווק מוצרים רפואיים (דיאגנוסטיקה יתרון)
* נסיון בשווק בינלאומי
* נסיון בהכנת חומר פרסומי
* שליטה מלאה באנגלית (שפות נוספות יתרון)
* דינמיות. נכונות לאתגרים
(משרה מס׳ 490)

3) **כימאי/ ביוכימאי**
(לעבודה אחראית במעבדה של מחלקת יצור)
* לפחות תואר ראשון בכימיה או ביוכימיה
* נסיון בעבודה במעבדה כימית או קלינית
* יכולת לעבודה עצמאית
* שליטה בעברית ובאנגלית טכנית
* יתרון לבעלי נסיון מעשי בתעשיה
(משרה מס׳ 481)

5 ימי עבודה בשבוע – אתגר אישי רב
מועמדים בעלי כישורים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד ולפרט קורות חיים, בציון מס׳ משרה, למנהל כח אדם, ת.ד. 5577, ירושלים, 91054.

לסטודיו במשרד פרסום גדול
ד ר ו ש / ה
ביצועיסט/ית
עם ניסיון בעבודה
דייקנית ומהירה ברמה גבוהה.
נא לפנות מיום א׳ לאירית
טל: 03-248261

ה ת פ נ ה
מנהל כספים
בן 38, כלכלה — מנהל עסקים, ניסיון מגוון בניהול פיננסי בארץ ובחוץ לארץ טלפון 052-21582

למפעלנו בניר צבי
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
להקמה וניהול
מחלקת הנדסת ייצור
* נסיון לפחות שנתיים בהנדסת תעשיה
* 5 ימי עבודה בשבוע, תנאים הולמים למתאים.
נא לפנות בכתב למנהל הייצור ת.ד. 235 רמלה 72101
עקרונח
תעשית רהיטים ומזרונים בע״מ, ניר צבי

החשביר המרכזי
מנהל ארצי מחלקת חשמל
תאור התפקיד: יזום ופתוח מכירות של מוצרי החשמל ביתיים ותעשייתיים. אחריות כוללת: עמידה בקריטריונים מקצועיים גבוהים של משא ומתן עם ספקים ולקוחות, הכרת השוק הישראלי בתחום החשמל־אלקטרוניקה ובקרה תעשייתית. ניהול צוות עובדים.
הכישורים הנדרשים: מהנדס חשמל־אלקטרוניקה. יכולת התמודדות עם מערך מסחרי בהיקף גדול. נסיון קודם בניהול צוות עובדים גדול. יחסי אנוש טובים מוטיבציה. ניהולי שיווקי גבוה. ידיעת השפה האנגלית. שפה נוספת רצויה.
מגזרים: גוש דן.
על המעוניינים לפנות בכתב יד בלבד עם פרוט קורות חיים ונסיון מקצועי אל מחלקת המנגנון, ת.ד 130, תל־אביב, מיקוד 61001.

דבר של היום הוא דבר חדש

ל ש ג ם
רהיטי ילדים תוצר
דרוש
מוכר
עם נסיון
לחנות בתל־אביב
03-9611941

חוק הזדמנויות שוות בתעסוקה תשמ״א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

אקטיביטי
משאבי אנוש — מאגרי מידע

לאחד מלקוחותינו — קונצרן טכנולוגי בהיקף ארצי עבור מפעל מתקדם באיזור אשדוד דרושים/ות:

מהנדס(ת) תעשיה וניהול
■ תאור התפקיד: אפיון ושפור תהליכי עבודה וזרימה במפעל, מחשוב תהליכים ומערכות הנהול.
■ כישורים נדרשים: מהנדס תו״נ בעל 3 שנות נסיון בתפקיד דומה וידע במחשבים. שפות עברית ואנגלית.

מנתח/ת מערכות
■ תאור התפקיד: נתוח ואפיון מערכות יצור ואסוף נתונים
■ כישורים נדרשים: אקדמאי/בוגר מדעי המחשב/הנדסה עם רקע במחשבים, נסיון בנתוח וכתיבת תוכנה למערכות מפעליות, נסיון במחשב IBM/43XX וידע ב-CICS. שפות עברית ואנגלית.

אחראי/ת חדר מחשב
■ תאור התפקיד: הפעלת חדר מחשב IBM-4361, סיוע מקצועי למשתמשים, כתיבת פרוצדורות, קשר עם ספקי חומרה.
■ כישורים נדרשים: הנדסאי מחשבים עם נסיון בהפעלת מחשב במערכת הפעלה MVS וידע ב-JCL, TSO/ROSCOE. שפות: עברית ואנגלית.

★ שבוע עבודה בן 5 ימים
★ מועמדים מתאימים יפנו טלפונית או בכתב יד

אקטיביטי
הפתרון האנושי לטכנולוגיות מתקדמות
ר״ג, רח׳ בנימין 2, טל. 7517650, 03-7517963
ת.ד. 1710 רמת־גן.

האוניברסיטה הפתוחה
דרושים
מנחים
בקורסים: פסיכולוגיה חברתית ופסיכולוגיה בחינוך באזור באר־שבע הדרום.
הכישורים הדרושים: תואר שני (או לקראת סיומו) בפסיכולוגיה חברתית חינוכית.
תיאור התפקיד: ניהול מפגשי הנחיה עם סטודנטים במרכז הלימוד בשעות אחה״צ והערב, בדיקת עבודות והנחיה אישית.
נא לפנות לציפי טל. 03-422679
• • •
מתכנת מנוסה
המכונה ללמוד להדפיס חומר מתימטי במעבד תמלילים. שעות עבודה גמישות.
נא להתקשר לחנה טל. 03-422678
או לאילנה טל. 03-422675

דרושים
סוכנים
להפצת ציוד וחומרים בשטח הריתוך והחיתוך למרכז הארץ והדרום
עצמאים בעלי רכב יתקשרו 065-93216
065-94798 לעמוס

RS שירותי כוח אדם
דרושים
לאו.אר.אס. תל־אביב
תוכניתנים מנוסים
I.B.M, MVS, PL/I, IMS
פקחים/שומרים
• בוגרי 12 שנות לימוד
• בעלי פרופיל צבאי גבוה
• עבודה במשמרות כולל שבתות וחגים
מאזור ת״א וחולון
מלחימות/מחווטות
• בעלות נסיון של שנתיים בהרכבה והלחמת מעגלים מודפסים
עבודה באזור חולון — משמרת שניה.
עבודה באזור כ״ס — משמרת שניה.
לפנות לאו.אר.אס. כפר אתרים 134 תל־אביב
טל. 03-202460, 03-285077

עירית ק. גת
ד ר ו ש י ם / ו ת
1. **קלינאי/ת תקשורת** – ½ משרה, בעל/ת הכשרה מתאימה.
2. **פיזיותרפיסטית** – ½ משרה, בעלת הכשרה מתאימה.
3. **פסיכולוגית חינוכית** – ½ משרה, בעלת תואר שני ונסיון בעבודה עם הגיל הרך.
על המעוניינים להתקשר למחלקה לחינוך בעירית קרית גת, ת.ד. 1 מיקוד 82100 או טלפונית: 051-874564.
4. **עו״ס לנערה במצוקה.**
5. **עו״ס קשישים** – ½ משרה
6. **עו״ס משפחה**
7. **עובד קהילתי**
המעוניינים במשרות 7-4 יפנו בכתב למחלקת המנגנון בעירית קרית גת, ת.ד. 1 מיקוד 82100 עד 10.6.86.

דרושים*
*בלשון זכר לרבות נקבה.

מזכירה ליועץ משפטי
לעבודה מעניינת עם אתגר. השכלה תיכונית ומעלה. שליטה טובה מאוד באנגלית כולל הדפסה במעבד תמלילים.
נא לפנות לטלי 08-437911 לפנינה ברכה או בכתב יד לת.ד. 465 יבנה 70600.

איש בקורת פנים בחב׳ שיווק
סוג 3 בהנה״ח. ראיה רחבה של התפקיד. יכולת הדרכה. נסיון אינו הכרחי. רכב אישי - רצוי.

מקדמי מכירות
הכנסה גבוהה בהפצת מוצרים של רב-בריח בשעות הפנאי. פנה אל סניף רב-בריח הקרוב לביתך - ראה רשימת טלפונים בעמ׳ 1 ב״דפי זהב״.

מכונאי החזקה
נסיון של 3 שנים בהחזקת-מכונות לעיבוד שבבי ופח. נסיון בפנאומטיקה והידראוליקה - יתרון.

חברת רב-בריח מובילה מזה שנים בייצור ובשיווק מוצרי בטחון. חלק גדול מהמוצרים מיועד לייצוא. בחברה מתפתחת כמו שלנו, נהנים העובדים מאותם אכויות ותנאי עבודה המאפיינים מפעל גדול, תוך שמירה על יעילות ואווירה המאפיינים מפעל גדול.

רב-בריח מקום גדול לעבוד בו.

מילא מרכז ייעוצי למשאבי אנוש
עבור אחת מלקוחותינו אנו מחפשים
מזכירה
כישורים נדרשים:
• השכלה תיכונית לפחות • נסיון מוכח בעבודה כמזכירה אישית • שליטה מלאה בהדפסה ותירגום בעברית ואנגלית • רצוי ידיעת גרמנית • יחסי אנוש מעולים
העבודה מוצעת במשרה מלאה בת״א
נא לפנות בכתב יד בלבד אל ת.ד. 22511 ת״א, בציון השכלה ופירוט נסיון מקצועי
רק פונים מתאימים ייענו
– סודיות מובטחת –

לחברת יעוץ במדעי הניהול
דרושים:
מהנדסי תעשייה וניהול
בעלי נסיון 2-1 שנים לעבודה מגוונת ובעלת אתגרים בתחומי ניתוח מערכות, מידע משובצות מכשור, תכנון ושיפור תהליכי עבודה.
לפנות לטלי
03-337280

לחברת הגרעין בע״מ קרליבך 11 ת״א
דרושים
* **קלדנית מחשב** 36 IBM
בעלת נסיון.
* **פקידה כללית**
לעבודות משרד
* **נהג משאית**
לחלוקה במחלקת מזון
לפנות למשה בין השעות 14.00-16.00

לפנימיה בדרום הארץ
ד ר ו ש ה
״אם בית״
הכישורים:
1. השכלה תיכונית ומעלה
2. רצוי נסיון קודם
3. לא נשואה (אפשרי עם ילד)
למתאימה תנאים טובים ומגורים במקום.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 7099 ירושלים מיקוד 91070

קסלמן שרותי ניהול בע״מ
עבור אחת מלקוחותינו בירושלים
ד ר ו ש / ה
אחראי/ת חדר מחשב/ מפעיל/ה
* בעל נסיון במחשבי בורוז
לפנות החל מיום א׳ לשרה
טל׳ 03-209300

לא.ג.א. לבנין
חברה ליבוא קרמיקות וכלים סניטריים
ד ר ו ש
איש מכירות נמרץ
טל: 460090 בין השעות 14.00-16.00
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית פיננסית בת״א שהינה חברת בת של חברה אמריקאית
דרוש ה
מנהח״ש - ת
סוג 2—1.
בתחילת דרכו/ה המקצועית. בעל/ת נסיון של 2—1 שנים לעבודה במחי ספקים בכל הקשור למערך הוצאות החברה.
באם הנך בעל/ת נרץ ונכונות לעבודה מאומצת. אנו מבטיחים לך אפשרות טובה להתבסס מקצועית בתחומי הנהח״ש
נא לפנות לטל. 216121, החל מיום א׳ ולבקש את ניצן.

מנהל כח אדם –
מסור מודעתך ב דרוש ב דרוש תקבל יותר
לפרטים נוספים: תל־אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02-226335-6 אמיר וורון
חיפה: 04-645333-4 אריה טל
04-662571-2

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת.ד. 92 ירושלים 91920
משרה פנויה מס׳ 214/86
אתגר חינוכי לבוגרי ישיבות תיכוניות אחרי שרות צבאי
מרכזי קליטה וחינוך ״חופים״ מחפש
מדריכים/ות
לעבודה חינוכית עם חניכים עולי אתיופיה.
לקביעת ראיון נא להתקשר לרב נחום, טל׳ 04-912244 או 04-916638 עדיפות לבוגרי ישיבות הסדר.

הלוח הכללי
בשביליך ובשבילי!

אנחנו רציניים. ואתה?

דרושים לסניפנו בת"א

נציגי מכירות רציניים

- כושר ניהול מו"מ.
- נסיון במכירות למוסדות, חברות ועוסקים.
- רכב חובה.
- נסיון בענף התקשורת – יתרון.

תנאים טובים למתאימים.

לקביעת ראיון, טל. 776107, 03-748034

אינטרפון – מערכות תקשורת בע"מ

למשרד פרסום

מזכירה/פקידה

מ ע ו ל ה !!!

רצוי נסיון קודם במשרד פרסום

ידיעת השפות אנגלית ועברית על בוריין, כולל הדפסה, הכרחית.

5 ימי עבודה בשבוע, מ־8.30 עד 16.00.

להתקשר מיום א'

רח' אוסישקין 96, תל־אביב. טל' 454195.

מנהלים בע"מ

איוש ומיון מנהלים ועובדים בכירים

באר"ק 12 ת"א 65241 טל. 03-660728 ת.ד. 11024 ת"א 61110.

לקבוצת מפעלי כתר פלסטיק

דרוש

מנהל אבטחת איכות

תפקיד מטה המרכז נושא האיכות בכל מפעלי הקבוצה. הקמה של מערכות אבטחת איכות ובקרת איכות, בנית המערכות וישומן בשטח, נהול והדרכה של אנשי בקורת במפעלים.

הכרחי רקע אקדמי רלוונטי ונסיון בנושאים הנ"ל.

הכרות וידע בתחום הפלסטיקה – יתרון.

מקום העבודה – תל־אביב.

התפקיד כרוך בנסיעות למפעלים.

המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים" ת.ד. 4665, תל־אביב 61046.

סודיות מובטחת

MENAHALIM LTD.
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

הכפר הירוק ע"ש לוי אשכול

דרושים

מורים במקצועות:

- אלקטרוניקה – למגמת מיחשוב ובקרה (סיתוג ויחידות ממוחשבות, מערכות בקרה)
- מחשבים • מתמטיקה • פיסיקה
- נוהלי מסחר

מדריכים חברתיים

לבורנטית – משרה חלקית לפרוייקט אמריקאי

מורים לביולוגיה וכימיה (ההוראה באנגלית)

מזכירה דוברת אנגלית – משרה חלקית

לפרטים נא לפנות לכפר הירוק טל. 03-472231-2

המודעה מיועדת לגברים ונשים

גבי שואף בע"מ GABI SHOEF LTD.

בדיקות אל הרס ופיקוח איכות

פקידה / מזכירה

- נסיון בנהול משרד
- משרה מלאה
- הדפסה עברית אנגלית
- רשיון בהיגה
- לאחר שרות צבאי

המועמדות יפנו בכתב־יד לת.ד 58 בית־דגן

דרושים/ות

★ **מזכירה** – אנגלית עברית, 8.30-13.30

★ **בחור אחראי** לניהול מחסן + משרד

בעל רשיון לטילון 03-701576

לחברה לעמילות מכס בתל־אביב

דרושה

פקידה

- בוגרת תיכון, לאחר שרות צבאי • ידע בסיסי בהדפסה עברית ואנגלית • נסיון קודם – יתרון.

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות לטלפון 03-650862, שלוחה 39, בין השעות 10.00–15.00.

דרושים לחברת

I M S

אורגים

עם 3 שנות ניסיון לעבודה במכונות עם סיכות

עבודה במשמרות

העבודה במרכז הארץ

אפשרות מגורים במקום

תנאים מצוינים לשכר למתאימים

טל. 245222 לבקש את אריה

לחברת ליין תשלופת בע"מ

דרושים:

1. **מקדמי מכירות רציניים** – בעלי הופעה + השכלה תיכונית + רכב מסחרי לשיווק מוצרים בתיים לועדי עובדים ולשירותי ביטוח.
2. **נשים** – בעלות הופעה לארגון ומכירות כחוגי בית. משכורת + בונוס.

03-724808

אנשי מכירות

מת"א וירושלים

אם אתם טובים באמת יש לנו מה להציע לכם

04-256141, 04-386247

גבי שואף בע"מ GABI SHOEF LTD.

היחידה לאלקטרוניקה

הנדסאי אלקטרוניקה

- נסיון ב – A.T.E. – הכרחי.
- נסיון בפיתוח עם 8051, 8085 – תכנה חמרה.

מחורסת / מלחימה

- נסיון בחווט WIRE WRAP ועצמות – הכרחי.
- נסיון בקריאת שרטוטים והכנת רשימות חווט

טלפון: 03-984083, 03-984559

למפעל אלקטרוניקה

דרוש.ה

שרטט/ת

נדרש נסיון בשרטוט מכני אלקטרוני שרטוטי הרכבה.

נא לפנות טלפונית ל־03-4912101

לדפוס כחול־לבן

דרושים

דפסים ועוזרים

למכונות 2 צבעים

תנאים טובים למתאימים!!!

טל. 03-9232570

למשרד רואה חשבון בת"א דרושים

עובדי בקורת

נסיון הכרחי

התמחות אפשרית.

טל. 220375, 288852

י.ד. שם – טוב לבואני אופטיקה בע"מ

דרושים

- **פנסיונר** – עוזר למנהל – חשבונות.
- **מזכירה** – נסיון של 5 שנים לפחות. ידיעת השפה האנגלית. שעות העבודה 07.30 – 16.00.
- **סוכן מכירות** – +רכב +נסיון בשיווק.
- **פקידה** – לשעות 07.30 – 16.00.
- **פקידה** – ליום מפוצל. 07.30 – 11.30, 16.00 – 20.00
- **שליח** – רשיון לטילון+רשיון רכב.
- **שליח** – ליום מפוצל. רשיון רכב.

לפנות לטלפון: 03-724889.

ל. "תנובה" מחוז תל־אביב

דרושים

מפיצים

לחלב ותוצרת חלב בתל־אביב וסביבתה

הכישורים הדרושים:

- רשיון נהיגה למשאית
- ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
- כושר גופני טוב
- ידיעה טובה בחשבון

תינתן עדיפות בקבלה למועמדים בעלי נסיון מעשי בחלוקת תוצרת.

תתחלת העבודה משעה 03.00 בבוקר. מועמדים מתאימים יעברו במבחני כניסה לבדיקת התאמתם לתפקיד בחלק תוצרת. יועדפו מועמדים תושבי תל־אביב וסביבתה הקרובה ביותר.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית למר דוד גלאון במחלקה המנגנון במחלבה, דרך פתח־תקוה 144 תל־אביב.

ניתן לתאם פגישה טלפונית בטלפון מס' 210101. – סודיות מובטחת –

...שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה ...

לחברת פרסום דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

סוג ג' – ד' עם נסיון, לעבודה עצמאית.

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7095 ת"א 61070 עבור מס' 224.

למפעל מזון בפתח תקוה

דרושים

1. סגן/מנהל מח' אחזקה

א. הנדסאי מכונות
ב. נסיון של 10—5 שנים
ג. ידע סקיף בפנאומטיקה, הידראוליקה וקירור
ד. יכולת להפעיל ולשלוט על צוות עובדים
ה. גיל עד 40

2. קצין בטחון/בטיחות

א. רקע מתאים בבטחון

3. מנהל מחסן

תוצרת גמורה בקירור

א. ידע ונסיון בהפעלת מחסן קירור
ב. גיל עד 30
ג. עדיפות לדוברי ערבית
ד. יכולת להפעיל ולשלוט על צוות עובדים

4. מפעילי מכונות ייצור

א. בוגרי בתי ספר מקצועיים
ב. נסיון בהפעלת מכונות
ג. משוחררי צה"ל

5. נהגים

א. בעל רשיון למשאית מעל 15 טון + טוילית
ב. נסיון בנהיגה של 8 שנים לפחות

6. עובדת בחדר אוכל

למעוניינים, נא לפנות בכתב יד לת.ד. 3399 פתח־תקוה מיקוד 49130 (נא לציין את שם המשרה)

עדיפות ראשונה לתושבי פ"ת והסביבה

עירית רחובות

מכרז כח אדם פומבי מס' 3/86 – חוזר

העירייה מבריזה על משרה פנויה

מנהל חשבונות ראשי

ל"אומן" מפעלי סריגה בע"מ

(מתשלובת פולגת)

דרושים

1) **עובד/ת לריכוז נושאי תמחיר/תקציב**

הכישורים הנדרשים: • רקע טקסטילי • השכלה בתחום הנדסת ייצור/כלכלה • יכולת עבודה עצמאית

2) **עובד/ת ייצוא בכיר/ה**

בעלת נסיון ושליטה בשפה האנגלית.

נא לפנות בכתב ל"אומן" בע"מ, רח' רוביל 12 ת"א 67776 בציון המשרה המוצעת

הסוכנות היהודית לארץ ישראל

משרה פנויה מס' ח/308/86

תקציבן/תקציבאית

במח' להתחדשות השכונות באגף הכספים, ירושלים

ע.מ.י.ת עצוב מערכות ייצור ותכנון בע"מ

לסניפנו בחיפה ובת"א דרושים

מהנדסי תעשיה וניהול

- עדיפות לבעלי נסיון מעל שנה

מועמדים מתאימים מתבקשים לשלוח קורות חיים בכתב יד בלבד לפי הכתובת ע.מ.י.ת. רח' מוריה 15 א' חיפה.

משאוויר

טעינה אווירית בע"מ

דרושות

קלדניות

לעבודה במשמרות בנתב"ג

ידיעת השפה האנגלית חובה

להתקשר לטלפון 03-9711696

טנסור מערכות בע"מ

החברה המובילה בישראל במערכות אל פסק למחשבים

טנסור תעשיות

חברת אלקטרוניקה בהרצליה פיתוח

דרושים:

א. מחסנאי טכני

- נסיון קודם בענף האלקטרוניקה הכרחי
- ידיעת אנגלית טכנית חוב.

ב. מלחימה

- בעלת נסיון קודם והלחמת מעגלים וזהוי רכיבים

להתקשר טלפונית 052-566110

יום א'–ה' שעות 09.00–16.00

למפעל תעשייתי בראשון לציון

דרושים

מפעילי צויד

למפעל תעשייתי בירושלים

דרושים

★ **מהנדס מכונות** –

נסיון של 3–5 שנים בתעשיית מתכת.

★ **למשרת מבקר טיב דרוש הנדסאי/טכנאי**

יעוץ, מכונות – אפשרות לעבודה חלקית

נא לפנות טלפונית 02-527132, 02-543233

מוסד בדרום הארץ מחפש

זוג כדי לנהל "בית – נעורים"

דרושים:

קלדנית מנוסה

34 IBM

נהגי סמיטריילר

- מעל גיל 24 מאזור רשל"צ, חולון, בת־ים

שלב הקאופרטיב המאוחד

להובלה בע"מ רחוב שפירא 6 ראשל"צ, טלפון 03-9610886

לתפקיד שומר ראש (BODY GUARD)

של אנשי עסקים באירופה ודרום אמריקה

דרושים

יוצאי יחידות קרביות עד גיל 33

המועמדים אשר ימצאו מתאימים ישלחו לקורס אימונים מיוחד

רשיון נהיגה חובה

תוכניתן — מ־4 ש' נסיון

IMS + PL1 + IBM חובה:

ADF רצוי:

C.P.&S 03-654686, 461586, 461342 טלפונים

עיריית קרית גת

דרושים/ות

מורים/ות לשנה"ל תשמ"ז

בבתי הספר התיכונים מקיפים

1. מורה לפיזיקה
2. מורה לאנגלית
3. מורה לתנ"ך
4. מורה לגרפיקה
5. מורה לחשמל
6. מורה להנהלת חשבונות
7. מורה לאנגלית
8. מורה לחשמל (1/2 משרה)
9. מורה לביולוגיה

למוסד לתלמידי חו"ל בירושלים

דרושה

מדריכה חינוכית

עם מגורים בפנימיה לקבוצת סטודנטים מחו"ל.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

1. **כלכלן**
   - נסיון קודם לא הכרחי
2. **חשמלאי מוסמך**
   - בעל רשיון של מתח גבוה
   - בעל ידע בקריאת תוכניות חשמל ופקוד
   - בעל ידע בציוד חשמלי ומנועים
   - רצוי נסיון תעשייתי
   - ידע בסיסי במכשור ובקרה יתרון

לחברת בניה בחולון דרוש:

מנהל חשבונות

סגן חשב ומנהל מח' הנה"ח

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

ת"א דחף מרכז	ת"א דחף דיזנגוף	ת"א דחף בן יהודה	ת"א דחף אלנבי	דחף	חיפה דחף	ירושלים דחף	דחפון	ובעוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ
סמטת בית השואבה 8 (פינת אלנבי 94) מול קולנוע תמר טל' 622547	רח' דיזנגוף 118 (מול כסית) פתוח 24 שעות טל' 239952	רח' בן יהודה 9 (מול קולנוע חן) טל' 656120	רח' אלנבי 123 (ככר המושבות) טל' 611806	לפרסום מודעה! ב דחף תקבל יותר ובמחירי העיתון	רח' הרצל 11 (הדר) טל' 645333-4	רח' יפו 43 (ככר ציון) טל' 236335	מודעות טלפוניות 03-611001	

הלוח הכללי

אקטיביטי

هكذا في الأصل

הפורץ הגיח עם 28 זוגות נעליים – וקפץ היישר לזרועות השוטרים

(ע). – פורץ נפל לידי שוטרים שלשום, בעת שיצא מחנות נעליים, שלתוכה פרץ.

ביום ד' בשעה 5 אחה"צ הגיעו בלשים מתחנת יפו לרחוב חירם 6, לאחר שהתקבלה הודעה בדבר פריצה לחנות „נעלי אבי" במקום. הבלשים המתינו מחוץ לחנות והפורץ שהיה בתוכה יצא דרך פתח בגג האסבסט של החנות, כשברשותו 28 זוגות נעליים וסנדלים. לאחר שראה מה מצבו, לא נותר לו אלא לקפוץ אל השוטרים שהמתינו לו למטה.

החשוד בפריצה, בן 22 מיפו, מוכר למשטרה. הוא יובא הבוקר לבית־משפט השלום בתל־אביב להארכת מעצרו.

לאחר שניקב 40 צמיגי מכוניות – נתפס החשוד ואיים לדקור גם השוטרים

(ע). – חשוד בניקוב צמיגיהן של כ־40 מכוניות נתפס שלשום בלילה בבת־ים.

ב־1:30 אחר חצות התקבלה הודעה בתחנת בת־ים, כי חשוד משוטט ברחובות רזיאל וליבורנו בשכונת רמת הנשיא בעיר. ניידת יצאה מן התחנה לבצע סריקות. ברחוב הרב לוין הבחינו השוטרים בחשוד הנמלט בין החצרות. לאחר מירדף רגלי, תפס אחד משוטרי הסיור את החשוד והלה שלף פיגיון ואיים על השוטר. שוטר אחר הצטרף, והשניים הצליחו להוציא את הפיגיון מידיו ועצרו את הצעיר.

בסריקות ברחובות הסמוכים התגלו כ־40 מכוניות שצמיגיהן נוקבו בסכין.

החשוד, תושב בת־ים, בן 25, מוכר למשטרה היטב והוא יובא, כנראה, הבוקר לבית־משפט השלום בתל־אביב, להארכת מעצרו.

גופת בן 68 נפלטה מים חיפה

(ע). – משטרת חיפה חוקרת את נסיבות מותו של תושב העיר, שגופתו נפלטה בליל חג העצמאות מן הים בחוף דדו.

גופתו של האיש, הנעדר מאז ה־13 בחודש, נמצאה בשעות הבוקר. למקום הגיע צוות חוקרים, שפתח בחקירת נסיבות המוות. לאחר מכן הועברה הגופה לבדיקה במכון לרפואה משפטית.

מן המשטרה נמסר, כי בשלב זה אין סימנים המעידים כי מותו של האיש נגרם בעבירה. המנוח (68) שהתגורר ברחוב ברזילי בשכונת הדר הכרמל היה ידוע כחולה־לב. שמו לא נמסר לפירסום.

איגוד קציני הים חויב לנמק הסיבה לעיצומים בצי הסוחר

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

בית־הדין בחיפה חייב אתמול את איגוד קציני הים להגיש תוך עשרה ימים כתב הגנה ולנמק מדוע הוא נוקט עיצומים בצי הסוחר.

החלטת השופט ניתנה בעקבות פניית איגוד חברות הספנות לבית־המשפט, ב־3.4.86. המחלוקת בין הצדדים פרצה בעקבות חילוקי־דעות בעניין תוזה עבודה חדש. הקצינים תובעים תוספת שכר על־פי חישוב דולרי, כבעבר, ולדעתם, השתפר מצב הספנות הישראלית, ולכן הסעיף בהסכם בין הצדדים המחייב התחשבות במצב הענף כבסיס לקביעת שכר הקצינים – בטל.

בהארכת מעצרו של שמעון סבג:

למשטרה מידע על שותפים נוספים ברצח הכפול בקריית־אתא – שטרם נעצרו

(ע). – „יש יותר משותף אחד שלא נעצרו עדיין בפרשת הרצח הכפול (של דוד שם־טוב ומקסים עזרן)" – טען אתמול נציג משטרת זבולון, בהליך הארכת מעצרו של שמעון סבג (24) מקריית־אתא.

החשוד, הנתון במעצר מאז 9 במאי, הובא לבית־משפט השלום בחיפה, שם האריך השופט, ראובן בן־חורין, את מעצרו ב־10 ימים. בא־כח המשטרה טען, כי יש בידי החוקרים ראיות־לכאורה למעורבותו של החשוד ברצח.

דוד שם־טוב נרצח יחד עם מקסים עזרן, בליל 21 באפריל, ביריות שנורו מהמארב מנשק אוטומטי, ברחוב יוספטל בקריית־אתא. החוקר ציין, כי בידי המשטרה מידע מודיעיני חסוי, ממנו עולה כי שם־טוב רדף אחרי החשוד שמעון סבג עם „מספריים ביד", על רקע סיכסוך. לטענת המשטרה, בוצע הרצח הכפול על רקע מלחמת כנופיות על שליטה בשוק הסמים והרכוש הגנוב בקריה.

השודדים היכו משפחת הקבלן ודרשו: תנו את מפתח הכספת!

לבסוף הסתפקו ב־400 ש"ח ובתכשיטים שתלשו מצוואר אשתו של דוד לוי מפ"ת

(ע.) שוד מזויין, שבמהלכו הוכו בעל ואשתו באכזריות בקת של תת־מקלע עוזי, אירע אתמול לפנות־בוקר בביתו של הקבלן דוד לוי בפתח־תקוה, אולם שללם של השודדים הסתכם ב־400 ש"ח בלבד.

שלושה רעולי־פנים חדרו בשעה 03.15 לפנות־בוקר לביתו של הקבלן ברחוב פריסמן 32 בעיר. השלושה, חמושים בתת־מקלעים מסוג „עוזי" ובסכין, טענו כי ידוע להם על קיומה של כספת בביתו ודרשו מבנו למסור להם מיד את המפתחות, אולם אלה לא נמצאו ולדברי המשפחה, „אין לנו כלל כספת בבית". בסופו של דבר, נטלו השודדים 400 ש"ח שנמצאו בבית.

אחד מתושבת בביתם של בני הזוג, אלי לוי, סיפר כי הורייו הוכו קשה בקת של עוזי ולקו בהלם. לדבריו, השודדים חדרו לדירת הפנטהאוס, שבקומה החמישית, והתנפלו עליהם בעת שנתם. הם כפתו אותם בידיהם וברגליהם וסתמו פיותיהם. נוסף על הכסף שנטלו, תלשו את תכשיטי האם מצווארה.

דוד לוי, יו"ר איגוד הקבלנים בפתח־תקווה, הצליח להשתחרר והזעיק את אחד הבנים המתגורר בקרבתו וזה הזעיק את המשטרה ורופא.

„בזול שזה נגמר כך", אמר אחד מבני המשפחה.

המשטרה פתחה בחקירה. עד שעת מסירת הידיעה לא נעצר איש.

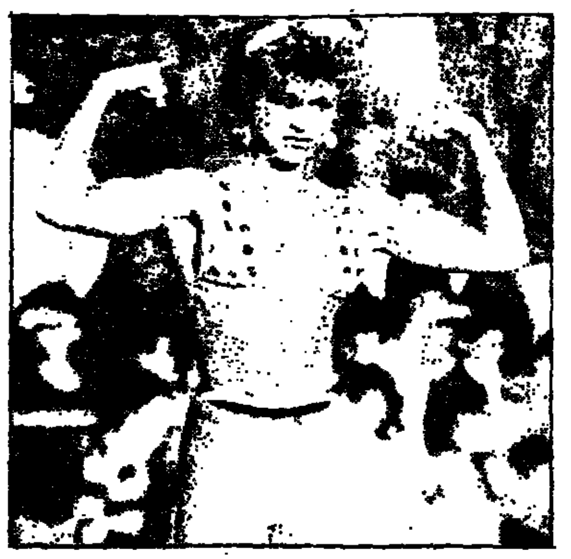

גברת או אדון

ענת שלמה, חיילת בת 20 מתל־אביב, היא מועמדת רצינית לתואר „מר ישראל לנשים". התחרות אמורה להתקיים בעוד כחודש בירושלים. בין הופעות הראווה (במקרה דנן, בגן הפעמון בירושלים, יחד עם אחד המועמדים לתואר „מר ישראל", משמאל) היא ממשיכה להתאמן בהרמת משקולות ארבע פעמים בשבוע.

(צילום: אלי הראתי)

החרדים מתייצבים גם היום מול „היכל", כנראה להפגנה לא־חוקית

עצרת הזדהות בבני־ברק • חילוניים מנעו לבסוף פתיחת בריכת שחיה בגדרה בשבתות

מאת יעל פישביין
ודני צדקוני, סופרי „דבר"

המשטרה התנתה את בקשת בני־עקיבא לערוך הפגנה בכיכר עיריית פתח־תקוה בערב שבת. כן נדחתה בקשת החוגים החרדיים לערוך הפגנה מול רחבת קולנוע „היכל".

החוגים הודיעו כי יקיימו משמרת מחאה במותר בחוק, אולם בניסיון השבועות האחרונים צפוי שהמשמרת תתפתח להפגנה בלתי־חוקית.

בבני־ברק יערכו החרדים עצרת הזדהות עם המאבק על השבת בפתח־תקווה בפינת הרחובות ר' עקיבא והזון־איש. בשבועות האחרונים הגיעו חרדים מבני־ברק לפתח תקוה כדי לסייע במאבק נגד פתיחת הקולנוע בעיר.

השבועון החרדי „ערב שבת" דיווח אתמול, כי הוקמה „מיפקדה", מרכז פיקוח על קדושת השבת, שסותפים בה רבנים מכל החוגים, ומטרתה לתאם את המאבק נגד חילול השבת ברחבי הארץ.

(ע.) הרב ברוך סלומון, רבה הראשי של פתח־תקוה זומן ערב יום העצמאות לחקירה במשטרת עירו. הוא התייצב בתחנה ומסר את גירסתו לאירועי יום שישי שעבר ברחבת קולנוע „היכל", במהלכם הורחק בבנה על־ידי מפקד מרחב השרון, נצ"מ גכים בעוז, לאחר שהתיישב בבית קפה סמוך שנפתח גם הוא ליד הקולנוע.

מפקד משטרת פתח־תקוה, סנ"צ יעקב טובל, כי טרם נודע אם יצורף עניין זה למסמך נגדו ועניין הפגנה בלתי־חוקית, המתנהל בבית־משפט השלום בכפר־סבא בפני השופט, אהרן כהן.

צעיר חרדי נעצר

צוות של כוחות משמר הגבול בירושלים עצר שלשום אחר־חצות צעיר חרדי בן 24, כחשוד שצבע בשחור כמה תחנות אוטובוסים באיזור התחנה המרכזית.

החשוד הוא הוזר־בתשובה תושב הבירה, וברצת המשטרה להביאו בפני שופט להארכת מעצרו.

הבריכה לא תיפתח בגלל החילוניים

בשל התנגדות תושבים חילוניים, לא תיפתח בגדרה בשבתות ובחגים בריכת השחיה החדשה. מאבקו של ראש המועצה הדתית של המושבה, שלום כהן, למנוע את הדבר – נכשל.

הבריכה המיכללית הוקמה בעמק הנשר, בתוך חודש שבפאתיה הדרומיים של המושבה. התנגדות השכנים להקמתה עיכבה את בנייתה תקופה ארוכה אך באחרונה, לאחר השלמתה, עתרו לבג"ץ חכו בצו האוסר על פתיחתה בשבתות ובחגים.

לדברי ראש המועצה, כדי למנוע רעש, הסקיעה המועצה סכומים ניכרים בבניית חומה גבוהה המוצבת בינה לבין שכונת הווילות (26 יחידות דיור) שתושביה התנגדו לפתיחתה. כן ניטעה צמחייה מיוחדת ופוזרו בשטח מיתקנים שונים לבליעת הרעש. [illegible]

ראש המועצה הוסיף, כי 8000 תושבי גדרה זכאים – לאחר 100 שנות קיומו של הישוב, ליהנות מבריכה בתחומם, ולא ינכו . הדרך.

עם 2 כדורי רובה בראש התגלה גבר בן 52 מוטל בקצרין ופונה במצב קשה

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

תושב קצרין, בן 52, התגלה אתמול במרכז העיר כשהוא מבצע בראשו משני כדורי רובה אמ.16, שהיה מונח לידו.

האיש התגלה על־ידי שני פועלים דרוזיים, תושבי בוקעתה, שבצפון הגולן. השניים הזעיקו את אנשי מ.ד.א. בעיר, שחשו מיד למקום והעבירו את הפצוע במסוק לבית־החולים רמב"ם בחיפה, במצב קריטי.

המשטרה שהוזעקה למקום פתחה בחקירה, כדי לקבוע האם ניסה האיש לשים קץ לחייו או נפגע מהתנקשות על רקע פלילי או תפלני.

נכה צה"ל התאבד בתליה באילת

(ע). – גופתו של נכה צה"ל נמצאה תלויה אור לאתמול בדירתו באילת.

אמש, סמוך לשעה 9, הוזעק צוות מד"א לדירה באילת, שם נמצא ללא רוח־חיים תושב העיר, בן 38.

לברות נסיונות ההחייאה של צוות מגן־דוד־אדום, לא נותר לרופא אלא לקבוע את מותו.

אשה הבנוה סיפרה לחו

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס בצבבר של מפעל הפיס בספר 20 86 שהתקיימה ביום 15 5 86 זכו המרטיסים הבאים:

בסך 160,000 ש"ח זכה המספר 114810.

כדור הכזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 360,000 ש"ח יתחלק בהגרלה הקרובה.

בקטיבוס פרס ראשון בסבב הבא יהיה 250,000 ש"ח וכולל צבירה), ומינימום פרס ראשון 160,000 ש"ח).

בסך 10,000 ש"ח זכה המספר: 385117.

בסך 4,000 ש"ח זכו המספרים: 665654 462564.

בסך 250 ש"ח זכו המספרים: 019577; 067955; 076713; 098257; 121091; 146019; 164125; 180131; 181974; 182428; 267982; 283065; 285988; 304677; 337862; 408746; 459727; 485921; 494661; 502665; 518229; 560149; 657989; 680380; 682334; 694639; 701774; 726944; 803498; 810151; 833191; 840034.

בסך 120 ש"ח זכו הכרטיסים שבמספריהם בסתיימים ב־ 6121; 7922.

בסך 20 ש"ח זכו הכרטיסים שבמספריהם בסתיימים ב־ 362; 798.

בסך 12 ש"ח זכו הכרטיסים שבמספריהם בסתיימים ב־ 057; 515; 531.

כל הכרטיסים שבמספריהם מסתיימים בספרה 0 זכו בסך של 2 ש"ח.

בסך 4 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 053; 086; 095; 162; 238, 294, 302, 327, 347, 378, 381, 399, 406, 414, 434, 442, 507, 513, 515; 595; 725; 764; 772; 792; 794; 934.

בסך 2 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 09; 11; 12; 23; 29; 30; 41; 44; 45; 49; 50; 51; 55; 57; 61; 62; 65; 73; 76; 78; 79; 80; 65; 88.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

הוארך מעצרו של האב החשוד בבעילת בתו

(ע). – מעצרו של גבר בן 50, החשוד כי בעל את בתו בת ה־14 ועשה בגופה, מעשים מגונים הוארך ב־8 ימים במקורות בית־משפט השלום בתל־אביב.

נציג המשטרה, רס"ל יעקב נרקיס, סיפר כי בשנה שעברה נהג האב לקיים יחסי־מין עם בתו. מאז הידרדרה הילדה ושוטטה ברחובות, וכעת היא נמצאת בבית ידיד, עד שתימצא לה מסגרת שיקומית הולמת.

בארכות המשטרה הביע חשש, כי שחרור האב יוביל בחקירה וישפיע על עדים. לדבריו, חשבו השוטרים תחילה, שהילדה בודה את הסיפור מליבה והתקשו להאמין לה, אולם אימה חיזקה את דברי בתה ואימתה אותם.

החשוד סירב להיבדק במכונת אמת מאז תחילת חקירתו.

שופט השלום, בנימין קוהלת, האריך את מעצרו ב־8 ימים והורה כי בתוך כך יוגש כתב־אישום שאפשר העמדתו לדין.

נעץ מזלג באמו ונשלח להסתכלות

(ע). – צעיר תושב קריית־חיים, החשוד בתקיפת אמו הקשישה, נשלח אתמול להסתכלות במוסד פסיכיאטרי.

החשוד (26) הובא בפני שופט השלום החיפני, ראובן בן־חורין. נציג המשטרה טען, כי בערב יום העצמאות תקף החשוד את אמו, דקר אותה בידה בסכין, נעץ מזלג בזרועה וקיסמי שיניים בחזה, ואיים לרצחה.

השופט הודעזע מפרטי תלונתה של האם וציווה לעצור את החשוד ל־10 ימים. בתקופה זו יעבור הסתכלות במוסד פסיכיאטרי כדי לעמוד על מצבו הנפשי ועל אחריותו הפלילית למעשיו.

בכנס האגודה למדעי המדינה:

„המציאות הישראלית מונעת הקמת תנועה פמיניסטית"

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

„למרות שבישראל תנאים בסיסיים להקמת תנועה פמיניסטית, כפי שקיימים בארצות המערב, לא קמה תנועה כזאת בישראל בגלל תנאים יחודיים לנו, המונעים מנשים לראות בגברים קבוצת התייחסות".

טיעון זה העלתה ד"ר סילביה פוגל־ביז'אוי מהאוניברסיטה העברית, בכנס השנתי של האגודה הישראלית למדעי המדינה, שנערך אתמול באוניברסיטת חיפה. לדעתה, תנאים ייחודיים אלה הם המצב הביטחוני המעורער והמלחמות. חלק מהערכים הדומיננטיים כיום בישראל, כמו המשפחתיות והרתיות, והגדרה מונוליטית של היהדות על־פי התפישה של הממסד הדתי האורתודוקסי והמיתוסים הלאומיים שלנו, המציגים את סוגיית שיוויון המינים כלא־רלוונטית לחברה שפתרה אותה זה מכבר. כך ניתן להסביר, שלמרות תהליכי השינוי שעברו על החברה הישראלית מאז קום המדינה, לא היו הנשים שותפות פעילות בעיצוב גורלן, והמסקנה היא, שכדי לשנות את כיוון ההתפתחויות הללו וליצור תודעה פמיניסטית, יש לשנות, ראשית לכל, את תפישת השוויון.

המשטרה ביקשה לשחרר, החשוד רצה להישאר – והשופט הסכים

(ע). – „לפנינו מקרה מוזר וקשה. המוזר הוא, שהמשטרה מבקשת לשחרר את החשוד, ואילו החשוד מעדיף להיעצר למקומו" – כך סיכם אתמול השופט, שמואל מינצר, דיון בבית־משפט השלום בבאר־שבע, לאחר שנעתר לבקשת החשוד ועצר אותו, למרות בקשת המשטרה לשחררו.

נציג משטרת באר־שבע, שהביא אתמול את תושב העיר, שמואל אסיאס (22) בפני השופט הודיע כי המשטרה סיימה את חקירתה ומבקשת לשחררו, סיפר, שיום קודם־לכן נחתך הצעיר ובא לקבל סיפול רפואי במרכז הרפואי „סורוקה". רופא חדר המיון הורה לחבוש את פיצעו, אך הפצוע ביקש לתפור את הפצע. לאחר סיום הטיפול בו, ביקש הרופא מאסיאס לעזוב את חדר המיון. בתגובה על כך, התנפל הפצוע אל מאחורי הרופא וחבט באותו. ואולם, בעוד המשטרה מבקשת לשחררו, ביקש החשוד עצמו להיעצר.

השופט שמואל מינצר ציין, שאסיאס מבקש להיעצר כדי להיבדק על־ידי פסיכיאטר וכדי למצוא מרפא לבעיותיו, הנובעות מצריכת סמים".

מרגרט תאצ'ר תניח אבן־פינה לתיכון באשקלון

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, תניח את אבן הפינה לבית־הספר התיכון הכללי המקיף באשקלון, שייבנה בתרומתו של הנדבן היהודי הבריטי, ג'י רונסון, שתרם למטרה זו שישה מיליון דולר.

ראש ממשלת בריטניה תגיע לעיר ב־26 בחודש במסוק, וילוו אותה יו"ר המגבית בבריטניה, ט. צ'ין והנדבן רונסון. במסגרת הסיור תבקר בפרויקט השיקום שיהודות בריטניה היא שותפה פעילה בביצועו.

הנאשם ברצח אשתו – משתף פעולה עם חוקריו

(ע). – אורי דרור (37) מבית־ספר שדה סירין, החשוד ברצח אשתו, נגה, ובכישון להמות את המעשה על־ידי ביום העצמאות־הזיכרון – משתף פעולה עם חוקריו.

הודעה זו של משטרת מחוז הגליל הותרה אתמול לפירסום ע"י שופט בית־משפט השלום בעכו, השופט מאיר דואק, אשר הוציא לפני ימים מספר צו־איסור פירסום על מהלך החקירה. הצו הוצא לבקשת הסניגוריה, שטענה כי שמת הילד של המנוחה מחייבת שלא יידע מה הרקע למשר הביחוס לאביו.

צו־הבאה נגד סוחר רהיטים החשוד במירמה

(ע). – „צו הבאה" הוצא אתמול בבית־משפט השלום בחיפה, נגד סוחר רהיטים ותושב העיר, החשוד במעשי מירמה.

שופט השלום, ראובן בן־חורין, נענה לבקשת המשטרה והוציא צו־מעצר ל־48 שעות נגד בני כאור, תושב קריית־חיים, בעליה של חנות הרהיטים „חן לירך" ברחוב הרצל 74 בשכונת הדר הכרמל.

נציג המשטרה טען בבית־המשפט, כי החשוד קיבל כספים מלקוחותיו תמורת רהיטים, תוך ידיעה שלא יוכל לספקם. הסוחר התייצב ערב חג העצמאות לחקירה במשטרה ושוחרר בערבות, תוך הבטחה לשוב היום להמשך החקירה. ואולם, לטענת המשטרה, לא התייצב הסוחר וקיים חשש כי בכוונתו לעזוב את הארץ.

נחנך פארק אוסטרליה במועצת משגב

(ע). – פארק אוסטרליה, שישמש מרכז נופש מקיף לתושבי המועצה האזורית משגב, נחנך אתמול בהשתתפות נציגי הקרן הקיימת לישראל ומשלחת של 45 תורמים מאוסטרליה.

הפארק משתרע על פני 15 דונם, והוא כולל מגרשי טניס. בעתיד הקרוב ייבנו בו גם בריכת שחייה ומרכז ספורט אזורי. הפארק הוקם בתרומתה של יהדות אוסטרליה, אשר השקיעה בו עד כה כרבע מיליון דולר.

המקום נועד לשמש, בין היתר, גם כאתר לפיקניקים וטיולים.

1200 מלגות למשוחררי צה"ל יחולקו החודש

(עשית). – הנהלת קרן אייסלר, בשיתוף היחידה להכוונת חיילים משוחררים במשרד הביטחון, תחלק החודש מלגות לימודיות ל־1,200 חיילים משוחררים, בנים למשפחות ברוכות ילדים, תושבי עיירות פיתוח הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה במיכללות ובבתי־ספר להנדסאים ומכבאים.

קרן אייסלר מחלקת זה שנים אחדות מלגות לחיילים משוחררים ומסייעת בהקמת מערכות מחקר, מעבדות ומבנים רפואיים המשרתים בעיקר חיילי צה"ל ונכי צה"ל.

נחנך „דן פנורמה" בת"א

(ע). – המלון החדש של משפחת פדרמן, „דן פנורמה" בת"א, נחנך אתמול במעמד שר התיירות, אברהם שריר, ראש העיריה, שלמה להט והאמן, יעקב אגם, שעיצב את חזית המערבית של מלון „דן" ברחוב הירקון.

המלון, בעל 550 חדרים, שופץ וחודש על־ידי רשת המלונות בהשקעה של מיליון דולר.

ישיבת הועד־הפועל של ההסתדרות

תתקיים ביום א', ט' באייר תשמ"ו – 18.5.1986 בשעה 10.00 בבוקר באולם הישיבות של הועד־הפועל, קומה 7.

בסדר היום:
1. מערכת הבריאות הישראלית וקופת־חולים הכללית.
2. רשות השיפוט בהסתדרות.
3. תקנון הועד־הפועל.
4. המפה הארגונית.
5. אישור מועצות האגפים.
6. סדר יום ומועד מועצת ההסתדרות ומועצת חברת העובדים הק"ה.
7. שונות.

כרטיסי הצבעה/הזמנה לחברי הועה"פ והסגנים נשלחו בנפרד.

עדי קידר
מזכיר הועה"ד המרכזית והועד־הפועל

לישעיהו אברך

ברכה ידידותית מקרב לב
על שזוננת (בשל חן יצירתך)
כחתן פרס ישראל
בחג העצמאות תשמ"ו.
בה לחי בבל המובנים

מנחם קפליוק

סיעת המערך בהסתדרות

מתכנסת ביום ראשון ט' באייר תשמ"ו 18.5.86
בשעה 8.30 בבוקר, בועד הפועל, קומה 7

על סדר היום:
1. מערכת הבריאות הישראלית וקופ"ח הכללית
2. שונות

חברי סיעת המערך בועד הפועל והסגנים מוזמנים.

לדר. יוהר זהבי
בי"ח השרון

הרבה ברכות
לקבלת תואר פרופסור
בידידות והוקרה

קבוץ גבעת השלושה

לאבינו וסבנו היקר

יעקב מנדלבלט

בהגיעך לגבורות
ובמלאת 60 שנה לעלייתך ארצה
(ב־17 מאי 1926)

ברכות חמות, בריאות, אושר ואריכות ימים.

מאחלים:
הילדים: **אריק, בתיה**
הנכדים: **רויטל, דורית ועמית**

כולנו מאזינים ל־

רדיו סיטי® RADIO CITY®

תחנת השידור בכבלים, מס' 1 בישראל.
דיזנגוף סנטר, תל־אביב. טל' 201102.

בית ספר חוף הכרמל

חוגג 15 שנה לקיומו

במסגרת האירועים נקיים
כנס מחזורים
מפגש חגיגי של כל בוגרי בית הספר

הכנס יתקיים ביום שבת 7.6.86 בשעה 17.00 בבית הספר.

נשמח לפגוש את כל בוגרי בית הספר העובדים והמורים בהווה ובעבר ובני משפחותיהם.

האירוע יתקיים על הדשא. רצוי להצטייד בלבוש חם.

מפקדי צה"ל מתבקשים לשחרר את בוגרינו לערב זה.

משרד האנרגיה והתשתית

שעון הקיץ - ממחר בחצות

במוצאי שבת בחצות, ח' באייר התשמ"ו, 17 במאי 1986 יכנס לתוקפו שעון הקיץ. מחוגי השעון יכוונו שעה אחת קדימה.

שעון הקיץ בא כדי לחסוך בחשמל. תן יד לחסכון, המנע מלהפעיל מזגנים ומתקני תאורה ללא צורך.

משרד האנרגיה והתשתית

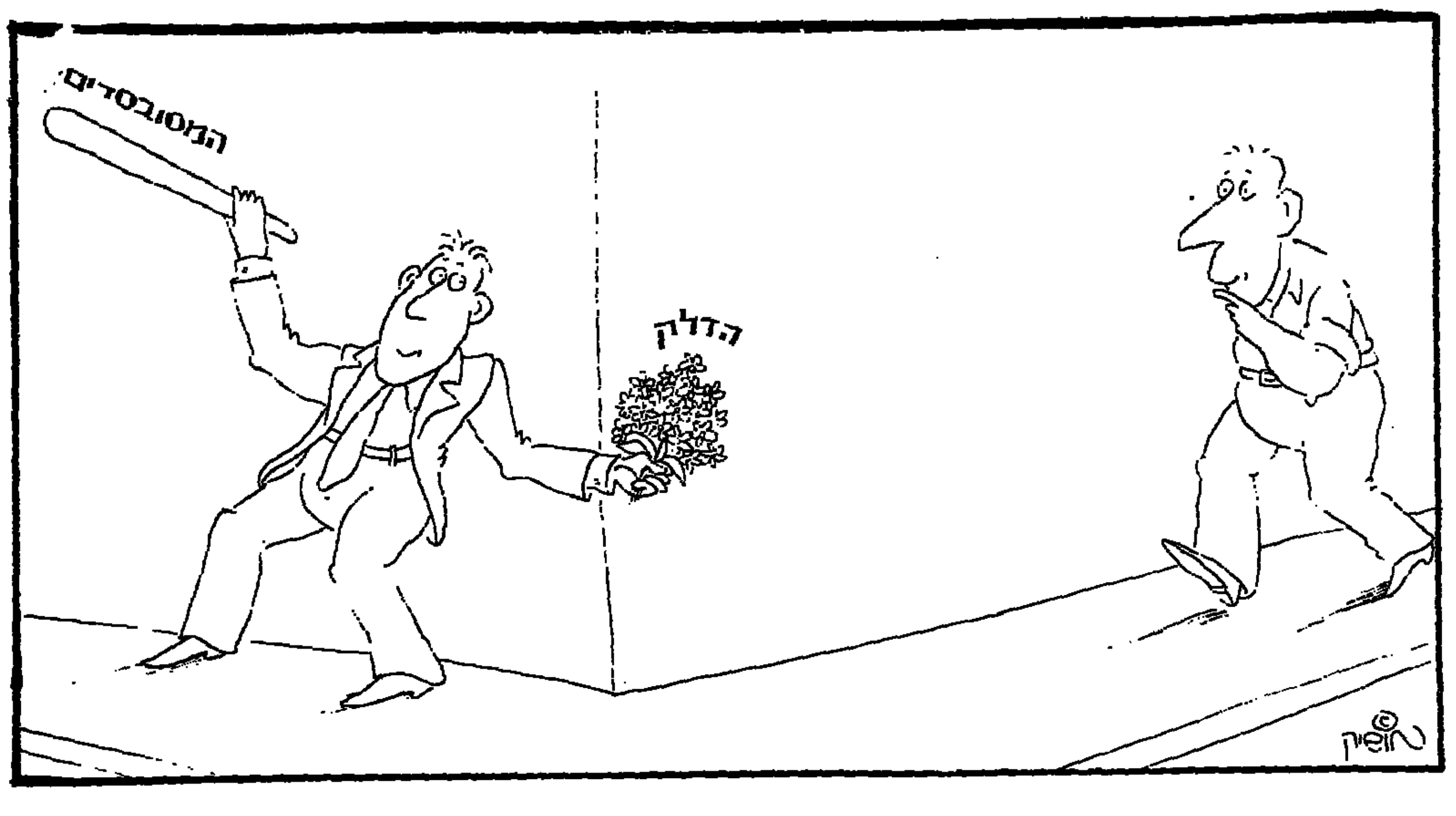

דבר היום

מסרים ישירים ועקיפים

בראיון לכבוד יום העצמאות הביע ראש הממשלה שמעון פרס את הדעה, כי „לאט לאט מתהדקת חזית העולם החופשי נגד תפקידה המרכזי של סוריה בטרור הבין־לאומי". דומה כי הדגש הוא לעת עתה על המלה „לאט", אף־על־פי שאירגוני טרור מרובים פועלים בפיקוחה הישיר או העקיף של דמשק.

למרות הביקורת הבוטה שמתח בתחילת החודש סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש על חלקה של סוריה בליבוי הטרור ולמרות גירושם של שלושה דיפלומאטים סוריים מלונדון בשל חשד כבד לגבי מעורבותם בניסיון לפיצוץ מטוס „אל־על", על 400 נוסעיו, מוסיפות הן ארה"ב והן בעלות־בריתה האירופיות להבחין במפורש בין שליט לוב קולונל קדאפי – אם כי לגבי משטרו טרם עשו כל מה שאפשר לעשות – לבין נשיא סוריה חאפז אסד. אסד נחשב למדינאי מפוכח, אם־כי מדיניותו העקבית מנוגדת לאינטרסים מערביים. אפיני שאפילו דובר הבית הלבן מצא לנכון להצהיר בימים אלה, כי אין לארה"ב הוכחות חותכות לגבי מעורבותה של סוריה בפעולות הטרוריסטיות האחרונות בבריטניה ובמערב־גרמניה.

על רקע זה מובנת אזהרתו של שר־החוץ ג'ורג' שולץ לסוריה ולישראל להימנע מהגברת המתיחות, העלולה להביא להידרדרות באיזור. וואשינגטון, שהצליחה בשנים האחרונות לצמצם את ההשפעה הסובייטית במזרח־התיכון, חוששת שכל התלקחות צבאית בין ישראל לסוריה תזיק לאינטרסים שלה, גם במדינות הערביות המוגדרות פרו־מערביות מתונות. אם־כי אין איש מוכן להתנבא מה תהיה תגובתה של מוסקווה במקרה כזה, אין זה סוד שקשריה של סוריה עם מוסקווה הדוקים יותר מאלה של לוב, ושמוסקווה רואה בדמשק נדבך חשוב יותר במדיניותה המזרח־תיכונית. אף־על־פי־כן יש כנראה עדיין גורמים בממשל האמריקאי, שלא נואשו מהתקווה, אחרי עשר שנות שידולים כושלים, שבמוקדם או במאוחר תנטוש דמשק את מוסקווה. מגמות אלה מקבלות מפעם לפעם חיזוק מפי מדינאים מערב־אירופיים שונים, הנוהגים להיוועץ עם נשיא סוריה ועם חברי ממשלתו. שר החוץ המערב־גרמני גנשר שפגש זה לא כבר באסד, בעת ביקורו בבלגראד, שמע מפיו שהוא מחייב פעולות טרור רק נגד יעדים ישראליים ושולל פעולות טרוריסטיות באירופה. בטווח הקצר אף מעונ־יינים האמריקאים, הצרפתים וגם אחרים בשמירת הקשר עם סוריה, שבה הם רואים את הכתובת העיקרית לחילוץ בני הערובה מידי החיזבאללה הקנאים ובעלי־בריתם בלבנון.

אם תדבק סוריה בעוינותה, שאין בה בעצם משום חידוש, יעמדו מעצבי מדיניותה של ישראל לפני בעיות סבוכות, גם לאחר שתפוג ההסלמה המילולית של ערב יום העצמאות. ישראל תצטרך גם בעתיד לגלות ערנות ושיקול־דעת. מכל מקום, יש לקוות שהסורים לא יתעלמו ממסרים ישירים ועקיפים לגבי המשחק באש ששיחקו, כשעודדו את נסיון ההתנקשות במטוס „אל־על", וגם לגבי איום הביצורים המתפרזים ברדום בקעת הלבנון.

בוינה, בין קלפי לקלפי / חנה זמר

זר פרחים לזינגרים

ולדהיים „חייב" לתוקפיו כמה אחוזים מהצלחתו בסיבוב הראשון (ואולי גם בשני). באוסטריה מתגלה זן נדיר של אנטישמיות: שנאת יהודים בלי יהודים. המערכה אינה רק על הנשיאות אלא על השלטון.

דווקא עכשיו את נוסעת לווינה? כך שאלו אותי אנשים ערב צאתי לכאן. כמו־מתנצלת הסברתי שאני נוסעת לוועידה השנתית של מכון העתונות הבין־לאומי, שחברותי בנשיאותו היא בגדר „נובלס אובליז'". למעשה, יכולתי גם להשיב, כי בשביל עתונאי דווקא עכשיו הוא הזמן לנסוע לווינה: כי עכשיו יש בה מתח, שבדרך כלל קשה למצוא בה. הקצב הקרתני של עיר אחורית בסוף המאה ה־20 עדיין לא הדביק את הבירה האוסטרית. החיים מתנהלים בה על מי מנוחות, מה שנקרא כאן „גמיטליך".

עכשיו, בין הסיבוב הראשון של הבחירות לנשיאות לבין הסיבוב השני, יש מחלוקת ויש „אקשן" ויש דריכות. צריך לזכור כי תומכי קורט ולדהיים ומתנגדיו נחלקו כמעט שווה בשווה. במשך כל השבוע שעבר הושבתה, אמנם, תעמולת הבחירות לקראת ולכבוד יום האם, שחל ב„פיוסא" השבוע, אבל הגובה הציבורי נשאר בהילוך גבוה. הוא מתגלה בכל פגישה ובכל שיחה ומוצא ביטוי בכלי התקשורת.

אלא שהשאלה „דווקא עכשיו" התייחסה בוודאי לגילויי האנטישמיות. תשובתי, בדרך היהודים, היא בשאלה נגדית: או מה כאן חדש? האנטישמיות היא עובדה קיימת ברוב המקומות בעולם, על אחת כמה וכמה באוסטריה. לעתים רדומה ולעתים מתעוררת, לעתים מוסתרת ולעתים גלויה, אבל בהחלט קיימת. הסקתי ממנה את המסקנות, ועם כל הזוהמה הבלתי הבלתי־מותנית, בשבילי האנטישמיות כבר אינה בעיה. היא אינה מוכרחה להיות בעיה גם ליהודי וינה. הם בחרו בה מרצונם הטוב.

בכל זאת, ואולי דווקא משום כך, מעניין לבחון איך הם מגיבים: זה מעניין במיוחד נוכח הזן הנדיר של אנטישמיות באוסטריה של ימינו: שנאת יהודים בלי יהודים. לפני המלחמה היו בווינה רבע מיליון יהודים. כיום יש בה רבבה. נכון שוהו קומץ בולט מאוד. ניקח, למשל, כמה מאות יהודים גרוזינים מישראל. אחת מקבוצות הפשע המתקמקמות ביותר באה מקרבם, והכל יודעים זאת. הקהילה היהודית איננה חושבת אותם לחלק מעצמה, בצדק – אבל הגויים אינם מבחינים בהבחנות דקות כאלה, וגם זה בצדק, יש, כמובן, עוד תופעות מנקרות עיניים מבלי השלילה של העיסוק הבלתי חוקי.

על אף היותם קהילה קטנה מאוד מפולגים יהודי וינה בארבע־חמש קהילות משנה. אמנם אין זרם „רפורמי", וגם לא קונסרבטיבי, אבל ההתארגנות היא בקהילות שונות, בדרגות שונות של אורתודוקסיה. ישנה הקהילה של הרב אייזנברג, דתית מודרנית. אנשי „אגודת ישראל" שייכים לקהילתו של הרב גרינפלד, אנשי „המזרחי" – לזו של הרב ארנפלד. ואילו החרדים סרים רובם למרותו של הרב שטרן

ומקצתם למרותו של הרב שוורץ. אפשר להמחיש מציאות מוזרה זו בעובדה, שעד לפני כמה שנים היה בווינה שוחט אחד ששחט בשביל כל הקהילות האלה – אבל בימים שונים – וקהילה אחת לא אכלה משחיטה שנעשתה בשביל אחרת. היום כבר יש הסדר הגיוני יותר, אך אומרים לי שאנשי הרב שוורץ כבר לא נזקקים לשחיטה מקומית אלא מייבאים בשר.

פילוג כזה מוכרח למצוא ביטוי גם לתגובות על אירועים המוכתבים מבחוץ, אם כי אלה אינן מתחלקות בדיוק לפי אותם קווי חלוקה. כללית אפשר לומר שחלק מיהודי וינה רואים את היוזמה של הקונגרס היהודי העולמי במורת רוח. הם אומרים כי ישראל זינגר מהקונגרס נתן לוולדהיים במתנה לפחות עשרה אחוזים מן הקולות שזכה בהם. מורת הרוח הזאת נוגעת גם לדברים הנשמעים בישראל. הטענה היא שההאשמות נגד ולדהיים הועלו ברעש גדול ובלי כל הוכחות, בלי אפשרות לבסס אותן, בכל אופן לפי שעה.

זה אמנם נכון בעיקרו, וכדאי שבישראל ידעו זאת. אבל זה לא משנה את העובדה שזכרונו של ולדהיים נתגלה כסלקטיבי מאוד וכי הסתבך בכמה שקרים בולטים. לקבוצה אחרת של יהודים, בעיקר הצעירים, זה הספיק כדי לנהל את המסע נגדו. רבים מהם חתמו על עצומה הקוראת לוולדהיים להסתלק ממועמדותו והם פעילים במערכה נגדו.

לעומתם היו כמה נציגים בולטים מהקבוצה הראשונה שהשתתפו בקבלת פנים לוולדהיים יומיים אחרי הופעה אומללה שלו בטלוויזיה („עשיתי רק את חובתי"). קבלת הפנים, כחלק ממערכת הבחירות, נערכה על־ידי גוף פרטי, כביכול, בנוסח „אוהדים למען". בין המשתתפים היהודים במסיבה היו ראש הקהילה וסגנו ועוד כמניין פעילים, מהם העומדים בראש ארגונים יהודיים כמו „בני־ברית". או בראש מגביות למוסדות ישראליים מכובדים כאוניברסיטאות ובתי־חולים. אין צורך לומר כי היהודים מסבי המתנות מדברים זה על זה בהתמרמרות.

מחלק מן התגובות עולה ריח מוכר של גלות. נניח שהיוזמה של הקונגרס היהודי העולמי היתה בלתי שקולה. נניח אפילו שהיא עוררה גל אנטישמי. הרי ברור שהיא לא יכלה ליצור גל זה יש מאין. היא רק הספה אותו.

הרפובליקה האוסטרית השניה היא מדינה דמוקרטית. ליהודים בה יש זכויות אזרח מלאות ושוויון בכל. האנטישמיות היא רגשית ועבשית וגילוייה המחודשים היו מקרה אחד של חילול קברות והרבה ציורים של צלבי קרס – בעיקר ברובע השני, שם־עוד היהודים בו גבוה יותר מאשר ברבעים אחרים – ומכתבי הטרדה ואיום. אגב, כדי לאזן את התמונה מביא בטאון הקהילה „גמיינדה" בגליונו האחרון שורה של מכתבי עידוד והזדהות שנתקבלו בה. הרצון הזה לאזן את התמונה מורגש גם במודעה גדולה שפירסמה הקהילה בשבת באחד העתונים העממיים, ונאמר בה ובפרפרזה שלי, כי אנטישמיות באוסטריה יש אבל אין.

חמורים יותר מן הגילויים שצויינו לעיל הם רמזים אנטי־יהודיים בתעמולת הבחירות של ולדהיים. פלקט האומר „דווקא עכשיו" על רקע צהוב, כן צהוב, מה הוא אומר? עוד יותר חמור הוא הסגנון המתחסד של כמה מן הפוליטיקאים והעתונאים שהזהירו כי היהודים המקומיים, על לא עוול בכפם, עלולים לסבול בגלל התערבות „גורמים מבחוץ". כאילו לא הרגישו מיד באין לגיטימציה לתגובות אנטישמיות. היו שדיברו בהקשר זה על „יהדות העולם" הקסר – לא חדש, יש לומר.

כבר שמעתי פעם מיהודים רבים כי אם בניגוד להסתברות הסטאטיסטית ייבחר ולדהיים בסיבוב השני, זה עוד יגביר את האנטישמיות. הנה הלך מחשבה מוכר לנו כל כך, ובכל זאת זר לנו כל כך.

האם ייכשל ולדהיים בסיבוב השני? לא סביר. אבל בהחלט אפשרי. הסוציאליסטים הפקידו את ניהול המערכה לקראת 8 ביוני בידי שר הפנים בלכה, שועל בחירות ותיק. הם דחו את בקשת המתנה של ולדהיים להקדים את הסיבוב השני. כדי שפסק הזמן יביא לנצחון המועמד הסוציאליסטי, הוא חייב להביא לקלפי לפחות חלק מאלה שנשארו בבית בסיבוב הראשון. זה לא קל, כי שיעור ההשתתפות בהצבעה הגיע ל־90 אחוזים. הוא חייב לפייס חלק מן המצביעים המסורתיים של הסוציאליסטים שהצביעו הפעם בשביל ולדהיים. כנראה עשרה אחוזים מן הקולות שניתנו לו. נוסף על כך, חייבים הסוציאליסטים לשכנע לפחות חלק מאלה שהכניסו פתקים לבנים לקלפי (140 אלף איש) להצביע בעד מועמדם. והם חייבים להעביר אליהם חלק ניכר מן הקולות שניתנו למועמדת ה„ירוקה" פרדה מייסנר־בלאו (כרבע מיליון).

כל אלה קשים כקריעת ים־סוף, אבל ים־סוף כבר נקרע פעם. בשביל הסוציאליסטים, כמו בשביל יריביהם, זוהי מערכה שחשיבותה חורגת בהרבה מן הבחירות לנשיאות – אל עבר הבחירות הקרובות למדי לפרלמנט, על השלטון. היהודים משחקים כאן תפקיד שולי כאחד, גם אם תפקיד זה נופח מעבר לכל פרופורציה. אולי לשכמתם של הלאובנים האוסטרים המובכים לשלוח זר פרחים לניו־יורק, ל„זינגרים ולשטיינברגים", כסנגנם.

ירושלים, יום העצמאות / דני רובינשטיין

גדולה ומאוחדת ואין בה רוב ציוני

ירושלים, יום העצמאות, שעות לפני הצהריים המאוחרות.

לאורך שדרות הרצל המובילות משכונות מערב ירושלים לעבר התחנה המרכזית מורגשת מעט אווירה חגיגית. כמה דגלים על מרפסות, משרדי „אגד" ובנייני ציבור מקושטים, תנועת האוטובוסים מעטה ואנשים ממתינים בתחנות, אלה שלא נשרפו. ליד התחנה המרכזית הרגשת חולין: קיוסקים ומסעדות פתוחות, אנשים נושאי חבילות, חיילים, גם חנות לצרכי צילום פתוחה. הלאה, לאורך רחוב אגריפס, עוברים בעלי הסטקיות הממתינים לסועדי הצהרים, גם חנויות המכולת פתוחות. שוק הירקות הגדול שובת, אולם פה ושם פועלים כמה דוכנים.

כאשר חוצים את רחוב יפו לעבר השכונות הוותיקות „אחווה" ו„מקור ברוך" התמונה משתנה. מוסדות חינוך ובתי ספר דתיים (חרדים) פועלים כרגיל. בתלמוד־תורה „סוכת־דוד" שברחוב דוד ילין מאות ילדים ונערים. בבנייני המוסד, משני עברי הכביש, ובכולם קולות לימודים. ילדים בחצר משחקים. מורים משגיחים. הנערים אינם נראים כבני הישוב הישן האשכנזי, אינם לובשי שחורים וכמעט כולם ללא פאות, רק כיפות סרוגות. אין כאן דגלים ולא קישוטים. יום לימודים רגיל. פעם היתה כאן שכונת פועלים. היום זו שכונה דתית. לאורך רחוב גאולה, בואך מאה שערים, רוב בתי העסק סגורים אמנם, אבל יש רבים פתוחים, חנות מתנות המכולת, דוכני הירקות, שתי מכבסות, חנות תכשיטים, משרד הובלות, אטליז וחנות דגים. בשוק הקטן של בית ישראל עובדות שתי נגריות ומסגריה קטנה, גם במרפדיה שבמעלה הרחוב עובדים כרגיל, בית מרקחת פתוח ועוד חנויות, קיוסקים וכמובן הישיבות שבהן הלימודים כרגיל. לאורך כל הדרך משכונת מקור ברוך ועד קצה בית ישראל וגם צפונה משם לא רואים אפילו דגל „ציוני" אחד ולא קישוט אחר.

בשבתות ובחגים המעבר משכונות ירושלים היהודית לשכונות הערביות הוא חד וחריף. מעבר מקודש לחול. עכשיו המעבר כמעט ואיננו מורגש. אחרי „שער מנדלבאום" בצד הערבי, פעילות יום־יומית רגילה, דחוסה ועמוסה. ליד שער שכם ממתינים אפילו מעט פועלים ערבים, אולי איזה קבלן ישראלי יצטרך להם.

בכל שנה יש שכותבים וכועסים על בתי קפה ובתי קולנוע שפתוחים בערב יום הזכרון. אבל אף אחד לא שורף אותם ולא מפגין לידם. ביום העצמאות ודאי שאי אפשר לחייב לשבות ולהתגוג. והנה יום העצמאות של בירת ישראל הוא חג חלקי בלבד. חג של חצי או שליש, מתושבי העיר. חג של השכונות החילוניות הלאומיות. ביום העצמאות אתה פתאום רואה ומבין שבירושלים הגדולה והמאוחדת אין, אולי, רוב ציוני. אם מוסיפים לשליש הערבי של ירושלים את חלקו או את רוב התושבים החרדים, אז תמונת העצמאות הירושלמית היא מוגבלת ומצומצמת וקצת עצובה.

מערכת „גדולה על המשק" / דרור שרביט

הבנקאי שהתפטר ראשון

גיורא גזית מצא, או קיבל, בנקאות מתנשאת שהגזימה בחשיבות הבנקים לתיפקוד המשק. על פי תפיסתו, וכך נהג בבנק הפועלים, בנק צריך להתרכז במתן שירות, להמנע משליטה.

גיורא גזית אינו עוזב את בנק הפועלים בהרגשה של מרירות. אך, אף שהיה ברור לו כי יכבד כל מסקנה אישית כלפיו בדו"ח בייסקי, יש בליבו אכזבה כי כך הוא צריך לסיים את שירותו הציבורי כיו"ר הנהלת בנק הפועלים.

גזית מכהן כיו"ר הנהלת בנק הפועלים מאז סוף 1980, אבל בהשוואה לבנקאים האחרים הנדרשים עתה להתפטר הוא נהנה רק תקופה קצרה מטעמו של התפקיד המשק־עסקי, שהוא מן הבכירים ביותר במדינה. פרשת לוינסון ופרשת הוויסות שבאה אחריה הותירו לגזית תקופה לא ארוכה לכוון ולנהל את מערכת בנק הפועלים על־פי תפיסתו ולבצע את השינויים שנראו לו הכרחיים הן בשל ההתפתחויות במשק ומשבר הוויסות. והן בשל התפיסות העסקיות ששלטו בבנק לפניו. הוא עוד הספיק לבשר לציבור את טעמם של השינויים שחולל, הניכרים יפה בתוצאות העסקיות המוצלחות של הבנק ב־1985, במסיבת העתונאים המסורתית של הבנק – דקות ספורות לפני שקרא את מכתב ההתפטרות שלו, כמתחייב מדו"ח בייסקי.

היתה הרבה אירוניה בעובדה שגזית נאלץ לשלם את מחיר הוויסות שמולידו, בבנק הפועלים, איננו בחיים. לעובדה זאת לא היה כל זכר בעדותו בוועדת בייסקי. הוא התייצב לפני הוועדה כנציג בנק הפועלים ולא רק כנציגו של גיורא גזית ולא ניסה להקל את נסיבות ההווה על־ידי הכלת האשמות בדברים שנעשו בעבר.

נראה שגזית אינו מר נפש על אופן פרישתו מן הבנק גם בשום שהוא מקבל את עקרון האחריות האישית וגם בשום שלא הוכתם על־ידי ועדת בייסקי. אדרבא, הוועדה מציינת במסקנות וגם בביטאים את „הגישה הציבורית" שנקט „מעבר לכיה שנחזה כאינטרס הצר של הבנק" ו„לא רק שהיה מודע לסכנות הטמונות בוויסות, אלא היה פתוח להערות והמלצות שבאו מגופים מפקחים וממלכתיים". לכאורה, יכול היה גזית להמשיך ולכהן בבנק או במערכת הבנקאות הישראלית בתפקיד בכיר אחר, אך הוא העדיף להתפטר ולפנות לדרך חדשה.

בשיחה אתו, שנערכה השבוע, ציין גזית כי היתה לו החלטה מוקדמת על ההתפטרות והוא מסר זאת כמה חודשים מראש למזכיר חברת העובדים דני רוזוליו ולמזכיר ההסתדרות ישראל קיסר. הוא עשה זאת לא משום החשש שאם לא יתפטר, הוא ייאלץ לעשות זאת. להערכתו, אין אפשרות ציבורית ומוסרית לנהל מערכת גדולה כל כך, השייכת לחברת העובדים של ההסתדרות, בצילן של מסקנות וועדת בייסקי, אף אילו היו מסקנותיה בלתי צודקות. גזית מסכים שיש משקל ציבורי מיוחד לבנק הפועלים לעומת הבנקים האחרים במדינה, אך הוא מציין שהיה מתפטר לאלתר, גם לו היה מכהן בתפקידו זה בכל בנק אחר. היה ברור לו, הוא אומר, שמזכיר חברת העובדים ומזכיר ההסתדרות יעשו כמיטב יכולתם כדי שיישאר בתפקיד, אך החלטתו היתה עקרונית והוא לא שקל שום אלטרנטיבה שתבטיח לו המשך השפעה בבנק בכהונה של תפקיד חדש.

ואולם גזית מותח ביקורת על חוסר האיזון בין הנשיאה באחריות לבין היכולת לפעול על־פי אחריות זו. הוא סבור כי ועדת בייסקי שפטה את הוויסות לא על פי המציאות שהיתה במשק הישראלי, אלא על־פי תפיסה של תנאי מעבדה. במציאות אין, לדעתו, הפרדה טהרלית בין המערכות המשקיות העיקריות לבין המעורבות וההתערבות של משרד האוצר ובנק ישראל. הוא היה רוצה בהחלט לשנות מצב זה ולתת יותר תוקף החלטה ועצמאות למנהלים הבכירים במשק, אך לא זה היה המצב ביחס לוויסות וזו איננה המציאות היום גם בתחומים עסקיים אחרים.

על רקע זה מתקשה גזית להבין את ההפרדה בין האחריות הפוליטית הממלכתית לוויסות לבין אחריותם של מי שעסקו את הוויסות בראשות המערכות הבנקאיות. הוא גם אינו מקבל את המסקנות הקשות שהוסקו כלפי מי שמכהנים כיום בתפקידם לעומת היחס הקל אל מי שכבר התפטרו. „אילו הייתי מתפטר לפני מסקנות הוועדה", הוא אומר, „ייתכן שהדו"ח היה בכיל כלפי רק את הסבהרב".

★

במחצית עשור בתפקיד הבכיר בבנק השני בגודלו במדינה השאיר גזית את רישומו הבולט במערכת בנק הפועלים. אמנם כשנכנס לתפקיד כבר היתה המערכת מבוססת כבנק השני בגודלו במדינה, לאחר שצברה תאוצת צמיחה מהירה על־פי המדיניות שהכתיב יעקב לוינסון ז"ל. אך התנאים במשק בתחילת העשור, בסביבה הכלכלית והפוליטית של הבנק, היו שונים מאלה שידע הבנק בעבר.

נדרשו התאמות כמעט מהפכניות בגישה הבנקאית השלטת, שהבנקים עומדים מעל לכל. גישה זו אפיינה גם את שאר הבנקים הגדולים והיא ניכרה בתלות של כל מערכת חברת העובדים בבנק הפועלים. ההתאמות נדרשו עקב המציאות החדשה: ביטול התוכנית הכספית של חברת העובדים, ייבוש מקורות הון לרשות הסקטור ההסתדרותי, הצורך בפניה עצמאית לשוק ההון לגיוס משאבים כספיים, העדר גיבוי פוליטי ממשלתי לעקרונות הברזל של חברת העובדים בתחום התעסוקה, אזורי הפיתוח וההשקעות ועקרונות הצורכים כספים רבים, הצורך ליצור גשרי מימון לנוכח הצטמקות ההשתתפות הממשלתית בתקציבים חברתיים (קופת־חולים) וכלכליים (סולל־בונה וסיוע לעידוד השקעות).

גזית. ראשון למתפטרים. מבוזר

הקו שהנחה את גזית, לדבריו, בקשרים הפיננסיים עם הקונצרנים הגדולים של חברת העובדים, היה עדיפות הדדית, אך לא תלות הדדית. תלות כזו נראתה לו מסוכנת לשני הצדדים. עם זאת שומר הבנק על הבכורה אצל הגופים האלה, עם כל המחוייבות הנובעת מכך להבטחת המקורות ומחיריהם לגופים אלה. נראה שמדיניות זו לא נבעה רק משיקולי סיכון או פיזור. היא נועדה גם לשפר את המרווח הבנקאי של הבנק הנתון למגבלות במצב שהצרכנים וגם מפקידי האשראי הם בעיקר הגופים הגדולים: אלה נהנים מריבית עדיפה על הפקדותיהם ומריבית נחותה על האשראי שהם צורכים.

גזית אומר כי כשנכנס למערכת הבנקאות מצא ענף שראשיו הגזימו בחשיבותו ובמעמדו במשק, ועל־פי תפיסתו היה על הבנקים, וכך נהג בנק הפועלים, להתרכז במתן השירות הבנקאי ולהימנע מלשלוט במשק. תפיסה זו הכתיבה לו בין היתר הרפייה של מדיניות ההשתלטות על חברות לא־בנקאיות. הוא גם ציין לא פעם, בשיחות פרטיות, כי הוא מוכן למכור את חבילת מניות בנק הפועלים ב„כלל" במחיר סביר וזאת דווקא בשעה שבנק לאומי התחיל במדיניות השקעות אגרסיבית באמצעות „דנות" וההחברה להשקעות של הבנק, אשר הסתיימה במשבר ובהפסדים גדולים.

הצורך בהתאמת מערכות הבנק נבע לא רק במבנה הלקוחות וההגישה העסקית מול ייבוש מקורות ההון המסורתיים. היה צורך לבסס גם את ההתרחבות המהירה של הבנק בשנים קודמות ולפתח אמצעי מחשוב מתקדמים לעתיד „בהשקעה של כ־100 מיליון דולר". השקעות אלה היו חיוניות בגלל הפיגור היחסי שהיה בעבר ומול ההתרחבות המהירה של הפעילות הפיננסית בתקופת האינפלציה תוך גידול מתמיד במספר הלקוחות. בשנתיים האחרונות כבר נדרשו התאמות מסוג חדש: ירידת הפעילות במשק, הקטנת שיעורי האינפלציה, משבר מניות הבנקים, ירידה ריאלית של הרווח והעדר אפשרות לגייס הון חייבו התייעלות וקיצוצים בהיקף משמעותי. שנת 1985, שבה השיג הבנק רווח של 53.7 מיליון דולר ותשואה להון של 9.1 אחוזים – הגבוהה ביותר בין ארבעת הבנקים הגדולים – מבטאת לראשונה את פירות ההתאמות האלה.

אך, עדיין לא נעשה די, לדעתו של גזית. הוא סבור כי מערכת הבנקאות עדיין „גדולה על המשק" ותצטרך להתאים את עצמה להיקפים שיבטיחו לה רווחיות נאותה. עם זאת, כלפי מי שמותח ביקורת על הבנקים בגלל התאמה איטית מדי של פעילותם וסניפיהם מציין גזית כי האלטרנטיבה לכך היא סגירת סניפים בעיירות ובשכונות מרוחקות ומניעת שירותים פיננסיים זמינים מאוכלוסיות רבות. לבנקים זה יהיה כדאי, כי הם מפסידים באותם מקומות, אך בתחום זה דרושים חשיבה ותיאום ממלכתיים.

איזה בנק משאיר אחריו גזית לבא אחריו, עמירם סיון? „למרות המשברים", אומר גזית, „המערכת שעמירם סיון מקבל לניהולו מתפקדת יוצא מהכלל". גזית מדגיש בעיקר את האיכות האנושית ואת יחסי העבודה הטובים בבנק, „שהיו מצויינים גם בתקופה שחלה ירידה חדה במשכורות הריאליות, בבונוסים, במענקי מאזן ובמניות לעובדים". שיבוח הכוחות הניהוליים בבנק נעשה גם באמצעות עידוד מתן האחריות והגיבוי ושחרור זרימת האינפורמציה בתוך הבנק ומחוצה לו לצורך קבלת החלטות. עם זאת, מצטער גזית על כי עדיין לא הספיק להעמיד מנהלים מדרג ראשון, ביכולתו לשמש כמחליפיו בבוא העת. הוא נתן לכך את הדעת ואף בחר בקבוצה הנראית לו לקידום הבכיר ביותר, מתוך כוונה לסובבה בתפקידים הבכירים בבנק. אך מסקנות בייסקי קטעו את יוזמתו. אף שלא היה מעורב במינוי סיון למחליפו, הוא בטוח כי הוא המועמד הטוב ביותר שיכלה מערכת חברת העובדים להעמיד במקומו.

השנה המוצלחת יחסית שהיתה למערכת הבנקאות בשנת 1985 מחווירה מול הבעיות הקשות שהבנקים ומנהליהם החדשים יצטרכו להתמודד אתן בשנים הבאות. פריון מניות הבנקים שהוסדר, שאלת הבעלות על הבנקים, הקשיים הנמשכים של גופים גדולים במשק, הרפורמות מרחיקות־הלכת הנדרשות על־פי דו"ח בייסקי – שהוצאת הבנקים מקרנות הנאמנות, קופות־הגמל והייעוץ להשקעות היא רק חלק מהן – כל אלה מציבים אתגרים קשים מאד למנהלים החדשים של הבנקים בשנה שתנאי הפתיחה שלה קשים מן התנאים שהיו בשנה הקודמת. מרווחים מצומצמים יותר במערך הפעילות השקלי, צמצום הצריכה של השירותים הפיננסיים בשל ירידת האינפלציה, וכנגד זאת החמרת תנאי הפיקוח וההתערבות של הרשויות, גם כתוצאה מהטראומה של משבר הוויסות – אלה אינם תנאי פתיחה קלים.

גזית חרד גם הוא עקב התנאים החדשים לבנקים. אך לדעתו זו עמדת פתיחה ו„צ'אנס" לפתוח דף חדש בפעילות הבנקאית במשק. לאחר שמנהלי הבנקים שילמו בראשיהם, הוא מצפה שתפוג גם אווירת העוינות כלפי הבנקים והבנקאים, שנבעה מן ההתנשאות שהיתה בעבר, ממשבר הוויסות וממדיניות הריבית שהוכתבה על־ידי בנק ישראל. רשויות הפיקוח יצטרכו אף הן למתן את התערבותן בפעילות הבנקאית ולאפשר יתר גמישות בקביעת תעריפים בניהול רציונלי של שירותים ובהימנעות מהכוונת מקורות ושימושים, או כפי שאומר גזית „להפסיק לנהל את הבנקים ממשרד האוצר ומבנק ישראל".

هكذا من الاصل

هكذا في الأصل

מה ש"וול סטריט ג'ורנאל" יכול לעשות / אמיר אורן, ואשינגטון

זחלה, מהדורת זחילה

השוני לא היה בדברי רבין אלא בקשב האמריקאי הפתאומי להבט הסורי של הטרור. כך, לקראת סוף השבוע שעבר, נולדה בהלת המלחמה

לביקורי שר הבטחון יצחק רבין בארה"ב הטפטה חוזרת על התגברות המתיחות ביחסי ישראל־סוריה. בנובמבר אשתקד הופלו שני ה"מיגים" הסוריים בעוד רבין שוהה בחוף המערבי ונאלץ להסתפק בזעם חסר־אונים על הפזיזות שבייררוט. במימשל רייגן רואים בתקרית אווירית זו את תחילת ההסלמה ההדרגתית, שנמשכה בזחילה איטית כחמישה חודשים והתרוממה שוב דווקא בעת ביקור רבין בארה"ב בשבוע שעבר. לטעמם, דומה הסלמה זו מדי להפלת המסוקים הסוריים בזחלה באביב 1981, מבוא למלחמת לבנון. בנובמבר היה חלקו של רבין סביל, היעדרו משליטה בגיחות חיל־האוויר: בבאי היה חלקו פעיל, אך לתקשורת שניפחה את דבריו – בקרתנות, בציניות ובהזנה הדדית לכותרות־ענק של ציטוט עצמה – היה תפקיד פעיל יותר.

רבין דיקלם בארה"ב גירסה שעליה חזר לעייפה עוד בתדרוכים ובראיונות בארץ, בדבר מעורבות סוריה בפיגועי־טרור והערכת־מצב הפוקחת עין על הנשיא אסד אך מפקפקת בנכונותו להסתכן במלחמה כוללת עם ישראל. בהשיבו בנוסח זהה לאנשי מימשל וקונגרס בשיחות סגורות ולקהלים בפגישות פתוחות, לא גילה לאמריקה את סוריה. השוני היה בקשב האמריקאי הפתאומי להבט הסורי של הטרור, בעקבות ההתמקדות בלוב ומחשש שיישום הדגם האמריקאי־לובי לפעילות ישראלית־סורית יוליד מלחמה. כך, לקראת סוף השבוע שעבר, נולדה בהלת המלחמה, אם כי לא המלחמה עצמה.

נסיונו של רבין לחמוק מכך לא הועיל, אף שמלכתחילה אמר למלוויו כי סוריה היא הבעיה העיקרית שבפני ישראל אך ראוי שלא להעיב על התעוזה האמריקאית החדשה כלפי לוב. כמוהו, לא מצאו מארחיו נוסחה פומבית מהוקצעת דיה בין הטלת אשם ברור בסוריה לבין תירוץ הפטור הארעי שניתן לה מענישה של לוב. מול צוותי־הטלוויזיה המסקרים את הבית הלבן נשמעו לפתע רבין וסגן־הנשיא ג'ורג' בוש מאיימים הרבה יותר מאותו רבין בשיחה בארץ, באפריל. עם "וול סטריט ג'ורנאל" ומאותם פקידים עמומים שסיפקו לזכרונו המאולתר של בוש ניסוחים.

אקראיות העיתוי נקבעה גם לפי פירסום מאמר מסכם ב"ג'ורנאל", בעקבות שיחות עם אישים ישראלים ואמריקאים, על ישראל־סוריה, עמוד פנימי מוצנע, ביום ד' שעבר. המאמר הבליט הערכות שהכסיתו הרבה ("סכנת המלחמה גדולה מבכל עת בעשור האחרון") והכילו פחות (העשור הרי חלף בלא שסכנת המלחמה מומשה, כידוע לכל, בעוד שהעתיד סתום כדרכו). עובדות כאלפות כחפירות־המנקים הסוריות בלבנון, מעבר ל"קו האדום" הנוסח, צויינו בהבלעה. העיתונות הישראלית ציטטה את ה"ג'ורנאל" מהול ברבין: התקשורת האמריקאית הסתמכה על העתונות בארץ בתוספת פרטים משיחות רבין בוושינגטון וביניהם קבלנות הפיזיות המזוהלות, שהגנתיהן מעידה על יעד מראיג – בלימת איגוף נגדי של צה"ל בעת מיבצע סורי התקפי.

התגובה הרשמית המיידית איפיינה את שליטת פקידות המפתח במימשל רייגן בניסוח שלד ההצהרות המדיניות. אגף המזה"ת בסטייט דיפרטמנט ודוברי הבית הלבן (דובר־החוץ כוסאל הסטייט דיפרטמנט מזרחן תיכון וסובייטי בהכשרתו) והמשרד קראו להימנע מהסלמה מילולית, העלולה לגלוש לעימות צבאי מקומי ואולי אף למעלה מזה, בין־מעצמתי. בהיעדר שר־החוץ שולץ, שהתמהמה באסיה לאחר שוב רייגן מטוקיו, סיקפו ההודעות – הרגשת דלות ההצדקה העניינית למלחמה והמעטה בחשיבות ההכנות הסוריות הקרקעיות – את קו עוזרו ריצ'ארד מרפי, השגריר לשעבר בדמשק ועדיין אסדולוג ראשי במימשל. מרפי נזהר מזילזול באפשרות שגם בלא הצדקה מתבקשת תתלקח מלחמה, אך בדקויות שמבעד לשורות העבות סידר אגפו אירנות מרבין ומהתעסקותו בסוריה כמפעילת טרור וכזוחלת למלחמה. הסטייט דיפרטמנט ובוש הרעיפו מחמאות על מתינותו המופגנת של ראש־הממשלה שמעון פרס, כביכול "יונות" הנפגנת בדברי ה"נץ" רבין.

עוד קודם שראייה פסטנית זו התגבשה לכדי עמדה ממשלתית אחידה, טרקו בה שולץ וגורמים משפיעים אחרים, כנראה הסי־איי־אי, קרוב לודאי המועצה לבטחון לאומי. גורמים אלה מזהירים שאין להתייחס לפתיחות בשאננות ושיש להיזהר מהידרדרות, שלעולם אינה מבוקרת כאסלייה מבצעית, אך גם מהיגררות ישראלית־אמריקאית למשחק בכללי אסד. הסיכסוך הישראלי־ערבי עודנו רצף של מלחמות בהפוגות, לפי גישה זו, המסרבת לראות בהכנות הסוריות למלחמה ססיית־תקו. המצדדים בה מנסים לצלם בפיכחון את הנסיבות המהוות תשתית להזדמנות מלחמתית ולהרתיע את סוריה מלהוציא אל הפועל האלים מהכוח שנצבר בשלבים את יכולת ההסלמה.

כבר למדו במימשל רייגן את מגבלות העוצמה – אמריקאיות כסובייטיות, סוריות כישראליות, בלי דימוי פשטני של בובה דמשקאית המופעלת בחוטים מוסקוואיים. הסובייטים לא הצליחו לכפות רצונם בדרום־תימן וחספו מבוכה וסירבול פניבה ההתצה בפרשת הכור בצ'רנוביל. מיכאיל גורבצ'וב שאיבד יוקרה בלוב יתעקש יותר בסוריה, מאמינים במימשל, אך גם ייסבר בציות עיוור לשאלות אסד. נאומו שלשום, על הכורח שבסיכול עיסות גרעיני בודגוסי, מאותת לרייגן אך גם לאסד, שמטוסיו הופלו בעיצומה של פקעת רפנה אם כי אז דבקו רייגן וגורבצ'וב בסדר־יומם המתוכנן ולא פנו לישראל־סוריה.

לגורמי המימשל החולקים על אגף המזה"ת, מפריע ההבדל שבין דברי פרס לבין דברי רבין, לא התוכן השונה, המתפרש כמופנה לקהלים שונים. מחוץ לאגפו של מרפי סבורים משגיחי־אסד שנקיא סוריה באתר כחולשה הנהגה ישראלית כפולת־לשון, התאפקות מול התגרות ופעולות־תחליף: נגד אש"ף בתוניסיה בביקום נגד אירגונים מושרי־דמשק בחזית הסירוב, נגד "פתח" בדרום־לבנון, ואם להיזכר בימי רבין כרמטכ"ל וביועצו הצבאי הבכיר של פרס ראז, לוי אשכול, גם נגד ירדן בסמוע.

סוריה, לכן, היא סיבה ועילה נוחה גם יחד למיפגש בין פרס לבין רייגן בראשית החודש הבא. אפשר שגם המלך חוסיין יכבד את אמריקה בביקור "פרטי" בשבוע הראשון או שני של יוני ויחדש את התקווה שנגוזה לפני חצי שנה, במיפגש משולש בבית הלבן או בקמפ־דייוויד. פיסגת רייגן־פרס־חוסיין יכולה עדיין להצית שרשרת שתעמעם את שני חצאי הממשלה ולבסוף תסכל את הרוטציה, תקווה אבודה אבל נעימה הרבה יותר מהמעקב אחר השרשרת הצבאית שבסופה העלום נפץ ישראלי־סורי.

סוריה לוקחת סיכונים / דן אבידן

סיכון גבוה בצפון

"דיבורים זולים", כינתה דמשק את הטענה בדבר מעורבותה בפעולות טרור. אולם מגירסה אחת יוצא שאסד ידע על נסיון הפיגוע במטוס "אל־על" בלונדון רק בדיעבד. המודיעין שלו לא עידכן אותו

באו הפעולה הצבאית האמריקאית נגד לוב, עלתה השאלה באיזו מידה תהיה גם סוריה, כמדינה היוזמת טרור לא פחות מלוב, השופה למכה צבאית מצד ארה"ב או מצד ישראל. הנושא עלה לראשונה לכותרות, כאשר נשאל הנשיא רייגן במסיבת עתונאים בבית הלבן, מדוע ארה"ב איננה מפעילה את כוחה הצבאי נגד סוריה אלא רק נגד לוב, על־אף הפעילות הסורית בזירת הטרור. על כך השיב הנשיא רייגן, כי כאשר יהיו לממשלו הוכחות חותכות ביחס למעורבותה של סוריה – בדומה להוכחות הקיימות ביחס ללוב – תשקול ארה"ב נקיטת פעולה צבאית גם נגדה.

חששותיה של סוריה מפעולה אפשרית של ארה"ב וישראל נגדה גברו לאחר שמבריטניה ומישראל דלף מידע על מעורבותם של שרותי המודיעין הסוריים בנסיון הפיגוע במטוס אל־על בלונדון, ב־17 באפריל, וכנראה גם בשני הפיגועים שארעו לאחרונה במערב־ברלין, שבאחד מהם נהרג חייל אמריקאי ואחרים נפצעו. גם ביקורו של שר הבטחון יצחק רבין בארה"ב, וההצהרות שהשמיע שם בדבר מעורבותה של סוריה בנגינגן הפיגוע במטוס אל־על, תרמו להגברת החשש של שליטי דמשק מפני פעולה צבאית ישראלית־אמריקאית נגד סוריה.

שופרות התעמולה הסוריים החלו, איפוא, לעסוק באינטנסיביות "באיום הישראלי־אמריקאי על סוריה". הם ידעו להצביע בשבועיים האחרונים על ריכוז כוחות בעל אופי תוקפני כביכול, של צה"ל לאורך קו המגע עם הצבא הסורי בגזרת הלבנון וברמת־הגולן. ההסברה הסורית טענה שישראל דוחפת את ארה"ב לקראת פעולה צבאית נגד סוריה, באמתלה שהסורים מעורבים בפעולות הטרור שארעו לאחרונה באירופה. ההסברה הסורית קשרה בין האיומים הקונקרטיים על סוריה לבין ביקורו של רבין בארה"ב והשתלבותה של ישראל בפרוייקט "מלחמת הכוכבים". כן הודיעו הסורים, שכוונות התוקפנות מצד ישראל וארה"ב הן חלק מ"קנוניה" רחבה יותר שבאה לידי ביטוי בהכשלת היוזמה הסורית להסדר הסכסוך הבין־עדתי בלבנון, ובמתן גיבוי למחתרת "האחים המוסלמים" ולעיראק בנסיונותיהם האחרונים לזעזע את היציבות הפנימית בדמשק.

ערפאת ועוזריו תרמו גם הם את חלקם לליבוי האווירה של "ערב מלחמה" בין סוריה לישראל. ראש אש"ף טען כי ברה"מ התריעה בפניה על ההכנות שעשה צה"ל כביכול לתקוף את סוריה, ואילו אבו־איאד טען שברשות אש"ף מידע "בדוק ומוסמך" על הכנות אלה, מאותו מקור מודיעיני שהתריע בשעתו בפני המחבלים, על ההכנות שעשה צה"ל לתקוף אותם בלבנון בקיץ 1982. ההסברה הסורית הוסיפה גם את המסר כי דמשק איננה שסה, בעיתוי הנוכחי, לעימות צבאי עם ישראל או עם ארה"ב. יחד עם זאת טענה שאם עימות כזה ייכפה על סוריה – היא תוכל לעמוד נגדו. בד־בבד נקטו בסוריה מספר צעדי כוננות ספיגה; חלק מיחידות הצבא הועמדו במצב־הכן, ובדמשק נערך תרגיל בניסוי צופרי אזעקה, ותרגיל נוסף בהפעלת בתי־חולים בשעת־חירום. במישור התעמולתי, טענו הסורים כי אין להם שום קשר ל"דיבורים הזולים" על מעורבותם בפעולות הטרור שארעו לאחרונה באירופה, לרבות בניסיון הפיגוע במטוס אל־על. יחד עם זאת הפרידה ההסברה הסורית בין מעורבותה של סוריה ב"טרור לשמו" לבין מחויבותה השרירה וקיימת להמשיך ולסייע "למאבק הלאומי הלגיטימי של הפלשתינאים במלחמתם נגד הכיבוש והתוקפנות הישראלית".

[illegible] פרשן [illegible] דמשק אמר שאם ארה"ב סבורה שאת חילוקי הדעות הקיימים בינה לבין סוריה ביחס [illegible] לפתור בכוח הזרוע או בהפעלת לחץ צבאי, כלכלי ומדיני על סוריה, או על־ידי דחיפת ישראל להרפתקה צבאית נגדה – הרי היא טועה. סוריה, כך אמר הפרשן, לא תוותר בשום מחיר על עקרונות מדיניותה בסכסוך הישראלי־ערבי ואם ארה"ב או ישראל יתקפו אותה, ייגבה מהן מחיר יקר".

מעורבותה של סוריה במעשי הטרור אינה תופעה חדשה. הסורים עומדים מאחורי פיגועי ההתאבדות נגד כוחות צה"ל וצד"ל בדרום־לבנון. הם עמדו בשעתו מאחורי הפיגועים ההמוניים נגד מפקדות המארינס והכוח הצרפתי בביירות, ונגד מפקדת צה"ל בצור, במסגרת מאמציהם לסלק את הכוח הרב־לאומי ואת צה"ל מלבנון. עד לאחרונה היתה סוריה פעילה בטרור נגד ירדן, במסגרת מאמציה לסכל את תהליך ההתקרבות בין חוסיין לערפאת. פעולות הטרור נגד יעדים ירדניים בוצעו בדרך־כלל על־ידי ארגוני החבלה הפלשתינאים, הסרים למרותה של סוריה, כגון ארגוני "חזית ההצלה" וקבוצת אבו־נידאל. יתירה מזו, לפי כל הסימנים היו הסורים מעורבים גם בפיגועים שבוצעו בשלהי השנה שעברה נגד דלפקי אל־על בווינה וברומא, שבוצעו על־ידי הארגונים של אבו־מוסא ואבו־נידאל. יש הסבורים שאת ההחלטה לבצע את הפיגוע במטוס אל־על בלונדון החליטו דרגי מודיעין סוריים בכירים ללא ידיעת הנשיא אסד. לפי גירסה זו ניצלו בכירי המודיעין הסורי את הריפיון שחל בחזית הפנימית הסורית, הן בגלל המאבק הסמוי על ירושת השלטון, והן בגלל הפאניקה שנוצרה בעקבות התעוררותה מחדש של מחתרת "האחים המוסלמים" בסוריה. בין אם היתה לאסד יד בניסיון הפיגוע במטוס אל־על, ובין אם לאו, הרושם הכללי הוא שסוריה לוקחת לאחרונה יותר סיכונים במדיניותה כלפי ישראל. מגמה זו מתבטאת למשל ב"זחילה" של כוחות סוריים לעבר עמדות חדשות בגזרה המזרחית, בדרום־לבנון, המרוחקות רק כמה קילומטרים מרצועת הבטחון הישראלית. הסורים מקימים בגזרה זו ביצורים ועמדות טנקים ותותחים, והציבו בהן כוח קטן של חיילי קומנדו. אם עמדות אלה תאויישנה בעתיד על־ידי טנקים ותותחים סוריים, יהיה בכך איום ישיר לא רק על רצועת הבטחון אלא גם על יעדים בגליל העליון.

בימים האחרונים הגיעו המתח והחשדנות ההדדית בין סוריה לישראל לשיאם. קברניטי ישראל עושים את המאמצים להוריד את המתח ולהעביר מסר לסורים כי ישראל איננה מתכוונת לפתוח במלחמה נגד סוריה, אף שהיא מחזיקה את סוריה אחראית לשורה של מעשי טרור נגדה. אפשר להעריך כי מסר זה ייקלט [illegible], הסיכוי של הדרדרות המצב לכלל מלחמה בין סוריה לישראל יגבר [illegible] למלחמה בין סוריה לישראל, כאשר תמשיך לשרור חשדנות הדדית בין שני הצדדים בדבר כוונתו של הצד שכנגד לפתוח במלחמה. ישראל מודעת לעובדת ההתעצמות המתמדת של סוריה, ולכוונותיה להחזיר לעצמה בבוא העת את רמת־הגולן בכוח הזרוע. דבר זה כשלעצמו מחייב את ישראל לעירנות ולכוננות, לקראת האפשרות של מעבר מהיר ממצב של רגיעה בגבול עם סוריה למצב של מלחמה. בישראל דואגים שמא יביא מצבה הכלכלי הגרוע של סוריה את הנהגתה לפתוח במעשי איבה על מנת ללכד את העם הסורי סביב הנהגה אשר מוכיחה אזלת־יד בתחום הכלכלי. סוריה חוששת מפני יוזמה צבאית ישראלית נגדה, כמכה מקדימה נגד התחזקות הצבא הסורי, כתגובה על המעורבות הסורית בזירת הטרור, ובשל סיוע סורי למחבלים הפועלים נגד ישראל בגזרת דרום־לבנון. המסקנה ממצב זה היא ברורה: גם אם המתח הנוכחי יתפוגג קמעה, אין פירוש הדבר שיחסי ישראל עם סוריה יגיעו לכלל רגיעה. סיכון המלחמה בצפון ימשיך להיות גבוה – כל עוד לא יימצא הסדר פוליטי בין שתי המדינות, וכל עוד ישלוט בסוריה קבוצת מיעוט בחסות הצבא.

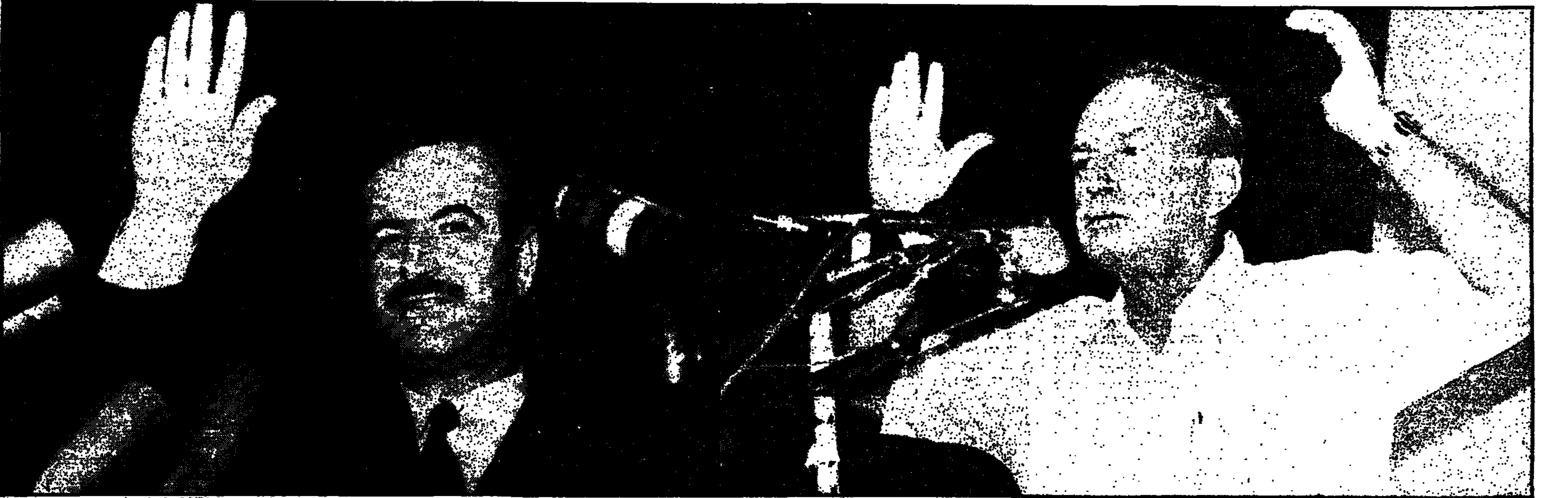

רבין – התקשורת ניפחה. אסד – המודיעין לא עידכן

גרעון. עדיין גדל / טדי פרויס

המאזן הנשכח

אף כי המדיניות הכלכלית נועדה להקיף את כל מגזרי המשק, נראה שהצלחתה אינה מאוזנת. לעומת השיפור המדהים בתחום המחירים, נדחק מאזן התשלומים למקום השני. המגמה של שיפור המאזן, שנמשכה מאז סוף 1983, עת גודש י. ארידור מהאוצר, נבלמת עתה. היבוא מתרחב, היצוא כמעט אינו גדל, וספק רב אם היעד שנקבע בתחזית ל־1986 ("התקציב הלאומי") יושג: על פי התקציב הלאומי, אמור הגרעון במאזן התשלומים (שירד בחצי מיליארד דולר מ־1984 ל־1985) להתכווץ ב־300 מיליון דולר ולרדת ל־4.1 מיליארד. היבוא, כך חזו בממשלה ובבנק ישראל, יתרחב ב־900 מיליון דולר ואילו היצוא יעלה ב־1.1 מיליארד.

בינתיים מתגשמת רק המחצית הראשונה של התחזית: המחצית השניה, צמיחת היצוא, לא כל כך. בארבעת חודשי 1986 גדל הגרעון הממוצע ב־22 אחוזים בהשוואה למחצית השניה של השנה הקודמת (הנתונים של הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה מבולבלים מעט, כלומר מאד. באקרובטיקה ראויה לציון משווה הלשכה גמלים לאשכוליות ומסטיקים למטוסים. הפירסומים מכילים נתונים לא־חופפים וקשה למצוא את הידיים והרגליים). הרמה החודשית של היבוא עלתה ב־16 אחוזים לעומת גידול של שני אחוזים בלבד ברמת היצוא. אי לכך, היה הגרעון לחודש גדול ב־22 אחוז מאשר במחצית השניה של 1985. מדאיג במיוחד הקפאון ביצוא התעשייתי שללא יהלומים נשאר ברמה של המחצית השניה אשתקד. את התוספת ליצוא תרמה החקלאות. שיצואה אשתקד היה נמוך במיוחד מחמת השער הנמוך של המטבעות האירופיים. מאז ראשית 1986 עלה שערם, וכתוצאה גדלו ההכנסות ממכירת תוצרת חקלאית. לעומת זאת, הקפאון ביצוא החרושתי עלול להרע את המאזן החיצוני, ולא לשפר אותו כחזוי, מה עוד שצפויה הרעה בתחום התיירות: יותר ישראלים נוסעים לחו"ל ופחות תיירים מגיעים, בעיקר מאימת הטרור. אי לכך, אם נגיע לרמת גרעון כאשתקד יהיה זה הישג.

סמנכ"ל משרד התעשיה והמסחר דוד ברודט סבור, כי אין להגזים בחששות. הגידול ביבוא היה צפוי. ראשית, אשתקד רוקנו יצרנים ויבואנים את המלאים ועתה הם מתחילים למלאם מחדש. מחמת הריבית הגבוהה הקבועה בארץ, הם פונים יותר אל מקורות חוץ, שם תנאי האשראי נוחים יותר, ובכך ניתנת תנופה לקניות בחו"ל. יתר על כן, התאוששות המטבעות האירופיים אמנם שיפרה את תנאי היצוא, אך במקביל ייקרה את היבוא במונחים דולריים, דבר המתבטא במאזן החיצון.

ברודט אינו חרד במיוחד מהעליה הגדולה ביבוא מוצרים בני־קיימא. גם זה בבחינת "חדוש מלאים". אחר שב־1985 התנזרו התושבים מקניית מוצרי מותרות. עתה, עם עליית השכר הניכרת, הם שבו לקנות. אף כי הגידול בכמה מוצרים מתבטא במאות אחוזים (מכשירי וידאו, למשל), הסכום הכולל אינו גדול במיוחד ועד סוף השנה תסתמן התייצבות, כמו בקניית חומרי גלם, אחרי שהמחסנים יתמלאו.

הקפאון ביצוא מדאיג יותר, מסכים ברודט, אך יש לבחון מה ירד ומה עלה. ברוב הענפים נרשם גידול. הקפאון נובע מירידת מחיריהם של תזקיקי הנפט שישראל מייצאת (תוצאה של הוזלת הנפט בעולם) ומנסיגה גדולה ביצוא תרכיזי הדרים. לאחר שנתיים של נסיגה, שבו ארצות־הברית וברזיל להציף את העולם בתרכיזיהם ומתחרים בתוצרת מישראל. ענף פרובלמטי נוסף הוא מוצרי אלקטרוניקה. ענף זה נפגע משינוי סדרי המימון ליצוא, אשר עד לאימוץ התכנית הכלכלית ביולי הפלו את מוצרי האלקטרוניקה לטובה. על־ידי האחדת סדרי המימון, נפגעה רווחיותם ב־4־5 אחוזים. האלקטרונאים גם לא נהנו מעליית המרק, השטרלינג והפראנקים, כי עיקר יצואם הוא לארצות הדולר, ארצות־הברית בראש וראשונה.

מה ניתן איפוא לעשות? לכאורה פיחות, המייקר (בקפיץ) יבוא ומוזיל (ומגדיל) יצוא, אך בתנאים הנוכחיים ספק אם זו התרופה הנאותה. ברודט מעריך, כי בעקבות פיחות – היצוא יגדל בממדים צנועים בלבד, אך לייקור היבוא תהיה השפעה הרסנית על מערך המחירים והאינפלציה תשוב לדהור. הסכם תוספת היוקר, אומר ברודט, כבל למעשה את ידי הממשלה לגבי שינוי שער החליפין. מאחר שהתייקרות של שבעה אחוזים מחייבת תשלום תוספת יוקר, הרי שכל פיחות של ממש ייאכל תוך זמן קצר על־ידי תוספות השכר שהיצרנים יצטרכו לשלם. אך מאחר ששער החליפין הנוכחי עדיין אינו "ריאלי" (ותוכיח העובדה שהיצואנים נזקקים לתמריצי יצוא בצורה זו או אחרת), יש לסייע להם על־ידי הקלות נוספות במימון, הקמת מערך שיווק משוכלל והמשך ביטוח שער החליפין.

מתברר כי ריסון השכר ושמירת מסגרות התקציב המדינה הם המחסום בפני עליית ביקושים וגידול הוצאות הייצור. ייצובם הוא תנאי להגדלת היצוא. במשרדי הממשלה סבורים כי בהסכם תוספת היוקר ניתן לעמוד, אך זאת בתנאי שבמסגרת הסכמי השכר העומדים לדיון לא יוענקו העלאות מעבר לתוספות היוקר. אשר לתקציב, עד כה טרם בוצעו חריגות, אך נותרו עדיין למעלה מעשרה חודשים שבהם ניתן לחרוג ממסגרתו. כפי שהדברים נראים כיום, יש סכנה לפריצתם, אלא אם כן כל הקיצוצים שהוחלט עליהם ואולי עוד נוספים, אכן יבוצעו. דרושה מידה גדולה של אופטימיזם להאמין שללא שמעון פרס בראשות הממשלה ניתן יהיה לעשות זאת.

התפטרות / שלמה קרמר

צעד עם הזמן ושכח שהוא לאומי

בנק לאומי, אמר מנהלו לשעבר ארנסט יפת, הוא יציר כפיו של הרצל. נניח שלאמירה הזאת יש כיסוי. אם כך מדוע כפרה הנהלת הבנק בעיקר, בהיותו בנק ציבורי?

ארנסט יפת הלך. קצת לא בזמן, מאולץ ועצוב, לא מודה, אך אולי – מי יודע – מנוחם בתנאי פרישתו. לזכותו נכתב בספרו של בייסקי שהיה בעל מעמד מיוחד במערכת הבנקאית הישראלית, ולזכותו יאמר שכמי שהוביל את מערכת הבנקאות הצליח, כמעט תמיד, לעדכן את מערך השירותים הבנקאיים שסיפקה לציבור, לגופים השלטוניים ולמשק כולו. ואכן, מערכת השירות הבנקאי בארץ היא מהמתקדמים והמקיפים ביותר, עומדת במקום של כבוד בהשוואה למערכת הבנקאות בארצות המפותחות. סגולותיו של יפת עמדו לבנק שניהל גם בקשריו הבינלאומיים הענפים והטובים. נראה שאין על־כך עוררין. מבנק לאומי רצה להיות בינלאומי, מה שעושה את הכשלון עצוב פי כמה, וצורב, גם מפני שבעוד שההצלחה מאירה לו ולמנהליו פנים, הוא – והם – שוכחים כי הם חיים ופועלים בארץ הזאת, על ציבוריותה, מוסדותיה, מנהיגיה, פקידיה ועדותיה.

שלא כישעיהו פורדר המנוח, קודמו בתפקיד, נמנע ארנסט יפת מחשיפה בפני הציבוריות הישראלית. גם פורדר ידע לעשות "רצון אדוניו", שרי־האוצר ופקידיהם, אך מדי פעם גם תקף והוכיח את מדיניותה הכלכלית של הממשלה. טענתו של יפת, שוועדת בייסקי לא נתנה דעתה במידה מספקת על התנאים הכלכליים בארץ, על מצב שוק ההון בימי הוויסות היתה נשמעת במקוכה אילו הוא עצמו היה עושה זאת באותם ימים, אילו נודע כמוכיח בשער, כלוחם נגד מדיניותן האינפלציונית המופקרת של ממשלות בישראל.

אילו פעל כאיש מעורה במשק הישראלי, והיה בעל משקל בתהליך קביעת המדיניות הכלכלית, דיינו. אילו קם והתפטר לאחר דו"ח מבקר המדינה בעניין הוויסות, דיינו. אילו טרח להרכין ראשו פעם אחת בלבד בפני המערכות הציבוריות המבקרת השופטת ואמר מכבד אני, דיינו. אילו דאג שהשמועות על "השכר האמריקאי" המשולם לו ולמנהליו הבכירים היו שמועות שווא, דיינו. אילו הזים את הרכילות לגבי תנאי פרישתו – הרכילות הרעה מספרת שלפני כשלושה חודשים הגיע להסכם על המשך שירות או פיצויי פרישה בסכום של חמישה מיליון דולר לחמש השנים הבאות – דיינו. אבל לא. את כל אלה לא עשה. הוא לא השמיע בקורת על ממשלות שפשעו נגד כלכלת המדינה. היה לו נוח לומר הן, ולעשות רצונן של ממשלות הוצאות ולקבל הכרה נאותה על חשבון הציבור.

הוא והבנק שעמד בראשו ינקו מהרכב המלאכותי של ממשלות הליכוד ובכך הובילו את הבנקאות כולה בשאיפתה שלא ידעה גבול להתרחבות. ככל שרווחיהם גאו, התרבו סניפי השיש והמוזאיקה. פקידי ממשלה, אנשי עסקים ולקוחות עמדו משתאים מול סמלי המעמד שהבנקאים סיגלו לעצמם – סמלים שהיו זרים כל־כך לארץ־ישראל ולנופה האנושי.

אין בסיס מוסרי לטענת יפת, הנתמכת על־ידי הדירקטורים של בנק לאומי, כאילו האשמה היא במדיניות הכלכלית. הוא עצמו שמט את הבסיס לטענה זו כאשר לא מחה ולא נאבק נגדה ונגד מעצביה. מנהלי בל"ל – והאחרים – משלמים עכשיו את מחיר ההתבדלות, ההתבשמות, ההתגנדרות – מחיר התנתקותם מהציבור.

בנק לאומי, אמר יפת, הוא יציר כפיו של הרצל. להרצל, אם־כן, אין ממשיכים. הסוכנות היהודית המחזיקה ב"אוצר התיישבות היהודים", המחזיק בבנק־לאומי – היא יצור מחוק על־ידי מה שנקרא "העם היהודי בגולה". הרחקתו של העם היהודי בגולה מהציבור בארץ היתה, כנראה, לעובדה מוגמרת. בתנאים אלה של קשרים רופפים – אם בכלל – בין בעלים למנהלים, יחסים־לא־יחסים כיציהם ושליטה – או היעדר שליטה – מחולקת של ההנהלה, צעד לו הבנק עם הזמן ושכח שהוא לאומי.

בבוא היום, כאשר הציבור יחזיק במניות הבנק יקראו נבחריו וממשלתו להכריע בגורל השליטה בבנק הגדול במדינה. הבנק סכפר בעיקר – היותו בנק ציבורי. מינויו של אלי הורביץ, איש שמעורבותו הציבורית אינה מוטלת בספק, צמצם בוודאי את הנתק שבין הבנק, הנהלתו ומשק המדינה. בכך יתרונו. אולם מינויו של הורביץ לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של בל"ל לווה בהתעלמות מחלוקת מחלקו, כדירקטור, ב"הגינות הוויסות". ובעניין זה אין צורך להכביר מילים גם על קידומו של מרדכי איינהורן לתפקיד מנכ"ל ראשי של הבנק. צעדי הפתיחה של השנים צולעים במקצת. צריך לקוות שאלי הורביץ – שלא כדירקטוריון שבחר בו – לא יתעלם בעתיד ממה שכל־כך קל להבחין בו בהווה.

לא שודד בלילה ולא אספן מחתרת / יעל דיין

ירושה ומורשת באוסף דיין

רבות השאלות, ההשגות ואף ההאשמות המופנות אלי בכל הקשור באוסף העתיקות של אבי ז"ל, משה דיין. כאן נתערבבו שני יסודות – יסוד חוקי ויסוד מוסרי – וצריך להפריד ביניהם, כדי לחזור ולהציב נורמות מתוקנות מחד גיסא וההתייחסות לדמויות הפועלות מאידך גיסא. דרושה הפרדה בין המת, חובותיו וזכויותיו בחייו, לבין החיים שזכו לרשת אותו, חובותיהם וזכויותיהם.

על־פי דין, ועל־פי מוסר התנהגות, אבא חפר, ליקט, קנה בפרוטה בתוקף מעמדו, החליף עתיקות שחפר תמורת אחרות, שבידי סוחרים ואף מכר משך השנים כהנה וכהנה מוצגים שהוא חפר, קנה, או החליף. רוב עיסוקו בנושא היה אמנם בלתי־חוקיים, אך נעשה לעיני כל ובידיעת כל הנוגעים בדבר – הציבור, אגף העתיקות, המשטרה, מרבית הארכיאולוגים והשרים הממונים על הנושא. לא שודד בלילה, לא אספן במחתרת ולא סוחר בחדרי־חדרים.

כל האשמה המופנית נגדו היום יש בה משום צביעות, כשם שכל נסיון לטייח ולחפות ולהציגו כפועל במסגרת החוק הוא מגוחך, שקרי ומיותר. מוסדות ציבוריים קנו ממנו – בכספי טוב – עתיקות שהוא חפר ואף סימן עליהם בכתב ידו את מקור החפירה, את התאריך ואת חתימתו. אירועים ציבוריים נערכו בגן ובבית בצהלה, ו"מסמר" האירוע היה האוסף המרהיב. ואבא, בהסבריו הנלהבים והאוהבים את המוצגים, לא הסתיר מעולם את מקורם. בספריו "אבני דרך" ו"לחיות עם התנ"ך" מתאר אבי בפירוט מרתק את חפירותיו – חפירות שנעשו בשמו – את קניותיו, את קשריו עם שודדי־עתיקות מקצועיים בשטחים ובעבר־הירדן ואת הישגיו במיקוחים עם סוחרי עתיקות בעיר העתיקה ובשכם.

האליבי המוצהר, ששימש עלה־תאנה לו, לאגף העתיקות ולכולנו למעשה, היה מכתב המאשר שלאגף יש גישה חופשית אל האוסף, ובמידה שיש בו "מוצגים מוזיאוניים" הם רשאים, כפי שעשו מדי פעם, לקחת אותם לצרכי מחקר, לתצוגה חד־פעמית, בהשאלה או באורח קבע. השאלה האמיתית לא היתה מעולם האם עבר אבא על חוק העתיקות – כי ברור שכך עשה – חפר וסחר, קנה ומכר ללא רשיונות מתאימים, אלא האם העלמת העין והסלחנות המוחלטת שגילו כלפיו מקורה בחישובים מקצועיים של כושר אבחנתו בעתיקות, "חפירות הצלה" ואפילו "רכישות הצלה", או שהיתה כאן תופעה של הערצת אדם עד כדי העמדתו מעל לנורמות המחייבות בני־תמותה רגילים. מכל מקום, זהו נושא להיסטוריונים או למפיקי־לקחים בתחום המוסר הציבורי ואין זה מענייני.

אותו יחס של סלחנות, העלמת עין, נורמות חריגות, שניתן לדיין בחייו, זכה לשיתוף־פעולה ותיפר מצד יועצים משפטיים לסוגיהם, במשכורות ממשלתיות, איננו יכול לחול על יורשיו. אותם להוציא מן הארץ יותר מ־80% של העתיקות שבהן מדובר. גם אם הציעו לאלמנה משקלם בזהב, אסור היה למכור אותם בחוץ ומי שהיה מוכר אותם בארץ בידיעה שהם ייצאו באורח בלתי חוקי היה עובר על החוק. לא נכון, ויעידו אוצרי האוסף במוזיאון, שרוב האוסף נרכש על־ידו, בחלקו הגדול בחו"ל ובסכומים גדולים. רוב הפריטים נחפרו על־ידו או על־ידי שליחיו, או הושגו בתמורה לעתיקות שנחפרו, או נקנו במחיר נמוך מהשווי בגלל חוש מיקוח טוב, מעמד, עובדת היות הדברים גנובים או לפעמים – משום שהמוכר חשב שאינם אמיתיים. לכל זה סימוכין בספריו של אבא. (איני שואלת את השאלה המתבקשת: אם האוסף נקנה ברובו, והיה שווה מיליונים אחדים, ונקנה בערכו האמיתי, כאין לשר בממשלת ישראל סכום עתק כזה, אחרי כס, להעשרת אוסף פרטי בשווי כזה?)

כל האשמה המופנית נגדו היום יש בה משום צביעות, כשם שכל נסיון לטייח ולחפות ולהציגו כפועל במסגרת החוק הוא מגוחך, שקרי ומיותר. אבא לא הסתיר מעולם את מקורם של המוצגים.

שבתי טבת, הביאוגרף הרשמי של משה דיין, הודיע שדיין לא מכר מעולם מוצגים שחפר בחפירות לא־חוקיות. הכלים ללא צורך, ומרובים מדי העדים (כולל אני עצמי, שקניתי ושילמתי לו תמורת חפצים שסומן עליהם מקום החפירה בחתימתו) מכדי שיהיה צורך בנסיון ניקוי וכיוח. אבא אינו זקוק למליצי־יושר ומלבינים לסוגיהם. מעולם לא בוש במעשיו, לא נחבא ולא ניסה להסתיר, ודמותו המרתקת ורבת־הפנים תישאר חקוקה חיובית ועזה רק אם היא תהיה אמיתית ושלמה, שלמה ולא מושלמת.

מערכה ראשונה נסגרה. בהפסקה בין שתי המערכות – ימי השבעה – הופיעו סוחרי עתיקות בשטח והחל משא־ומתן הקשור בעתיד האוסף – רכוש האלמנה לפי שטר־המתנה והצוואה. ואז נפתחה המערכה השניה וכל השגיאות האפשריות נעשו בה.

את האוסף כולו היה צריך להקפיא בצו מתאים, שיכול היה להסתמך על אותו נייר מפורסם המאפשר לאגף העתיקות לבחון, לחקור וגם לקחת כרצונם מהמוצגים שהם רכוש המדינה. איש מקצוע היה צריך לרשום את הדברים לפי הקטגוריות השונות: דברים שנחפרו בארץ והם רכוש המדינה; מוצגים שהוחלפו תמורת שלל־חפירות; רכוש שנקנה בפרוטה משודדי־עתיקות או ש"הוזמן" על־ידי חופרים בהנחיית המזמין; רכוש שנקנה מסוחרים מורשים, בערכו או למטה מערכו; ומעט הדברים שנקנו בחו"ל, במחיר כזה או אחר, ושמותר להשאירם, לקנותם או לסחור בהם בארץ ובחו"ל.

אינני מאשימה את אשתו השניה של אבא, שלא יזמה מהלך כזה, לא הבחינה בין הקטגוריות השונות ושׂשׂה לשאת־ולתת עם הסוחרים, ושאף קנו חלק מהדברים שלא נכללו בין אלה שחפץ בהם המוזיאון). כשם שהוצעו למכירה רהיטים, תמונות שניתנו לאבא על־ידי ציירים, מתנות שקיבל בתוקף תפקידו וכו' וכו'. כן ראתה, מבחינתה, וללא ייעוץ הפוך, את האוסף כולו כרכושה החוקי הפרטי.

אחרי רישום מתאים היה אגף העתיקות מחליט אם להעביר את חלק האוסף, שהוא רכוש מדינת ישראל לרשות מוזיאון ישראל, המקום המתאים לו מכל הבחינות, לאפשר למוזיאון לרכוש, במיטב כספי התורמים, אותו חלק של האוסף שנקנה בכסף טוב בחו"ל, ולסכם מחיר הגון לגבי אותם המוצגים שנקנו אמנם על־ידי אבא, אך לא בערך השוק האמיתי שלהם או שנחפרו בידי שליחיו.

האלמנה לא היתה יוצאת ניזוקה, ו"רווחתה" – שאמצעי התקשורת מצאו לנכון להציג כבעלת על הסכום הנראה לרובנו כאגדי (לפני או אחרי מס, תשלום בארץ או בחו"ל, וכפי שיודע הציבור היטב זה לא היה רכושו היחיד של אבא) – לא היתה נפגעת.

לצערי, במקום שחסרה נדיבות לב ונורמות מוסריות מקובלות חייב להתערב החוק ומייצגיו.

עורכי־דיין, שניסחו את שטר־המתנה, שבו נתן אבא את אוספו הארכיאולוגי לאלמנתו, ידעו היטב שאין אדם רשאי לתת או להוריש רכוש שאינו שלו. אני איני יכולה להוריש לילדי את המכונית הצבאית שנוהג בה בעלי, כשם שאיש־ציבור הגר בדירת

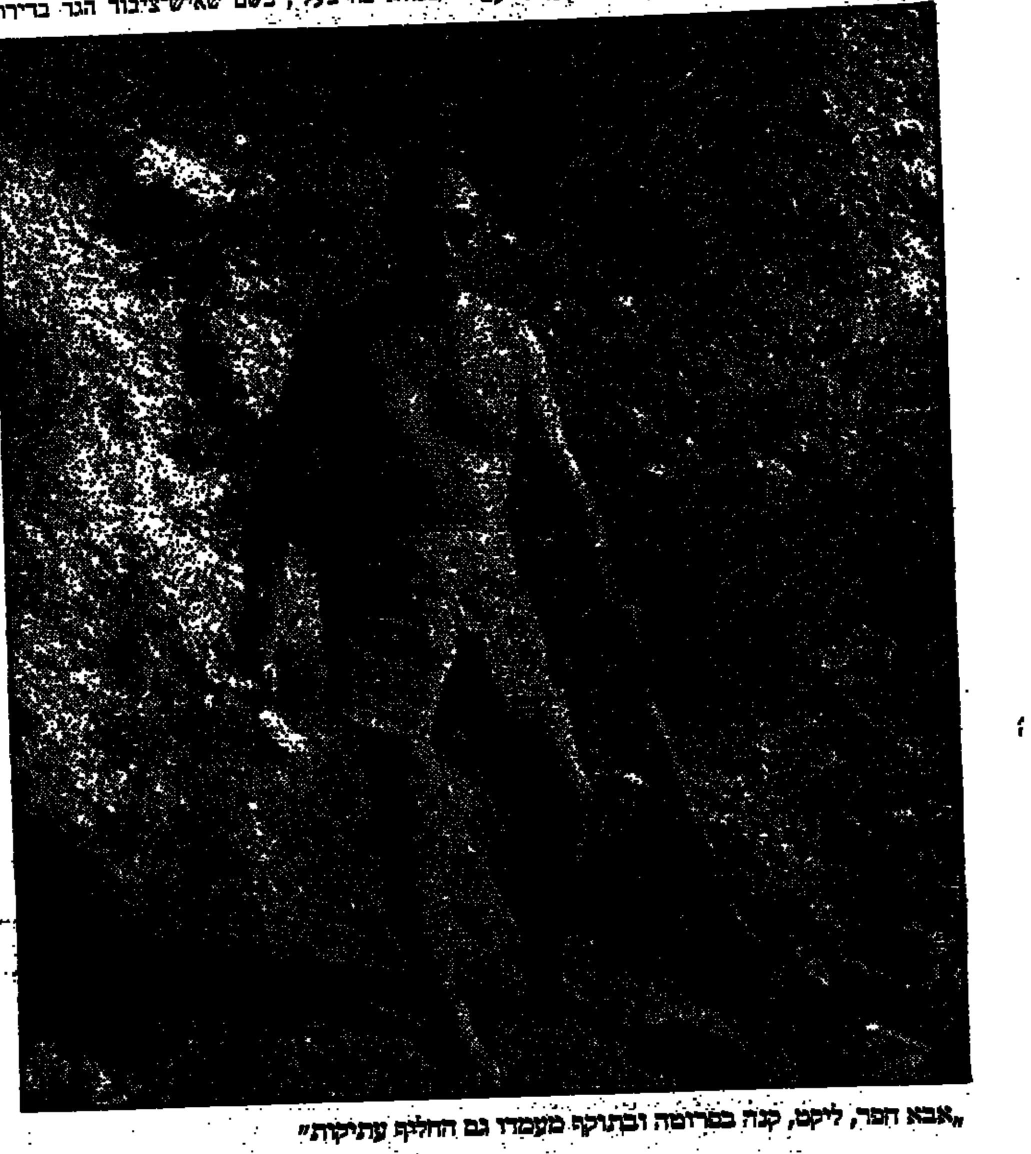

"אבא חפר, ליקט, קנה בפרוטה ובתוקף מעמדו גם החליף עתיקות"

שרד אינו יכול לתיתה במתנה או לצוות אותה ליורשיו. גם אם "יש נייר". העלמת העין מהעובדה שאבא מכר מוצגים, שחפר בחייו, אינה יוצרת תקדים משפטי המאפשר ליורשתו לעשות זאת.

הרבה בבל"ת נשפך בנושא זה. למשל, "הציעו לבעלת האוסף סכום עתק בחו"ל והיא הסכימה להסתפק בפחות (רק מיליון דולר) ולזכות כך את המוזיאון גם בתרומה מצידה". חוק העתיקות אוסר

"במקום שחסרה נדיבות לב ונורמות מוסריות, חייב להתערב החוק"

אלה לא עשו כן, וגם אם מניעיהם היו טובת הציבור הם פעלו תחת לחץ שלא היתה לו הצדקה.

הלחץ היה "חוקי" מבחינת המוכרת. הוצעה לה הצעה גבוהה יותר, ואין זה מענייני לבדוק מה ייעשה במוצגים שיימכרו – אם כי היה ברור שלחוק אין שיניים והם יעזבו את גבולות הארץ בדרכים מפותלות, לא־חוקיות אך ידועות – והיא נאותה להצעה הנבוכה יותר, וכאילו בזה החזירה את "רכוש־המדינה" לבעליו. לבקשה. באפשר חוק־העתיקות – גם לאחר שנסתמו חלק מפרצותיו – לאספן למכור רכוש גנוב, למכור רכוש שנגנב בהוראתו, למכור ביוקר רב 'סחורה' שנקנתה בזול מאוד מאחר שהיתה גנובה, למכור בארץ מוצגים בידיעה שיוברחו לחו"ל בצורות המקובלות, ואף להחליף רכוש גנוב אצל סוחר ולמכור את ה"החלפה" במחיר שוק. אילו היתה האלמנה מוכרת את האוסף למציע הסכום הגבוה יותר היתה למעשה עושה את כל ה"לעיל" ועדיין בתחום החוקי והמותר. אין להאשים אותה ש"ויתרה" על חצי מיליון דולר ורכשה לעצמה מקום נכבד של תורמת מרצון, בנדיבות וברוחב לב.

האוסף הנהדר הזה זמין לציבור, במקום המתאים לו, ואני מקווה שכל בית ישראל יזכה ליהנות ולהשכיל ממנו. "הפקת לקחים" היא מעט מאוחרת מדי, כי ההערצה והסלחנות שנמצאו להם צידוקים לפנים משורת הדין בחייו של אבא, בחיפושיו אחרי שורשי העבר, הואצלו על אלמנתו בחיפושיה אחרי רווחות ההווה, בחסד ולא בזכות. נדע לפחות לא לערב מבחינה ערכית את "ירושת דיין" ב"מורשת דיין".

ילודה / יצחק בקנר

זיון שכל

לפני שנים הרבה, בביה"ס התיכון, הצליחו מורי ורבותי להמאיס עלי את סיפורי מנדלי מו"ס. גיליתי סיפורים אלה בכוחות עצמי ואהבתי אותם בכוחות עצמי, עד שבאו פרשנים ומורי־הלכה מקצועיים אלה והפכום לי בשיעור או שניים למעמס, לחובה מעצבנת, לזרא. קריאתו האחרונה של רה"מ פרס לכל בית אב (ואם) בישראל לעשות ילדים הרבה ולפחות ארבעה לכל משפחה (אם אמנם דווחו דבריו במדוייק באמצעי התקשורת), מזכירה לי שוב את הסיפור הישן הזה: אותה ואריאציה על המקרה הקלאסי שבו הופך השעשוע להכרח, ובשל כך לעינוי ולנטל. נו, באמת: צא התייחד לך עם זוגתך למען העם והמולדת. נסו נא שניכם לחתור לסיפוק הדדי, כאשר כל האומה כולה מציצה בכם, שכופת דמע וקסם, ומצפה להיווכח אם אמנם הצלחתם להרחיק את הסכנה הדמוגראפית בעוד יהודי קטן אחד. או, לעומת זאת, נסו לעשות את הגועל־נפש שלא לשם־שמיים, אלא סתם כך, כמו פעם. הרי המצפון יהרוג אתכם. שהרי כולם פועלים כל לילה, ללא לאות, למען רוב יהודי אבסולוטי – ומה אתם עושים בשביל העתיד?

מר פרס, ראש־הממשלה הטוב ביותר האפשרי ואפילו יותר מכך וכי האמת חייבת להיאמר, כאשר הזמן האכזר מקרב אותנו ואותו אל הרוטאציה המטומטמת הלא־נמנעת, לא תמיד נמצא זמן מספיק, אני חושש, כדי לחשוב מעל לפני שהוא זורק אמירה חדשה לחלל ציבורנו הקשוב – ובמקרה זה, נדמה לי, יש הוכחה, מה שמתאים לח"כ תם (כהן־אבידב) לא בדיוק הולם ר"מ חכם. קאריקאטורה אמריקאית ישנה, קלאסית, מראה איש־סקרים אחד, עם לוחו ועם עפרונו הנטוי ומשקפיו המביעים תבונה, כשהוא יושב בבית כפרי דל, בחור נידח של הקאנטרי האמריקאי, מוקף באיכר נפול פנים, בזוגתו השמנה ובארבעה־עשר צאצאיהם בגילים שבין אפס לשלוש־עשרה – והוא שואל את שאלת הסקר הבאה: "...ומה הן העדפות הבידור והבילוי שלכם בלילות?". במלים אחרות לגמרי, מר פרס: לנו יש העדפות אחרות ואנחנו לא מאמינים שנצליח בכלל לנצח בנשק זה את הערבים. מצטער. לא מפחידים יונה ביין, אתה יודע. ולבעיה הדמוגרפית יש למצוא פתרון פוליטי. לא מיני. גם לא ולא מקצתי. אתה מעלה בדעתך מה יקרה אם ישכנעו אויבינו שאנחנו מבקשים לגבור עליהם בשיעורי הילודה? הרי מיד יתאחד העולם המוסלמי נגדנו, בכל מסגד יצטוו המאמינים לקיים נפשם בכפם ולצאת למבצעי הבקעה. המונים פנאטיים יוכלו למערכה, כדי להפוך את היהודים. האם יש לנו בכלל סיכוי לנצח במירוץ־הריון כזה, שלושה וחצי מיליון יהודים ישראליים מול ארבע־מאות מיליון מוסלמים? כלום מסוגל הגיוס היהודי לעמוד בכך. גדול ככל שיהיה? האם לא כדאי לנסות ולחשוב על מגעים מסוג שונה לחלוטין?

חוץ מזה, אדוני, נגיד שצדקת ושבכל זאת נצליח להכפיל את מיספרנו ושהסכנה הדמוגראפית שוב תתרחק מאיתנו – מה יהיה אז? פתאום נישאר כולנו, אינסוף משפחות מרובות ילדים, מלוא הארץ כולה. ומי ידאג להמוני הילדים שלנו, שפתאום יהיו למיותרים, אדוני? מי יממן את לימודיהם, מי יטפל בפרנסתם ובמגוריהם? פתאום יסתבר לנו שהגענו לאינפלאציה של ילודה: למצב של התפוצצות אוכלוסין. המצב יהיה בלתי הפיך, כמובן. אז מה עושים? ממציאים מלחמה חדשה, יש מאין, כדי לפתור את בעיית העודפים? ואולי מעלים על משאיות ומסלקים? מה זה, הכושים עשו את שלהם והם יכולים ללכת? להשתמש ולזרוק? הכך ייעשה במיטב בנינו? באמת, בושה וחרפה. לא די שבין ההישגים הוודאיים של ממשלתך יירשמו גם פישולים מעוררי זעם כקיצוץ סמכויות היועץ המשפטי לממשלה ומבקר המדינה, ובסטטוס מסקנות ועדת בייסקי – אז שגם חובת הולדה לאומית שהוטלה על הנישומים תירשם כס? חוץ מזה, מר פרס – נאה דורש ומקיים, מילא. אבל אתה, אדוני, עם כל הכבוד וההערכה, כמה הבאת אתה לעולם, בסופו של דבר? שלושה? רק שלושה? ועוד בתקופה שבה קרא מנהיגך ורבך הנערץ בן־גוריון לעם ישראל לעשות ילדים הרבה? או, באמת, אתה תסלח לי. ואם יובל נאמן, אריק שרון וגאולה כהן בכל זאת מתעקשים לשנות בדרך זו את המשוואה הדמוגרפית המאיימת, זה עניינם. שהם ינסו. לא אני. אני את שלי כבר עשיתי.

תצלום מלובני (סבין) ישראל

ומה אתם עשיתם בשביל ילודה?

דמוגרפיה / טוביה מנדלסון

ארבעה ילדים. לפחות

יש לי איזה חשש שהסכנה הזאת כבר אינה מרחפת על סוניה ושמעון פרס. יש לי גם איזו הרגשה שאם אתן לשמעון טיטול ביד (הגירסה החד־שימושית לחיתול הבד הישן והטוב), ואבקש ממנו להחליף את יאיר במקומי – שניהם יהיו בצרות. מה שמסביר, כמובן, מדוע היה לראש הממשלה קל יחסית לקרוא בישיבת הממשלה האחרונה לאזרחי מדינתו ללדת ארבעה ילדים. לפחות.

הבעיה אינה פשוטה. לדעת כמה חוקרים היא אפילו מדאיגה. עובדה שחברי הממשלה שהקשיבו לנתונים שמסר להם ביום ראשון פרופסור רוברטו בקי נבהלו. 56 אחוזים, גילה להם החוקר, מהילדים הנולדים בישראל ובשטחים בעשור האחרון, אינם יהודים – ערבים, ליתר דיוק. שר הכלכלה, גד יעקבי, סיפר לשרים כי בשנת 2000 יגיע מספר היהודים בישראל ובהתנחלויות ל־4.1 מיליון נפש לעומת 3.1 לא־יהודים באותם אזורים. השרים עשו רגע חושבים והתחילו להוציא מהשרוול את ההסברים והפתרונות שלהם. שר הדתות, ד"ר יוסף בורג, למשל, אמר, שמה אנחנו מתפלאים, במדינה שבה מבצעים כ־20 אלף הפלות בשנה ברור שיווצר פער בריבוי הטבעי בין היהודים לבין הערבים. המצב מחמיר בהתחשב בעובדה שגם עדות המזרח התחילו לגלות את סודות תיכנון המשפחה. שר הפנים, יצחק פרץ, שהקדים לפני כמה חודשים את ראש־הממשלה והכריז על השנה כעל "שנת הפריון", מצא הסברים עוד יותר משכנעים להפרת האיזון הדמוגרפי בישראל: פעולות המיסיון, האוניברסיטה המורמונית המוקמת בירושלים, וכמובן – ריבוי המפגשים בין נוער יהודי לערבי. אגב, לא השר בורג ולא השר פרץ טרחו להזכיר בדבריהם את העובדה כי גם הפירוש שהם נותנים ל"מיהו יהודי" מצמצם את מספר המוכרים כיהודים בישראל, ומגביל עוד יותר את הסיכוי שמי שאופן גיורו בחו"ל יפקיע ממנו את זהותו היהודית בבואו לכאן, יעלה אי־פעם לישראל. לשר הקליטה יעקב צור נתנה התחזית הדמוגרפית הקשה עוד הזדמנות לתקוף בדבריו את הסוכנות היהודית, ואילו דוד לוי לא היה צריך להגיד שום דבר. הוא השר היחיד שהוכיח שאפשר, הרבה יותר מרק ארבעה.

אך אופייני לרוח הדיונים בממשלה לחפש פתרונות למצוקות הדמוגרפיות שלנו אצל המורמונים או במסדרונות הסוכנות היהודית. מחקרים שנעשו בשנים האחרונות מלמדים שבשטחים הולך ונוצר מצב שלא יאפשר בעתיד – יש מי שאומר שהעתיד הוא כבר ההווה בגדה וברצועה – ויתורים טריטוריאליים. אך גם למי שעומד מאחורי המחקרים האלה ברור כי הפתרון לבעיה הדמוגרפית של ישראל מצוי בשטחים. לפני תשע־עשרה שנה חגגה ישראל את נצחונה. לקח לה עוד תשע־עשרה שנה להתחיל להבחין בקטסטרופה שהוליד הנצחון הזה. ספק אם לרשות הממשלה עומדות עוד תשע־עשרה שנים להשתעשע בהצעות כמו אלו שהעלו בתחילת הסבוב ראש־הממשלה ועמיתיו השרים. אם לא יואצו התהליכים, שבסיומם עדיין מצוי הפתרון המעשי היחיד לבעיה הדמוגרפית של מדינת ישראל, נגיע למצב שבו האופציה היחידה שתשאר פתוחה תהיה זו המוצעת על־ידי כ"ך. תנועות הימין הפחות קיצוניות כביכול. התחיה, הליכוד, הניצים של תנועת־העבודה וכל הכחות המתנגדים לכל הסדר שיהיה כרוך בויתור על השטחים, ובפתרון הבעיה הפלשתינאית, חייבים לדעת כי זה הפתרון המוצע על־ידם. הם חייבים לדעת גם כי כשהמשאיות של מאיר כהנא יתחילו לעבור על הקו, הן ישאו איתן לא רק את ארבעת הילדים שמציע שמעון פרס אלא את כל החלומות, החזונות והרעיונות של מה שהיתה מדינת ישראל.

هكذا من الاصل

مكبرة من الأصل

מחנה קנדה / דני צדקוני

ארוכה הדרך לתל־א־סולטן

באפריל 82' הסכימו שרי הבטחון שרון ועלי על החזרת תושבי שכונת־מחנה „קנדה" לתחום ישראל. הנושא בטיפול. והטיפול? יטופל

בעיית הפליטים משכונת „קנדה" שברפיח המצרית ראשיתה ב־1971, כשצה"ל, במסגרת פילוס דרכי־סיור לכוחות הבטחון ברצועה, „דילל" את מחנות הפליטים. במחנות הללו גרים בתנאי צפיפות תת־אנושיים כרבע מיליון בני־אדם שברחו לרצועה מישוביהם בארץ ישראל במלחמת השחרור – הם, בניהם ובני־בניהם.

במחנה ג'באליה גרים כ־50,000 איש. במחנות רפיח – מספר דומה. בשאטי כ־40,000. בחאן־יונס כ־30,000. בנוסייראת כ־25,000. באל־בורג' כ־15,000. במועזי כ־10,000, בדיר אל־בלח כ־10,000.

לפליטים, שבתיהם העלובים שכנו על תוואי דרכי־הסיור המתוכננות לא היתה ברירה. הם פונו בכפיה. בד בבד עם הפינוי החל גם במפעל שיקום הפליטים. פרט להיבט ההומאני של המפעל, היתה לו חשיבות מדינית – הקהיית חודה של בעיית הפליטים – וכן בטחונית: ההנחה, שאושרה לימים, היתה, שפליטים שהשתקמו אינם מוכנים לאבד, בפעילות חבלנית, את מה שהשיגו. כשהשיקום היה כבר בגדר הצעה (או פיתוי) מצד הממשל הצבאי לתושבי המחנות, נדרש באלה אומץ־לב אזרחי כדי להצטרף אליו, בניגוד לעמדת אש"ף. כידוע, התנגדות אש"ף ברצועה אינה תיאורטית. העיר רפיח, לפני כיבושה בידי צה"ל ב־1967, היתה חצויה בין איזור הרצועה שהיה נתון לממשל צבאי, לבין סיני, שלכאורה היה חלק ממצרים השלמה.

מחנה קנדה. שיקום פליטים

כיוון שישראל, לאחר כיבוש השטח, לא שיערה שאי־פעם יכון שלום בינה לבין מצרים והיא תיסוג מחצי־האי לגבול הבין־לאומי, ניצלה את המחנה, שבו שכנו עד מלחמת ששת הימים חיילי האו"ם הקנדיים ושנמצא מעברו המצרי של הגבול הבין־לאומי, לטובת פרוייקט השיקום.

ב־1972 שוכנו בשכונת „קנדה" 496 משפחות. את פרנסתן מצאו בעבודה ברצועה ובישראל. בין התושבים היה אחוז ניכר של משכילים ובעלי מקצועות אקדמאיים. שכונת „קנדה" נהפכה לבעיה, כמו טאבה, לאחר ההסכם עם מצרים. למצרים הוצע להעביר את כל רפיח לארצם, או לצרף את החלק המצרי של העיר לתחום הרצועה ולהמיר שטחים בשטחים. אבל המצרים, נאמנים לצו הקדוש „אף שעל", לא הסכימו בשום פנים ואופן, גם אם הקורבנות היו ערבים תושבי שכונת „קנדה" או בעלי בתים וחלקות בעיר, שגדר הגבול תוצה אותם ויש להרסם לשם שמירת הקו.

באפריל 1982 סכמו מעל תוואי הגבול שני שרי הבטחון של ישראל ומצרים, שרון ועלי, וסיכמו ביניהם על החזרת תושבי שכונת „קנדה" אל התחום הישראלי ועל חזרת משפחות „מצריות" מסיני למצרים. בשני המקרים הותנה הדבר ברצונם של אלה.

לא היתה דרושה רגישות מיוחדת כדי לחוש את אווירת הפחד בקרב תושבי שכונת „קנדה", כשביקרתי שם, לאחר שכבר היתה תחת שלטון המצרים. בני שיחי הסתתרו מעיני החיילים המצרים כששוחחו עמי.

לאחרונה גילו המצרים פתיחות רבה יותר בנושא. יש מי שמעריך שזה חלק מן המגמה להסדיר עניינים השנויים במחלוקת עם ישראל לפני הרוטאציה.

מפקד מבצע קנדה, רפי סרה, שהוא ראש ענף שיקום פליטים במינהל האזרחי של הרצועה, אומר, שמתוך 496 המשפחות ששיקם בשנת 1972 ב„קנדה" נשארו שמונה בארץ, לאחר חציית העיר על־ידי הגבול. לפי חשבוננו גרות שם כיום 486 משפחות. המצרים דיווחו על 763 משפחות. יש להניח שהגידול נבע מנישואין שהתקיימו בשכונה במשך 14 השנים שהיא קיימת, מהן ארבע שנים בתחום מצרים.

בחודשים הקרובים יקיימו רפי סרה והצוות שהוא עומד בראשו משאל בין המשפחות, בקצב של 25 ראשי משפחות בשבוע. בין היתר הם מבקשים לוודא את זכותן לחזור לארץ ולנפות מתוכן כאלה שרכשו, אולי, בתים בשכונה והסתפחו אליה בזכות הרכישה.

כבר ב־1982 איתר הממשל שטח מסוים באתר תל־א־סולטן שליד רפיח, שבו שוכנו עד עתה 1000 משפחות של פליטים ממחנות רפיח. את השטח הועיד לישובן מחדש של 500 המשפחות משכונת „קנדה". הישוב מצפהדים הוקם ליד התל לאחר שכבר אוכלס על־ידי הפליטים מרפיח וזמן רב לאחר שאותר עליו השטח בשביל ה„קנדים". מצפהדים שוכן עד היום במבנים ארעיים. הזזתו מקירבת התל תהיה אפשרית אם יקימו את נקודת הקבע שלו במקום מתאים יותר.

האוכלוסיה הערבית ברצועה מונה חצי מיליון איש. פוטנציאל התבלה שלה הוא עצום, עם תושבי שכונת קנדה ובלעדיהם. אבל 2000 המתיישבים היהודים טוענים, ששובם של תושבי השכונה, שקיבלו לדבריהם הדרכה אש"פית ומצרית, יגביר את חוסר־הבטחון ברצועה.

„התחיה" היא הגורם השני המבקש לעשות מהחזרת הפליטים „קייס פוליטי" – לקומם נגדה דעת־קהל.

בשכונת „קנדה", כפי שמאשר לנו אחד מתושביה, שוררת אכזבה המורה. רבים אוכלים בה את חסכונותיהם ויהיה להם קשה לבנות את בתיהם בתל־א־סולטן. אין ספק שאפשרויות התעסוקה בארץ קורצות להם.

כשעוברת הקבוצה השבועית של ראשי משפחות מקנדה את פספס הגבול שבקצה הדרום הראשי של רפיח, היא מתקבלת בכבוד על־ידי אנשי המינהל האזרחי, מתכבדת בקפה, נלקחת לסיור בתל, מוזמנת לארוחת בוקר, שומעת הסברים. אחר־כך, כשקצין קישור מצרי מלווה אותה, מתבקשים הגברים והנשים מ„קנדה" לענות על שאלות על מצבם המשפחתי, על רכושם, בריאותם מקצועותיהם וכדומה.

חבל שעל המבצע ההומאני הזה נאלצים חיילים ושוטרים ישראלים לשמור מפני נסיון התנכלות של מתיישבי הרצועה ושל בחורי ישיבת הלומדים בה, שאף שהם עוסקים בתורה יומ־יום, שכחו שגם אנו, בני ישראל, גרים היינו בארץ מצרים.

אוריאל בן־עמי

בשתיקה הנוראה הזו

ישראל, דודי, צביה ורמי ביטמן. דודי ורמי וצביה נהרגו

שני בנים היו לצביה וישראל ביטמן מיפעת. רמי הבכור, קצין צנחנים במילואים, עלה על מוקש ברמת־הגולן במלחמת ששת הימים ונהרג. היה רווק.

דודו שנותר, גם הוא קצין־צנחנים במילואים, עמד בראש הגשר לחצות את תעלת סואץ במלחמת יום־הכיפורים ונהרג. היה נשוי לנורית ואב לשלושה ילדים.

בין שתי המלחמות האלה לימד אותי ישראל ביטמן בבית־הספר התיכון את „בזכות המבוכה ובגנות הטיח" של ברל כצנלסון, את „לא זה הדרך" של אחד־העם ואת „הערכת עצמנו", „תולשה שבגבורה" ו„מלחמת־דעות" של א.ד. גורדון.

בוקי אירס מנהלל, בן אחותה של צביה ליקמן, נשא לאשה את נורית, אלמנתו של דודו בן־דודתו. הוא הפך לאבי שלושת ילדיו של דודו ולאביהם של שני ילדיו, שלו ושל נורית.

בשבוע שעבר פגעה משאית במכונית פרטית בכביש השרון. בוקי אירס נהרג. ארלחורה אירס, אחותו, נהרגה. צביה ביטמן נהרגה. יונה רובינשטיין, אחותה, נפצעה קשה. הדסה אשעל, בת אחותה, נפצעה בראשה.

ובכאן נבלם כוחן של המילים. מנתק מהן את הקשר הסתום ומנפץ אותו לרסיסים אידסופיים.

רק נוספו מבוכה וסית, ותהיות על הדרך, וגם הערכת עצמנו השתנתה.

אינך לבד, ישראל ביטמן בשתיקה הנוראה הזו.

ילדי הפיות, אוטיסטים/עליזה ולך

התעלומה היא הצד הקשה ביותר

„נו, אם את מבקשת, איך אני יכול לסרב? תשובות מהסוג הזה קיבלתי למכביר ואף פעם לא ראיתי בהן עלבון. זו חובתה של רעיית איש־ציבור להירתם למאמץ של אגודה זו או אחרת, ולסייע לה באמצעות השם, המעמד או התואר שבעלה נושא. אנחנו לא משחקים במחבואים, יודעים איך בנויה החברה" – לאה רבין על אלו"ט

הפעילות הפילנטרופית היא משוואה שמרכיביה הם שם מפורסם + מטרה נעלה. אישים רבים קשורים לארגוני צדקה למיניהם, מי בהתנדבה ומי אד־הוק, לצורך מבצע חד־פעמי. אך דומה שאין מתחרה לצירוף הקבוע לאה רבין והאגודה הלאומית לילדים אוטיסטים (אלו"ט). לאה רבין עומדת גם בראש אגודת הידידות של בית־החולים „שיבא" ובעבר עמדה בראשן של מגביות נעמת. היא נואמת באירועי התרמה למען הבונדס, המגבית היהודית המאוחדת, ויצ"ו ו„קליינטים" אחרים, אך בראש וראשונה, כל ימות השנה, היא יו"ר אלו"ט.

רתם אותה לאלו"ט לפני 11 שנים היים צדוק, שהיה באותם ימים שר הכספים בממשלת יצחק רבין. כמו רבים וטובים באותה עת, לא ידעה לאה רבין במה מדובר, שכן המודעות הציבורית לתופעת האוטיזם שאפה באותם ימים לאפס. כדי שתתוודע אל הבעיה הפגיש אותה צדוק עם שתי אימהות לילדים אוטיסטים – עדנה מישורי ומרסל שגיב – שילדיהן הוחזקו במחלקות פסיכיאטריות בבתי־חולים, האחד בתנאים טובים יחסית, האחר בתנאים מחפירים. המיפגש עם האמהות, וההוויה המזעזעת שחוותה בביקור אצל אחד הילדים, ריתקו את לאה רבין לפעילות האינטנסיבית למען הילדים האוטיסטים.

עד כה יכלה אלו"ט להצביע רק על בית־הספר המיוחד, „יהדיד", בתל־אביב כעל פרוייקט ייחודי. בתחילת השבוע הבא תונח אבן־הפינה למעון כפרי לאוטיסטים, מתבגרים, והתכניות שריתקו בשנים האחרונות כמעט את כל מאמצי ההתרמה של אלו"ט ייצאו מן הכוח אל הפועל. עלות הקמתו של המעון הכפרי, ליד הכפר־הירוק ברמת־השרון, נאמדת בכשני מיליון דולר, כולו מתרומות, ובידי אלו"ט כשני שלישים של הסכום.

– מתי יהיה המעון הכפרי מוכן לקליטת דייריו?

„אני משערת שהבנייה תימשך כשנה וחצי. התכניות מוכנות כבר חמש שנים ותיכנן אותן בהתנדבות משה זרחי. מדובר במבנה שיאפשר קליטת 30 נערים בשלב הראשון, ותהיה בו תשתית להרחבתו לקליטת 30 נוספים. הכפר הזה היה צריך לקום כבר לפני אי־אלה שנים, כי האוכלוסיה המתבגרת של האוטיסטים היא היום בת כ־20, ויש אפילו בני 22 ו־23. הלחץ הוא אדיר, כי הנערים האלה, המהווים מעמסה עצומה על הוריהם, נמצאים עדיין בבית ההורים והלקם במוסדות סגורים. למותר לציין איפוא, עד כמה ההורים האלה מחכים שלבניהם תהיה המסגרת ההולמת, שאליה יוכלו לעבור. סיבת העיכוב הכמעט בלעדית – הביורוקרטיה. אפשר היה לחסוך בקלות ארבע עד חמש שנים".

– מה יתרונו של האתר?

„המקום הוא טוב כי הוא סמוך מאוד לכפר־הירוק ולאדמה חקלאית מסביב, שהעבודה בה יחסית פשוטה: גידול תות־שדה. אנחנו תולים תקוות שהנערים האלה יוכלו, במרוצת הזמן ועם השגחה מסויימת כמובן, להיות עובדי חקלאות באיזור. זה, כמובן, אחד ההיבטים החשובים של המקום. הם יעסקו גם בפרוייקטים תעשייתיים פשוטים, כמו אלה שהם עושים גם היום בבית־הספר: הרכבת חלקים למיניהם. אפשר להגיע עם האוטיסטים לתוצאות טובות מאוד והם יכולים להיות שותפים באחזקה של עצמם, גם אם לא למלוא ההוצאות. מלבד העזרה בהוצאות האחזקה חשוב שתהיה להם תעסוקה".

– הניסיון של כפר־נוער לאוטיסטים הוא מהפכני או מוכר בעולם?

„יש כפרי־נוער בארצות־הברית ובאנגליה, אבל גם שם זה ניסיון חדש. גם בארצות־הברית עדיין מדברים על האוטיזם כעל מחלה חדשה ועל אוכלוסיה צעירה, וכששואלים אם אוטיסט מתחתן ומקים משפחה, גם בארצות־הברית עונים המומחים שאין להם עדיין נסיון כזה. אם יש מקרים של אוטיסט שהתחתן, הם בודדים מאוד".

– כמו בטיפול בילדים אוטיסטים, כמו בילדים נפגעים אחרים, משתתפת הממשלה בשיעור נמוך יחסית. איך מתנהלות האגודות?

„הטיפול בילדים האוטיסטים בכל מקום הוא עניין לארגונים פילנטרופיים. בכל מקום אלה הורי הילדים שיוזמים את הארגונים והם הדוחפים את הפרוייקטים. בכל מקום זה ארגון שזוקק למקורות כספיים נוספים מעבר למה שהמדינה יכולה להרשות לעצמה, היות שבטבעו החינוך המיוחד הזה הוא יקר מאוד. גם ממשלת ארצות־הברית העשירה והמפותחת אינה יכולה להרשות לעצמה חינוך יקר כל כך לילדים האלה. אני רוצה לציין, שהתפטרות של מנהלי הבנקים היא מכה קשה במה שנוגע אלינו. אנחנו פיתחנו איתם יחסים הדוקים ואישיים. מנהלי הבנקים ליוו את האגודה מאז קמה על רגליה ואת כל הדרך כולה עשינו בסיועם. כל המיפגשים של המועצה הציבורית של אלו"ט, למשל, מתקיימים בחדר ההנהלה של בנק־לאומי. כל הפניות והבקשות שלנו נענו תמיד בנדיבות, בהבנה וברצון טוב, במיוחד בבנק־לאומי ובדיסקונט. אני כולי תקווה שנוכל למסור יחסים דומים עם אלה שיבואו במקום המנהלים המתפטרים".

– במשך שנים התייחסו אל אלו"ט כאל ארגון המטפל באוכלוסיה נפגעת אמנם, אך יחסית קטנה. האם היו לך רגשי נחיתות וקשיים בהתרמה בתחרות עם הארגונים הגדולים?

„היו לי בעבר קשיים בגלל ההרגשה, שמי אני שאבוא אל הציבור עם עוד תצוגת אופנה, או עם עוד מכירה פומבית של תמונות בשם אגודה כמעט אלמונית. שלב המעבר היה קשה, אבל יחד עם זאת, תוך כדי שלב המעבר נעשינו מוכרים יותר, ידועים יותר, ממוסדים יותר. היום אני משוחררת מרגשי נחיתות למיניהם, ואנחנו פונים לציבור הרחב באותו בטחון עצמי כמו כל ארגון אחר. כשהתחלנו במלאכה גם אמרו לנו 'או, עוד ארגון', מי צריך עוד ארגון ולמה לא מקימים מטריה אחת לכל הילדים הנפגעים? השאלה הזאת חוזרת ונשאלת לעתים די קרובות. לדעתי, דווקא הייחוד שבכל אחד מהארגונים והאיסוף הנפרד של התרומות ממקדים את תשובת־הלב לבעיה הספציפית. מגיע לכל אוכלוסיה פגועה שהציבור יידע על קיומה, על בעיותיה המיוחדות ועל מצוקותיה הקשות. גם אם היינו מקבלים 10, או 20 אחוז ממה שאוספים בכלל, אני חושבת, שחשוב מאוד לכל אוכלוסיה נפגעת שהציבור הרחב יידע על קיומה ומצוקותיה, ובדרך זו או אחרת יביע את השתתפותו. ולא אלמן ישראל. כשבאים לכל בית־אב יימצאו עוד כמה שקלים לתת למי שמגיע לדלת. בכל תצוגת אופנה או [illegible] מכירה פומבית או מסיבה, תמיד נמצא אותו ציבור [illegible] לאפשר את החוגים המעוניינים בה. ספציפית, ואולי מעדיפים אותה על פני אחרים".

לאה רבין. עובדות חיים. תצלום – הנרך גוטמן

– [illegible] הציבית הנשמעת באחרונה באמצעי־התקשורת מתייחסים אל אירועי ההתרמה למיניהם כאל אירועים חברתיים שנשים באות לראות ולהיראות בהם, והמטרה אינה מעניינת אותן. את שותפה לגישה הזאת?

„אני לא יודעת אם אני שותפה לה או לא, אבל אני לא רואה פסול בזה: אם יש גברות שאוהבות להיראות ואוהבות ללכת למסיבות ולתצוגות־אופנה, תבוא עליהן הברכה אם בד־בבד הן גם מרימות את תרומתן. בכל חברה יש נשים נאות ולבושות יפה שרוצות שיהיה קהל למאמץ שלהן, מה הפסול אם יש גם מישהו שנשכר מכך? הרי איש לא יעלה בדעתו שהאגודה לילדים אוטיסטים קמה כדי לעשות 'קייטרינג'".

– האם, לדעתך, הכרח הוא שרעיית איש־ציבור תעמוד בראש אגודה פילנטרופית למען אוכלוסיות נפגעות?

„הכרח גם הכרח. אלו"ט היא דוגמא לאגודה שהיתה כמעט אלמונית לפני עשר שנים, והצליחה לחדור לתודעת הקהל, אל בעלי המאה והדעה. אין שום ספק, שקשה לסרב למישהו שנושא שם מפורסם. לדוגמא, באחרונה פניתי למנכ"ל 'תנובה' וביקשתי ממנו תרומה של גבינות לערב של מכירת תמונות לטובתנו. תשובתו היתה: 'נו, אם את מבקשת איך אני יכול לסרב?' תשובות מהסוג הזה קיבלתי למכביר ואף פעם לא ראיתי בהן עלבון, להיפך. התוצאה היא החשובה. אני בפירוש חושבת שזו חובתה של רעיית איש־ציבור להירתם למאמץ של אגודה זו או אחרת, ולסייע לה באמצעות השם, המעמד או התואר שבעלה נושא. אנחנו לא משחקים במחבואים. אנחנו יודעים איך בנויה החברה. אנחנו יודעים שהדברים האלה עוזרים ופותחים דלתות. אין מה להתבייש בכך. אלה עובדות חיים וצריך להכיר בהן ולדעת לנצל אותן למטרות החשובות".

האופטימום – 1:1

„בביקורי האחרון בארצות־הברית זומן לי צ'ופר בלתי רגיל", סיפרה לאה רבין. „פתחתי את הטלוויזיה בשבת בבוקר, שבה לא משודרות תכניות־האירוח הרגילות, ומה ראות עיני: תכנית בת שעה על נושא האוטיזם. תכנית מקיפה ומעניינת ביותר. המסרים שלה יכלו להינתן מפי אנשים אצלנו כמעט באותן מלים.

„נאמר בה שהמחלה מתגלה בשנתו הראשונה עד השלישית של הילד, לא אחרי כן. לרוב היא מתגלה בשנה הראשונה, ורק במקרים נדירים ביותר קורה שילד מתפתח בצורה נורמאלית ופתאום מתגלים בו הסימנים האוטיסטיים. בתכנית אוששה גם הסטטיסטיקה, המוכרת לנו, שמספר הנפגעים מהמחלה הוא 4־5 על כל 10,000 ילדים, וש־60 אחוז מהנפגעים הם בנים ורק 40 אחוז בנות.

„דובר בה על היבט שאנחנו ערים לו ויודעים עליו, אך עדיין לא הגענו לביצועו בישראל: עדיף לקבל את הילד למסגרת החינוכית המיוחדת בגיל שנתיים. בתכנית נאמר, שאם הילד מתקבל בגיל שנתיים, יש לא מעט מקרים שבגיל חמש או שש הוא יכול להיקלט במסגרת לימודים רגילה. אנחנו מקבלים את הילדים האוטיסטים בגיל ארבע או חמש, בדרך כלל, ואני לא יודעת על מקרה כלשהו של ילד שהופנה למסגרת לימודים רגילה.

„המומחים בתכנית דיברו גם על האינדיווידואליות של הסימפטומים. כלומר, אף שיש סימנים המשותפים לכל הילדים האוטיסטים, הווריאציה בתוך הסימנים האלה היא עצומה. רוב הילדים אינם מדברים, אך יש כאלה המפתחים איזושהי שפה. אפשר ללמד אותם קרוא וכתוב וחשבון בלי שקיימת הבנה לעומק של מה שהם עושים. רמת המשכל שלהם היא בגבולות 50 – 70. לבודדים יש רמת משכל גבוהה מזו. עם זאת, יש ילדים אוטיסטים שיש להם כשרונות מיוחדים. אצלנו יש ילד שהוא גאון בציור, ויש לנו ילדים שמראים סימנים מובהקים של כישרון מוסיקלי, אבל כל זה לא בא למלוא המיצוי והביטוי בגלל האוטיזם.

„גם בתכנית הטלוויזיה אמרו, שהסיבה אינה ידועה. אגב, ההורים אומרים שהתעלומה היא הצד הקשה ביותר בכל העניין. זה לא פגם גנטי ולכן אין מה לדבר על תרופה, התופעה גם אינה יכולה להתגלות בבדיקה של טרום־לידה. הסימפטומים הם התנהגותיים ולא גנטיים.

„היבט חשוב נוסף שהודגש הוא, שהיו שנים שבהן היתה מקובלת הסברה, שאוטיזם הוא נושא לאשמה של הורים בגלל לחציהם על הילדים, הציפיות הגבוהות מדי מהם, שכן התופעה רווחת במשפחות שרמת השכלתן גבוהה. בעלות השגיות גבוהה, שבעטיין קורית התופעה של ילד אוטיסט, שאינו יכול להתמודד עם הרמה או עם הציפיות, או שלא קיבל די אהבה וחום אמיתיים. הנסיון הורה, שאין למסקנה זו כל יסוד, כי יש ילדים אוטיסטים בקרב משפחות מכל רמות ההכנסה ומכל שכבות ההשכלה, בכל הגזעים".

המונח אוטיזם הוכנס לשימוש לראשונה ב־1943, על־ידי פרופ' ליאו קנר, והשם מרמז על התופעה הבולטת של ילד המנותק מסביבתו וכאילו שקוע בעולמו הפנימי. הילדים האוטיסטים, המכונים גם „ילדי הפיות", שרויים בעולמם הפנימי ואינם יוצרים כמעט קשר עם סביבתם; אך הם אינם פאסיביים. התנהגותם מלווה בהתפרצויות זעם, לעיתים ללא סיבה נראית לעין, ובפעילות־יתר. הילד האוטיסטי דורש תשומת־לב בלתי פוסקת במשך כל שעות היממה.

חינוכם של הילדים האוטיסטים במסגרות החינוך המיוחדות מחייב כוח־הוראה רב. המצב האופטימלי הוא, כמובן, 1:1, ודאי בשלבי ההתחלה. לאה רבין אומרת, שהיא מכירה בארצות־הברית מוסדות שבהם זה הבסיס. ברוב המקומות הגיעו למסקנה שאפשר ליצור קבוצות של 5־6 ילדים ולהצמיד לכל קבוצה שני כוחות־הוראה: האחד הוא מורה, והשני כוח־עזר של הוראה. אלו"ט מממנת את כוחות־העזר הנלווים, אך שיעור ההשתתפות של ההורים בעלויות החינוך המיוחד גבוה מאוד.

בישראל מטופלים במסגרות שונות כ־250 ילדים, אך יש כמספר הזה ילדים ובוגרים אוטיסטים שאינם נהנים מהחינוך והטיפול המיוחד. נקודת המיפנה בטיפול באוטיסטים בישראל היתה הקמת בית־ספר „יהדיד" בתל־אביב, שהוא גולת הכותרת של פעילות אלו"ט. „באו הקמת בית־ספר 'יהדיד' קיבל החינוך של ילדים אוטיסטים בישראל את הצביון המתחייב: לא בית־חולים אלא כיתות חינוך מיוחדות עם כל השיטות שלמדנו במרוצת השנים", אומרת באוזנה לאה רבין. „אני חושבת שבית־ספר זה יכול לשמש בית־ספר לדוגמא בכל מקום במערב. איננו נופלים משום מרכז חינוכי ואין לנו במה להתבייש".

חוץ מאשר בבית־הספר „יהדיד", מטופלים האוטיסטים, בעזרת אלו"ט, במוסדות נוספים במעון־יום פסיכיאטרי בבית־החולים „שיבא", בבית השיקום המטבלתי בנס־ציונה, בבית־החולים הפסיכיאטרי „איתנים" ליד ירושלים, כיתה וגנים טיפוליים בחיפה, כיתות מיוחדות ברחובות ובירושלים, מחלקה למתבגרים בבית־החולים הפסיכיאטרי „אברבנאל" בבת־ים, כיתה בטבריה וכיתה בקיבוץ מוצא.

U-MAN

עבור אחד מלקוחותינו המייצר ומשווק מוצרים טכניים יחודיים בעולם בתחום צנרת תעשייתית וחקלאית

דרוש

מהנדס מכירות

בעל מרץ רב ויכולת טובה ביצירת קשר עם אנשים בעלי תואר מהנדס או הנדסאי (נסיון לא הכרחי) יכולת להתמיד דרך קשיים עד להצלחה. מגורים בגוש דן ורשיון נהיגה הכרחיים.

עבודה מעניינת מאד ושכר הולם למתאים/ה.

להתקשר בטלפון 292949-03 לשוע.

ב.נ. שרותי ניהול

מידע על משרות ועובדים בכירים

למפעל תעשייתי באיזור הגליל דרוש

מנה"ח ראשי

לניהול מערכת הנה"ח ממוחשבת והכנת הדוחות.

דרוש בוגר

חשבונאות / מנה"ח מדופלם / בכלכלן עם ידע בהנה"ח

סודיות מובטחת ומשובה לכל פניה.

לביה"ס החקלאי עיינות-נעמ"ת

דרוש/ה לשנת תשמ"ו

מדריך/ה חברתי/ת

מועמדים בעלי נסיון והכשרה יפנו בכתב לבית הספר עיינות, דואר עיינות 70490.

לחברת יבוא

דרושה

מזכירה

הפעלת טלקס שוטף

וידע באנגלית הכרחיים.

טל. 653763-03

למפעל קונפקציה באזור

הדרום דרושים:

1. מהנדס ייצור

בעל 3 שנות נסיון לפחות בניהול ביצוע הנדסת ייצור במפעל תעשייתי.

2. הנדסאי/ות ייצור

א. לעבודה במשרד הנדסת ייצור.

ב. לתפקידים ניהוליים בייצור.

3. חשמלאי מוסמך

בעל נסיון באחזקת חשמל בתעשייה.

המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים בציון המשרה למשרד ... לת.ד. ...

פקידה

בוגרת תיכון

אחרי צבא

ידע באנגלית.

03-5538391/2

לחברה המהנדסת אזרחית דרושים:

1. הנדסאים/טכנאים

2. שרטטים

החברה להגנת הטבע

דרושה

פקידת רישום מאיים

לחברה לשיווק מוצרי טוי דרוש

סוכן לאזור המרכז

* רצוי נסיון קודם בענף.
* עם רכב — תנאי מצויין.

לפנות בכתב עם קורות חיים לת.ד. 1449 חיפה.

לחברת ביטוח בחולון

דרושה

פקידת תביעות

בעלת נסיון של 3 שנים לפחות בכל ענפי האלמנטרי.

5 ימי עבודה בשבוע

תנאים טובים

לפנות טלפונית 889446-03

לביה"ס התיכון לאיזור רמלה-לוד

דרושים מורים

לשנת הלימודים תשמ"ו

* פיסיקה
* מתימטיקה
* ביאולוגיה
* אנגלית
* ערבית.

לקבלת פרטים נא לפנות למזכירות ביה"ס טלפונים 222900-08 ; 224768-08

בטחון אזרחי

CITIZENS SECURITY SERVICES

אבטחה ★ שמירה ★ שרותים מיוחדים

דרושים

בחורים/בחורות

לתפקיד בטחוני מעניין

בנמל התעופה בן-גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה בלבד

תנאי קבלה:

* לאחר שרות צבאי
* 12 שנות לימוד
* דוברי אנגלית ברמה גבוהה
* מגורים באזור המרכז
* עד גיל 26

לחברת אמריקה ישראל בלוידס

דרושה

מרכזנית

דוברת עברית ואנגלית

לשמונה שעות

טלפון 613221-03

מועצה אזורית תמר

לבית הספר עין תמר בנאות הכיכר

דרושה מורה

לכיתות ד'-ו'

לשנת הלימודים תשמ"ו

עם 4 שנות נסיון לפחות.

מגורים במקום, טל' 950911-052

בשעות אחה"צ 55104-057

מושב נאות הכיכר ד.נ. ים המלח.

לחברה גדולה לדטרגנטים ומוצרי נקיון דרושים באיזור המרכז והדרום

סוכני מכירות

בעלי נסיון

---

1) הנדסאי/טכנאי

NCT בע"מ

לחברה העוסקת בפיתוח מרכזי עיבוד מבוקרות מחשב

דרוש

מהנדס מכונות צעיר

אם חינך "מסור לענין" בעל חשיבה מבריקה וכושר יצירתי — צפויה לך עבודה עם אתגר ודינמיקה

טלפונים: 763130/763567-03

בית הספר היסודי בכפר גלעדי

מחפש

מורים / מורות

לכיתות ד', ה', ו'

עדיפות למסורת קליטה.

להתקשר לאופיר ... 46361-069 ... 46612-069

לחברת א.ס.ק. — קור בע"מ

שלמה המלך 13 בני-ברק

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

הבקיא ה בהתאמות

ל-4 שעות (אחה"צ)

5 ימי עבודה

בין השעות 18.00—14.00

טל. 772086-03 משעה 16.00

המחשב

אם אתה איש מקצוע מנוסה באחד מתחומי המחשבים

מזכירה

למאיר חבי למכוניות ומשאיות בע"מ

נציגי וולוו בישראל

אגף איזור כבד

דרוש/ה

לניהול משרד ...

למלון דיפלומט ת"א

דרושים:

* שף קונדיטור
* עוזר/ת קונדיטור
* אחראי/ת מטבח קר
* עוזרים/ות טבחים
* מרכזן/ית

דוברי/ות אנגלית

המעוניינים יפנו למלון דיפלומט ת"א, הירקון 145 או לטל' 294422

י. הורוביץ ושות'

מכון לאיבחון מידע בע"מ

למפעל תעשייתי המוביל בתחומו

דרוש מנהל ייצור

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים, תשכלה ונסיון לת.ד. 1500 תל-אביב 61014.

דרוש

הנדסאי/ טכנאי

מיזוג אויר וקירור

טלפון: 9223374-03

ת.ד. 6015 בחיים

לחברה בהנדסה אזרחית דרושים

1. מהנדסים/ות

2. מהנדסים/ות

ל"ידי-זהב"

דרוש

מנהל עבודה

לעבודות גמר ושיפוצים

1. ידע במחירים לעבודות גמר

2. נסיון בניהול צוות עובדים

3. בעל רכב

4. גיל עד 40.

נא לפנות: 201013-03

לחברה מסחרית גדולה במרכז הארץ

דרוש

רואה חשבון

בתחומים הבאים:

א. טיפול וייעוץ בתחום ניהול ותכנון כספים.

ב. ייעוץ והנחייה בנושא מסים.

ג. הכנת דוחות מיוחדים.

הכישורים הדרושים:

1. נסיון של 3 שנים ברואה חשבון בתחומים הנ"ל.

2. תושב גוש דן.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לת.ד. 6751 ת"א—יפו אגף כח-אדם, בצירוף תולדות חיים ונסיון קודם בעבודה.

—סודיות מובטחת—

לחברת עתירת ידע דרוש

מכנאי אלקטרוניקה

שופר-סל

למחסן המרכזי בפתח-תקוה

דרושים

* עובדי מחסן
* נהגים למשאיות

מעל 15 טון.

ראד בוכימאי, בע"מ

בוכימאי — מנהל מוצר

ארפיקא

דרושים מתכננים/מבצעים

* בוגר בצלאל או דומה
* שנתיים נסיון בפרסום

לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים לת.ד. 1049 ת"א 61008

איתורית

ITURIT

איתורית שרותי תקשורת אלחוטיים

חברת התקשורת הארצית לשרותי איתורית וציוד קשר אלחוטי של JOHNSON

עם הרחבת הפעילות קיימות מספר משרות בנושאים הבאים:

1) הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

לעבודות תחזוקה, פתוח ושרות של ציוד קשר מתקדם.

- נסיון במערכות תקשורת אלחוטיות
- ידע במערכות דיגיטליות
- לפחות 3 שנות נסיון, לאחר שרות צבאי
- רשיון נהיגה חובה

2) טכנאי אלקטרוניקה

- לאחר שרות צבאי בציוד קשר אלחוטי
- רשיון נהיגה חובה

מקום עבודה: רמת גן.

3) מחסנאי

לעבודה במחסן הראשי בפתח-תקווה

- עדיפות לבעלי נסיון במוצרי אלקטרוניקה.

המעונינים במשרות 1,2 יפנו למשה כליין 7549177-03 ולמשרה 3 לאיתן 900041-03

* עבודה בעלת אתגר
* תנאים טובים
* סודיות מובטחת

---

arkia ארקיע

דרושים מיידית לעבודה זמנית

דיילי/ות אוויר

מוסמכים לטוס במטוס בואינג 707 ואשר עבדו במטוס זה במשך חשנתיים האחרונות עבדו במטוס זה במשך חשנתיים האחרונות (לכל הפחות).

כישורים נדרשים:

* יוצאי/ות צבא עד גיל 38
* שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית (יתרון לדוברי שפות נוספות)
* הופעה נאה
* מקום מגורים — איזור גוש דן

מועמדים העונים לכל הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות לטל. 424582-03.

לקביעת ראיון ביום ראשון 18.5.86, בין השעות 08.00—15.00.

נא להצטייד לראיון בפנקס שחרור מצה"ל ובתמונה.

למעבדת-שיניים סאסאדנט

דרוש

טכנאי שיניים

מעולה בתור שכיר או לקליטה

נא לפנות 88506-069 88512-069

הלוח הכללי

דרושים

מנפחי זכוכית

(לזכוכית פיירקס)

תנאים טובים.

"טוב בארץ"

בחיים 381273

חלקצ'באל

מקום טוב באמצעו...

* בוגר מדעי החברה
* נסיון מוכח של 1–3 שנים בחברת פרסום

לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים לת.ד. 11010 ת"א 61110

יותר טוב במנפאואר

למחלקה הטכנית

סניף ת"א

בן-יהודה 12 א'-ה' 08:00-14:00

טל: 284128-03

דרושים

★ מכשירנים מעולים

יוצאי חיל אוויר (חמ"מ) או חיל חימוש, בעלי נסיון בהרכבות עדינות למשמרת ראשונה ושניה.

מנפאואר MANPOWER

החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

לגטר צרכי צילום (2000) בע"מ

מחלקת השירות

דרוש/ה

מחסנאי/ת טכני/ת

לחצי משרה

אפשרי פנסיונר

בעל/ת נסיון קודם באפסנאות טכנית

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית: 9234222-03.

Agfa

השמירה לקבוצת

סניף רחובות

דרושים

מאבטחים

ביחידת סיור ממונעת

תנאים טובים + הסעות + מענקים

הכישורים הדרושים:

* יוצאי צבא, עד גיל 45.
* פרופיל רפואי מ-65 ומעלה.
* רשיון נהיגה.

ועדות קבלה תתקיימנה בימים ראשון, שני, שלישי ורביעי (18—21.5.86), החל מ-16.00, במשרדי הסניף — רח' בנימין 14, רחובות.

נא להצטייד בפנקס מילואים, תעודת זהות, פנקס שבוי ורשיון נהיגה.

אגיס תעשיות

אנו נמצאים בעיצומה של צמיחה והרחבת מפעלנו לתרופות ותמרוקים מן המתקדמים בארץ.

אם ; עבודה רבת אתגר, יצוא, תנאי שכר משופרים ואוירה טובה, מעניינים אותך, אתה מוזמן להצטרף לצוותינו המיומנים.

רוקח תעשיתי

במסגרת תפקידך יבוא לידי ביטוי נסיונך ביצור ותשולב בצוות עבודה דינמי ומיומן.

כימאי אנליטי

נסיונך ביצור דרוש לצוותי העבודה והמחקר שלנו.

מפעל אגיס תעשיות הנמצא בירוחם מציע לעובדיו תנאי העסקה מיוחדים — נשמח לספר לך על כך.

נא לפנות בצרוף קורות חיים ל"אגיס". ד"ר אלבין דוד / מר עמית להב ת.ד. 16 ירוחם מיקוד 80500.

אגיס תעשיות מקבוצת אגיס

כפר הילדים והנוער

הדסים

מיסודה של ויצו הדסה בקנדה

דרוש/ה

מורה לכימיה

לכיתות התיכוניות

לפנות: בבוקר 98262-053 בערב 98248-053

שופר-סל

לסניפי חיפה דרושים

מנהלי מחלקות בשר

יתרון לבעלי ניסיון

מועמדים מתבקשים לפנות ביום ראשון 18.5.86 בין השעות 14.00—18.00 למר חיים שטיינברגר, בהדר-כרמל צומת הצ'ק פוסט.

א.כ.א.

אספקת כח אדם זמני בע"מ

דרושים לנו עבור לקוחותינו לעבודות קבועות:

חשמלאי אחזקה

נסיון מוכח של כ-4 שנים באחזקה במפעל תעשייתי

★

נהגים (רשיון ג')

1. לחלוקת מוצרי בשר בגוש דן (רשיון לסמיטריילר - יתרון)

2. נהגים ועוזרי נהגים לחלוקת תוצרת מזון (העבודה מ-03.00 בלילה)

★

קופאים (למחסני מכירה)

בעלי נסיון כספר בבנק

★

מנהלי חשבונות

סוג 3 + שנה נסיון

★

מסיק דודים

בעל רשיון ממשרד העבודה והעבודה במשמרות.

נא לפנות טלפונית 287817-03, 282487-03

MARVIN

דרוש

סוכן להפצת שעונים

בחנויות ברחבי הארץ

נסיון קודם הכרחי

נא לפנות למרווין יבוא שעונים בע"מ רח' חס 1 ת"א טל: 294492-03 קומה א'

שופר-סל

לסניפנו בתל-אביב (ובאזור המרכז)

דרושים

עובדי מאפית

(18.5.86) בין השעות 9.00—12.00, למר מועמדים מתבקשים לפנות ביום ראשון עביקה בץ — בית שופר-סל, רח' רוטשילד 79, פתח-תקוה.

אוטובוסים 49, 50, 51, 62, 66

קלמי

ל"מי ומי" תעשיות מזון דרושים:

* מנהל שווק

מנוסה בעל נסיון מוכח בשטח

* קניין

בעל נסיון של 3 שנים לפחות

* מזכירה בכירה

בעלת שליטה בשפות

המעוניינים מתבקשים לשלוח תולדות חיים "למי ומי" רח' תוצרת הארץ 13, ת"א

* מחלקים

לתוצרת המפעל באזור ת"א, דרוש רכב מסחרי לתובלה בקרור, דרושה ערבות בנקאית. נא להתקשר טל. 4316644-5-6-08 (לעמי נוי) או לטל. 256217-03.

תבעל

קבוצת משמרות בע"מ

דרוש

למפעלנו בפרדס חנה

סגן מנהל ייצור

מהנדס או הנדסאי יצור

עם נסיון בתעשיה של 3 שנים לפחות

נא לפנות בכתב יד לביח"ר תעל ת.ד. 28 פרדס חנה 37100.

שופר-סל

דרוש

ירקן מנוסה

לניהול מח' ירקות

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית לחברת סטיץ בשוק הסיטונאי רח' החשמונאים ת"א. ביום ראשון 18.5.86 בין השעות 9.00—11.00

לגטר צרכי צילום (2000) בע"מ

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות סוג 3

הכרחי נסיון של 4 שנים לפחות בהנה"ח ממוחשבת.

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית החל מיום א' לטלפון 9234222-03.

Agfa

עסיס

למפעלנו בנתניה

אזור התעשיה החדש

דרוש/ה

פקיד/ת יצוא - יבוא

הכישורים:

שליטה מלאה באנגלית

נסיון מוכח ביצוא ויבוא

להתקשר טלפון 39191-053 לרבקה.

هكذا من الأصل

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר

דבר ראשון בבוקר

דירות

וילות ובתים 1850

● להשכרה לשנתיים בית פרטי +גינה 6½ חדרים ליד קרית. 9322732

● וילה חדשה בבית אריה ומי קרוב לכ' הדרך 03-317958 03-9712044/7

● בשכונת־הל רמת־גן הרשמפלתי סגה קלמה, בעל עבודות הכי רוגם תפאורה 5 תוספת רחב 270,000 דולר 03-784421

דירות למכירה 1200

ת"א־יפו

וילות ובתים 1850

דירות למכירה 4 חדרים ויותר 1300

דירות למכירה 3–3½ חדרים 1400

דירות למכירה 2–2½ חדרים 1500

קבלנים מציעים 1100

דירות למכירה 1–1½ חדרים 1600

שרון

חן

דירות להחלפה 1700

ביקוש דירות 1750

דירות בשכירות 1850

דירות מרוהטות 1900

חולון / בת ים

דרום

דירות בחו"ל משפחה 1950

חנויות 2400

חדרים מרוהטים 1970

עסקים 3000

משרדים 2500

מגרשים 2700

מבני תעשיה 2600

מחסנים 2200

אולמות 2300

הצעות עבודה 5000

משא
לספרות, אמנות ועיון

האפילה שבתוכנו

מאת מנחם בן

סיגלית דוידוביץ, „מעבר להבטחת פניי (שירים)", הוצאת „עלשירי", 1985.

הקדמה ראשונה: המשורר בפאשיסט

המשורר ישראל בר־כוכבא, המשמש גם כמורה לפסיכולוגיה בבית הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית, מרבה לדבר על יתרון השירה על הפסיכולוגיה. מהו אותו יתרון ומדוע בכלל ניתנים הדברים להשוואה? ובכן, הדברים ניתנים להשוואה קודם כל משום שמדובר בשני המיקרים בתחומים מילוליים. הטעור המשמש בשני המדיומים הוא מילים בלבד (בניגוד לפסיכיאטריה, הכוללת, כידוע, גם טיפול תרופתי). וכמובן, מעצם ההשוואה משתמע התחום שבו מושווים הדברים: הדיינו, הכושר לרפא את הנפש, להחזירה לאיזונה, נגיד.

ומהו איפוא יתרון השירה? שהפסיכולוגיה מסיבכה מכבדת יותר מכל את התיפקוד, ואילו השירה מסיבכה אינה מכבדת דבר מלבד את השירה עצמה. הוזה אומר, נצחון הרוח (,האם תרצה, נצחון השפיות) במיקרה השירה איננו אישהו כישור חיצוני, התנהגותי, אלא עצם היכולת לגעת, להתנסח – ובעצם, לשיר – גם במצבי המבוכה הקיצוניים ביותר. זהו מדד השפיות האמיתי. כל השאר הוא עניין ל„קבלני הביקור הסדיר". הדברים אינם חדשים, הוא שאליו התכוון עמיחי, כשאמר שאילמלי כתב שירה היה משתגע (משום שאילמלי כתב, לא היה מצליח לסדר את התוהו שבתוכו), והוא שאליו התכוון אהרון שבתאי, כשקרא (במאמר על יונה וולך בחוברת „חדרים" 5) „לגלות את הפאשיסט שבתוכנו", שהוא „האוצר האמיתי היחיד שיש לנו" – (והנה הערה בסוף המאמר) ובניגוד למה שנתן זך הבין בדברים האלה, הכוונה איננה לספח את „הפאשיסט שבנו" כדי להכילו ולמסמס, אלא לגלות אותו כדי להיפטר ממנו. „האוצר האמיתי היחיד שלנו" – כלומר, האלמנט היחיד שבתוכנו היכול להעשיר אותנו ולשפר אותנו – היא דווקא האפילה שבנו, שרק אם נגלה אותה, נוכל להשתחרר ממנה – ובכך להודר. מי שמכבת את שבתאי „פאשיסט" בגלל הדברים האלה, כמוהו כתעטה־גלזר, שראתה ביונה וולך (שמאינה כאלוהים מאין כמותה) מתיפת שכישמים בגלל סיפור התפילין הדוגמתי שלה. זה פשוט לא להבין את הדברים. ומי שקורא, אגב, את „בגין" של שבתאי, ושומע מה שאומר שם שבתאי על התרבבה ה„מסטיאנית", כלשונו, מבין עד כמה הפליג זך בטעותו.

מה שייך כל זה לסיגלית דוידוביץ? שייך, משום שכל העניין הוא לגעת במוקדי המצוקה, במוקדי האפילה, ולא להשאיר אותם בתוכנו. כך ספרה של סיגלית דוידוביץ. ככל שהיא מתארת בספרה מצב אנושי מאוד חריג לכאורה, ככל שהיא מובילה בספרה נסיון התאבדות, אישפוז פסיכיאטרי, אהבה לסביות וגם סתם קשי כיום „לקום בבוקר", כך אנחנו מתרשמים דווקא מבהירותה השיכלית של הכותבת, אי־השגעוניות המוחלטת של העברית שלה, צלילות הבעתה.

בשעתו אמר נתן זך בראיון ב„קול ישראל", כשנשאל על מידת נכונותו להתחדות בשירה: „יש דברים שלא יצליחו להוציא ממני אלא במטופרות; והשירה אחרי ככלות הכל אינה מטופרת." (כשם קראתו „מעיר" את הדברים בספרו „פרק קודם") אמירה יפה, אלא שיש משוררים המתפשים דווקא את ההזדמנות הזאת, הזדמנות השירה הזאת, כדי להוציא מתוכם, ובלי מטופרות בכלל, את מה שרק השירה, אולי, בגלל טיבעה ובגלל מסורתה, מאפשרת להוציא.

ועוד אגב אורחא: באותו כיוון עצמו, שבו מהווה זך על העכשוויות „הפאשיסטיות" הללו בספרותנו, הוא מפרסם, בין השאר, רשימה של דוד אבידן, והנה אבידן, ושאותו שיבח זך במשורר, ובכרך) מפרסם בספרו „תשדורות מלווין ריגול" שורות נועזות לכאורה כגון:

אני אוסף את זה יה
מאחרי מוסתרה
אבי השמטת
אתה הבריאה

ובספרו „ספר האפשרויות" הוא מפרסם שורות רצחניות לכאורה כגון:

אני אוהב להרוס אנשים ממושקפים
המלאים עליוני נשותיהם בחיוך.

אבידן, הרבה יותר משבתאי, מגלה בשורות אלה את „הפאשיסט שבתוכו", אלא שבמקרה אבידן, ספק אם הוא שואף במודע להיפטר ממנו, מאותו פאשיסט. האם מאיאקובסקי, המשורר הרוסי הגדול, מגיבורי המהפכה הקומוניסטית, הכותב שהוא „אוהב לראות מות ילדים", או מאיר ויזלטיר שלנו, המהתהמזוק אחריו בכתובה:

מות ילדים לא יעשה עליי רושם
(בספרו „פרק א', פרק ב'")

האם הם – „השמאלנים", הילדים הטובים והאנטי־פאשיסטים – האם הם פאשיסטים פחות בשורות האלה מעמיתיהם „הימניים"? אלא שהדברים מורכבים הרבה יותר, ויש להזהיר מקריאה פשטנית ומסולפת של דברי שירה ודברי משוררים.

הקדמה שניה: הליטראט כוכר

דומה שאם היו עורכים מחקר סטאטיסטי על תבנות ספרותיות אופייניות בשירי נשים ובשירי גברים, היו מגלים כי השירה הגברית נוטה להילכד הרבה יותר במלכודת הליטראטית. מה זה ליטראטית? הוה אומר, כל שהוא סגנוני ולא סגנוני, כל שמוצאו ברצון להידראות מישהו אחר, להעטות איזשהי תחפושת לשונית.

הנוהג הליטראטי הוא בפשטות נוהג זר לרוב הנשים הכותבות. אלה יכולות ללקות, כמובן, כמותן כגברים, בתעבבות, באיביות, בבאנאליות, וכל כיוצא בהם. אבל הנטייה לכתוב כ„מישהו אחר", ובעיקר במישהו ספרותי אחר, היא נטייה גברית בעיקרה.

השאלה מדוע זה כך היא אולי עניין למחקר סוציולוגי מעניין. ייתכן שיש לכך קשר ל„היתר הכללי" לבכות, להיות „עצמי" ו„נפשי" ו„לא מוגן" (כלומר, חשוף), שהוא היתר הנתון יותר לנשים מאשר לגברים, לפחות במסלול החברתי הישראלי (ובוודאי לא רק הישראלי). על כל פנים, הצעד הישראלי, שהוליך את המקצועות ה„ריאליים" המנוכרים במקצוע הפנימי של השירה (כי הלא מילות השירה הן מילות חיינו) – נשאר בהרבה מיקרים מנוכר גם בו. גם השפה הספרותית, הליטראטית, היא שפה זרה (לנפש), ארוכה הדרך לחרותה.

ובכן, ה„רק על עצמי לספר ידעתי" של רחל נכון לגבי הרבה מאוד משוררות, אולי רוב המשוררות, כשם שעל הרבה משוררים ניתן לומר בדיוק את ההיפך: „רק על עצמי לספר לא ידעתי".

אכן, מה שבולט קודם כל בשירתה של סיגלית דוידוביץ הוא עומק המגע שלה עם עצמה, היעדר החציצה בין הלשון שבה היא חושבת על עצמה ובין הלשון שבה היא כותבת על עצמה.

נושא מרכזי בשירתה של סיגלית דוידוביץ הוא אי־הזיהוי עם העולם או הפער בין האני ובין העולם. העולם הוא „שם", בעוד האני הוא „פה". זוהי תפיסה אופיינית למצבי בדידות והשווה, למשל, עם פנחס שדה בשירו „אשכבה": „בעולם פרחים נולדים ונרדמים בערות נאהבות / הוא שוכב בין הסדין והשמיכה ועיניו עצומות". אצל סיגלית דוידוביץ מופיעה כבער, שנתפס בבוה הנגדר כבוה עוד בחוויית ילדה באמה בשורות היפות הבאות (עמ' 10):

הייתי או ילדה. חשבתי שם הם החיים.
(עולם מתוק ולא נגיש.)
בבית בובות של יום הולדת.
עכשיו אני קוראת בספר.
אני קוראת:
ילדיהם של החרשים בוכים בלי קול.

יש ביטויים המוזיקים והבאאים הללו, כדי ללמד אותנו על כוחה השירי של סיגלית דוידוביץ. מה שמקשר בשיר זה בין תיאור העבר („הייתי או ילדה. חשבתי שם הם החיים") ותיאור ההווה („עכשיו אני קוראת בספר. / אני קוראת: ילדיהם של החרשים בוכים בלי קול") הוא לא רק המכנה המשותף הגדול של הכאב, אלא דבר־מה מדויק והרבה יותר: מדוע, למשל, „ילדיהם של החרשים בוכים בלי קול"? משום שקול הבכי נועד לעולם, ואם „העולם" חרש, אם הקול „לא נגיש" (שאי־אפשר לגשת אליו, לשמוע אותו) – אין טעם להשמיע קול. זה גם מה שמאפיין בקושר זה את החיים, המיתורמים כאן ל„בית בובות של יום הולדת": אי־אפשר ליצור קשר אמיתי עם „בית הבובות" הזה. אי־אפשר לגשת אליו („עולם מתוק ולא נגיש"), שהרי הבובות הן אילמות וחרשות. זהו תיאור היעדר הזרימה הטבעי בינה ובין העולם, ותמונת מצב זו חוזרת שוב ושוב בשירה של סיגלית דוידוביץ:

צעקתי כי לא רציתי למות לבד, האור בפנים חוור,
ואז חזרת אל הקלות והקולות נרגנה אי שם, עולם
(עמ' 30, ההדגשה שלי)

למפות את הסבל

מעניין שסיגלית דוידוביץ נוקטת במלה זו עצמה, „שפיות", כדי לתאר את מה שהוא, על פי החלוקה התיפקודית הפסיכולוגית, בדיוק ההיפך משפיות. מהו ההיפך משפיות על פי הפסיכולוגיה? דהיינו, הדיווח. הנה כותבת סיגלית דוידוביץ:

דימיתי את אהבתי לצפור שנותרה בעודה
בשוויה, למלאך שאיבד את שפיות מלאכתו
והתאהב בעולם הזה ובחיים האלה.

כלומר, השפיות על־פי סיגלית דוידוביץ היא דווקא „היותו המלאכי", הריחוק מן העולם הזה. להתאהב בעולם הזה, להתקרב אליו, הרי זה כבדר אובדן השפיות. המשפט השירי האופייני של סיגלית דוידוביץ איננו „מעומה" דהיינו, אין בו שום „פיוטי" פיוטי – לא לשון רמה, לא תחביר שבטוני, לא מוזיקאליות המוליכה את עצמה – וממילא האחיזה של הקורא בטקסטים שלה יכולה להתבסס בעיקר על הבנה רגשית והגיונית: להבין על מה היא מדברת, ובעיקר להבין עד כמה המילים שלה נולפו מתוכה ומתוך ייסוריה. מדובר כאן בשירה כאובה מאוד, ודומה כי ביכולת למפות את הסבל יש לסיגלית דוידוביץ מעט מאוד מתחרים בשירה הישראלית.

כשאני אומר שסיגלית דוידוביץ מגלפת את המלים מתוך כאבה – וזה מידה רבה תוקפן של מילותיה וכוח שירתה – אני מתכוון לאותו מיטען של אושר, שנושאים איתם מושגים פשוטים ביותר אצל אדם כאוב. כפי שאיכות האור היא אחרת לגבי מי שהיה זמן רב בחשכה, ואיכות המים היא שונה למי שהיה שרוי בצימאון קשה, כך המושגים הפשוטים, המלים הבאנאליות לפעמים של סיגלית דוידוביץ, הם בעלי עומק מיוחד, כמה שההדר ביטוייהם:

אני כותבת שכבר את המקומות
[illegible] עם עם השמש

ואולי רק מי שכבר נפרד מן השמש באופן קונקרטי לגמרי (שהרי מתכוון כאן, כאמור, נסיון התאבדות) יכול לומר משפט פוטנציאלי כגון „שכח את השנים המתות/נגע עם השמש" מתוך מישור התכוונות מאוד לא־פזמוני ולהתכוון למלה „שמש", למשל, במלוא תוקפה הלא־ליטראטי והלא־באנאלי.

ודאי ש„המילים הבאנאליות" של סיגלית דוידוביץ לא היו מצליחות להיות לא־באנאליות בעינינו, אילמלי היו נתונות בהקשר של שירה מפותחת, מלוטשת ומורכבת, בסמוך לאיזורים מילוליים מלוטשים, לדימויים חדשים לגמרי, כגון תפאורת הפתוח בשיר „טבי ימים":

משק היום שחור כשרשרת עיניים בלואה ופה מלוהלך כבר
יהמיים אני מרבות אליך,
פירוים נפוחים נודדים בשטים – צעקתי – לא
להבהיל את קצות האצבעות הנגוחות להיבהל
לקבל השטפה.

וכשם שסיגלית דוידוביץ אינה ליטראטית בשורות הפזמוניות המרוחות שלה, כך היא איננה „מילולית" ו„ספרותית" גם בדימויים החדשניים, הסיוטיים, הלא־מוכרים שלה. נבחן, למשל, דימוי אחד:

משק היום שחור כשרשרת עיניים בלואה ופה מלוהלך – – –

קודם כל, עוד לפני שהכנו את הדימוי לדיוק, אנחנו קולטים את המסר הדינאמי שלה: „הפה המלוהלך", השרשרת הבלואה, השחור של משק היום – כל אלה די בהם כדי להעביר את הזוועה הנפשית, אבל אם נבחן היטב, ניווכח כי לצירוף התמונות יש הגיון פנימי משלו ורצף אותנטי מאוד. מהי למשל „שרשרת" (כאן: „שרשרת עיניים בלואה")? הרי זה דבר־מה העשוי מחוליות עגולות. ובכן, גם העיניים (העגולות) וגם הפה (העגול) הם חלק מאותה שרשרת עצמה, שבה כלוא היום וכלואות הנפשות. ואשר שיקשוקה הוא שיקשוק (או משק) אותו יום שחור עצמו. כלומר, אין מדובר כאן בצירוף שירותי של „סמלים", אלא בדימוי בעל כוח נביעה טבעי משל עצמו.

לפסל לחן ילדים

אם יש לי ביקורת על סיגלית דוידוביץ, הרי זו ביקורת רגשית, לא ביקורת שירית. במשורות, מדובר כאן ללא ספק בכתיבה מקצועית תשלה, רגישה מאוד ומדוייקת מאוד, אבל דומה שעמייתה המרכזי הוא במצבירותה – בדיכאון וביציאה ממנו. כל אירוע – בעבר או בהווה – נגדר כאן על פי קנה המידה של הסבל או המגוע שהיו כרוכים בו. זוהי אי־יציאה מוחלטת מן האני אל העולם, והיא העושה את שירתה לשירה מלאנכולית כל־כך. באופן מפתיע, התלונה היסודית בלי כקווא בשירים האלה, היא דווקא על היעדר שגעוניות. הרי לכאורה מוכרים בשירה מעשים „שגעוניים" לא מעטים (כאמור, נסיון התאבדות, אישפוז פסיכיאטרי, אהבות לסביות), ובכל זאת בעוד שירה – מן המיטב הלשוני של שירה – „שיגעון" כלשהו. השפה שפויה ואוחזות עד להכאיב.

דומה כי סיגלית דוידוביץ, שהיא בעלת רמת־מודעות חריפה, כמו מנסחת את הדברים לעצמה, כתלונה פנימית שלה כיחס לעצמה:

רציתי לפסל לחן ילדים.
אבל היי – אמיתות מוחלטות

שפיותנה, בין השאר, הייתי רוצה ללכת עם המוזיקה של המילים, עם הבצעוניות, אבל אינני יכולה להיפטר מן המידה, מן המוטו, מן האמירה, שהיא במובן ידוע ההיפך מן המוזיקה, מן המשחק. דליה הרץ כותבת באחד משיריה: „לעיתים גם אותי החשק תוקף/ לכתוב על מעשה־בעלמא שהתעלף/ על פניה." וכו', וגם היא מדברת בעצם על התשוקה המשחקית, התשוקה „לפסל לחן ילדים", אלא שבניגוד לסיגלית דוידוביץ, מגשימה דליה הרץ באותו שיר עצמו את התשוקה היא, שהרי שירה של דליה הרץ הוא אכן שיר משחק. סיגלית דוידוביץ לעומתה רק משמיעה אמירה מרוה ומוזסרת על אותה תשוקה.

(המשך בעמוד הבא)

הר הקסמים ופירוק הפלמ"ח

מאת אברהם הגורני

אהרן אפלפלד, „בעת־ובעונה־אחת", הוצאת „כתר" הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשמ"ה; 148 עמ'.

מדוע נעשה אהרון אפלפלד מקובל אצלנו בעת־ובעונה־אחת עם עמוס עוז וא. ב. יהושע בעוד שרק כדי עמל עלה בידו של י. אורפז לפרוץ לו דרך ויחזים קיומו שדי עדיין בשוליים? ומדוע בשעתו עגנון, שכל כולו כל כך שונה ומשונה מדור הפלמ"ח, מהעברית הצברית, מהגיבור החברה'מן, הצליח כמעט לשתק כל קול ולהשתלט על הזירה? האם משום שהמרכז הספרותי הארץ־ישראלי התחיל מאבד מקצת מבטחונו במרכזו ומשום שמרכזיותה של ארץ־ישראל עצמה, כביטוי של התחלה חדשה ושל כל העתיד כולו, התחילה נפגמת משהו?

לא הרי עלייתו ושקיעתו של מרכז ספרותי עברי בימינו כבעבר. לנו, עתה, אין סיכוי להקים מרכז אחר ולו גם זמני. איננו בטוחים, שאין מקום אחר להיקלט בו פיסית, כדי להניח את הראש ואפילו להכות רגל שורשית. אבל לעברית אין מרכז אחר אלא ארץ־ישראל. אהרן אפלפלד, כמי שמתעקש לקבל את המרכז הארץ־ישראלי בערבון מוגבל, ונשף בו את הצד השווה עם הוויית עולם שוקע שלפני השואה. הוא, שלא כמו עוז או יהושע, איננו נזקק לאקטואליזציה כדי להאיר תופעות מבשרות אובדן בטחון עצמי בהווייתנו הישראלית. את החזרה בתשובה, עם כל הגלעג והבזיון המאיים סבה, אין הוא צריך לחפש ב„מאה שערים" של שנות השמונים. הוא יכול להישאר בפתחות המוכרים לו היטב של שנות השלושים בוינה או בהרי הקרפטים.

זהו, אולי, אחד מסודות „הר הקסמים" האפלפלדי אשר בנובלה „בעת־ובעונה־אחת". הדרך ארוכה ומייגעת יש לעבור עד למעלה הרכס כדי להגיע אל הגובה הנישא, אל האוויר הצלול. לגבי האם, הנריאטה, זוהי חזרה ל„ימים אחרים, רחוקים, השיבה לתגים הביתה" (עמ' 6), לזכר ההורים. שיבה ל„לשונם של היהודים". ההתרחקות הזאת היא המעוררת את האשליה, כי לא בנו, הישראלים, הכתוב מדבר. אנו, קרוב אלינו יותר דווקא פליכס, האב. איש העסקים. המעשי. העינייני.

פליכס לא הצליח לממש אמביציה בימי הנעורים. הוא לא זכה להשלים את לימודיו ברפואה. הוא קיווה, כי הבת, הלגה, למיצער, תגיע אל התהילה. פסנתרנית תהיה, מפורסמת. הבן התחיל אכזבה גמורה. אך עד מהרה גם הבת, תקות אב המשפחה, בעת־ובעונה־אחת עם סיום הגימנסיה – איבדה את סיבתה. הלגה נתקפה מחלה. האם משום שמלכתחילה לא היה בה אלא כשרון מוגבל ולא היתה יכולה לעמוד בציפיות הגבוהות? האם מפני דכאון מיסתורי כלשהו? בין כך ובין כך אלמלא מחלתה לא היתה עילה לכל המסע הזה מעיר הבירה וינה אל הכפר שבהר הקסמים. לא היה מקום לפיתוח כזה החזרה בתשובה. אין איפוא חשיבות לסיבה המדוייקת הנסיבתית, או לאיבחון הרפואי של המחלה.

ארבעה גיבורים לפנינו. פעם נהגו לומר אנטי־גיבורים. בא יצחק אורפז במסתו הידועה „הצליין הדילוג" ותיקן: אין ראוי לתאר גיבור יותר אלא מי שנועד לחיות בעולם מרוקן מאמונה ולחפש על אף הידיעה שאין למצוא את הפלא.

ארבע נפשות מחפשות. הבן, בן השש עשרה, עתיד למצוא עד מהרה בחורי המשרתות את כל מה שמתבקש לו. גופו וצרכיו. בשעת הדוחק יתפס בידי המתבר סמל. יהודי ברמות עוי, מגושם. מעורב עם האיכרים. ועם זאת פגיע מאוד ביום פקודה, שבוא תבוא מחוץ לזמן הספר. נשאר שלוש נפשות. שתים מהן, הבעל ואשתו, שרויות במלחמה מתמדת מזה שנים. אותה מלחמה נואשת ופרידה, שלתוכה מטילים הם כמעט את כל חייהם ואשר מאפיינת כאחד את המצב האנושי של היהודי על סף השואה בסיפורי אפלפלד. „כיוון שאיש לא ידע" – מבטא אפלפלד את הדברים ב„תור הפלאות" – כי אלה הימים האחרונים (– – –) היה כל אחד מדפר מתוך שלו כמו לא היה טיעור לחיים האלה" (שם, 108). גם ב„באדנהיים עיר נופש" כל הסימנים העידו על הקץ המתקרב וכא. רוקטור פאפנהיים, כמו קשר קשר כדי להקהות את החושים. לנתם. לעודד לשווא. כאן, כאמור, מלחמה בתמורת ביניהם ועל נפשה של הבת, חשובת המרפא.

הבת הסאכת־נרפא היא משום שלא היה כל סיכוי כי תממש את עצמה. תוי התודה המתגלים בפניה משקפים

אהרון אפלפלד

את ענני הראנה המתקשרים מעל לעצם אפשרות הקיום היהודי באירופה באותה תקופה. הרופאים הנודעים, שעל פיתחיהם מחזרים אינם יכולים להושיע כפני שאין זו מחלה „רגילה". הרופאים נראים לאב „נוכלים וחסרי בינה" משום שהחכמים, באותה תקופה, לא עלו על הרזיוסות.

ובכן: הלגה היא בת ישראל הידועה? משל לאומה הכוסלת על ערש דווי? אפלפלד, כמובן, יפסול פרשנות זו. מושגים „סימבולי" ו„אלגורי" הוא אומר („משא" 10.1.86) – „אני הייתי נזהר בשימוש בהם". כמובן. אך, בה באותה שעה, הוא מדבר על „משפחה יהודית מתפוררת". יתר על כן הוא מדבר, למעשה, גם האדם האומן. האדם הארכיטיפ. כמי שמקפל בתוכו את המחלה ואת התרופה למחלה של האנושות כולה. השיגעון והפיכחון.

לא בסמל רדוד עוסקים אנו איפוא אלא בנסיון של האומן לתהות על עצמו ובאמצעותו על מצבו של האדם. המשפחה היא איפוא הרחבה של האני, שגלומות בתוכו האפשרויות השונות. מצב המחלה והמבוכה. אפשרות הנסיגה אל מה שקרוי „חזרה בתשובה", אך גם השתקעות מנוגדת בתכלית בחבאים הארציים. האני עשוי, במצב מסוים, להזדהות גם עם דרך ההתבהמות או ה„חיים הכבעיים", שאותם מייצג הבן. צודק איפוא אפלפלד. הוא עוסק בבני אדם. לא בסמלים. ובחינתה של כתיבתו ביכולת לעצב בני אדם ולסמור את חייהם אלו באלו. סיפור המעשה איננו עיקר. הוא מתמצה בעליית המשפחה אל „הר הקסמים" הנידח, מקום מושבו של „המרפא" התמפלות הכישפה מכפם האיכר. נאמרות שם, ע"פ להחזר בתשובה, האם הבת. יורדים מן הרכס האב והבן. בגופה של היצירה אין המשפחה מתאחדת ובכך ניתנת גושפנקא לתהליך ההתפוררות שהיה בעיצומו קודם לכן.

בבישור הפנים־משפחתי, אם ניתן לומר כן, החל הפירוד בין האיש לבין אשתו עם הולדת הילדים. אך אירונית היא המחשבה־האשכבה שהאשים־חסר פליכס בלבו: „אם אדם עוזב בית ויוצא לטמטה, משמע שהוא אסם" (11). האם הבית באמת קיים עדיין. לא בכדי הדברים לא עשו שום רושם על הבן, קארל, כאשר לקראת סיום הנובלה מבריז פליכס האב „חוזרים הביתה" (129). האם וינה היא הבית. האם אוסטריה היא הבית. האם הבית עודנו בית. כמוטיב עגנוני – ואפלפלד איננו בוש להמשיך את עגנון – מצטיירת השיבה אל בית שבו ננעלה הדלת. שיבה כעולם התוהו אל דלת נעולה. אל עיר שאיננה עירך וביתך שאיננו ביתך. האשה זה כבר היתה לאחר. לא לאדם אחר. לעולם אחר. בבית הריק נשארה העוזרת. המשרתת הגויה. השתלטה על הבית. הגיפה הדלת. הניחה מנעול ברזל. יש להם מפתחות (עגנון! עגנון!) אך מה התועלת במפתחות. „גם לא יעזרו לנר" אומר האב.

מה גרוטסקית היא הסצינה. בעלי הבית היהודים חוזרים באישון לילה, בגבבים, כזרים, למה שאמור להיות ביתם שלום, לאחר מסע ארוך ומייגע ורב סכנות. והרי לך דיאלוג כיום לבין המשרתת, שמעבר לדלת הנעולה:

„כאן קארל. חזרנו הביתה. אין לך מה לפחד. אני ואבא חזרנו הביתה". גלוריה כנראה לא האמינה למשמע אוזניה או שהיתה מבולבלת. היא קראה בקול משונה. „רציתו לי. לא עשיתי רע לאיש. למה אתם מציקים לי. אלוהים ימחל לכם. אין כאן יהודים". (138)

ובפתחה, לבסוף, את הדלת אומר המחבר: „משל לא יצאה לקדם את בעל הבית אלא אורחי לילה לא קרואים". אחרי השואה מעוררים הדברים גם מחשבה אחרת. על שיבתם הלא רצויה של הקרבנות־השרידים לביתם עליו השתלטו השכנים. הזמן הסיפורי בנובלה שלפנינו הוא בטרם השואה. אבל לא במקרה קרויה היצירה „בעת־ובעונה־אחת". מה שמתרחש במישורים רבים ושונים מתרחש. הוא מתרחש בלב הנפשות הפועלות. הוא מתרחש בעולם המקיף אותם. הוא מתרחש בעבר. בגולה. הוא מתרחש עתה. כאן. בארץ ישראל.

תהליך ההתנכרות בין פליכס לבין אשתו הנריאטה, החוזר ומזכיר את עצמו, הוא הפועל היוצא של ההתרחשויות השונות. בסוף הפרק הראשון תחושה זו השכיחה מלבו של האב את סבלה של הבת. „אנוכיותו וחרדותיו הציפו אותו". (11) בסוף הפרק השני, באשר „פתח פליכס קמעה את סגור לבו ברתעה" (15), דווקא, היא ואמרה: „לילה טוב". כלומר, מעבר לגורמים הנעוצים באחד מהם מתגבשת המחיצה. הם נדונים לפתח ולייצג דרכים אפשריות שונות להתמודד עם המשבר. מצב המחלה בסיפור. בסוף הפרק הרביעי, לאחר שה„מרפא" אמר את דברו ואפשרות החזרה בתשובה העלתה – „הנכר שהיה ביניהם שנים נחשף ויצא עתה קר ומעורסל ובלא כחל ושרק". (32). הזרות והנכר הופכים ליישות אוטונומית בכיבול. זהו, בעת ובעונה אחת, גם אחד המאפיינים את המצב היהודי בדורנו.

טעות היא לחשוב, כי אפלפלד גורס „חזרה בתשובה" כפתרון. אבל אין ספק, כי הוא מודע לכך, שהפתרון שהציע להמשך היהדות שלא במסגרת המסורתית – כדים עבד במבחן ההיסטורי. יתר על כן: הבטחון כי פתרון כזה קיים ומובן מאליו איננו נחלתו. בפי ה„גולם", הבן המגושם, שם המספר בסוף הפרק החמישי את הדברים וההרהורים בעניין התפילה:

„מה, להתפלל". הוא תפס סוף סוף את אחותו, הנודעת בשכלה הטוב ובכשרונותיה הרבים, בדיבור חסר שחר. אך הוא לא הסתפק בזה הוסיף: רק אנשים פרימיטיביים עוד מתפללים. משונה, הלגה לא ענתה על דעתה, היא התבוננה בו בבטט רך ומוחל, כשל אחות בוגרת שאינה עולבת עוד באחיה הצעיר". (37)

האחות החולה איננה מתוארת כאן כחולייה דווקא. שכלה הטוב וכשרונותיה הרבים נזכרים. היא מוחלת לצעיר. הזמן יעשה את שלו. אבל הולך ומתמהן הפירוד בין האחים, בין בני הדור הצעיר. העובדה, שבעיני האח המגושם דווקא האחות המשכילה היא ה„פרימיטיבית", נועד לסבך את המצב ולא להציע פתרונות קלים. כיצד יימשך הקשר בין האב לבין הבת לאחר שהיא תשקע בעולם הישן־החדש והוא עצמו יחפש מפלט בחיק נשים זרות? ככל שסוקקות האם והבת בסינון תפילותיהן

(המשך בעמוד הבא)

עם כ"ב האותיות

מאת ישעיהו אברך

אני מודה על כפל־הזכות שנפל בחלקי [illegible] כבוד פרס ישראל עצמו והזכות להשיב תודה עמיתי – כלות הפרס והתגין, אישאיש בח[illegible] הסגולי, אישאיש בייחודו היצירתי, שנמצאו ה[illegible] על ידי חבר־השופטים לפרס ישראל.

ככל שהדברים אמורים בפרס לעתו[illegible] ולמסאות – שבו זכינו, חברי שלום רוזנפלד ו[illegible] – גרעין התודה יאה לשר החינוך והתרבות, ש[illegible] עשרות שנים של קיום פרס ישראל החזיר למ[illegible] הפובליציסטית משהו מן המעמד המוכר והכ[illegible] שהיה לה מראשית תנועת התחייה העברית. היתה גם אבן־שתייה חינוכית להתעוו[illegible] הלאומית, גם חלק מבנין־העל הרוחני שלה.

קשה לומר כי בדינמיקה של חיינו בשלהי ה[illegible] הזאת – במיקצב הסוער של ההתרחש[illegible] האנושיות, החברתיות והטכנולוגיות – יש מקום יכולה להתקיים, פובליציסטיקה ארוכת־נש[illegible] שאלף־זמן לה והיא מנסה מתוך רוגע תנ[illegible] לקבוצות כל נושא בכל־אנפין שלו ולצור תבניות כתיבה, הממזגות צורה ותוכן ויוצרות של חדשה, היא שלמות המסה העתונאית. והרי זה ז[illegible] של כתיבה עברית המחפש את חלקת־האלו[illegible] הקטנה שלו בתחום המפולש שבין העתונאות הספרות, כשהוא גם גבירתה של הראשונה, אמתה של האחרונה.

אולי חלפו ללא־שוב ימי גדולתה הפובליציסטיקה העברית מאז גדם קלם של [illegible] סוקולוב, ברל כצנלסון, זאב ז'בוטינסקי ודומיה כשם שנשתנו מן היסוד תבניות מחשבה וב[illegible] כמעט בכל תחום מחיי הרוח של האדם בימ[illegible] נשתנו התבניות, נשתנה הקצב, נתי[illegible] סוחר־הנשימה – אבל לא נשתנו העקרונות נשתנו הציווים המוסריים שהכתיבה העתונ[illegible] בכלל והפובליציסטיקה במיוחד – כלומר: אזור היחידי־הדעה ולא רק איזור האינפורמציה – מחוי[illegible] בהם. אם היא סוטה מעקרונות אלה לא זו ב[illegible] שהיא מאבדת את אמינותה ואת המעט שבו מבקשת להשפיע על עיצוב דעות והאנשים והצ[illegible] אלא שהיא מאבדת את זכות קיומה הסגולי ובזו[illegible] את הזכות לטעון בחלקה שלה במורשת רוח מיוחדה שאותה טבעו גדולי הפובליציסטיקה מא[illegible]

ואם יש לכתיבה הפובליציסטית חוקים מש[illegible] אתיקה משלה – עקרונות וציוויים ש[illegible] תנאי־בל־יעבור לעצם הזכות לשלוף עט במאו[illegible] ציבור – הציווים בכללם הם: מאבק לדבו[illegible] צדקים – בלי גלגול־עיניים צדקני; אמירת הא[illegible] – בלי תאוות התעללות; בקיאות – בלי יוה[illegible] החלטיות של הבטוח באמיתו, אך גם מנה שקו[illegible] של סקפסיות, של ספקנות, המניחה מקום גם לד[illegible] אחרות ולבחינתה. ביקורת – בלי איבה; הדו[illegible] הסיכנוע – בלי שמחה לאיד, צער על העקוב ו[illegible] המעוות, צער המתגבר גם על יצרו הטבעי האדם לפסול במומם של אחרים. מודעות לכך ש[illegible] כי אנו רגילים בשיגרת־הלשון לראות כמ[illegible] במיצוייה של האמת את „האמת ה מ ר ה", אין הכרח לטבול את העם בחרון אדסי, במְרָרָה. בקיצ[illegible] להבחין בעוצמה האדירה שהעט והאמת המשוח[illegible] ממנו נותנות בידך – אך לא להשתכר מעוצמה ז[illegible]

דברים פ ו ס י ם – ככל שמחייב אופי המא[illegible] על דעתך – אבל: לשון נקייה לא לשון סמאריל[illegible] עוקפת ומהלכת סחור־סחור. אבל לא לשון הכיב[illegible] שהיתה, לדאבון הלב, מסימני־ההיכר המעוותים [illegible] הרבה מפרחי־העתונאות בימינו. שלא ת[illegible] עזות־הפנים אחות לאמת, וגסות־הרוח – תאומה.

ואם בכל לשון כך – בעברית על אחת כ[illegible] וכמה. תהליך עיצובה של הלשון העברית – מגדו[illegible] הפלאים של תחיית ישראל – הוא תהליך [illegible] התחדשות בלתי־פוסקת: של יציקת דם חד[illegible] בעורקים עתיקים וסימביוזה של רמי ביטוי ומנ[illegible] ישנים וחדשים המזינים את ניב האדם העב[illegible] בימינו. סימביוזה זו היא חלק מן החיות, הויטאלי[illegible] של הלשון העברית המתחדשת. אך ספק אם יש ע[illegible] לשון הדוחה מעצם טבעה את הוולגאריות, א[illegible] הגילוי־באשפתות, את ההתעמרות־לתאבון בכבו[illegible] האדם, כפי שדוחה אותם לשונם של מחברי משל[illegible] שיר־השירים וקהלת – מזה, ודרושי תוכחתם ע[illegible] ישעיהו, ירמיהו ועמוס – מזה. ואין לך מקום ש[illegible] חייבים לזכור כללים אלה יותר מבעתונות – הו[illegible] הדוכן שממנו מטפטפים יום־יום אלפי קולמוסי[illegible] באוזני רבבות אדם, ניבים, אורחות־דיבור והליכות ושממנו מעוצבים, ביודעים ובלא־יודעים, קוו[illegible] בדיוקן העם, תרבות חייו וגם אמונתו בעצמו ו[illegible] יאושו מעצמו.

★

לא אוכל לסיים דברי בלי להחוות קיד[illegible] לאכסניה שלי, היא בית „דבר", שהיה ל[illegible] כבית־צמיחה.

אך אפסיד דברי במלים של תודה והבעה לכ[illegible]: האותיות העבריות, שגויליהן נשרפו על כל מוק[illegible] ואותיותיהם הפורחות ניתנו בידינו כמורשו[illegible] מבית־אבא שחרב. והן ניתנו בידינו כחומר ללו[illegible] ממנו אהבת־האדם, אהבת העם, לשונו ותרבותו ומעל לכל – אהבת האמת.

לא נותר לנו, איפוא, אלא לקוות כי נמצא תמיד בעטנו את המזיגה הנכונה בין ה ח ת י ר ה לאמת ה א ו מ ץ להגן עליה הענווה באמירתה. תודה לכם.

(דברי תודה בשם חתני פרס ישראל תשמ"ו, במעמד חלוקת פרסי ישראל בבית העצמאות ההיא, בירושלים.)

מתי נתחיל לחיות

מאת ענת לויט

חנוך לוין, „החולה הנצחי והאהובה" (סיפורים „הסטוריה"), הוצאת „כתר", ספרי סימן קריאה, הוצאת הקיבוץ המאוחד; 1986; 207 עמ'.

...אין כפרה לנפיחה קולנית הבוקעת מפי אשה. תמיד שאפנו להשתייך לאירופה, ואך כמעט היה בינינו לבין קבלתנו לקהילת העמים הנאורה. כל ג'יהוק, רבותי, עלול להפר את שיווי־המשקל העדין ולהבריע את הכף לצד נסיגתנו אל האימפריה העותמנית. ומי יודע אם בדיעבד לא היתה זו נפיחתה של רומנצקה שהכריעה סוף סוף: שקענו סופית לתוך המרבנה הגאלות של אסיה." – אילו היה נערך תיזון, שבו היו המסיבים צריכים להיות על־פי משפט אחד, מי כתב אותו, היה חנוך לוין מן היוצרים הבודדים, אם לא היחיד, שהיה אפשר לזהותו בנקל. בדיוד סגנונו ותכני כתיבתו של חנוך לוין קשה מאוד לטעות.

השאלה אם כדי לאהוב את יצירתו של חנוך לוין, צריך להיות מיזנטרופ גמור, או סתם בקיאם מפוכח וציניקן עד להכאיב, הולה זה כבר להיות ציר מרכזי בדיון המתנהל מזה שנים סביב מחזותיו, השוטפים את התיאטראות כמעט לבקרים. נראה בעליל, כי חנוך לוין הוא עובדה קיימת, כמעט אני מתפתה לומר גיבור בנוף התרבות הישראלית המתהווה במשך עשרים השנים האחרונות. את מקומה של השאלה האמוציונאלית ביסודה, שהתכוונה ליצור בשנות הופעתו הראשונות של לוין על זירת התרבות, שני מחנות – אוהבי לוין מול שונאיו, המירה בשנים האחרונות שאלה אחרת – באיזו מידה מתמיד לוין לרכוב ולהרכיב את קהלו על סוס אחד, מבלי שיטרח לסמוך על רעננותו של הסוס הזה, ולו על־ידי החלפת מונתו. במלים פשוטות – השאלה היא, האם חנוך לוין ביצירותיו האחרונות, מעתיק או לא מעתיק מעצמו?

„החולה הנצחי והאהובה" הוא קובץ סיפורים ראשון לחנוך לוין. רוב הסיפורים (מועד כתיבתם מתואדך) נכתבו במהלך עשר השנים האחרונות. חלקם פורסם בחוברות „סימן קריאה". עבודה בחוקר מקיפה, אפשר לכתוב על הזיקה האמיצה בין סיפוריו של לוין לבין מחזותיו. אמנה כמה סעיפים לעבודה היפותטית כזו (אולי כבר נכתבה): א. דמותה האיזוטה של האהבה הגדולה מן החלומות. ב. היררכית האומללים המאמללים את האומללים המאמללים את האומללים וכו' ובלי ערבון מוגבל. ג. מקורות האוכל העילאי בעלי הערך המיוערי של האדם הבודוגי. ה. הפער הטראגי בין מציאות חייו המעופשת של בן־האדם לבין הזיותיו... המעופשות עוד יותר. ו. בין טיפוס לוקאלי, מקומי, לבין אב־טיפוס בקנה־מידה אוניברסלי. אפשר להוסיף עוד כהנה וכהנה סעיפים וסעיפי משנה. נדמה לרגע, כי הסעיף החשוב ביותר בעבודת־מחקר כזו, יהא זה שידון לא בנושאי מכלול יצירתו של לוין, כי אם דווקא בסגנון כתיבתו, שאלמלא הוא לא היה אפשר לאפיין ובקלות, את יחודיותו של המכלול הזה.

ניתן לעיין לעיון ולזכות, שיהא בסופו של דבר חסר הבדיה, ברמה פילוסופית או אמוציונאלית, באשר לבידוד הפרוזדוריות, או להוליפין האכיתות, שבבסוד תפיסת העולם שלוין מציג הן במחזותיו, הן בספר סיפוריו „החולה הנצחי והאהובה". עובדה נחרצת יותר וקשה לעירעור, היא עבודת כבודתו של לוין להגהום את תמונת העולם שהוא מציג, בתוך תבניות משפטיות המדוייקות מאוד בניסוח תבני תמונת העולם הזה. ניקח כדוגמא קטע מתוך הסיפור „איש'ל ורומנצקה" מתוכו הובא גם הקטע שבפתיחת מאמר זה: „אי, רומנצקה ואיש'ל, לזה אינכם מתירים את המבילה, אוסרים זה לזה שלום ונפרדים? הלוא כך היה מוטב לשניכם, הייתם פורשים, איש לפינתו, למכאוביו ולגעגועיו, שוכחים זה את זה, חיי. שקט למה אתם מנסיכים כך בבזוזא, מעביים איש את רעותו באוירות המכובסה הזאת? ולא רק אתם כך, כל העולם, כמרוכה, איש'לים ורומנצקות הם דבוקים תמיד יחד ומרעילים איש את חיי זולתו, ואף בית־הקברות יסבבו מעורבבים, איש'ל – רומנצקה – איש'ל – רומנצקה, שיעמם נצור נסוך על פניהם." (עמ' 168)

חנוך לוין אינו 'מסתפק' בלספר סיפור ותוך כדי כך גם לומר משהו על העולם. גם העניין של יצירת דמות בדיונית, בחזותה הזית כנפר־ליפסו, אינה בראש בעייניו. דומה כי לוין, בסיפוריו יותר מאשר במחזותיו (אולי משום שבמחזות הוא כבול לכללים יותר נוקשים ומחייבים), מגיע מכח הרצון הזה, לומר את מה שיש לו לומר, על העולם האנושי הגרוע בתמלואו: לומר זאת בדרכו בצורה בוטה, הכופה עצמה על הקורא, באופן

חנוך לוין

שכמעט שאינו מאפשר לו 'להתפלל' אל מיתוס רחב של אינטרפרטאציות. ייסוד ההרבה־בדיות, ההרב־כסכסות המרשן יצירות ספרותיות, להופכן לאיכותיות, כבינעם שאינו קיים בסיפוריו של לוין. ובכל זאת, רבים בסיפורי הקובץ אחוזים בגרון־דמיוני של הקורא, ומוכים אותו דווקא במה הנחרצות של תמונת העולם המתנססת.

וכאן ניתן להגיע ולגעת בשני מאפיינים חשובים נוספים, שבהשתלבותם זה בזה, הם בעיקר יוצרים את הכמד האסתטי האיכותי, הן בסיפורי לוין, הן במחזותיו. הכוונה לפיוטיות המרוה את ניסוחיו של לוין, ולהומור המקאברי, שהוא בעיקר המגבת דרכה עובדת הדי־אגנות של לוין על מצב קיומו הבבאזד של בן־האדם. על שני המאפיינים הללו, כמו גם על אופן הניסוח הבוטה והמדויק, נכתבו כבר מאמרים רבים שהנו במחזותיו של לוין. בסיפורים, אולי משום שלוין איננו כפות לכתיבת דפליקות קצובות וקצרות יחסית, הוא נותן דרור ליכולתו הפיוטית ולהומור־הביתו הסטורי־מאקאברי.

קטע המרגים את האיחוי בין שתי האיכויות הללו, יהיה מתוך הסיפור „שצ'יצקי המגלגל עד לאבסורד", את קורותיו של שצ'יצקי בדירתה של גברת, המזמינה אותו מתלונה, בקוהו עובר בהוב, שיסיע לה בעזרות תגור מהבדים שבמזור־האכסבה. „הגבר צריך להכנים מנחה שצ'יצקי את ליבו הדיפיקו, הבפרסכם הואת סבב הדמתה של הגברת. – „אפילו לייק, אבל להכנס, אם גבר מכותה, מיכב לה ולגבירה. ע.ל.) לקנות פסלה בנחיל דולר שעליה תוכל לא רק להסתכל אלא גם לנחק עמו כפי רצונה. אך שצ'יצקי אינו פסלה, הוא ארם, יש לו עצמאות, הנה כפלה. שצ'יצקי הגיד הטבב בחסרונותיו אלה, מרבקו אליו עוכו היותו בן־ארם, ולא את קלל את הגוזרה הבוראה להיות אינם להמת רצה משלו בעוד הוא כה כסיחיקק לכופף עצמו מתות לרצונו היציב של מישהו אחר, כב ישכון לבבה בבחוית הזיית תכות ומרופשות ביתר עם כלי־בית חלודים, הקיר־הרים שכורים, ואולי גם שאריות אוכל רקובות." (עמ' 109) בקטע זה, כמו ברבים אחרים המצויים בספר, בולט הניגוד בין אין־אונותו ושיפלותו של שצ'יצקי, שעשויים היו לעורר, לכל היותר, חמלה מיזערית בלבו של הקורא, אילמלא הזה נוצק כאן יסוד עז של הומור, מכוח יכולתו של שצ'יצקי לגחך על עצמו, טוב יותר מכפי שיכול היה לגחך עליו כל אדם זולתו; ואלמלא הלשון הפיוטית־הנשגבת שבה הוא מבצע את מלאכת ההנחתה העצמית.

ציינתי את „שצ'יצקי" כסיפור אבסורד. ברוב סיפורי הקובץ קיים אותו יסוד מוצק של אבסורד, שאיפיין בעיקר את מחזותיו האחרונים של לוין. האבסורד הלויני נוצר, הן בחזות כמו „סחזיר גוממי", „עקיבי הירהמללי", „פוסרי", „חפידי", „ביירק", „קריפסי", הן בסיפורים כמו „החולה הנצחי והאהובה", „גברילי", „תצבע מיכי של ליל קיזיך", „החוף הזוקי", מכוח ריכוז כל מעייני העלילה בסיטואציה אחת או שתיים. ההתפתחות נוצרת בעיקר בדינמיקה הנפשית של הדמויות המגיבות זו על זו עד לזרא, בתוך בותחכי תמונת המצב החיצונית המגודרת עד כדי מחנק. המחנק הוא תוצר התחושה המתגברת של הדמויות ושל הקורא־צופה הכלווה אותן, התחושה כי לכריזת הכיאוס המתגבר בתוך המצב הכרזואלי, לא ניתן לפרוך את גבולותיו. כוחו של לוין עצום ורב דווקא באותה הליכה מסוכנת על החבל הדק, שבין ניפוח סיטואציה מעבר לפרופורציה הריאליות שלה, לבין ניפוח־יתר הגורם לניכרול האפקט־האיכותי של האבסורד, ואפילו לסי־עמם מתגבר. ניפוח־יתר כזה ניתן אכנם למצוא גם אצל לוין, בעיקר באותם קטעים, הסבים ומועלים עד זרא בסיפורים רבים, ובהם – תיאור מפורט של האקט המיני בין גבר לאשה. קטעים אלה נחלצים בקושי מסכנת הפלת סיעמום ובחילה בבוכן הרע של תפלות חסרת ערך, „בזכות' אוצר הדיבורים, המדהים לעיתים בגיוונו, של אברי הפריה הזכריה, או „בזכות' איזו אמירה פילוסופית – אקזיסטנציאליסטית'.

דוגמא טובה לכך, ניתן למצוא בסיפור „גברילי", המנציח את פגישתם הדראמטית בתפלותה ובכעורה של גבריל והאהבה־לשעבר לוסה, שבמהלך שנות הפרידה הספיקה להתחתן וללדת ילדה כעורה העונה לשם תופיק. לאחר תיאורים רבים מדי על ביאה מלפנים וביאה מאחור, פלוס הסתנה על הילדה תופיק, בא הקטע הבא: „מה עשה להן? איזה מעשה הוא זה? בה הכעסה למה השתין על התינוקת, ולז גם רבורית אוזן מקובחת היא? ולמה הגיס ליבו בלוסה, למה העיר בה תקוות שווא, למה הכלים והבתים אותה? אם חסרת חן היא, אם מגואלת גיחוך באוש – למה נבפל אליה מלכתחילה? ועל מה כל הצחוק והגאווה, והכפיחה על שכם עצמו. התרבית הוזדשה של שופקר בעל ההכסם – על מה כל זה. על השתנה על תינוקת בשכנתה וביאה כאחור על אמה? הן מעשים נועזים באלה לא יעזו לעולם, לעולמי' וכאן מגיע הנוספס הגואל – „הזוזי איפוא פיסגת העזותו, פיסגת הפקירותו, ההר אישר בה טיש לו להגשים על הבנה הגדולה הפתהה של עולבנול" (עמ' 159).

★

שני מרכיבים סגנוניים־תוכניים, שבעזרתו כליל או כמעט כליל, מבחזותיו של לוין, בונים את רוב סיפורי הקובץ, לטוב ולרע, לחזק את תבנית העלילה האבסורדית, וגם אולי בעיקר להעשיר את תבני העולם הלויני, את תבני הבריצה האנושית, טקצת ודודו והתייבשו בבחזותיו האחרונים של לוין ביחס ללוין עצמו. הכוונה לתרכיב האנלוגיה, או ההיסט הסיפורי, ולתרכיב תיאור הלכי המחשבה של הדמויות. שני התרכיבים, מהותית, אינם קשורים זה בזה, אלא מכוח הרתמתם להשגת האפקט המעשיר המפורה שהוזכר.

תמונות ההזרגות במסגרת העלילה המתפתחת, ניתן למצוא בעיקר במחזותיו האחרונים־האפיים של לוין, תמונה כזו זכורה למשל ב„יסורי איוב", וכה הקרקס, שבמסגרתו יועלה הלוליין־איוב על הצלב. תמונות כאלה במחזות, יצרו רושם של הפירה מלאכותית, נראה בעליל, כי מסגרת הסיפור פתוחה יותר להכיל את קרטה היסטים אנלוגיים, אם כי גם זאת חייב להעשות בפרופורציות מסויימות, שלוין לא תמיד טורח להקפיד בשמירתן.

(המשך בעמוד הבא)

קלוזנר בערבית

הספר „קיצור תולדות הספרות העברית החדשה (1781–1939)" מאת פרופ' יוסף קלוזנר תורגם לערבית על־ידי ד"ר יצחק שמוש (התקין לדפוס והקדים פרופ' שמואל מורה מהמכון ללימודי אסיה ואפריקה באוניברסיטה העברית), ויצא לאור בהוצאת „עכר" 1986 (דפוס סרוג'י).

ד"ר יצחק שמוש עלה ארצה מחלב (סוריה) בשנת 1927, לימד שפה וספרות ערבית חדשה באוניברסיטת ירושלים והיה מוריהם של סטודנטים בגילאים שונים שאחדים מהם חוקרים ומרצים בספרות ערבית. לפני מלחמת ששת הימים תירגם שמוש את פרקי הספר והרצה אותם בשפה הערבית ב„קול ישראל" בערבית. אחרי פטירתו – בשנת 1968 – הוקם חדר עיון על שמו, נתרמה ספרייתו הפרטית עם ספרים וכתבי־עת נדירים לאוניברסיטה העברית בירושלים וכאשר מצא פרופ' מורה את דפי התרגום בין ניירותיו שקד הרבה עם בני משפחת שמוש למען הוצאתו של הספר לאור.

هكذا من الاصل

כאלה באביב ימותו

מאת אלכס ליבן

מוקי צור, „אביב מוקדם", הוצאת „עם עובד", 198 ;99 עמ'.

צבי שץ נרצח באביב ימיו – בן 30 – בשעה שחש ... קרובי בשפחה ידידים, ובחבר ביניהם, מידי ... ערבים. כך באה לקיצה פרשת חיים סוערת ... של חלוץ ומשורר, שניצן שירתו אך פקע אבל ... הבשיל לפרות. לגבי היסטוריונים מקצועיים אינו ... אפיזודה חולפת. מוקי צור כתב עליו ספר. אגב, ... ולקסיקון האישים המפורט של יגאל עילם על יהודי ... התרשה, נעדר שמו של צבי שץ. אחרי הערך של ... ורה, מופיע הערך כהן אריאל...

... של הספר הזה ניצבת דמותו המעטה ביותר ... צבי שץ והבורה חלוצים שכונתה לימים „הקבוצה ... הפנימית". בברכה החבורה – צבי שץ וייסף ... ויפלדור. שני היפובים שביאו בהשיבתם ... ושיבות כוונת להיים, לחברה הקיבוץ, ואשר חזרו ... גם בפני אנשים שונים לכל אורך תולדות התנועה ... ציונית. בכאן ברומפלדור ההולם הפרגמטי שידע ... רכו בעיקר ולהתעלם בחיבורי נפש ביותרים ... הבר הכנרי צבי שץ, שהקומונה לדידו היא כרן ... ושי נפשו ובאוורי הוהר כוסבים. הלכו הראשון של ... מתאר בעזרת מכתבים שהחליפו ביניהם, את סיפור ... האהבה שחשו איש לרעהו, והוא מפרקי הווידוי ... היפים שאני מכיר בספרות העברית.

... שץ הזה, כדברי המחבר, עלם עניו והולמני שבא ... מבתבליל ונתפס לרעיון הגיונרי־אירופי. הוא נבנה ... החבורה הלוצים שהציבה לה במטרה ללכת ... לארץ־ישראל ולייסד בה קומונה. לגבי שץ היתה ... הקומונה אפשרות לפתיחת עידן חדש, לבניגה של חברה ... שבה הקרבה הבדאישית לא תהיה עוד מבוססת ... על קרבת הדם כי אם על קרבת הנפש. הקומונה ... היתה שבה יבררו יחסי קירבה אינטימיים בין ... רוב יהיה רגש של הבשפחה העתידית.

הספר הזה הוא סיפור של חלום ושברו. אגב, ... טרומפלדור ושץ, בזעירה רובה, הם המקרה חידה, בכל ... שע לי שניהם החלום לפרוגרמה התיישבותית ... משית. בשבבור מוגה את סגולותיו של הקיבוץ שבריעו ... ההזיק בעבר לאורך זמן, הוא בהבין את אופיו הנדיר ... החולם – של האידיאה. כך היתה יכולה להשפיע על המציאות, אך גם להתחשב בה ולהשתנות בהתאמה. התכונה הזו חסרה לקומונה שלהם (ובמגרלו) ואולי כשלונה הוא נקמת המציאות בחולם המתכחש לה...

ספרו של מוקי צור הוא ספר מרגש באין כמותו. לכאורה „רק" ספר היסטוריה שמבקש פנוי לשחזר את העבר, אך לאמיתו של דבר זהו ספר שניתן למקום, בעיני, סוג יותר דווקא באוורי הספר של הספרות השירה. במותם פיוטי ופונה אל השכבות העמוקות ביותר שבנפש האדם ופותח אל התבונה ואל הממד הסכלתני שבנו. במותם גורם לנו, במהלך הקריאה, להרהר על חיינו: טיבם וכיוונם. ובמותם בסופו של תהליך הקריאה גורם לנו לתחושה קאתארטית ובך להיות קצת אחרים, ואפילו לפרק זמן הולף.

ייקל לאפיין את איכותו של הספר הזה בתוך השוואה בכריכה למחזו של אלתרמן „כנרת, כנרת". בפתח בהזגו ההיסטורי־פיוטי הזמו אלתרמן על סיגלותיה של הספרות כבשחזרת ההיסטוריה. ואכן, כיצד לכתוב על האמת העובדתית בלא שתיפגע תרות היצירה – זו שאלה שכל אמן המשתמש בחומרים היסטוריים ביצירתו, שואל את עצמו. לאמן – העובדה היא לעיתים מכשול בפני פרא הדמיון. בעוד שלהיסטוריון היא להם הוית, ספרו של מוקי צור הוא בבחינתי הוכחה ניצחת, כי אכן גם ההיסטוריה בראשיתה היתה אך שירה, או בלשון פשוטה יותר כי המציאות – למתבונן הראוי – מתגלה בעילה על כל דמיון. מוקי צור יודע לחבב את המציאות ולהשוף את רבדי שירתה וכך באה הפרובלמטיקה הזו על צדדיה השונים. מכאן לפנינו ספר שירה („כנרת, כנרת") המגנסה לספר את העבר בלי לוותר על הכוב (שהרי „כיבב הכיר כוכר") ומכאן ספר היסטורי („אביב מוקדם") המנסה לשחזר במדויק את העבר בלי לוותר על השירה. ובעזרת מכתביו הפרטיים של המשורר וקטעי יומן בדירים ביופים שלו ושל אחרים מבני חבורת החלוצים ראה.

„כוה רינו של זמן עבר" – כותב אלתרמן במחזה הנוזר – „על פני עובדות – ברזל נטוע הוא כנשר, אך בבואתן ברעדו הוא כנהר".

האיכות המיוחדת של הספר הזה נעוצה בבראה בצירוף הנדיר הזה שבין החבורה לכרוסא חיבורו. הספר כתוב מתוך קירבה במעט אינטימית לנושא החקירה והמעורבות הזו שאינה פוגעת בבזרות המתודה המחקרית מקנה לספר אווירה ביוחדת שאופפת את הקורא מרגע ראשון ואינה מרפה. הקבע הפרתה את הספר בבואו זאת בצורה קולעת: „ראשיתו של ספרון זה במפגש עם ספר. ב־1929 יצא ספר מקומו של צבי שץ, על גבול הרטבה. ספר צנוע ומלא רגש בעריכתו של מנחם פחנבקי. ב־1967 יצאה לאור הדפסה מצולמת של אותו ספר. אז קראתיו לראשונה. הוא עודד בי סקרנות והשתאות רבה. בערב שהתקיים בעין־חרוד לכבוד הוצאת הספר, גמגמתי משהו בדבר זכותנו ורצוננו להציץ אל ציוה האפל של הולכה של העליה השניה, המשפיע כל כך על הסבל והגאות בעולמנו. אחרי הקרב נגשה אלי אשה מבוגרת, בעלת מראה כלתי נשכח." וכו'.

העמדה האמפתית של מחבר הספר נחשפת מיד. אמפתיה היא עבודה נפשית הכורכת בחובה רגשות ותחושות של אהבה והשתתפות המכוונות כלפי הזולת כדי להבינו. אך כל זאת תוך שבירת ריחוק מסויים שבאפשר להתבונן בזולת, ולא להיטמע בו. בתקופה שבה ניתנון הכיתוב הוא בו השעה והזהות היא מגרעת, מצביע מוקי צור על דרך אחרת: כתיבה מתוך אמפתיה. האמפתיה הזו היא המאפשרת להכחר לגעת בנושאים הערכים ביותר שבנפש גיבורי סבלי שבבבודים ישנע אך גם בלי לוותר על האמת. לכון הספר והמשפורית שהמחבר מיטבים בהם – יחן על גביל השירה – באפשרת לבבא את העבודה הנפשית הזו בלי צרימה. הנה כך מתוארת הדיכוטומיה שבכבים הקשר שבין צבי שץ לנחמה אברונץ ולצד קשרה המתבטבים עם רעייתו רבקה: „הגילוי שגילה צבי בנחמה אברונץ היה מהמם. כאן הוא מצא נערה החיה בפליץ, המשורית בשפתו, השוקקת כמותו ליצירת הנפש..." (67).

הספר הוא בעצם סיפור נפתולים הרוחניים של חבורת חלוצים, כראשוני התנועה הקיבוצית ובמרכזם צבי שץ. צבי לא היה הבולט שבהם אך באישיותו ובחייו השתקפה הפרובלמטיקה המייחדת שהקיפה גם אחרים: הקושי לטבש, בעת ובעונה אחת, את החולם בפפליות בבדידת הפרטים הציבוריים. חלומו של החלוץ מרצה לשחרר הוויית הפרשית ביותר, אך עם זאת לא לוותר על חלום אחר שגם הוא חייב את כולו, ואשר איתו היה יכול לבבא רק בבציאות החיצונית ובתוך קשר עם אחרים: כגון חברה קומונרית.

„חרבה אביבי" – הוא כותב ברשימה שזה לה פרשובה הראשון – „בבעט כל אלה המכירים אותי, חושבים אותי לאידיאליסט. אך כל חיי אני מהרהר רק על חיי הפרטיים. ברוע לא יכלתי להשיג אושר שלם בחיי הפרטיים, להגיע לאותו גובה אליו נשא אותי חלומי הגאה?"

„התשובה ברורה ופשוטה: בפני שברצון הגורל קשרתי את אושרי הפרטי בחופש ובאושר של עמי.

„בשאתי עמי חלום על ראשית חרטה להיראתם. פקר אות־ צער על פרוחה אותה ראשיה..." (52).

בצד אחר מוצג חלום הבלל במשהו מאד אישי ומהבר שני, במקום אחר הוא יכול לכתוב כך: „לא אתן את האינדיבידואליות שלי על מזבח העם" (51). ואכן, צבי שץ הוא איש על כתירה שחי את הסתירות המפלגות הללו מתוך מודעות וכאב. בבחזה הזוכר של אלתרמן יש לסטע הזה, שחצה נפסות כה רבות או, ביטוי דרמטי בדמותם של שני היסטוגורסקים (א' רב'). אלה שני צעירים הרומים זה לזה עד שאין להבדיל ביניהם בבחינה חיצונית אבל הסכסך של כל אחד מהם הפוך משל רעהו. „זה יסנוגורסקי, הוא ההפצל" – מסביר בעל האכסניה כאשר הם מתארחים לאורח משתאה. הפצל הזה מאפשר לקוראצופה להיפגש באופן דרמטי וחוותי עם נפשם הסוערה של גבורי המחזה שגם הם בנפשם חצויים ואין תצי אחד בקשר עם משנהו. הסטע הזה מאפשר להמשיך לתפקד במציאות הסובבת, וכן לסמור על ספיותם (והחולה היא הגבה, יאמר הפסיכולוג).

את הסתירה הזו היה יכול אלתרמן להמחיש ע"י פיצול הדמות לשתיים. אך הסטע הזה בחיים, ובתוך חייו של איש אחד אינו בה פשוט. כדי לחיות צריך לשכוח ולהדחיק או להבדיל לחיות בתוך הסטע ולסבול... ולימים, אני חושב, שילבה על־כך החברה הקיבוצית מחיר כבד שביטויו החיצוני היה שמלשון הדיבור נפפו המילים הנוגעות לפרט. לעולמו האישי ובעיקר להולכותיו. למשיכות שהחברה ניצבה בפניהן היה צריך אנשים חזקים ועפה איתנה. אך זו כבר פרשה אחרת...

שמו של צבי שץ רשום – כדברי מוקי צור – בהערות שוליים בתולדות התנועה הקיבוצית. בספר הזה נעשה נסיון להזיוו ל„מרכז הבמה" ע"י חשיפת הקשר שבין „הקבוצה האינטימית" שצבי שץ נבנה עם חבריה לבין רגניה – אם הקבוצות, ובאוחר יותר גם עם חבורות בהעליה השלישית. במאמר ביקרת שפורסם ב„מבפנים" (רבעון התקיבו) מערער המבקר על הנסיון להעניק לכך בשקל יתר ברשימות תולדות התנועה הקיבוצית. המציאות, לדעת המבקר, היתה קשה כדי למשוררים ולבעלי נפש רליגיוזית ולכן לא התיד שץ את רישומו על היצירה הכלכלית־חברתית, על הקיבוץ.

איגני יודע. יתכן שהצדק איתו. אך דרך הרוח מי יידעו? מה שבעבר היה שולי, עשוי ברבות הימים להתגלות כבעל ערך רב. בוויכוח בין חכמים נשאלה השאלה: מדוע השאירו בתלמוד את דברי בית שמאי אף כי אנו נוהגים כבית הללו התשובה, כמובן, היא שאלה ואלה דברי אלוהים חיים ומי יודע מה צופן בחובו העתיד. אישיותו של צבי שץ וחלומם של בני הקבוצה האינטימית משקפים פרובלמטיקה שבעיני אקטואלית גם כיום – לפרט המתייסר בחריגותו ולחברה המתכחשת להלומה. בכל תולדות התנועה הקיבוצית אלה שאלות שחוזרות ונשאלות, לעיתים בקול רם ועיתים בקול רפה. לעיתים במודע ולעיתים בלא מודע. ולכן נאמנים עלי דברי מוקי צור כי: „צבי שץ חבריו חיו כאן גסיון... נסיון זה הוא בעל מסכעות עקרונית, הוא צריך להיפגש עם התנסויות מאוחרות יותר, עם מצבים אחרים...".

„היום" של אתמול

מאת דוד מלמד

„יופיע כדי יום ביומו" – כתובת זו שהיתה רשומה ... לשמו של העתון „היום", גילתה בתוכה את ... יום שהביא עמו עיתון זה אל שדה העתונות ... ברית. ב"עש"ק ד' אדר ראשון, תרמ"ו, „ל"א בינואר 1886" הופיע בפטרבורג גליונו הראשון של העיתון ... היומי הראשון בשפה העברית.

בראש הגליון גבסרה לקוראים רשימת מחירי הגליון ... – 5 קאפ', ובערי הפרובינציה – 6 קאפ', ובו', ואילו ... תבינים הובהרה: „מאמרים בדולים מחבבים לבעליהם, רק ... שלחו הוצאות הבירואר: „מאמרים קטנים אינם ... שבים כלל, ועל הסופרים להודיע בכל ביכתב ומכתב ... שמותיהם ומקם מגורם באר היטב".

„היום" היה פרי יוזמתו ובריכוזיותו של ד"ר יהודה ... ליב קנטור, יליד וילנה (1849–1915), רב בריגה, ביחד ... יהודי שורשי ובעל אוריינטציה אירופאית, ... דנית ביחס לשמנו. את הכב השעוגמות היה בעקבות ... סבוליוסקין „המליץ", ואחריכך רבים את נסיונו ... תנאי המעשי ב„הצפירה". קנטור לא נמנה עם ... „המליץ" היה מושפע מהתנועה האינטליגנצית של ... העת תהשכלה. אך לכפה העברית ולספרותה היה אהבה ... הודת ואביצה. על רעיונו להוציא־לאור את עתונו ... ב„אחת המבורות שלי בהוצאת „היום" היא להרחיב את ... גלות הבוחנים והידיעות בין אחינו הקוראים רק ... רית, לתת את העולם בלבם, להראות להם, כי הרבה ... וובוסים, צרכים ועניינים, שאלות ופתרונים יש ... עולם, אשר לא ידעו הם ואבותיהם, כי יש אור ועלילים ... הכרון ויתרה, יש טוב ורע בחיי העמים הבשכילים ... אשר לא ראו אחינו בחלום".

בעלי המערכת של „היום" היו הפלייטונים ספורסבו ... דוד פרישמן, י"ל קצנלסון (בוקי בן יגלי) וקנטור ... עצמו. פלייטוניו של קנטור תיארו בחירנות ובהומור את ... המתרחש בעם היהודי ובעולם, כאשר הרה בה לעיתונה ... העברית כוונה לכל אורכה. העיתון הופיע בתנאים ... קשים במשך שנתיים, וכהשפעתו החלו גם „המליץ" ו„הצפירה" להופיע כדי יום. אולם לברות חייו הקצרים ... הקדיר „היום" את רישומו בתולדות העיתונות העברית, ... בלבד זכות הראשונים שבהופעתו היומיומית, יש בו גם ... סוב ציוני דרך חשוב בהתפתחותה של הכתיבה ... העתונאית העברית בשפה שלקתה עד אז במליציות ... ובסירבול.

הגליון הראשון של „היום" כלל ארבעה עמודים. ... פורמאט דומה לזה של העיתונים ביסינו ובמו הפורמאט ... של „ידיעות אחרונות"). היו בו מדורים: „ידיעות ... הנעשה ב„עיר הבלוכה". „מכתבי סופרים" וב„וילנא, ... עקאטערינאסלאוו, באר, ויבאכיה, ירושלים, וויען", ... תלגרבות של החברה הצפונית", „הרסות שונות", מיסים ... של שנת 1885, „ידיעות האחרונות", „הערובת", ... גליון" ו„הודעות".

מאמר המערכת, שנכתב בכל הנראה ע"י קנטור, שוטח את לבבות, תוכניותיו ובטרותיו של העורך הנה"ל. „בגשתנו היום אל המלאכה להוציא לאור בשפת עבר כ"ע (מכתב עתי) בופיע הרשים לבקרים הננו יודעים ומכירים את העבודה הרבה אשר העמסנו על שכמנו ואת האחריות הגדולה הרובצת עלינו לרגלי עבודתנו זאת... אבל כבר הדבר באר לפרוץ דרך חדשה לא דרכה עליה רגל עד כה... כי רבו המוזהרים אותנו מלכת בדרך החדשה הזאת, הקוראים אלינו: נסו מן הדרך הזו... איפה תקחו מאמרים למלאות בהם גליון בדי יום ביומו... האומנם תהרסו כנשר נעורי שפת עבר ואחרי בלותה תהיה לה עדנה לדבר על מעשי יום ויום... אין קוראים לכ"ע כזה, ויש הבורפים את ידיו „בהוצאות הגדולות והרבות הדרושות לכלכל ענין גדול כזה". אבל לבסוף ההחלטה היא להיפבע לאלה התומכים והמעודדים „ונחלץ חושים לעבור בדרך החדש בבלי שום לב אל הבעקיבים והמכשולים המכבים פנינו".

בעייה אחרת הניצבת בפני העיתון היא באיזו עמדה לנקוט במחלוקות הרבות שבין המפלגות והכיתות בעם. ידוע לעורך „כי יש צורך גדול לאחדנו בכ"ע אשר לא יטה אל אחת הקצות, רק יעמוד על המשמר לראות מה יעשה לישראל ויחוה רעתו בלי משא פנים, אבל גם בהתנגדות, ברעת מיושבת, ובכבוד הראוי גם למתנגדיו". לכן בהדיעה המערכת „נלחם בעד זכיותינו ומשפטנו – מלחמת הרות, מלחמת העט עם העט והלב עם הלב, ובמקום שהשלום שורה, שם תורה גם ברכה בכל מעשי ידינו... ונקוה כי כל אוהבי עמנו, כל נבוני לב ומשכילים על דבר אמת יעבדו על יבינינו להבנכו וחפץ ה' בידנו יצלח".

חלקו העיקרי של העתון מוקדש לידיעות אקטואליות במיקשות שונים. הן מופיעות במדורים „בעיר המלוכה", „מכתבי סופרים", „תלגרמות של החברה הצפונית", „הרסות שונות" ו„ידיעות האחרונות".

ידיעה ב„עיר המלוכה", היא פטרבורג, מספרת ש„היום יום ד' 31 יאנואר יתבדר בסוד זקני הסענאט מספר בני אנשי החיל מזרע היהודים. כודעת הוא כי כל היהודים, אשר אבותיהם עבדו בצבא, נספחו אל תושבי הארץ ונאחז בערים שונות מחוץ לתחום מושב היהודים. אך בימים האחרונים החלו להצר צעדיהם ולהרגיעם ממקומם בעיר המלוכה, ואחד מהם ה' קאמפאר בא בקובלנא אל בית המשפט העליון והיום יוודע כשפטם אם לטבם ואם לחסד".

ידיעה ארוכה מווילנה מספרת על „מראה חדש... בגבול מושב היהודים": חוסר התעסוקה גורם להגבירות על הנשים העובדות, והוצא „צו אל זקני החברה לבל יתנו לבעלי המלאכה הזאת להעביד אצלם מספר נערות יותר משלים לפי ערך הפועלים הגברים".

בעניינות ומגוונות הידיעות שב„תלגרמות". העתון מציין שקן „ביום ד' 29 יאנואר (10 פעבר') לעת הערב". האחת: „פאריז. השמועה כי צותה הממשלה על בית מלאכת הנשק של כ' עסקיתו לתקן את קני הרובה אשר לחיל הצבא אין לה כל יסוד". ואחרת, מברלין: „מהר לפנות ערב יעבור הפרינץ ווליהעלם עם הנסיך ראדזיוויל לצוד ציד בנכסי הנסיך הקרובים לעיר הארסא", ועוד משם: „היום הציעה הממשלה לפני נבחרי העם בפרוסיה חוקים חדשים בדבר מצב המורים והשרות בבתי הספר לעם וחכירותיהם, גם בדבר העונשים אשר יושתו על ההורים הממאנים לשלוח את בניהם לבתי הספר במקום ארץ פרוסיה ובכפרים בנפות שלעזיא ואצא נענשים עפ"י החוקים השולטים בכל ארץ פרוסיה". וידיעה מקיוב: „אתמול בעת הובל הגענעראל גארשקאו אל שדה הקברות אסקאלד ואנשי החיל ירו בכלי תותח לכבודו, פרצה אש מאחד כלי תותח אחד ותצרב פני ארבעה אנשים מאנשי החיל, ואחד מאנשי העיר נפצע".

גם הידיעות במדור „ידיעות האחרונות" מרגימות את אופי הנושאים שהיו בחדשות בראשית שנת 1886. ידיעה מרומא מספרת ש„מלך הסינים בקש מאת פני האפיפיור אשר ישלח את צירו עדה פעקינג, והוא גם הוא ישלח את מלאכו לשבת בעיר הקודשה רומא". ומפאריז: „היום גורשו עוד הפעם המכה סאציאליסטים וידאו לגבול בעלגיא: אחד מארץ רוסיא, אחד מארץ פולין, אחד מבעלגיא ושנים מאשכנז... לפי השמועה גבורה הממשלה בדעתה לחוק חוקים חדשים נגד התותרים להפוך את כל סדרי הקהל משרש".

וכמו בימינו, התעניינו אחינו בני־ישראל גם אז בנעשה בבורסה. עבודם קיים המדור „ידיעות הבירזא בפטרבורג" ובו „מעד ההליפין ביום כ"ח יאנואר הגולל את מחירי „הני אימפעריאל", „כסף" ו„קופאן של המכס", כל אלה במחולקים לשלושה: „לקנות", „למכור" ו„מכירות נהלכות".

מבין ידיעות, משולבות בהגוגות של העתון, מצויות במדור „תקרובת". כאן עוסקים בברון רוטשילד, במצלמה, בספירת הנוצרים ובגשם בירושלים. „עד כמה כרבים אחינו הצרפתים לחקות את כל מעשי העם אשר בקרבם הם יושבים תראה לנו לבדי הדיעה אשר הביאו לנו מה"ע הצרפתים, כי הבאראן א. דע ראטשילד קרא אליו את הרב הכולל ה' אידראר לניצא, ויבקשהו לקדש את אני השיב החדש אשר בנה. מה"ע הצרפתים משתמשים במלת "BAPTISER" ר"ל לזרוק עליו מים טהורים, כאשר יעשו הנוצרים. הדבר הזה יעודר בנו החפץ לדעת באיזו אופן עשה הרב אידראר את העבודה בקדש. אחרי תום עבודת הקידוש שתו כוס יין לחיי הבאראנעסע דראטשכס דע ראטהשילד".

וידיעה על תגלית חדשה: „עוד אחת ממפלאות המדעים. בצרפת הבציאו זה לא כביר כובע חדש המכיל בקרבו מכונת ציור האור ופאטאגראפיקס אפפאראטא. בצד הפנים של הכובע נקוב חור קטן ועגול אשר דרך בו יבואו קוני האור פניבה אל המכונה, ואם אך יפתחו את חלון הכובע על ידי משיכת ההוט אשר מתוצה לו. או נכונה היא המכונה לקבל כל צורה ותמונה אשר תופיע לנגדה ולציירה על לוח זכוכית אשר בתוכה. על דרך זה יש לאל יד כל נושאי כובע זה לאסוף אל ביתם כל תמונה יפה וציור נחמד מכל הדברים אשר יחפוצו".

בידיעה בלונדון מסופר על „סגיאה בחשבון השנים לספירת הנוצרים". מתברר ש„בחוקר רעת הנוצרים" לא נולד בשנת 753, „כי באמת נולד בשנת 750". ובכאן מסיק העיתון: „הנה כי כן השנה שאנו עומדים בה עתה היא באמת שנת 1889 ולא 1886".

עניין ביוחד יש בידיעה בארץ־ישראל: „ירושלים תר"ב בירח העשתי עשר תרמ"ו. אחרי אשר סבלו בני ציון הרבה מעצירת הגשמים ומכעס הבד"צ גזרו תענית וצום ג' פעמים וגם עשו הבנות להתענות ביום השני י"ג שבת, טמע ה' לקול עמו ובלילה לפני הצום נפתחו ארובות השמים וגשמי ברכה ונדבה ירדו לרוב, וגם עוד כעת הגשמים לא חדלו, הבורות נמלאו מים, וכהם ישתו בני־ירושלים מים בכל ימות השנה".

את החלק הפובליציסטי מייצג, מלבד מאמר המערכת, פליטון בשם „אותיות פורחות" חתום ע"י „דוד", הוא דוד פרישמן, ממשתתפיו הקבועים של העיתון בעתיד. „לבוש אני היום את בגדי השרד... הנה החלה המשאת: הנה החל „היום" לצאת אור בעצם היום הזה" – כותב פרישמן, וסכיים את חלקו הראשון של הפליטון: „אבן הנה רד היום, המלאכה עוד מרובה אם נתחיל את התורה מבראשית, המסורד מביהמ"ש עומד על יד יכינו ונוגע בי לתת על ידו את הגליון לשום אותו על האבנים, ולכן אחסוך את סוף מאמרי ליום מהר. מהר אתנגנו בידוד עוד העננים סוכבים על ראשינו ומי יודע אם לפני הרעם יבא הרוח ויפזרם לכל עבר. כל העניינים ויחס המדינות זו לזו מסוכסכים מאד, עד אשר אין יודע מה תהי אחרית כל אלה, ואולי גם ראשי שרי המדינות לבדם, אשר עתותי הפוליטיק בידם, ממששים באפלה ויודעים בסתר לבם, כי הם „נראים נושאים והם נשואים" כמה המסובבים הקשורים זה בזה כשלהבת בגחלת, אשר אין ביד בדאים לשנות דרכם ולהוציאם משורתם אף כחוט השערה".

בסוף הגליון ישנה הודעה כי „בבית מסחרי לספרי השכלה יסיג כל דורש את מכ"ע „היום" היוצא לאור בעיר המלוכה שש פעמים בשבוע במחיר הקצוב על כל גליון. בית מסחר הנ"ל יקבל גם מודעות מעיר ווארשא וסביבותיה ויתן להנה מקום ב„היום" ע"פ המחיר הקצוב מאת בית המערכת". אגב, כתובת בית־מסחר זה, כמו כתובת המו"ל וכתובת המערכת של העתון במקום אחר בגליון – רשומות ברוסית בלבד.

„היום" שמר גם בגליונותיו הבאים על מתכונת דומה לזו שבגליון הראשון. הוא המשיך להיות עתון אינפורמטיבי, פובליציסטי ובעל צביון לאומי מובהק. אורח פנייתו אל הקורא היה ברמה אירופאית ומתוך גישה תרבותית ובהירות לשונית. עם זאת נבנע מלנקוט עמדה חד־משמעית בשאלות ציבוריות שעמדו ברום העולם היהודי, והסתפק בפולמוסים מסוג זה שניהל פרישמן מעל עמודיו נגד „הצפירה". על בעלותיו לא עמדו לו אלא במשך שנתיים בלבד, ואז נסגר מטעמים כלכליים, בשל התחרות הקשה עם „המליץ" ו„הצפירה", עתונים שנהפכו ליומונים בהשפעתו. גם התנגדותו לתנועת חיבת־ציון גרמה להתמעטות קהל קוראיו ולירידתו מעל בימת העיתונות העברית.

אולם באותה עת כבר היו יומונים אחרים על שולחנו של הקורא העברי.

הר הקסמים

(המשך מהעמוד הקודם)

מסתגר פליכס האב יותר ונעשה „כלוא בתוך־עצמו כבחלל שאין בו פתח" (42). בסוף הפרק השבירי מגיע פליכס, מתוך זעם, לסף הרמת יד על אשתו. אך, כדברי המספר, „הוא התגבר ונתפס על מדרדרו" (49). על־כירדון, בדרך כלל, מידרדרים. מכאן ואילך שוב אין צורך לחזור אל התפתחות העיכור ואל המאבק בין בני הזוג. הוא הכריע. החיים היו למידרדר.

★

אפלפלד איננו חושש להיות שרוי בצל מגנונו של עגנון. הוא שם אפילו פעם בפי הבת, הלגה, לשון ביאליקאית: „אם הבית תהיה לו, אם כן, אם זאתחי" (108). והקורא ממשיל־ממשיך: „קרתקותי הנדחות". „אם הבית, „גלודיה", הגויה, שכאמור, מתגברת לבעלי־הבית השבים בלילה ממסעם – היא שתהיה מקלט לראשם.

עגנון, שכל כולו שונה, כבש בסגנונו את הספרות העברית וכמעט שיתק כל קול אחר משום שהיה שונה כל כך. לא מכאן, לא מעכשיו. משום שהבטחון בכאן ובעכשיו התפוגגו אצלנו. והיו כאלה, סמבות, כביכול, על משמר ספרותנו הראגו לגמד ולכסכס את נותחם של בני דור הפלמ"ח. לערער את הבטחון. הם התעצלו מכנורלי ומענגנת. משהו בהוויית המהגרים שקדם לא הניח להם להיכנע לצבר. היהודי בגוסח החדש, אך הספרות הישראלית, ה„ילידית" היתה כראשיתה, חניית מלחמת השחרור לא מוצתה. וכבר אצה הדרך לגלות כוכבים חדשים. דור צעיר. אותו אפשר לרוכם ולכסות ולהורש כאילו אתה משתתף בתהליך הצמיחה. ואתה המבקר־המהגר, „נעקר" בכך מתקים. על מה שהיה עליך לעבור כדי להיקלט כאן.

המקרה אפלפלד, הסופר שחייב היה להתמודד על זכותו להיות פה לעולם העבר פה, יכול לשמש נקודת־מוצא לציון מעניין, שכרם התחיל אצלנו בצוד פורק הפלמ"ח גם במישור הספרותי.

על אהרון אפלפלד עברה תקופה מעניינת וקשה בארץ־ישראל. הוא הגיע כפליט, כניצול השואה. כליכולו רצון עז לשכוח את העבר, להתליך זהות ולהתערות. בארץ החדשה. בעולם שנראה צעיר, זוהר, מבטיח, ובעיקר – אחר. שונה מכל מה שהיה שם. בגולה. בגיא ההריגה. על חורבות עולם שלעבר. ובעולם הספרות כאן ריחפה דמותו של הצבר הארץ־ישראלי. היהודי או הסמידיאי.

המודלים שעמדו לנגד עיניו של הסופר הצעיר אפלפלד חייבו שינוי זהות. להיות יותר צבר מצבר. כפי שנאלצו אמנם לעשות כמה וכמה מהגרים צעירים אחרים, (ובעשותם כך הוסיפו לדידוד הקיים בלאו הכי – אופי קריקטוריסטי, שאובחן רק מאוחר יותר). אפלפלד היה רציני יותר. ואפשר שהבין כי הקרב אבוד מראש. הוא הבין, כי ל„ימי ציקלג" לא יגיע. לא „לאליק נולד מן הים". ה„פלורה" של ארץ־ישראל היתה זרה לו. הנוף, הלשון הגבוהה הרשבה, לשון הסקרות לא היתה שטרה. היכן עגנון והיכן הוא. אליו דיברו הסתרים, המבריחים, אנשי השוליים.

עורכים ומו"לים נהגו בו כפי שנוהגים בכל חרש, בלתי מוכר. ואולי, גם כפי שנוהגים נציגי תרבות של חברה קולטת במהגרים. תהילך – תסתגל להברה הקולטת ולספרות הארץ־ישראלית לא היתה בשלה עדיין לקליטת לשון זרה של אנשי שוליים. התקשה ההיראית חבקה עדיין גיבורים, מלוצים, מבשמים, מתיישבים. ובקרבה לא היה מקום של־נבאי. אפלפלד לא חש עצמו ראוי לבוא במחיצתם. לא אלה היו גיבוריו. באורוני נשמעו קולות הסתרים, המבריחים, אנשי השוליים. האפורים. אלה – לא עודדו התלהבות מרובה מצד המפקחים על פרסום כתבי־יד. השעה לא היתה כשרה. לא היה רצון להתרוע שמקשיבים את הגלות בארץ־ישראל. רצו לתת הרמטעת להתחלה אחרת. המדינה היתה צעירה.

היום „שואה" סחורה ספרותית טובה. יימחל לי על הביטוי. אולם, לפעמו הגינה תקשורתית ממש. גם מבקר נכבר, שלא רצה אתמול להכיר ב„נושא השואה". לא רצה לעודד מחקר בספרות השואה – מצטרף עתה אל השרוחפים. בעל כרחו ושלא בטובתו. היום סוכבים צעירים מקפצים את המבירות, האם חפץ הישרתות אתה עליך לשבול חלק במשחק. אולם כאשר, אפלפלד הגיש את סיפורי הקרם וכתר שואה אשר לו הוא שמע, כדוראה אם „כבר שואה" – מדוע לא השואה עצמה. מדוע לא דם? מדוע בהתכוששות מכסה על הפצע? מדוע לא הדבר עצמו. האופק לכאן ממורסתה, בעקיפות, בהרומה לך צעק. אני בשואה הייתי ילד. זה מה שיש לי. אמרו כוזראי גם כך: אם כבר שואה – מדוע לא פרטיזנים, גבורה, לוחמים. הוא לא היה לוחם. לא היה יכול להיות פרטיזן.

ומקום קשים עברו על כתבי היד של אפלפלד. חמש שנים, לרבריו, רדו את סמרה. אך, קודם שנתכבר ונעשה ספר מקבלה ומקבל. כיבתיים, כאמור התרחש משהו בקרית ספר. פירוק הפלמ"ח הספרותי. מתי מעט היו אלה שעודדוהו את אפלפלד המתחיל. לא במקרה קו משותף משהו בכינרפיה שלהם מסביך את רובם. גם עליהם עברה ילדות קשה. התסגלות קשה. לאחר שנעשו מבוססים, יודעים בשפם המעוברת – ההיבו עוז לחשוף את עברם, להסתער על השושנים. יהודים, רומנים בני־רומניה אלה ואלה הם הזרי חולעה היתיר. בסתות השלטון אל אספת העולם. היה עלי להילותם. להיאבק. לשלול את דרכי עליכם להעריך את מה שעשיתי. והתחילה להיזוצר גם ביקורת מתוממלית. להרחיב את הירידה כדי לכוון ולמתוה לפי הצורך. הולך ותוחשף כמין „קשר" שנעשה כדי לשנות את הקשר. את הקשר התרבותי הארצי־ישראלי. להשתלט עליו. להוריד מן הבמה ולהעלות אליה. להוריד את ה„ילידים" שהתחימו להציג את הצבר היפה את ארץ־ישראל העובדת. את הגרעין והנבפים שיכול היה להעניק מעט בטחון לדור ישראלי חילוני המתגיסי בישראל. לשמר משהו מן המלאות ומן ההירואיות. בוודאי שלא הכל היה כשורה בספרות זו. המסר הסבתאי, למשל, היה חסר. אך כל חברה זקוקה למיתוס משלה. הגבור־ביצורים יכלו להספיק.

אפלפלד עבר תקופה קשה ומכאיבה. אין ספק, שניתן להרחש לו אהבה במישור האישי. אך עלייתו של אפלפלד קשורה גם בלגיטימציה של תהליכים מסוכנים. משום כך מתבקש, כמזומנה, איזון מסוים. בדיקה מחודשת של תהליכים. קישור בין תופעות. העובדה, שאין כיום אוטוריטה ספרותית ביקורתית ראויה לשמה משבשת את יכולת השיפוט והערכה בקרבנו ומבלבלת את דעת הבריות הרדיוטות. פרופסורים השתלטו. מדברים הרבה הפרופסורים. הארץ קטנה, לא תבילך. הגיעה השעה לנער את ההוויה הרוחנית, הרשנה, יציאתו של אהרון אפלפלד להתקפה רבתי נגד עורכיו ומו"ליו לשעבר מסמנת שלב מסוים. לא ניתן אמנם להדביק מחדש את הפלמ"ח במובן הספרותי של המושג. אך את המפקיד יש לדון לפי התוצאות. בעת־בעתבנתאות.

מתי נתחיל לחיות

(המשך מהעמוד הקודם)

דוגמא לאי־שמירת הפרופורציות בין לתי הפלילה לקטעי ההיסט, ניתן למצוא בסידרת הקטעים הנושאת את הכותרת – „שאלות ותשובות בנוגע למוות". נבוך שלוין, אינו מתכוון כאן ליצור רצף של עלילה בין סידרת הקטעים, המצטרפים זה לזה, רק מכות היוותם רגים מוזרות שונות, בקרטיות מעמוד של המת בעיני הגוססים בינים, אך בקטע ג' למשל, הנושא את כותרת המשנה „התיגבן הקרמה האבל למוותלי", הוא מגריק את הדמות המרכזית לקטע זה, את הגבר העומד על סף פריצה מוזיה, אל שתי סיטואציות שאינן גבוקות זו לזו, וגם שכל אחת לעצמה מתפוררת בין מספר רב מרי של תמונות וקטעי מבע הגיגיים.

דוגמא להיסט ממין איכותי, וזה מצוי בשפע כסבך, מצוי בסיפור „ציציצי" שהוזכר כבר במאמר. שציציצי מתהלך לתומו ברחוב, והוה במיונו יסבוכנו של נשים אנונימיות. בדימויו הוא רואה אותן מבושות בראי, וזה היסט לקטע הגותי־קומי הרן בסיכאו של הראי וכו בלבד. – „להוי ידוע כי הראי הינו הברה טוהרה, טהורה יותר מהכרת האדם, כי פסור הוא מסרבולי הגשר הנלוים אל הכרת האדם הרעצבים בינה לבין העולם. כמו כן פטור הראי מפחדי האדם ויסוריו המטשטשים את הכרתו ובולמים את התקדמות המדע העיוני. הראי הוא הגבורה הפילוסופית הבדעית העליונה. הוא אינו המשקף בלבד של תבונת בשרנו אלא גם הפושן המדריך והמגיעי ביותר להפונה זו". (עמ' 97) וכן הלאה וכן הלאה. היסט כזה לא רק שאינו מפורר את מסגרת הסיטואציה, או מטשטש את תווי הדמות, הוא מעשיר את הקורא בהבריקות לוזיניות, משעשעות, על מבעם הייחודי של האבירורים הבאגאליים ביותר המאכלסים את חיינו. אני במעט מתפתה לומר, כי שילוב כזה של אמירה פילוסופית, פשוטה, עמוקה ומשעשעת על נושא כה גדוש ושחוק כמו ראי, או שאר הבבצאות והתופעות אנושיות כאלה, רק לוין מסוגל לו.

אשר לתיאור הלכי המחשבה של הנפשות הפועלות בסיפורים, שהוא כפי שציינו, המסייע הנוסף להעשרת תכני העולם הלווייניים, כפי שנפרשו במחזותיו הרבים, לא יהא זה נכון לומר, כי במחזות שום דיאלוגים מטבעם, באליך הצופה להסתפק רק בהתוודעות אל מוצא פיהן של דמויות כמו שמואל ספרול, לירנבל, רות שוש וכל שאר דרי עולמם העלוב והמגוחך. שהרי אחת האיכויות הבולטות ביוחדיותו במחזות הלווייניים, היתה זו שהושגה בבין היותם של הדיאלוגים, „התצגוי" של מחשבות ורגשות, שברגיל בני־האדם נוטים לקבור בבטנם. לוין במחזותיו, ניתן כמעט לגמרי את הגבלות בין מה „שמותר לומר", לבין מה „שמותר לחשוב ולהרגיש". את פער הצביעות והסתר המפרידים ברגיל בין המותר למותר, ביקש לוין לבטל. לבך קראו המבקרים, רצח פרחת קדושות, או בלשון מקועדת יותר – עירטר גדומות התנהגות. לכך ניתן לקרוא גם, השיפת האמיתות הנערמות באפילת נפשו של האדם, הבאפילות את הנפשו ההופכות את חייו לזוקף אחר גדול.

היסתאותן של הנפשות זו במותה של זו. הפער בין מה שהיעימות מתגבוות זו על זו לבין המתרחש, או בעצם בין מה שבמעט אינו מתרחש בינהן בשרה המציאות, מחוק את המסר הסראגי שאיפיין גם את מחזותיו של לוין, אלא שבהם נבער המסר הזה, דווקא מכוחו של העיטות הגלוי, הבוטח בגלוי על מישור אחד, על הבישור הכיפוטי, בין עולמן הפנימי של הדמויות לבין פעילותן במוחות. שלא כבסיפורים, לא התיר לוין לדמויותיו להסתיר את עליבות נפשן, ואת הגיגיהם התפלים או להיושפן המפוליוריוזיקים, מאחור ההתנהגויות, שבמקרה הטוב אינן מריעות ואינן מסרחות. בסיפורים הוא מאפשר להן לעיתים מטעמת את העבדת הפנים הזאת, לקלוא־קוא סורה היטב להבהיר, כי אין טעם בזאת. בהוליסורות הפנימיות, הבוזן שרוחשת הדמויות לעצמן, הויות האושר שגם שהם לעצמן מתוך תחושת הבורח להתנצבז אל קרקע המציאות, ומתוך תחושת ההכרח הברורה יותר, להתמעד ולאהוז בגבורת השרופים של בתויות הללו, כאין מוצא טוב יותר, כל אלה כאמור, רק מחוקים את הצבעים הסראגיים הרומגיבוטיים בתשבנת הקיום האנושי הלוויני.

לכל מי שקריין מחויק ברימה כי תגוף לוין הוא סתם „זוצר גסירות, קצת־הרבה, חולני, המסרים את צפיית־קוראו לישטל על עצמם, ולו לזמן קצר, חלק במעסטת הפיסות העולם המעוותות שהוא שקע בה עד צוואריו, לאלה תוטב אולי לומר, כי לוין הינו מאמין גדול בקיומה של מערכת הערכים השגבונים, המאכלסים את עולמו הרגשני של האדם, הוא מאמין בכוחה של אהבה, הוא מאמין בחיותם הסיטיבה של חיי משפחה. הוא אינו מאמין שניתן להגשים את הערכים הללו, כאשר בפגישת רעת הם האדם עד למאוה. לפי לוין, כגודל הצביעות, השקר, הוזוח־העליבות הנפש האנושית, גדולה של הבטות, ההתרסה, והבוזעות הגדושים מכון, מלוות, כדי להקיע את המסכת האנושית ושהיא היא החולה.

אם בבחזות, גרדש לוין להסתיר את עצמו ואת כה שתוא חושב על העולם, מאחורי הפליקות של הדמויות, הרי בסיפורים, הוא במודיזה של מספר־גלוי. הוא המספר על מה הדמויות שלו חושבות. הוא גם זה העורך את הפיכה הפאלגית בין מה שתן חושבות לבין מה שכלפן, מן הראוי לנו שנחשוב על עצמנו. קריאותיו מלאות פאתוס, המור ובעיקר כאב גדול. וכך הוא מסיים את הסיפור „תענת כיסי של ליל קיקי" המתאר הזדווגות ו„ויסטרית בין גבר לאשה. הזדווגות אחת בדימיון והריאליסטית באבורי הבין – „כמה עלובים חיינו, רבותי, שהרי להזדווג – לא אנו הזדווגנו, כי אם בתה של נסיכת מתגאוש עם אלוף הסנים השודדי. הם, לא רק בחיים במש הם מזדווגים, אלא אף ברימיוננותינו. ואילו אנו נטלים ומעפסים זה את זה על אדובוס צפוף בתנאים קשים ומגונהבים. לאן, רבותיי ומתי נזיה גם אנו פעם, מתי נזדוג בעיניים פקוחות, מתי נהנה בו, רבותי, מתי נרד סוף סוף מן האוטובוס הארוך, הדוחק, המעניק הזה, ונתחיל לחיות". (עמ' 163) – כה אמר, שאל, ציוה הנוף לוין.

ולסיום עלי להתוודות, על מה שהייתי צריכה, אולי, להודיע לו בראשית המאמר. אני מעריצה גדולה של הנוף לוין. תפיסת העולם שהוא בציג ביצירותיו וכן האופן שבו הוא כונסה את גוטיה הבדאגסים שבה, מרוסית מאה שנים אל תגים ותורים רבים בנפשי. אולי גם אני צריכה לסחר ולמצוא פסיכיאטר הולם. אולי אני צריכה למצוא את הפסיכיאטר ההולם הזה, ולשלוחו בהזיפות לעיון מעמיק ביצירותיו של לוין, שיוכל הוא להחליט מי הוא זה שוקק כאן באבות לריפוי.

ספרים חדשים

מאת אבי־טנא

דפדוף ראשון

המזרח התיכון

המימד השיעי

מהאה ומהפכה באסלאם השיעי / ערך מרטין קרמר / הקיבוץ המאוחד / 156 עמ'.

סיפה מאמרים שקובצו יחדיו במגמת מכוה: „לסקור את התמורות והגדולות ההתחוללות באסלאם השיעי כיום, ואשר הולידו את המהפכה האיראנית וגילויי מחאה בקרב השיעים בכל ארצות פיזורה". בהתאם לכך יש כאן על הרקע ההיסטורי של השיעה (איתן קולברג), על הכימד השיעי במהפכה האיראנית (דוד מנשרי), על השיעים בעיראק (עפרה בנג'ו), בערב הסעודית (יעקב גולדברג) ובלבנון (יוסף אולמרט), ובן פרק בסכם על השיעה המתחדשת (מבשל העורך). הספר יוצא בסידרת „קו ירוק" של ספרית „כי אורים".

אקולוגיה

הרועה כחוקרת

פלונקוקיוטונים בגליל / מאת אביבה רביבוביץ / הקיבוץ המאוחד / 254 עמ'.

„בדיון צובה כאן אלון מצר וכאן אלון תולעי. שאלות מסוג זה טרדו את מנוחתה של אביבה רבינוביץ מאז החלה לטייל בנופי הגליל בפלבהאית ורועת צאן והביאוה ללימודים אקדמיים שיטתיים ולמחקר במסגרתה של רשות שמורות הטבע. המסקנה הסופית מוצגת כבר בראש הספר. „חברות הצמחים המתפתחות בגליל נקבעות באורח חד־משמעי על ידי סלע התשתית. כאשר הרכבה הכימי והפיסיקלי של הקרקע הוא תוצר ישיר של הבגבות סלע התשתית". וגם זאת: „האדם הוא גורם מכפיע עתיק יומין באוזור". במסקנות אלו נשענות על פרקים הבאים בהמשך, כמו, לבכל, „ביון והגדרה של קרקעת ההרים בגליל", „חברות הצמחים בבית גידולו בגליל", ו„צומח הבתה בגליל". בסוף הספר מפתח לצמחים ולחברות צמחים.

בטחון

העקרונות התקפים

עוצמת אויר בבלחמה / מאת לורד טדר / תרגם מאנגלית א. מזן / מערכות / 97 עמ'.

ב־1947 הכמיע מרשל חיל־האוויר המלכותי, לורד טדר, ארבע הרצאות באוניברסיטת קמבריג' ועמד בהן על עקרונות הלוחמה באוויר כפי שנצטיירו לעת ההיא. נושאי ההרצאות הם – אחדות הכוחות במלחמה, עדיפות באוויר, עוצמת אוויר ביחס לעוצמת הים והפעלת עוצמת האוויר – הביאו את בית ההוצאה הצה"לי לפרסם תרגום עברי ב־1954. הימים נקפו, הטכנולוגיה ומערכות הנשק ידעו חידושים מפליגים, אבל העקרונות שסודר נדרים אליהם לא איבדו מתקפותם והביקוש לספר בחיל־האוויר סלנו לא פג. הנה איפוא מהדורה מחודשת.

שירה

בהיעדר או בהסתר

אורבל הירגה / מאת שלמה בתב / הדים / 73 עמ'.

ספר שיריו השישי של המחבר כעוטר בשבחים שנהלקו ליצירותיו הקודמות. בתוכו שירים כמו: „הרבה אושר העניקה לי / יונתי גם בהיעדר הודיה, / או בהסתרה יותר / ואבו – כתואבי אילה / ואני ידעתי / אם לא כבהו ולא / בחיל תגיע כפפך – / תוכלי להתרומם אל על המרום"

ראשית ואחר

בין אור לצל / מאת ישראל בקיינסף / עקר / 90 עמ'.

ספר שירים שלישי למחבר, העוסק בהוראת פילוסופיה וספרות עברית בדרום־אפריקה ומי שכבר הוכתר בפרס ע"ש מתי כץ. בתוכו, לבשל: „יש סדר בדברים: / ראשית זריחה ואחר שקיעה / (או להיפך: ראשית שקיעה ואחר זריחה). / ראשית אהבה ואחר לידה / (ואולי: ראשית לידה ואחר אהבה). / כן יש סדר לדברים: / ראשית חילה ואחר ידיה / (או להיפך: ראשית ירידה ואחר חילה). / ראשית זכירה ואחר שכחה / (ואולי ראשית שכחה ואחר זכירה)."

כוכבים ולבנה

ערגת התפיורות האחרונה / מאת אפרים ויזמן / פרקלין / 44 עמ'.

לא נדע כבי המחבר ש"ש בשיריו גם פלגנות ומגזית־בכורה. הוא מעיד על עצמו כזו הלוטו: „הכוכבים רימו את ביאליק / בקורצם לו דבר אמת / אותנו ריכתה הלבנה / ופניה החוורדה כמת / גם שכש כיכתה על הסקר / עד לילה פקח את עינינו / לקרוא אותות בשמים / ולראות כי הילד איננו".

האפילה שבתוכנו

(המשך מהעמוד הקודם)

בסופו של דבר, שירת סיגלית דוידוביץ לאורך נפשות, קשקה להפתיע אותנו בארסתו גילוי לגבי עצמו. היא גילתה את הדברים קודם לכל אדם אחר ולכל קורא אחר. מכאן ואילך השאלה היחידה הא מדוע בכל זאת אינגה „מפסלת לתן ילדים" בסוף שיר בעירה. אחרי בכלות הכל, משוררת שהעברית נתונה לה כסיגלית דוידוביץ אינה חייבת להיות מופרת־תשוקית בתחום הבילים. לא הייתי מתערב בעניין זה, אלמלי חבבתי כי מדובר כאן לא רק בעניין פנימי, נפשי, שכינה לבין עצמה, אלא בפאנאקיה הכללית של הדור, שסיגלית היא חלק מבנו. כלומר, לא רק במהסום רגעי מדובר כאן, אלא בקושי לפרוץ את ההגנות הסבורות של הפיאגיקיה השלטת, ובעיקר את ההגנה שהסבל הוא הנושא האמיתי, ולסבל זה יאים „הרוברים הדלים".

צריך להבין, כי עד לפני שנים לא רבות כלילבר, גם השירה הבלאנכולית ביותר היתה נכונה בתוך הרוח ומשקל, שהם עצמם כבר אביזרי כיסוי, ובתור סבאלה – חוברים כאוסרים. מלאנכוליה נכון, בשירה שאינגה נוטה לשווק שום דבר מלבד התזדייקות בתוכלולה עם מצבי הנפש, יכולה להיות, בבינון מפתה, עניין בעיני. עובדה שגם סיגלית דוידוביץ מוצאת עצמה מתלוננת.

במקום אחר (ב„עיר אביב", עמ' 29) עונה סיגלית דוידוביץ למורה, המבקש בתלמידיו „כיתבו לי זכר בתבנית יפנית / לקח יופי ומידה יפנית", כך:

אהתי הבוהה, אביתי,
ההיכל
של היום
בפריז בעיניין
ואיני קם בבוקר
כיתבי אותה.

כלומר, אומרת הבשוררת, אי־אפשר לכתוב היום שירי היקו, אותם ציורי לשון יפניים קטנים. הזמן אחר כביטול כסורש נישמתו.

זה נכון, אולי, בטובן יסודי אחד: אי־אפשר לכתוב היום (או טוב לא לכתוב) שום דבר שנכתב קודם, אבל האסמה העצבית המבצבצת מתוך הסורות („בפריז בעיסון ואינו קם בבוקר"), ובופיעה כאן כעילה לאי־כתיבה כזאת, מבוססת במרומזה על הגנה בוטמית ועל הפתהת־ערך עצבית הפרת צידוק. ייתכן בהחלט שגם חלק מכותבי ההיקו „הפריז בעיסון ולא קמו בבוקר", אלא שהם, בניגוד לסיגלית דוידוביץ, הירשו לעצמם לזכוב את הסיבהה ואת הצבעוניות, ולא רק את הסבל או מקסיטים את הברגע הטלאנכולי.

מדובר איפוא בהכרעה רוחנית ולאו דווקא במצב נפשי.

הערה: מאמר זה נכתב עוד לפני שפירסם אהרון שבתאי ב„מעריב" (28.3.86) וב„משא" (4.4.86) מכתב ותגובה, שבהם הוא מסביר בדיוק את מה שאני מסביר כאן בעניין משמעות דבריו על „הפאסיסט שבתוכנו".

אסופות

הלכות פסוקות

מלון פלשתינה / מאת רן אדליסט ורון מיברג / מודן / 414 עמ'.

חמש שנים כותבים שני מחברי הספר הזה ביחד „מבושר" על כל זיתים ושאר מיני ירקות וצמחים, את משקה ריכה ומתוכה יצא לכמה וכמה עלילות – בראשונה לבית־סוהר בריטי בעות החוקת, נסקמן, ולימים לעזרת יושבים צעירים ונגל, משטר וזה, שעלבים ויסכנה, שבה יום את הקבת המחלבה הבאורסבה ולמחקרים בפקולטה לחקלאות. מעבר לכל אלה היה, בצרותו של ישראל ביטמן, „איש נוהר, חבר נפלא, חולם גדול, חלוץ ומופת חיים". על כך, על תחנות חייו, ומורשותיו על הזית – בדפי הספר.

ספרי־זכרון

איש הזית

משה הס – איש מגיסה, חלוץ ולוחם / ערך גדעון אלעד / התנועה הקיבוצית המאוחדת / 173 עמ'.

משה הס ז"ל היה במייסדי תולדה ומעבודי־התנוך שלה. בה גידל זיתים ...

ספרי־ילדים

ילדי תל־יוסף

ילדי בר / מאת תקוה שריג / ביתר – ראשית קריאה / 115 עמ'.

תקוה שריג יושבת בבית־הסיפה. אבל ילדי הבר של הספר הזה הם „סימוסים ותוספות בארץ הקודש, גם עושים זאת שלא על דרך הציטורליות וכלי להתיימר סרעותיהם והערכות העצביות אינן מתגבנות אל בין השורות. הלכתם פסוקה, ותקוים שלהם ברורים וניכר בכתיבתם שאתם בתוך הוריש להם את הירותן. עכשיו, מכל מקום, ליקטו את הכתבות עם צירקריאה: „אתה יכול לצאת ומן העולם, אך אינך יכול לעזוב". בין הרפים: על שרון ועל יער, על ברל וחסור ועל משה גור וכל כיוצא בזה.

תיכף נשוב

העיפרון שלי הוא אניה / מאת עדילה / סמרה / 47 עמ'.

אסופת שירים לילדים (ובראשה השיר „העיפרון שלי / הוא אניה, / והדף הוא / הבים שלה. / בא נפליג בו, / לאן לא חשוב / רק נבחבב סתק / סתיכף נשוב." מנוקד. באיור בצבעים בידי רות צרפתי.

הילדים שנולדו בקיבוץ תל־יוסף. „הילדים האלה נולדו בשמבה. במשך ילדותם ונעוריהם הפך העמק בארשת קללה לארמת ברכה. הם לא ידעו גוחות ותפנוקים, הם היו ילדי בר". בשלושים עלילות שלהם סעניינן באורח הגלבוע ובארמון של קם, ברגל של צפרדע ובחכור ששבו מקונולד (ועוד כהנה וכהנה) מוצגות כאן כיד המחברת הכובה עליה במסגרת סדרה שתכליתה להקנות לילדים הרגלי קריאה עם חוויה מתוקה. מנוקד.

אוסטין

אופל

אאודי

נגרים

נהגים

חשמלאים

שליחים

אלפא רומיאו

אוטוביאנקי

ביקוש עבודה

גזירה/תפירה

פקידים/ות

פועלים/ות

ספרים/ות

מוכרים/ות

هكذا من الاصل

مكبّرة من الأصل

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר ראשון ב"דבר" בבוקר

אמריקאיות

● אלפא סוד 1979 1300 יפהפיה +ססס בעבודה 052"38870 ,03"9527053

● אולדסמוביל דלתא רויאל 1978 קנה ססס +כל התוספות האפשריות לנוסעים קטרים קלסיק 1979 2 דלתות +כל התוספות האפשריות מיוחדת אולדסמוביל קטלס 6 צילנדר 4 דלתות +כל התוספות 052"443821

● אולדסמוביל קטלס סופרים 1983 ראשונה פולאוטומטית הרשה לנהגי 03"440735

● אולדסמוביל דלתא רויאל 1979 ברוגהם +כל התוספות נדירה 052"443821

● אולדסמוביל אומגה 1976 במצב יפה שמורה ססס+ מזגן 03"5560720 לא בשבת.

ג'יפים

דייהטסו

דלתא

ג'ולם

ב.מ.וו.

סוזוקי

סוסיתא

פיאט

סיטרואן

מרצדס

לנציה

סאאב

סובארו

מיני-מינור

מסחריות

סימקה-קרייזלר

פולקסווגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

אופנועים וקטנועים

בתים לנהגים

טלבוט

מגורים

דבר של היום הוא דבר חדש

הלוח הכללי

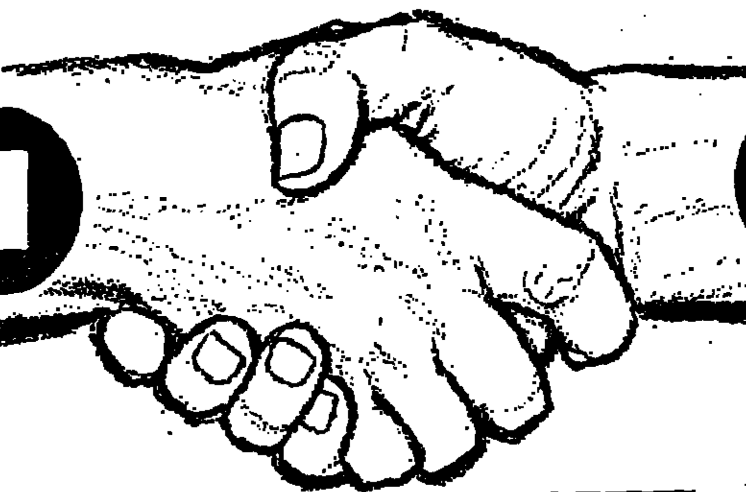

הד כפול וכופל

איתור רכב גנוב

ביקוש רכב

חלפי רכב משומשים

מציעים למכירה

מקררים

וידאו טייפ

מערכות קול

מכונת כביסה

חיות בית

כלי נגינה

רהיטים לקנות

הלבשה והנעלה

רהיטים

הלוואות

מכונות תפירה

מכונות כביסה

מכונות גלידה וכד'

מלגזות ושונות

ציוד תאורה

תנים

חקלאות

מקררים

מכונות כתיבה

שרותים כלליים

חייטים

תפרי אביה

ניקוי ואחזקה

מלונות

אסטרולוגיה

מחשבים

צבעי אבנים

מוצרי אופי

קייטרינג

בתי אבות

קראוונים וגגרים

קייטנות ורחצה

שדוכים

בת זוג

בן זוג

ירושלים

דירות

וילות ובתים

קבלנים מציעים

הכרויות

שוק המציאות

דירות למכירה

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות למכירה 2–2½ חדרים

דירות בשכירות

דירות מרוהטות

דירות למכירה 3–3½ חדרים

דירות בדמי מפתח

עסקים

תעשיה

משרדים

מבני תעשיה

ביקוש דירות

מגרשים

הצעות עבודה

מכוניות

מציעים למכירה

מקררים

וידאו טייפ

חיות בית

כלי נגינה

בתי כנסת

ספרים

שדוכים

חיפה

דירות

וילות ובתים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות בשכירות

עסקים

מגרשים

הצעות עבודה

מכוניות

שדוכים

נתניה

דירות

אשדוד

באר-שבע

הצעות עבודה

הלוח הכללי

בשבילך ובשבילי!

هكذا من الأصل.

אנטנה / אמנון דנקנר

להיות עם חופשי עם הפנים לעבר

יום העצמאות הוא יום טוב להרהר בו בשאלה, אם באמת אנו עם חופשי בארצנו, ארץ ציון ירושלים, או חבורה די עלובה של "נייטיבס" הנאנקים תחת שלטון מתנשא. נקודה מצויינת להתחלת הדיון היא שאלת התנהגותם של השלטונות בפרשת הרדיואקטיוויות של אסון צ'רנוביל שהגיעה אלינו בימים שלפני החג. כפי שזכור לכם, בוודאי, החליט משרד הבריאות למנוע מן הציבור את המידע על מוקדי הקרינה בארץ, בטענה שפראי האדם ההיסטריים האלה, שאינם מוכשרים על־פי חינוכם ואופיים לקלוט באורח מושכל ושלו מידע מדעי עדין, יתחילו להשתולל ורחמנא ליצלן. מומחים אומרים כי גם בלא מטען צ'רנוביל ישנם אזורים בארץ שבהם הקרינה הרדיואקטיווית הטבעית גבוהה יותר מאשר אחרים, אולם הסיכוי לדלות את המידע הזה מארכיוני משרד הבריאות הוא כסיכוי לסחוט ממנהלי הבנקים הודאה באשמתם. משרד הבריאות סבור שאספסוף ההיפוכונדרים המהווה את רוב מניינו ובניינו של העם החופשי בארץ ציון וירושלים עלול להיתקף בפאניקה ולהעדיף אזורי מגורים בעלי רמת סיכון נמוכה, ואף ייתכן, חס וחלילה, שמקומות ישוב פורחים יינטשו ויישמו מאין יושב. ואז מה יהיה על מדיניות פיזור האוכלוסיה, על ייהוד הגליל, על הפרחת הנגב ועוד כל מיני תכניות מצויינות פרי הגותה המוצלחת של הביורוקרטיה האיתנה והקרירה שלנו. או שמו בנפשכם שפתאום תהיה דליפה, מסוכנת אפלו מהדליפה של צ'רנוביל, כי הגדה המערבית הינה איזור בעל קרינה גבוהה במיוחד? אנה אנו באים, אם לגיונות של מתנחלים חרדי־גירעון ישובו אלינו וגם יתבעו פיצויים מהממשלה ששיכנה אותם באיזור מוכה אסון?

מבחינה זאת התכנית המתאימה ביותר בטלוויזיה ליום העצמאות היתה דווקא התכנית בסדרה "יס מיניסטר", שבה בין שאר האבסורדים בהם חיים נתיניו של סלכטון דמוקראטי מפואר כמו באנגליה או בישראל, מתמנה מזכיר הממשלה הפורש לעמוד בראש האירגון למען חופש המידע, כדי לדאוג שהתביעה העממית ליותר מידע לא "תפגע באינטרסים של המדינה". מה חדש באירגון למען חופש המידע? שואל אותו יורשו בתפקיד. אסור לי למסור מידע על זה, משיב לו יו"ר הארגון.

ואכן הביורוקרטיה השלטת אצלנו אינה מתייחסת אלינו כאל עם חופשי ואינה מעודדת שום ויכוח ציבורי בשאלות שבהן כבר קבעה בעצמה מה נכון לעשות האלה דווקא השאלות החיוניות ביותר לעתידנו. כך, למשל, נמנע ויכוח ציבורי בשאלת בניית מטוס הלביא עד שהדבר נעשה מאוחר מדי. כך לא היה עולה בדעתו של איש לקיים דיון ציבורי משמעותי בשאלת גרעין תחנות הכוח בישראל אלמלא קרה מה שקרה בצ'רנוביל. אולם גם הסערה הזאת תחלוף. מה נותר איפוא לנו, ה"נייטיבס", לעסוק בעבר, במובן, אולם רק במידה שאין לו כל השלכה מעשית על העתיד. ומובן, לפיכך, כי ביום העצמאות אין נאה לשלומו של העם ולבריאותו הנפשית מלעסוק בפרשיות עבר במקום לקיים, כפי שעולה על דעתו של איש הסר אחריות במוגי, דיונים מעמיקים בשאלות העתיד. יפה ירקוני ויוני נתניהו ואב"א אחימאיר התנ"ך היו הכוכבים של השבוע הזה בטלוויזיה, ואף כי כל אחד מהם היה ראוי לנתח בפני עצמו, צירופם יחד, עם עוד הרבה נושאים אחרים מן העבר, יאה לנו ואנו יאים לו, ואת העתיד עלינו להפקיד ברוח נמוכה בידיהם של הביורוקראטים המוכשרים של משרד הבריאות ועמיתיהם במשרדים האחרים ולהתפלל לטוב.

שלמה בר־אבא. יפוצץ את המדינה

הספד ותקווה

"זה הזכר" על יוני נתניהו היתה תכנית זכרון נדירה בכך, שהיתה מאופקת ונטולת אנחות, ודווקא הדיבור הבינורי, העינייני והלא בכייני על יוני הגביר את תחושת הצער על מותו. היה בכך שינוי מבורך לעומת סיגנון הדכא של תכניות הזכרון, והעובדה כי באולפן נאספו ששה אנשים שבורכו בתבונה, בכושר ביטוי ובאישיות קורנת, ובאורח פלא לא האפילו על הדמות שאת זכרה העלו, אלא תרמו, איש איש על־פי דרכו לשירטוט קווים וערכה, שככל הנראה היה רב ביותר מאשר בתחום אחד. מול תחושת ההחמצה שבהסרונו של יוני היה בתכנית הזאת גם מסר של תקווה ועידוד בעצם הופעתם של בעלי זכרו שייצגו אולי זן של ישראלי להוט וחושב, מאופק ובוגר, אינטליגנטי ובעל כושר התנסחות.

ניקוי ראש דחוף

דווקא תכנית־הדגל של ערב יום העצמאות, שעוררה הרבה תקוות בשל שמותיהם של המעורבים בה, היתה בלתי מוצלחת בעליל. מה שעבר באופן כל כך מהנה עלי בימות ה"יורדים על השבוע" הותיר רושם חלול ולפעמים גם מעצבן בשידור הטלוויזיוני. מוטי קירשנבוים תפס יום לא טוב גם בטכסטים הלא־כל־כך שנונים שלו, שאותם קרא מן הכתב באורח שלא התאים למדיום, וגם בראיונות שערך עם שצ'רנסקי ויצחק בן־אהרון שהיו בהם כמה התחכמויות לא מוצלחות ונעדרו חמימות וקומוניקציה אמיתית. וכשלא הולך – אז לא הולך כבר עד הסוף: אפילו קטעי הסאטירה עם הצוות הוותיק המנוסה של "יורדים על השבוע" רבקה מיכאלי, טוביה צפיר ודוני חן היו מאוד מייגעים ולא מצחיקים. היה בטכסטים שלהם משהו דידקטי, כמעט פדאגוגי. הכל היה לעוס וצפוי מראש, והנשמה כמעט יצאה עד הפואנטה, במידה שהיתה כזאת. משהו קרה לשני הכותבים, ב. מיכאל ואפרים סידון. נדמה לי שהם לא מתפתחים, לא משכללים את הכלים שלהם ונעשים יותר מדי מודרכים על־ידי האידיאה והמסר, ופחות מדי נותנים את דעתם על אפשרויות וגיוונים. ההומור שלהם דומה לרכבת הנוסעת אמנם בכיוון הנכון, אבל לאט־לאט ובנוף משעמם וחסר הפתעות.

האיש היחיד, שרק בשבילו היתה הצפייה בתכנית כדאית, הוא שלמה בר־אבא המסוגל להפיח חיים גם בטכסט לא משגע. בר־אבא הוא כשרון קומי שופע, תוסס ומרגיז שכאשר יימצא סוף סוף חומר הראוי לשיעור קומתו עוד יפוצץ את המדינה.

מ"יורדים על השבוע" לשידור טלוויזיוני מעצבן

איש כלבבי

אב"א אחימאיר, כפי שהצטייר בתכנית המצויינת של יהודה קווה, היה איש כלבבי. אינטלקטואל בעל נפש יוקדת ועט יורק אש, קורא למעשים גדולים, צבועים בצבעים עזים, ובעצמו איש חלוש שנשבר כליל בתקופת הכלא. מורה ורב של קבוצת קיצוניים המדברים גבוהה גבוהה בדיונים אידיאולוגיים, אך כשבאים הדברים לכלל מעשה, מתבלבלים ומסתבכים ומסיימים בבזיון. נכון שאי־אפשר להתפעל מעלילות העתון ומנהיגותו אותו הפאשיזם, אולם כחלוף שנים רבות כל כך אנו יכולים להרשות לעצמנו הרבה סלחנות ולהסתפק מן המרחק הזה על דמותו הטראגית של אחימאיר בחיוך של הבנה וסליחה, בעיקר מכיוון שבעצם זאת היתה דמות קומית לא פחות מטראגית.

בן־גוריון אמנם היה נזקק תדירות לאחימאיר לצורך ניהול החשבונות הנוקב שלו עם אנשי "חירות", אולם אנו היום, שכבר שבענו שבע שנות "ליכוד" נרשעות בשכל ובכישלון, איננו נצרכים להידרש אל אותו עבר החוק כדי להיתמך בו לצורך חשבונותינו שלנו. העבר הקרוב די והותר בו.

אפילו נביא בחשבון כי בכתיבתו של אחימאיר היה בה כדי הסתה והתרת דמו של חיים ארלוזורוב, הרי שנותיו המרות והמאכזבות אחרי שיחרורו ממאסר, כשהיה כלי שכוח שאין חפץ בו אפילו למקורביו הפוליטיים, היו עונש לא קטן על כך. אבל אולי העונש והלקח הגדולים ביותר מתמצים בדמות שני בניו של אחימאיר. שניהם אמנם אנשים בעלי ערך, אינטליגנטים ונעימי סבר ואף בנים טובים לאביהם ולזכרו, אולם הם נטולים לחלוטין אותה איכות סמבטיונית הדולקת ומדליקה שהיתה לאביהם. בכך הם דומים למה שעלה בדעתי כשראיתי את הראיונות שערך יהודה קווה עם ותיקי ברית הבריונים. אנשים עזי מבע כולמו אולם ברקע צד את עיני הריהוט הזעיר־בורגני של דירותיהם, השולחנות הפולניים עם האגרטלים והארונות עם הפורצלנים: הזעיר־בורגנות, הניכוחות, הבנים השלווים והכל כך לא ששים אלי קרב הם כנראה המהפכה האחרונה של כל מהפכן.

פילטרים/שלמה ארצי

היום שאחרי

יום העצמאות

מבחינות מסוימות הפכה עצמאותנו למובנת מאליה ואיש אינו מפקפק בה עוד. נכון שלאחר ספיחות העידוד המסורתיות על שכם עצמנו בחג, מגלים שמכמה בחינות לא רק שאיננו עצמאיים, אלא כבולים לשרשראות, אך למה לזרות מלח על פצעי עצמאותנו? "מותר להיות גאים", אמר ראש הממשלה בראיון טלוויזיוני, ומיד נהיינו.

מדובר, בסך־הכל, בדגלון כחול־לבן קטן. נכון שמדובר גם באיזה קרב או שניים שהיה צריך להילחם. ובעם קטן שנאלץ לנדוד במרחבי עולם כדי לגלות מי הוא. מדובר בזכרונות קולקטיביים ואישיים. אך לגבי מדובר בדגל כחול־לבן קטן, כמו הדגל שנושא איתו לכל מקום יאצק מ"זהו זה". דגל המתנופף על אקורדיאון השירה בציבור.

פעם היה לי דגל כזה שהיינו תולים על מרפסת בית הורי. לימים העברנו את הדגלון הזה לביתנו העצמאי. לדגלצ'יק הזה מקלון פלסטיק שעליו היה כרוך, כמו ילד על אמו. ביום העצמאות היינו משחררים אותו ומניחים לו להתנפנף ברוח העצמאית שנשבה במרחבי המרפסת שלנו.

היה לנו דגל כזה, ואני זוכר היטב מי קנה לנו אותו ואיך התגלגל אלינו. בכל ימות השנה הוא היה מונח בבוידעם, ליד דגל שמחת־תורה שהוא סמל דתיותנו.

ביום העצמאות הזה נעלם דגלנו. את דגל שמחת תורה מצאנו בבוידעם המשונה־המאובק, אבל דגלון עצמאותנו נעלם. רק תושייתו של בני, הילד שתיקן במו ידיו את השלט־רחוק של הוידיאו ואת שעון ה"סוואטש" שלי, רק תושייתו הצילה אותנו ממצב מביך. בני־בן תשע הלך לשכנים, לקח מהם קופסת צבע, גזר מבריסטול נוקשה נייר מלבני וצייר שני פסים ומגן דוד כחול־לבן, ובמעשה מלא אומץ לב עלה על ראש תורן הטלוויזיה המכוונת לבננה והציב את דגלנו בראש התורן, ממש כמו ברן באום רשרש. נשמנו לרווחה, כי כאשר לא מצאנו אותו את דגלנו בבוידעם עברה בכולנו, אם להודות על האמת, תהיה קלה שמא עם היעלמותו של הדגל נעלמה גם עצמאותנו בבוידעם היינו.

יום הזיכרון

עם הדגל שציירנו הלכנו לשלושה טכסי זיכרון. בכל שלושת הטכסים נאמרו כמעט אותם דברים והושרו אותם שירים. שפת הזיכרון, כך לפחות נשמע בטכסים, היא שפה אחת, שגורה היטב. על שפתי־כולם. "ראי אדמה כי היינו בזבזניים עד מאוד" של שאול טשרניחובסקי, "הרעות", של חיים גורי, שיר כדי לשיר.

באותו יום זיכרון נקלענו גם למשפחת ידידים ששכלה בן טייס. ושם ראינו שכול שאיננו מסומל בסמלים. ראינו את אמא ואת אבא מחפשים בן שאבד. ראינו את תמונתו ליד הטלוויזיה, פגשנו חברים שלו שבאו לבקר, ובאנו לשיחה עליו. לא נאמרו הספדים, לא דובר על מי שהיה, אלא על מי שנשכח פה. לא בכו. התגעגעו בלי סמלים, בלי שירים, בלי חוברות. פשוט התגעגעו למי שהלך ואולי עומד לחזור.

תמונה נצחית

בבית הקפה שבו אני יושב כל השנה מלצר מסיר את הדגלונים הקטנים שנתלו מבעוד יום מעל מכונת האספרסו. הוא עומד על הכסא ולאט, כשסיים להוריד את הדגלונים הוא מסיר את תמונותיהם של הרמטכ"ל, שר הבטחון וראש הממשלה הנוכחי. רק תמונה אחת נשארת במקומה. זוהי תמונתו של מנחם בגין. פה, בבית הקפה בו אני נוהג לשבת כל ימות השנה, בגין הוא נצחי. תמונתו כבר צהובה משמש, טיפות אספרסו ניתזו על פניו, בעץ אחד נשר ממקומו והתמונה הסתובבה שמאלה. אבל בגין יישאר שם, על קיר בית הקפה.

עצמאות. דן ושלומיק ניצלו את הדוחק ונצמדו לבחורות

שורה אחרונה בצד / אבי קורן

איך ביליתי את יום העצמאות

המורה לחיבור הודיע לנו שאחרי יום העצמאות נצטרך לכתוב חיבור על הנושא "איך ביליתי את יום העצמאות" ומשום כך יצאתי לבלות ביום העצמאות, כדי שאוכל לכתוב חיבור על הנושא "איך ביליתי את יום העצמאות".

בערב נפגשנו כמה חברה בבית של יוסי, כדי להחליט איך נבלה את יום העצמאות. יאיר הציע שנבלה את יום העצמאות עם סרטי וידיאו כחולים שהוא מצא אצלו בבית. שלומיק אמר לו "איחס, אתה לא מתבייש? דווקא ביום העצמאות?" ניר אמר שהוא מכיר כמה בנות שנותנות ואפשר לקחת אותן לשפת הים וגם לבלות וגם ליהנות. אבל יוסי אמר שהן לא רמה ושביום העצמאות צריך בכל זאת לשמור על רמה. דן אמר שביום העצמאות יש המון בנות שמתחפשות ואפשר למצוא אפילו יותר מבוגרות מאיתנו. ודן דווקא מבין עניין, כי הוא כבר נגע לעוזרת הפיליפינית שלהם.

בסוף אמרנו מה שיהיה – יהיה, ונסענו לתל־אביב. היו שם המון אנשים ועל הבמה הופיעה עופרה חזה, או אולי זאת היתה ירדנה, כי היינו רחוקים ולא כל־כך ראינו. אבל היה דוחק ודן ושלומיק ניצלו את הדוחק ונצמדו לבחורות, עד שחטפו סטירה מבחור אחד ואז ברחנו.

באוטובוס, שהיה מלא מאד, כבר אף אחד לא ניסה להיצמד מהפחד. אבל שלומיק אמר שבל"ג בעומר אפשר לעשות מדורה על שפת הים. וניר הבטיח שהוא יביא את הבנות שנותנות ויוסי אמר שבל"ג בעומר אפשר, כי בל"ג בעומר לא מוכרחים לשמור על רמה.

חזרנו די עייפים ולא כל־כך מרוצים, כי העצמאות שאנחנו רצינו להגיע אליה – לא הצליחה לנו. הלכתי להתקלח ולישון וזהו.

וכך ביליתי את יום העצמאות.

שישי־אישי / אהוד מנור

באני

אני יודע שאנשים רבים אינם מבינים את האהבה שיכול אדם לרחוש לכלבו. מדי פעם אני קורא בעתונים ידיעות המנוסחות בציניות לעגנית ו"הומוריסטית" על בתי־קברות לכלבים בקליפורניה, או על צוואתה של אשה קשישה שציוותה את רכושה למי שיטפל בכלבה. אך כמי שנהג בילדותו להגן על כל כלבי הרחוב ולהסתירם מפני "הורג הכלבים", שליח המועצה המקומית, אני מוכן להסתכן ביחס של זילזול כלפי ולספר לכם שאשתי, עפרה, ואני מתאבלים עכשיו על מותה של כלבה בשם באני.

הלילה הלכה באני לעולמה בשיבה טובה (כמעט בת 15), ולפני כשעתיים קברתי אותה, בידי, אי שם בחולות צפון תל־אביב.

עוד ביום הולדתה הארבעה־עשר היתה באני כלבה עליזה ושובבה שהצטיינה במראה צעיר וחיוני. שעה שטיילנו איתה ועם כלבנו האחר, סקוטי (בן חמש) ברחוב, סברו חובבי הכלבים שבין העוברים והשבים שדווקא סקוטי הוא הקשיש מבין השניים.

בחודשים האחרונים עקבנו בדאגה אחר התרופפות בריאותה של באני. ראייתה ושמיעתה השתבשו. כדי להוציאה לטיול בוקר או ערב היה צריך לחפש אותה תחילה בכל הדירה ולשאת אותה בזרועותינו במורד (ובמעלה) המדרגות. כאשר התקשתה בנשימה, איבחן הווטרינר המסור, משה בן־ארי, בעיות בליבה של באני ורשם לה גלולות שהקלו מעט על נשימתה.

מי שנהגה עד לפני זמן לא רב לדלג בזריזות על הספה בסלון ולהתמקם בפינה החביבה עליה, נהגה בעת האחרונה לעמוד חסרת אונים ליד הספה ולהתחנן בעיניה שנעזור לה להגיע אל פינתה. וממרומי הספה, כשראשה שעון על הכר הפרטי שלה, שלחה לעברנו מבטי חיבה רוויי הכרת טובה.

ילדינו, שגדלו יחד עם באני (חברתם הטובה ביותר והכומר המוודה שלהם), הביעו את חששותיהם לנוכח מצבה של באני, אך מצאו סימוכים ונחמה באנציקלופדיה, בדבר כלבים שחיו יותר מעשרים שנה. הם נהגו בה ברכות רבה, שהתבטאה לא פעם גם בהיעלמותו של ה"שניצל" האחרון מן המקרר.

גלי היתה בת שלוש וליבי היתה בת ששה חודשים כאשר אמן לא יכלה לעמוד בפני מבטה של הגורה שהתבוננה בה, מתוך כלוב, בחנות לחיות בית ברחוב פרישמן.

כשנולד, כעבור כשנתיים, בננו יהודה, נסענו לבקר אותו ואת עפרה בבית היולדות. גלי וליבי טענו בעקשנות שגם לבאני מגיע לראות את התוספת המשפחתית וליטול חלק שווה בשמחה. האחיות בבית היולדות לא היו שותפות להתלהבות ובאני נאלצה להמתין לנו בקצה המסדרון. כשחזרנו לאסוף אותה, כעבור דקות אחדות, לא מצאנו אותה. איש לא ראה. איש לא שמע. חיכינו לה כשעתיים אך לשווא.

כעבור יומיים חזרה באני הביתה בכוחות עצמה (איך היא הצליחה למצוא את הדרך?). מעוצמת התדהמה התיישבתי וכתבתי שיר:

כלבה קטנטנה
ומאד מבולבלת
הלכה לטייל בלי רשות.
כלבה אפורה
ומאד מתולתלת
פתאם נהגה בטיפשות
כלבה נחמדה
שעוד לא מדברת
רוצה בוודאי לחזור.
כלבה בודדה
בזנבה מכשכשת
למי שמוכן לעזור.
ואם היא נראית
עליזה וצוהלת,
אולי לא נעים לה לבכות.
ואולי היא בוכה כבר
לפני איזו דלת,
רוצה לאכול ולשתות.
מי כאן ראה את באני שלנו,
מי כאן ראה או שמע?
מי יעזור לבאני שלנו
כי באני נעלמה.

היום אחר הצהריים הבחנו שבאני אינה כתמול שלשום. היא ניצבה קפואה, כמוכת הלם, במרכז הסלון ובהתה בחלל החדר. אבל כשהונחה, מתחת לאפה, קערית המזון, גילתה סוב עירנות ועניין. בשעות הערב צפתה יחד איתנו במהדורת "מבט" בטלוויזיה.

בתשע ושלושים פרשו הילדים למיטותיהם. עפרה הניחה את באני על ברכיה, שלא כדרכה, וליטפה אותה שעה ארוכה. לפתע מתחה באני את רגליה, הרימה מעט את ראשה כאילו ביקשה להיפרד מאתנו, ומתה בדממה.

במשך כשעה שכבה באני, ללא רוח חיים, בפינת הספה שלה כשעפרה ואני מתבוננים בה ומתקשים לעצור את דמעותינו.

הלילה בחצות הטמנתי את באני, בידי, בתוך בור שכריתי אי שם בחולות צפון תל־אביב. השעה עתה שלוש לפנות בוקר. הילדים ישנים ואינם יודעים עדיין דבר. איך נספר להם?

באני. הלילה בחצות הטמנתי אותה בחולות צפון תל־אביב